

Aluevaltuusto

Aika 22.06.2023 klo 12:00 - 18:12

Paikka M-talo, 1. krs., Auditorio, Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 27	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	5
§ 28	Pöytäkirjan tarkastaminen	7
§ 29	Seppo Eskelisen eronpyyntö aluevaltuuston jäsenyydestä	8
§ 30	Anssi Törmälän eronpyyntö aluehallituksen varajäsenyydestä ja henkilöstöjaoston jäsenyydestä	10
§ 31	Timo Vornasen eronpyyntö turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan jäsenyydestä	12
§ 32	Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän arviointikertomus 2022	14
§ 33	Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022	16
§ 34	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen arviointikertomus 2022	23
§ 35	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022	25
§ 36	Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoksen tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022	33
§ 37	Islab liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022	35
§ 38	Asiakasmaksut 1.10.2023 lukien	44
§ 39	Valtuustoaloitteet	48
§ 40	Valtuustoaloite 27.9.2022 – Omaishoitajien palkkioita korotettava ja omaishoidon tuen saamista helpotettava - Keskustan aluevaltuustoryhmä	50
§ 41	Valtuustoaloite 21.3.2023 - Vammaispoliittisen ohjelman laatiminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle - SDP:n aluevaltuustoryhmä	57
§ 42	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle (RRP)	60
§ 43	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisaatorakenteen ja johtamisen tarkastelu	73
§ 44	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	75
§ 45	Kokoukseen jätetyt valtuustoaloitteet	122
§ 46	Kokouksen päättäminen	123

Osallistujat

Läsnä Mäkisalo-Ropponen Puheenjohtaja
Merja

Harinen Jertta	1. varapuheenjohtaja	
Kämäräinen Matti	2. varapuheenjohtaja	
Ahtola Heikki	Jäsen	
Bogdanoff Eero	Varajäsen	Sanna Antikaisen varajäsen
Auvinen Eeva-Liisa	Jäsen	
Dannenberg Alia	Jäsen	
Elo Timo	Jäsen	
Tielinen Ari	Varajäsen	Seppo Eskelisen varajäsen
Gustafsson Auvo	Jäsen	
Heinonen Eila	Jäsen	
Honkanen Anu	Jäsen	
Huovinen Sari	Jäsen	
Huusko Anu	Jäsen	
Hyykky Tarja	Jäsen	
Timonen Ville-Pekka	Varajäsen	Tapio Hämäläisen varajäsen
Järvinen Anni	Jäsen	
Kaarto Iita	Jäsen	
Kaita Karita	Jäsen	
Karhinen Mirja	Jäsen	
Karjula Anna	Jäsen	
Keronen Niko	Jäsen	
Ketonen Matti	Jäsen	
Kinnunen Asseri	Jäsen	
Kosela Anna-Helena	Jäsen	
Koskinen Sari	Jäsen	
Kuittinen Matti	Jäsen	
Kuivalainen Maija	Jäsen	
Kulmala Kari	Jäsen	
Kärkkäinen Tarja	Jäsen	
Lahtela Esa	Jäsen	
Melkko Satu	Jäsen	
Mikkonen Virve	Jäsen	
Musikka Sinikka	Jäsen	
Mustonen Juha	Jäsen	
Mäntynen Matti	Jäsen	
Mara Outi	Varajäsen	Henry Määtän varajäsen
Nuutinen Pekka	Jäsen	
Pakarinen Tuula	Jäsen	
Partanen Ella	Jäsen	Poistui klo 17.56
Piipponen Sirpa	Jäsen	
Pirhonen Osmo	Jäsen	
Puruskainen-	Jäsen	
Saarelainen Anna		
Puustinen Pekka	Jäsen	

	Reijonen Eero	Jäsen	
	Reinikka Erik	Jäsen	
	Rissanen Sanna	Jäsen	Poistui klo 17.52
	Ruokolainen Jari	Jäsen	
	Sihvonen Aulikki	Jäsen	
	Pyöriäinen Jasmin	Varajäsen	Maija Silvennoisen varajäsen
	Tahvanainen Petteri	Jäsen	
	Tanninen Jarmo	Jäsen	
	Taponen Matti	Jäsen	
	Tiittanen Laura	Jäsen	
	Tirkkonen Hilikka	Jäsen	
	Kortelainen Reijo	Varajäsen	Saapui klo 13.07
	Urjanheimo Hannu	Jäsen	Poistui klo 18.09
	Varonen Marjukka	Jäsen	
	Wihonen Jussi	Varajäsen	Timo Vornasen varajäsen
Poissa	Antikainen Sanna	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
	Eskelinen Seppo	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
	Hämäläinen Tapio	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
	Määttä Henry	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
	Silvennoinen Maija	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
	Törmälä Anssi	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
	Vornanen Timo	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
	Karppinen Tea	Tekninen sihteeri	
Muut	Leivonen Kirsi	Hyvinvointialuejohtaja	
	Naukkarinen Ilkka	Pöytäkirjanpitäjä	
	Härkönen Tommi	Tekninen sihteeri	
	Pesonen Mika	Tekninen sihteeri	
	Silvennoinen Paula	Tekninen sihteeri	
	Felin Elina	Ympäristöterveydenh uollon johtaja	
	Komu Hannele	Vs. toimialuejohtaja, ikäihmisten palvelut	
	Manninen Pirjo	Henkilöstöjohtaja	
	Ollila Tuuli	Vs. toimialuejohtaja, perhe- ja sosiaalipalvelut	
	Pirskanen Ilkka	Strategiajohtaja	
	Prokkola Susanna	Viestintäjohtaja	
	Rouvinen Ismo	Talousjohtaja	
	Viitaniemi Markus	Pelastusjohtaja	Poistui kokoustauon aikana klo 16.21
	Wilén Susanna	Toimialuejohtaja, terveys- ja sairaanhoitopalvelut	

Kela Sakari

Juristi

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Merja Mäkisalo-Ropponen
puheenjohtaja

Ilkka Naukkarinen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Asseri Kinnunen
pöytäkirjantarkastaja

Sari Koskinen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 26.06.2023 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Aluevaltuusto

§ 27

22.06.2023

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 27

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Todetaan kokouksessa valtuutettujen lisäksi puhe- ja läsnäolo-oikeutetut ja muussa ominaisuudessa olevat.

Todetaan Keskustan valtuustoryhmän aluevaltuuston puheenjohtajalle tekemä ilmoitus ryhmän puheenjohtajan vaihdoksesta. Keskustan valtuustoryhmän uusi puheenjohtaja on valtuutettu Eero Reijonen.

Päätös

Puheenjohtaja totesi nimenhuudon perusteella paikalla olevan 52 varsinaista valtuutettua ja 6 varavaltuutettua, yhteensä 58 valtuutettua. Todettiin esteen ilmoittaneet valtuutetut, ja paikalla olevat varavaltuutetut. Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Todettiin kokouksessa valtuutettujen lisäksi seuraavat puhe- ja läsnäolo-oikeutetut:

Felin Elina, ympäristöterveydenhuollon johtaja
Komu Hannele, vs. toimialuejohtaja
Manninen Pirjo, henkilöstöjohtaja
Ollila Tuuli, vs. toimialuejohtaja
Pirskanen Ilkka, strategiajohtaja
Prokkola Susanna, viestintäjohtaja
Rouvinen Ismo, talousjohtaja
Viitaniemi Markus, pelastusjohtaja
Wilén Susanna, toimialuejohtaja
Kela Sakari, juristi
Kivinen Petri, hallintoylilääkäri

Lisäksi läsnäolo-oikeutettuina:

Härkönen Tommi, tekninen sihteeri
Pesonen Mika, tekninen sihteeri
Silvennoinen Paula, tekninen sihteeri.

Aluevaltuusto totesi Keskustan valtuustoryhmän ilmoituksen puheenjohtajan vaihdoksesta. Uusi puheenjohtaja on valtuutettu Eero Reijonen.

Aluevaltuusto

§ 27

22.06.2023

Merkittiin pöytäkirjaan, että ennen nimenhuutoa aluevaltuusto huomioi ja kiitti ympäristöterveydenhuollon johtaja Elina Feliniä tämän siirtyessä toisen työnantajan palvelukseen. Felin toimi ma. muutosjohtajana hyvinvointialueen valmistelussa vuosina 2021 – 2023. Aluevaltuuston puheenjohtaja Merja Mäkisalo-Ropponen, strategiajohtaja Ilkka Pirskanen ja hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen kiittivät sanoin, kukin ja muistamisin Elina Feliniä.

Selostus

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön 100 §:n 3 momentin mukaan kokouskutsu on lähetettävä vähintään 7 kalenteripäivää ennen aluevaltuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Samassa ajassa kokouksesta on tiedotettava yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Hallintosäännön 102 §:n mukaan kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti. Hallintosäännön 103 §:n mukaisesti esityslista on 9.5.2023 julkaistu www.siunsote.fi/hyvinvointialue - verkkosivustolla.

Hallintosäännön 106 §:n mukaan aluehallituksen puheenjohtajan ja hyvinvointialuejohtajan on oltava läsnä aluevaltuuston kokouksessa. Lisäksi aluehallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus aluevaltuuston kokouksessa. Aluevaltuusto päättää mahdollisten muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Aluevaltuusto päätti § 4/14.3.2022 valtuuston kokousten toimihenkilöistä, ja totesi § 1/21.3.2023 osan näistä päättyneen. Lisäksi johtoryhmän jäseniä ja tarvittavia asiantuntijoita on ollut paikalla vastaamassa kokouksessa esiin nouseviin kysymyksiin ja huolehtimassa kokouksen teknisestä ympäristöstä. Nämä todetaan käsillä olevan päätösasian yhteydessä.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 108 §:n 1 momentin mukaan aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Hallintosäännön 107 §:n mukaan läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla aakkosjärjestyksessä.

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko aluevaltuusto laillisesti koollekutsuttu ja päätösvaltainen.

Aluevaltuusto

§ 28

22.06.2023

Pöytäkirjan tarkastaminen

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 28

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Aluevaltuusto valitsee Asseri Kinnusen ja Sari Koskisen tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Hyvinvointialuelain (611/2021) 112 §:n mukaan toimielimien kokouksesta pidetään pöytäkirjaa. Saman lain 145 §:n mukaan aluevaltuuston pöytäkirja siihen liittyvine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Aluevaltuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, jollei aluevaltuusto jonkin asian kohdalla toisin päättä.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 132
§ 29

13.06.2023
22.06.2023

Seppo Eskelisen eronpyyntö aluevaltuuston jäsenyydestä
5059/00.00.01/2023

Aluehallitus 13.06.2023 § 132

Lisätiedot

Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen
ilkka.naukkarinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4503

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se myöntää Seppo Eskeliselle eron valtuuston jäsenyydestä, ja että aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu SDP:n 1. varavaltuutettu Ari Tielisen varsinaiseksi valtuutetuksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Valtuutettu Seppo Eskelinen (SDP) on pyytänyt eroa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston jäsenyydestä. Eronpyynnön syyksi Eskelinen ilmoittaa vaikeudet osallistua kansanedustajan viikkoaikataulun mukaan aluevaltuuston kokouksiin ja työskentelyyn.

Hyvinvointialuelain 75 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Aluevaltuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.

Hyvinvointialuelain 25 §:n mukaan jos valtuutettu on vapautettu toimestaan, aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi ao. puolueen järjestyksessä ensimmäisen vielä valtuutetuksi kutsumattoman varavaltuutetun. SDP:n ensimmäinen varavaltuutettu on Ari Tielinen.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 29

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 132
§ 29

13.06.2023
22.06.2023

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se myöntää Seppo Eskelisellemä eron valtuuston jäsenyydestä, ja että aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu SDP:n 1. varavaltuutettu Ari Tielisen varsinaiseksi valtuutetuksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Liitteet

- [1] Eskelinen Seppo - Eroanomus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuustosta

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 120
§ 30

01.06.2023
22.06.2023

Anssi Törmälän eropyyntö aluehallituksen varajäsenyydestä ja henkilöstöjaoston jäsenyydestä
4174/00.00.01/2023

Aluehallitus 01.06.2023 § 120

Lisätiedot Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen
 ilkka.naukkarinen@siunsote.fi
 Puh. 013 330 4503

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se myöntää Anssi Törmälälle eron aluehallituksen varajäsenyydestä ja että valtuusto valitsee Timo Elolle uuden varajäsenen.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Valtuutettu Anssi Törmälä pyytää eroa aluehallituksen varajäsenyydestä sekä henkilöstöjaoston jäsenyydestä. Törmälä perustelee eron pyyntöään sillä, että ei työelämässä mukana olevana pysty tosiasiallisesti hoitamaan keskellä päivää toistuvasti hoidettavaa luottamustehtävää.

Anssi Törmälä on aluehallituksen 2. varapuheenjohtaja Timo Elon henkilökohtainen varajäsen.

Hallintosäännön mukaan aluevaltuusto valitsee aluehallituksen jäsenet ja näiden henkilökohtaiset varajäsenet. Aluehallitus puolestaan nimeää varsinaisista ja varajäsenistään henkilöstöjaoston jäsenet ja varajäsenet.

Tasa-arvolain kriteerit huomioiden Timo Elon varajäseneksi voidaan valita joko mies tai nainen.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 30

Päätösehdotus Aluehallitus:

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 120
§ 30

01.06.2023
22.06.2023

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se myöntää Anssi Törmälälle eron aluehallituksen varajäsenyydestä ja että valtuusto valitsee Timo Elolle uuden varajäsenen.

Päätös

Aluevaltuusto myönsi Anssi Törmälälle eron aluehallituksen varajäsenyydestä, ja valitsi Timo Elon uudeksi varajäseneksi Matti Ketosen.

Liitteet

- [2] Anssi Törmälän eropyyntö aluehallituksen varajäsenyydestä ja henkilöstöjaoston jäsenyydestä

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 119
§ 31

01.06.2023
22.06.2023

Timo Vornasen eronpyyntö turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan jäsenyydestä
4114/00.00.01/2023

Aluehallitus 01.06.2023 § 119

Lisätiedot

Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen
ilkka.naukkarinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4503

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se myöntää valtuutettu Timo Vornaselle eron turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan jäsenyydestä ja sen puheenjohtajuudesta.

Edelleen hallitus esittää valtuustolle, että se valitsee turvallisuuden ja varautumisen lautakuntaan uuden jäsenen Timo Vornasen tilalle, ja nimeää lautakunnalle puheenjohtajan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Valtuutettu Timo Vornanen on pyytänyt eroa turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan jäsenyydestä, ja samalla sen puheenjohtajuudesta tultuaan valituksi kansanedustajaksi. Vornasen varajäsenen osalta ei ole tehty muutospyyntöä.

Hallintosäännön 11 §:n mukaan aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan, jossa on 11 jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Aluevaltuusto nimeää jäsenistä lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joiden tulee olla valtuutettuja.

Aluevaltuuston on nimettävä turvallisuuden ja varautumisen lautakuntaan uusi jäsen Timo Vornasen tilalle, ja nimettävä lautakunnalle uusi puheenjohtaja.

Tasa-arvolain vaatimukset huomioiden, Timo Vornasen tilalle valittava lautakunnan jäsen voi olla joko mies tai nainen. Lautakunnan puheenjohtajaksi nimettävän tulee olla valtuutettu.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 119
§ 31

01.06.2023
22.06.2023

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 31

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se myöntää valtuutettu Timo Vornaselle eron turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan jäsenyydestä ja sen puheenjohtajuudesta.

Edelleen hallitus esittää valtuustolle, että se valitsee turvallisuuden ja varautumisen lautakuntaan uuden jäsenen Timo Vornasen tilalle, ja nimeää lautakunnalle puheenjohtajan.

Päätös

Aluevaltuusto myönsi valtuutettu Timo Vornaselle eron turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan jäsenyydestä ja sen puheenjohtajuudesta. Uudeksi lautakunnan jäseneksi ja sen puheenjohtajaksi valittiin valtuutettu Niko Keronen.

Liitteet

- [3] Timo Vornasen viesti liittyen eropyyntöön Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan jäsenyydestä ja puheenjohtajuudesta

Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 66
§ 32

06.06.2023
22.06.2023

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän arviointikertomus 2022
4889/00.03.01/2023

Tarkastuslautakunta 06.06.2023 § 66

Lisätiedot	Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 013 330 4764, pia.sorsa@siunsote.fi
Päätösehdotus	Puheenjohtaja: Tarkastuslautakunta päättää merkitä tiedokseen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän arviointikertomuksen 2022 ja lähettää sen edelleen aluevaltuustolle tiedoksi.
Päätös	Tarkastuslautakunta hyväksyi puheenjohtajan esityksen yksimielisesti. Merkittiin pöytäkirjaan, että tarkastuspäällikkö Pia Sorsa poistui esteellisenä päätöksenteon ajaksi kokouksesta. Tarkastuspäällikön esteellisyysperuste: tilivelvollinen viranhaltija.
Selostus	Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021) 41 §:n mukaan edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. HE 241/2020 todetaan, että esityksen aluevaltuustolle tekisi muodollisesti hyvinvointialueen ja yhtymän oma tarkastuslautakunta, mutta esitys perustuisi sisällöllisesti siirretyn kuntayhtymän tarkastuslautakunnan valmisteluun. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän toiminta lakkasi 31.12.2022 ja toiminta siirtyi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toiminnaksi 1.1.2023. Kuntayhtymän tarkastuslautakunta on valmistellut kuntayhtymän viimeisen tilikauden 2022 koskevan arviointikertomuksen, joka annetaan hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan käsittelyn kautta aluevaltuustolle. Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 66
§ 32

06.06.2023
22.06.2023

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 32

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta lähettää Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän arviointikertomuksen 2022 aluevaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Arviointikertomus merkittiin tiedoksi.

Liitteet

- [4] Pöytäkirjan ote §60 Arviointikertomus 2022
- [5] Arviointikertomus 2022 - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä

Aluehallitus	§ 58	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 65	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 33	22.06.2023

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022

2800/02.05.01.03/2023

Aluehallitus 30.03.2023 § 58

Lisätiedot Talousjohtaja Ismo Rouvinen
ismo.rouvinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4506

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle tilikauden 2022 tuloksen käsittelyä siten, että

-vähennetään poistoeroa 412.443,56 euroa

-tilikauden ylijäämä 17.478.307,26 euroa siirretään taseen yli- /alijäämätilille.

Aluehallitus hyväksyy vuoden 2022 tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Lisäksi aluehallitus allekirjoittaa 2022 tilinpäätöksen sähköisesti erikseen sovittavana ajankohtana.

Aluehallitus valtuuttaa aluehallituksen puheenjohtajan ja hyvinvointialuejohtajan allekirjoittamaan tilintarkastuksen vahvistusilmoituskirjeen, joka lähetetään ennen tilintarkastuskertomuksen valmistumista.

Aluehallitus valtuuttaa virkakoneiston korjaamaan mahdolliset tekniset yms. virheet tilinpäätösmateriaalista ennen aluevaltuuston käsittelyä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eeva-Liisa Auvinen, Eila Heinonen ja Anna Puruskainen-Saarelainen poistuivat kokoustilasta esteellisinä (yhteisöjäävi) tämän asian käsittelyn ajaksi. Varajäseninä kokoukseen liittyivät etäyhteydellä klo 11.58 Veli-Matti Hurskainen (Eila Heinosen varajäsen) ja Hannu Urjanheimo (Eeva-Liisa Auvisen varajäsen). Asian päätöksen jälkeen

Aluehallitus	§ 58	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 65	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 33	22.06.2023

varajäsenet poistuivat etäyhteydestä klo 12.03, ja esteelliset palasivat kokoukseen.

Selostus

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022 on valmistunut. Kyseessä on kuntayhtymän viimeinen tilinpäätös, koska kuntayhtymän toiminta lakkasi vuoden 2022 lopussa. Kuntayhtymän tilikausi on kalenterivuosi. Kuntalain 113 § mukaan yhtymähallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se yhtymävaltuuston käsiteltäväksi. Yhtymävaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Koska kuntayhtymän toiminta on lakannut, aluehallitus ja aluevaltuusto käsittelevät kuntayhtymän viimeisen tilinpäätöksen em. aikataulun mukaisesti.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kuntayhtymän, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntayhtymäkonsernin, tulee lisäksi laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Vuosi 2022 oli Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän, Siun soten, kuudes ja samalla viimeinen toimintavuosi. Vuoden 2022 taloudelliseen kehitykseen vaikutti edelleen merkittävästi niin valtakunnallisesti kuin Pohjois-Karjalassakin vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronapandemia. Myös Venäjän aloittama jo yli vuoden jatkunut hyökkäysota Ukrainassa on vaikuttanut merkittävästi kertomusvuoden taloustilanteeseen, taloudelliset vaikutukset liittyvät etenkin energian ja raaka-aineiden saatavuuteen ja hintaan, mutta myös turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen kohdistuviin panostuksiin.

Olennainen muutos kuntayhtymän toiminnassa on sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Alkuvuonna 2022 hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käytti väliaikainen valmistelutoimielin, joka koostui kuntayhtymän viranhaltijoina olevista johtoryhmän jäsenistä. Sen toimikausi päättyi, kun aluevaaleilla valittu aluevaltuusto 14.3.2022 kokouksessaan valitsi aluehallituksen, joka kokoontui ensimmäisen kerran 21.3.2022.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan omistajakunnat asettavat sitovan talousraamin Siun sotelle. Kuudennelle toimintavuodelle asetettu

Aluehallitus	§ 58	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 65	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 33	22.06.2023

taloudellinen tavoite oli todella tiukka. Siun sote ei henkilöstön saatavuusongelmien leimaamassa toimintaympäristössä onnistunut muuttamaan toimintaansa niin paljon, että alkuperäisessä talousraamissa olisi pysytty. Talousarviossa pysyminen olisi vaatinut merkittävää ostopalvelujen korvaamista omalla palvelutuotannolla, mutta henkilöstön saatavuusongelmat vesittivät suunnitelmat. Siun sote -kuntayhtymä on toiminut kustannustehokkaasti koko olemassaoloaikansa. Syntyneistä merkittävistä alijäämistä huolimatta Siun sote -kuntayhtymä on tarveakioiduilla kriteereillä Suomen pienimmillä resursseilla sote-palvelut järjestävä alue.

Tilikausi muodostui lopulta 17,5 milj. euroa ylijäämäiseksi. Vuonna 2022 aikana kertyi poistoeroa 0,4 milj. euroa. Tilikauden tulos oli siten 17,1 milj. euroa. Tavoiteltuun tulokseen pääsemiseksi jäsenkuntien alijäämän kattamisvelvollisuuden myötä vuoden 2022 tilinpäätöksessä oleva katettava määrä on 63,7 milj. euroa. Tämä summa koostuu normaalitoiminnan 39,6 milj. euron budjettipoikkeamasta sekä kuntien omistajaohjauslinjauksen mukaisesta palkkaharmonisointivaruksen 24,1 milj. eurosta.

Vuosina 2017-20 kuntayhtymä toimi taloustilanteessa, jossa vuotuinen inflaatio oli 0-1 % välillä. Vuodesta 2021 eteenpäin inflaatio on noussut rajusti ollen joulukuussa 2022 yli yhdeksän prosenttia. Syksyisin pidetyissä omistajaohjausneuvotteluissa Siun soten omistajille esitetyissä muutostarpeissa lähdettiin vuosittain siitä, että inflaation vaikutus pystytään eliminoimaan toimintoja kehittämällä. Neljän ensimmäisen vuoden aikana tässä pääosin onnistuttiin, mutta vuosina 2021-22 vastaavasti ei, koska toimintaympäristö muuttui merkittävästi. Tämä tarkoitti sitä, että TA22-kirjassa esitetty taloudellinen riski realisoitui, ja johti em. alijäämään ja sen kattamisvelvollisuuteen jäsenkunnille.

Kuuden toimintavuoden toimintakulujen keskimääräinen kasvu on ollut noin 2,7 prosenttia, tämä luku pitää sisällään myös koronaepidemian kustannukset. Jäsenkuntien maksuosuudet ovat samaan aikaan kasvaneet keskimäärin 1,8 prosenttia. Siun soten valmisteluvaiheessa tavoitteeksi Siun soten kustannuskehitykselle annettiin enintään 1,2 prosenttia. Vuoden 2020 lopussa kuntayhtymän kustannuskehitys ilman koronaepidemian vaikutuksia olisi ollut alle omistajien asettaman tavoitetason. Vuosien 2021 ja 2022 kustannuskehitykset poikkeavat merkittävästi vuosista 2017-20, jolloin keskimääräinen kustannuskehitys oli noin 0,7 prosentin luokkaa. Vuosina 2021 ja 2022 toimintakulut ovat kasvaneet keskimäärin noin 6 prosenttia, mikä on jopa hiukan valtakunnan tasoa enemmän. Tämä osoittaa, että integroidulla organisaatiolla on

Aluehallitus
Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 58	30.03.2023
§ 65	06.06.2023
§ 33	22.06.2023

huomattavan hyvät mahdollisuudet toiminnan tehostamiseen heti alkuvaiheessa, mutta vastaavaa kehitystä ei ole mahdollista toteuttaa pysyvästi.

Kuntayhtymän investointimenojen toteumaksi alkuperäisessä talousarviossa oli määritelty 35,9 milj. euroa, josta yli puolet oli rakennushankkeita. Rakennushankkeista keskussairaalan peruskorjaushanke (E- hanke) 2. vaihe käynnistyi ennakoivan vaiheen töillä, jotka valmistuivat 31.12.2022. E-hanke kilpailutettiin keväällä 2022 ja työt ovat edenneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Keskussairaalan peruskorjaushankkeen 1. vaihe (A- ja I-siiven urakka) valmistui kokonaisuudessaan 31.5.2022. Työt valmistuivat aikataulussaan ja budjetissaan. Kokonaisuutena laajennus E:n hankesuunnitelman mukainen kustannusarvio on noin 64,8 milj. euroa sisältäen toimintavarustuksen. Vuoden 2022 budjetti oli 12,4 milj. euroa, josta toteutui n. 8,1 milj. euroa ilman toimintavarustusta. Yhteislaboratorio-hanke valmistui elokuun lopussa ja otettiin vaiheittain käyttöön syyskuun aikana.

Kontiolahden terveysasema hanke otettiin vastaan tammikuun lopussa 2022. Ilomantsin Toivonlahden osalta hanke otettiin kokonaisuudessaan käyttöön maaliskuussa 2022. Lieksan soteasemalle STM on myöntänyt poikkeusluvan ja kaupunki hakee hankkeelle investoria. Outokummun sote- ja paloaseman rakentamisen kilpailutuksen suoritti Outokummun kaupunki loppuvuodesta 2022.

Kokonaisuutena kuntayhtymän investoinnit toteutuivat 4,7 milj. euroa talousarvion alapuolelle. Vuoden lopussa kuntayhtymän lainakanta oli 182,4 milj. euroa ja konsernin lainakanta oli vastaavasti 205,5 milj. euroa.

Kuntayhtymän henkilöstömäärä vuoden 2022 lopussa oli 7 780, josta vakituista henkilöstöä 6 638. Vakituiseista henkilöstöstä 2 638 työskenteli terveys- ja sairaanhoitopalveluissa, 2 042 ikäihmisten palveluissa, 901 perhe- ja sosiaalipalveluissa, 723 yhteisissä palveluissa, 51 ympäristöterveydenhuollossa ja 283 Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksella. Lisäksi pelastuslaitoksella työskenteli yhteensä 451 sivutoimista sopimuspalomiestä. Kuntayhtymäkonsernin henkilöstö oli vuoden lopussa 8 421 työntekijää, josta 61 työntekijää Siun työterveys Oy:ssä, 569 työntekijää Polkka Oy:ssä ja 11 työntekijää Tikkamäen Palvelut Oy:ssä.

Vuonna 2022 Siun soten konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia, mutta Siun työterveyden ja Polkan omistajapohja laajeni, koska hyvinvointialuelaki ei mahdollista palvelujen ostoa kunnilta eikä palvelujen myyntiä suoraan kunnille. Muissa yhteisöissä tapahtui vuoden 2022

Aluehallitus	§ 58	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 65	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 33	22.06.2023

lopussa merkittävä muutos, kun Islab-liikelaitoskuntayhtymän toiminta piti järjestellä uudelleen sote-uudistusta koskevan lainsäädännön vuoksi. Tämä toiminnan uudelleen järjestely tarkoitti käytännössä liikelaitoskuntayhtymän purkamista ja toiminnan jako-osuuksien siirtämistä sairaanhoitopiireille, voimaanpanolain 20 § mukaista yleisseuraantoa hyvinvointialueille sekä sopimukseen perustuvaa toiminnan siirtoa perustetulle Islab-hyvinvointiyhtymälle.

Kuntayhtymän henkilöstö osallistui tarkasteluvuonna merkittävästi uuden hyvinvointialueen valmisteluun. Valmistelutyötä oli merkittävästi, vaikka Pohjois-Karjalassa oli palvelut järjestetty yhden organisaation toimesta jo kuuden vuoden ajan. Uusi hyvinvointialuelainsäädäntö pakotti tekemään hallintorakenteisiin ja toimintatapoihin merkittäviä muutoksia, jotka oli huolellisesti valmisteltava. Pohjois-Karjalassa turvallinen siirtymä kuntayhtymästä hyvinvointialueeksi onnistui täysin sosiaali- ja terveysministeriön tiekartan mukaisesti.

Tarkastuslautakunta 06.06.2023 § 65

Lisätiedot Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 013 330 4764, pia.sorsa@siunsote.fi

Päätösehdotus Puheenjohtaja:

Tarkastuslautakunta päättää:

- merkitä tilintarkastuskertomuksen tiedoksi ja saattaa sen edelleen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustolle tiedoksi,
- esittää aluevaltuustolle, että Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille hallituksen jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Päätös Puheenjohtaja muutti päätösesityksen toisen kohdan muotoon:
 - esittää aluevaltuustolle, että Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Aluehallitus	§ 58	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 65	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 33	22.06.2023

Tarkastuslautakunta hyväksyi puheenjohtajan muutetun päätösesityksen yksimielisesti. Merkittiin pöytäkirjaan, että tarkastuspäällikkö Pia Sorsa poistui esteellisenä päätöksenteon ajaksi kokouksesta. Tarkastuspäällikön esteellisyysperuste: tilivelvollinen viranhaltija.

Selostus

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 41 §:n mukaan lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja.

Hyvinvointialueen valtuuston on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä.

Em. lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovelletaan muutoin, mitä kuntalaissa säädetään.

Hallituksen esityksen (241/2020) mukaan säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy. Esityksen aluevaltuustolle tekee muodollisesti hyvinvointialueen ja yhtymän oma tarkastuslautakunta, mutta esitys perustuisi sisällöllisesti siirretyn kuntayhtymän tarkastuslautakunnan valmisteluun.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän tarkastuslautakunta on käsitellyt ja valmistellut tilinpäätöksen edelleen esitettäväksi aluevaltuustolle.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 33

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta

Aluehallitus	§ 58	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 65	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 33	22.06.2023

- saattaa tilintarkastuskertomuksen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustolle tiedoksi,

- esittää aluevaltuustolle, että Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Päätös

Aluevaltuusto merkitsi tilintarkastuskertomuksen tiedoksi, hyväksyi kuntayhtymän tilinpäätöksen 2022 ja myönsi vastuuvapauden Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Liitteet

- [6] Pöytäkirjan ote § 59 Tilinpäätös ja toimintakertomus 2022
- [7] Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilinpäätös 2022
- [8] Tilintarkastuskertomus 2022 Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä
- [9] Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle

Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 68
§ 34

06.06.2023
22.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen arviointikertomus 2022

144/00.03.01/2023

Tarkastuslautakunta 06.06.2023 § 68

Lisätiedot Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 013 330 4764, pia.sorsa@siunsote.fi

Päätösehdotus Puheenjohtaja:

Tarkastuslautakunta hyväksyy ja allekirjoittaa vuotta 2022 koskevan arviointikertomuksen sekä saattaa sen aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös Tarkastuslautakunta hyväksyi puheenjohtajan esityksen yksimielisesti. Merkittiin pöytäkirjaan, että tarkastuspäällikkö Pia Sorsa poistui esteellisenä päätöksenteon ajaksi kokouksesta. Tarkastuspäällikön esteellisyysperuste: tilivelvollinen viranhaltija.

Selostus Hyvinvointialuelain 125 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hyvinvointialuelain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Arviointikertomus käsitellään aluevaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 34

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 68
§ 34

06.06.2023
22.06.2023

Tarkastuslautakunta saattaa vuotta 2022 koskevan arviointikertomuksen aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös

Asian käsittelyn aluksi puheenjohtaja antoi puheenvuoron tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Kari Kulmalalle. Asiassa käytettiin lisäksi yksi muu puheenvuoro.

Aluevaltuuston merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi.

Liitteet

[10] Arviointikertomus 2022 - Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022

2404/02.05.01.03/2023

Aluehallitus 30.03.2023 § 59

Lisätiedot Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen
kirsi.leivonen@siunsote.fi
Puh. 013 330 8590

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus hyväksyy vuoden 2022 tilinpäätöksen ja jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Tilikauden tulos (yli-/alijäämä) oli nolla, eikä se edellytä erillisiä toimenpiteitä. Lisäksi aluehallitus allekirjoittaa 2022 tilinpäätöksen sähköisesti erikseen sovittavana ajankohtana.

Aluehallitus valtuuttaa aluehallituksen puheenjohtajan ja hyvinvointialuejohtajan allekirjoittamaan tilintarkastuksen vahvistusilmoituskirjeen, joka lähetetään ennen tilintarkastuskertomuksen valmistumista.

Aluehallitus valtuuttaa virkakoneiston korjaamaan mahdolliset tekniset yms. virheet tilinpäätösmateriaalista ennen aluevaltuuston käsittelyä.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022 on valmistunut. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 117 §:n mukaan hyvinvointialueen tilikausi on kalenterivuosi. Aluehallituksen on laadittava tilinpäätös tilikaudelta tilinpäätöstilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Aluehallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Aluevaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Vuosi 2022 oli tiivis hyvinvointialueen valmistelun ja hallinnon käynnistämisen vuosi, jossa valmistauduttiin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuun vastaanottamiseen hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Vuoden 2022 aikana väliaikaishallinnon toiminta päättyi, ensimmäisen aluevaltuuston toimikausi alkoi ja hyvinvointialueen hallintosäännön hyväksymisen jälkeen toiminta jatkui sen raamittamana. Hallintosääntöä päivitettiin aluevaltuuston kokouksissa 9.5.2022 ja 14.12.2022.

Yksilöasioiden jaostoa lukuun ottamatta kaikki hallintosäännön mukaiset toimielimet aloittivat toimintansa vuoden 2022 aikana.

Aluehallitus päätti hyvinvointialueen toimialuerakenteesta ja hyvinvointialuejohtaja teki päätökset toimialueiden jakautumisesta palvelualueisiin, vastuualueisiin, toimintayksikköryhmiin ja toimintayksiköihin.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja hyvinvointialueen kunnat sopivat sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annetun lain (616/2021) 65 §:n mukaisesti, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialue hoitaa sopijakuntien puolesta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain (410/2009) 1 §:ssä tarkoitetut ympäristöterveydenhuollon tehtävät 1.1.2023 alkaen.

Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet perustivat ISLAB hyvinvointiyhtymän 1.8.2022 jatkamaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen vuoksi purettavan ISLAB liikelaitoskuntayhtymän toimintaa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue merkitsi vuoden 2022 aikana seuraavien yhtiöiden osakkeita: Sansia Oy, DigiFinland Oy, Maakuntien tilakeskus Oy ja Hyvil Oy.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toiminnalliset tavoitteet ja painopisteet vuodelle 2022 olivat:

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

1) Turvallinen siirtymä, eli välttämättömät tehtävät järjestämistehtävän vastaanottamiseksi 1.1.2023.

2) Hyvinvointialuestrategian valmistelu

3) Vuoden 2023 talousarvion valmistelu

Valtuustoon nähden sitovia tavoitteita olivat yllä olevat toiminnalliset tavoitteet sekä tilikauden yli-/alijäämä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet toteutuivat. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valmistelu toteutui kansallisen tiekartan mukaisesti ja turvallinen siirtymä vuodenvaihteessa onnistui hyvin. Suurin vuodenvaihdemuutoksiin liittyvä haaste oli henkilöstöhallinnon järjestelmän päivitys, jonka parissa työ jatkuu edelleen ja korvaavia toimintamalleja on edelleen käytössä. Hyvinvointialuestrategia valmisteltiin osallistaen laajasti luottamushenkilöitä, toimielimiä, henkilöstöä sekä asukkaita ja sidosryhmiä ja se hyväksyttiin aluevaltuustossa 11.10.2022. Vuoden 2023 talousarvio hyväksyttiin aluevaltuustossa 14.12.2022.

Hyvinvointialueen palveluksessa vuoden 2022 aikana oli yhteensä 15 henkilöä, henkilötyövuosina 10,7 henkilötyövuotta. Vuoden aikana rekrytoitiin hyvinvointialuejohtaja ja tarkastuspäällikkö ja valmistelun henkilöresurssia vahvistettiin hieman. Tämän lisäksi valmistelun kannalta merkittäväksi muodostui Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän asiantuntijoiden ja johdon työpanos. ICT-muutoshanke toteutettiin Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän organisaatiossa ja ICT-muutoshankkeen henkilöstö oli kuntayhtymän palveluksessa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensimmäisen täyden tilikauden 1.1.-31.12.2022 tulokseksi toteutui 0 euroa. Tilikauden yli-/alijäämä toteutui siten muutetun talousarvion mukaisesti. Toimintatuotot muodostuivat yli 99 prosenttisesti valtion myöntämistä avustuksista. Vuodelle 2021 saadusta valtionavustuksesta jaksotettiin vuodelle 2022 noin 68 000 euroa, jolla katettiin tammikuun 2022 kulut. Vuodelle 2022 myönnetystä valtionavustuksesta jäi käyttämättä noin 320 000 euroa, joka siirtyi käytettäväksi vuodelle 2023.

Henkilöstökulut ja aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat hieman alle muutetun talousarvion. Palvelujen ostot toteutuivat muutettua talousarviota pienempänä. Muut toimintakulut ylittivät hiukan muutetun talousarvion.

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

Avustusten ylittyminen toimintatuotoissa ja -kuluissa johtui suurimmalta osin ICT-valtionavustuksen ennakon maksatuksen toteutumisesta talousarviossa arvioitua suurempana. Sosiaali- ja terveysministeriö teki päätöksen 23.11.2022 valtioavustuksen ennakon maksamisesta hyvinvointialueiden perustamisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistuksen yhteydessä toteutettavan tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietojärjestelmien muutoksen valmisteluun, suunnitteluun ja toteutukseen. Myönnetyn ennakon suuruus oli 3,57 milj. euroa. Siun soten kanssa tehdyn osatoteuttajasopimuksen mukaisesti hyvinvointialue delegoi Siun sotelalle koko myönnetyn avustuksen määrän. Siun sotelalle maksettu avustus sisältyy toimintakulujen avustusten kokonaisuuteen. ICT-avustuksella ei edellä mainituista syistä johtuen ollut vaikutusta hyvinvointialueen tulokseen. Lisäksi aluevaltuustoryhmien tuki toteutui talousarviota pienempänä.

Rahoitusosan merkittävimmät poikkeamat ovat rahoitusosan kohdassa Muut maksuvalmiuden muutokset. Poikkeamat johtuvat joulukuussa 2022 hyvinvointialueelle suoritetusta hyvinvointialueen ensimmäisestä vuoden 2023 yleiskatteellisen rahoituksen erästä 58,95 milj. euroa sekä vuoteen 2023 liittyvistä maksuista, jotka erääntyivät vuoden 2022 puolella. Suurimpana kokonaisuutena palvelusetelit 9,4 milj. euroa. Edellä mainittuja eriä ei ole huomioitu talousarviossa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle siirtyi lainsäädännön mukaisesti vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä 1.1.2023. Toiminnot siirtyivät pääsääntöisesti Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymältä. Pohjois-Karjalan kunnilta siirtyivät kuntouttavan työtoiminnan ja erityisryhmien asunnonvuokrauksen toiminnot sekä Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveriasta opiskeluhoollon kuraattoripalvelut.

Tarkastuslautakunta 17.05.2023 § 56

Lisätiedot Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 0133304764, pia.sorsa@siunsote.fi

Päätösehdotus Puheenjohtaja:

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

Päätösesitys tehdään kokouksessa.

Päätös

Vastuullinen tilintarkastaja jätti 17.5.2023 tilintarkastuskertomuksen, jossa vastuullinen tilintarkastaja esittää tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltaan tilikaudelta.

Puheenjohtajan päätösesitys:

Tarkastuslautakunta merkitsee tiedoksi tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022 ja tilintarkastajalle annetun vahvistusilmoituskirjeen.

Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus ei sisällä sellaisia hyvinvointialuelain 130 §:ssä tarkoitettuja muistutuksia, joista tarkastuslautakunnan on lain mukaan hankittava asianomaisen selitys sekä aluehallituksen lausunto.

Tarkastuslautakunta päätti, että valtuustolle annettava esitys vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille valmistellaan seuraavaan kokoukseen.

Puheenjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Hyvinvointialuelain 127 §:n mukaan tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Hyvinvointialuelain 130 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava aluevaltuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus.

Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa mahdollisesti tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä aluehallituksen lausunto. Aluevaltuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aihetta. Hyväksyessään tilinpäätöksen aluevaltuusto päättää vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Hyvinvointialueen vastuullinen tilintarkastaja KHT, JHT Ulla-Maija Tuomela antaa kokouksessa tilintarkastuskertomuksen tilikaudelta 1.1.- 31.12.2022.

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

Tilintarkastuskertomus vuodelta 2022 ei ole julkinen asiakirja (JulKL 24 §)

Tarkastuslautakunta 06.06.2023 § 67

Lisätiedot	Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 013 330 4764, pia.sorsa@siunsote.fi
Päätösehdotus	Puheenjohtaja: Tarkastuslautakunta päättää: - saattaa tilikautta 1.1.-31.12.2022 koskevan tilintarkastuskertomuksen tiedoksi hyvinvointialueen aluevaltuustolle, -esittää aluevaltuustolle, että vuoden 2022 tilinpäätös hyväksytään, -esittää aluevaltuustolle, että hyvinvointialueen hallintoa- ja taloutta hoitaneille toimielimen jäsenille ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 2022.
Päätös	Tarkastuslautakunta hyväksyi puheenjohtajan esitykset yksimielisesti. Merkittiin pöytäkirjaan, että tarkastuspäällikkö Pia Sorsa poistui esteellisenä päätöksenteon ajaksi kokouksesta. Tarkastuspäällikön esteellisyysperuste: tilivelvollinen viranhaltija.
Selostus	Hyvinvointialuelain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava aluevaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tilintarkastajan on annettava aluevaltuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tilintarkastuskertomus vuodelta 2022 on päivätty 17.5.2023 ja sen on allekirjoittanut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy:n puolesta kuntayhtymän vastuunalainen tilintarkastaja, JHT, KHT Ulla-Maija Tuomala.

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

Tarkastuslautakunta on tutustunut hyvinvointialueen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen 2022 ja tilintarkastuskertomukseen 2022 sekä kuullut vastuunalaisen tilintarkastajan raportin tilintarkastuksesta tilivuodelta 2022.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 35

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta

- saattaa tilikautta 1.1.-31.12.2022 koskevan tilintarkastuskertomuksen tiedoksi hyvinvointialueen aluevaltuustolle,
- esittää aluevaltuustolle, että vuoden 2022 tilinpäätös hyväksytään,
- esittää aluevaltuustolle, että hyvinvointialueen hallintoa- ja taloutta hoitaneille toimielimen jäsenille ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 2022.

Päätös

Puheenjohtaja antoi tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Kari Kulmalalle asiassa puheenvuoron. Kulmala totesi lautakunnan päätösehdotuksen kohdassa 3. kohdassa olevan virheen (ehdotus kirjoitettu toimielimen osalta yksikössä, vaikka sen tulisi olla monikossa). Kyseisen kohdan tulee kuulua:

"esittää aluevaltuustolle, että hyvinvointialueen hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja asianomaisten toimielinten tehtäväalueiden tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 2022."

Asiassa käytettiin lisäksi yksi puheenvuoro.

Puheenjohtaja kysyi valtuustolta, voidaanko tarkastuslautakunnan puheenjohtajan em. korjaus hyväksyä teknisenä korjauksena. Aluevaltuusto hyväksyi valtuuston puheenjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Aluehallitus	§ 59	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 56	17.05.2023
Tarkastuslautakunta	§ 67	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 35	22.06.2023

Aluevaltuusto merkitsi tiedoksi tilikautta 1.1. - 31.12.2022 koskevan tilintarkastuskertomuksen, hyväksyi vuoden 2022 tilinpäätöksen, ja myönsi vastuuvapauden hyvinvointialueen hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja asianomaisten toimielinten tehtäväalueiden tilivelvollisille vuodelta 2022.

Liitteet

- [11] Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilinpäätös 2022
- [12] Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilintarkastuskertomus 2022
- [13] Vahvistusilmoituskirje Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 70
§ 36

06.06.2023
22.06.2023

Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoksen tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022
2469/00.01.04/2023

Tarkastuslautakunta 06.06.2023 § 70

Lisätiedot	Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 013 330 4764, pia.sorsa@siunsote.fi
Päätösehdotus	Tarkastuspäällikkö Sorsa Pia: Tarkastuslautakunta päättää merkitä tiedokseen Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän arviointikertomuksen 2022 ja lähettää sen edelleen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuustolle tiedoksi.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 41 §:n mukaan edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Hyvinvointialueen valtuuston on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä. Sote-uudistusta koskevan lainsäädännön vuoksi Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän (ISLAB) toimintaa ei voitu jatkaa liikelaitoskuntayhtymämuodossa enää 1.1.2023 jälkeen. Liikelaitoskuntayhtymän jäseninä olleet sairaanhoitopiirit sekä Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet päättivät uudelleenorganisoida yhtymän, ja siirtää toiminnan hyvinvointialuelain sallimaan yhteistyömuotoon, eli hyvinvointiyhtymämuodossa tehtäväksi. Toiminta päätettiin siirtää siten, että yhtymän käytännön toiminta jatkuisi entisellään. Varsinainen liiketoimintasiirto ja toiminnan uudelleenjärjestely toteutettiin teknisesti kolmessa osassa ns. sekuntitransaktiona vuodenvaihteessa 2022-2023: 1. liikelaitoskuntayhtymä purettiin ja toiminta siirrettiin jako-osuuksina sairaanhoitopiireille,

Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 70
§ 36

06.06.2023
22.06.2023

2. voimaannpanolain (616/2021) 20 § mukaan toiminta siirtyi sairaanhoitopiirien mukana yleisseuraantona hyvinvointialueille ja
3. hyvinvointialueille siirtynyt toiminta siirrettiin hyvinvointialueilta ISLAB hyvinvointiyhtymään.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän tarkastuslautakunta merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi kokouksessaan 31.5.2023 § 62.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 36

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta lähettää Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän arviointikertomuksen 2022 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuustolle tiedoksi.

Päätös

Aluevaltuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi.

Liitteet

- [14] Pöytäkirjan ote §62 ISLAB liikelaitoskuntayhtymän tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022
- [15] ISLAB tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022
Tarkastuslautakunta § 62 31.5.2023

Aluehallitus	§ 61	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 69	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 37	22.06.2023

Islab liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022
2469/00.01.04/2023

Aluehallitus 30.03.2023 § 61

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen
ilkka.pirskanen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4500

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää:

- hyväksyä ja allekirjoittaa Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätöksen ja

- saattaa tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi sekä

- esittää tilikauden 2022 tuloksen 1.769.840,62 euroa (tilikauden tulos ennen varauksia ja veroja) käsittelemään seuraavasti:

1. Investointivaroja muodostetaan yhteensä 1.500.000 euroa laiteinvestointeihin;
2. Investointivaroja puretaan yhteensä 1.784.398,90 euroa
3. Tehdään edellä mainittuihin investointeihin kohdistuva poistoeron lisäys 1.754.385,44 euroa
4. Tehdään poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan 344.335,32 euroa
5. Tilikauden ylijäämä 642.669,38 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Ilkka Naukkarinen poistui esteellisenä (yhteisöjäävi) kokoustilasta tämän asian käsittelyn ajaksi. Pöytäkirjan pitäjänä toimi tässä asiassa tekninen sihteeri Tommi Härkönen.

Selostus

Taustaa

Aluehallitus	§ 61	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 69	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 37	22.06.2023

Sote-uudistusta koskevan lainsäädännön vuoksi Itä-Suomen laboratorokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän (ISLAB) toimintaa ei voitu jatkaa liikelaitoskuntayhtymämuodossa enää 1.1.2023 jälkeen. Liikelaitoskuntayhtymän jäseninä olleet sairaanhoitopiirit sekä Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet päättivät uudelleenorganisoida yhtymän, ja siirtää toiminnan hyvinvointialuelain sallimaan yhteistyömuotoon, eli hyvinvointiyhtymämuodossa tehtäväksi. Toiminta päätettiin siirtää siten, että yhtymän käytännön toiminta jatkuisi entisellään.

Varsinainen liiketoimintasiirto ja toiminnan uudelleenjärjestely toteutettiin teknisesti kolmessa osassa ns. sekuntitransaktiona vuodenvaihteessa 2022–2023:

1. liikelaitoskuntayhtymä purettiin ja toiminta siirrettiin jako-osuuksina sairaanhoitopiireille,
2. voimaannolain (616/2021) 20 § mukaan toiminta siirtyi sairaanhoitopiirien mukana yleisseuraantona hyvinvointialueille, ja
3. hyvinvointialueille siirtynyt toiminta siirrettiin hyvinvointialueilta ISLAB hyvinvointiyhtymään.

Ennen purkamista liikelaitoskuntayhtymän perussopimusta muutettiin tavalla, joka mahdollisti Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän eroamisen 30.11.2022. Purkamisvaiheessa liikelaitoskuntayhtymän jäseninä oli enää sairaanhoitopiirejä, joihin sovellettiin samoja voimaannolain mukaisia periaatteita. Sairaanhoitopiirit siirtyivät voimaannolain 20 §:n nojalla sellaisenaan hyvinvointialueille.

Liikelaitoskuntayhtymän jäsenyhteisöt, eli sairaanhoitopiirit hyväksyivät loppuvuodesta 2022 sopimuksen Itä-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta osana uudelleenjärjestelyä hyvinvointiyhtymäksi. Liikelaitoskuntayhtymä puretaan perussopimuksen 25 §:n mukaisella menettelyllä siten, että liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta ovat päättäneet jäsenten valtuustot, ja johtokunta on laatinut loppuselvityksen. Liikelaitoskuntayhtymän purkautumisajaksi päätettiin 31.12.2022 klo 23.59.

Liikelaitoskuntayhtymälle tehtiin loppuselvitys ja loppuselvityksessä oli kyse teknisestä uudelleenjärjestelystä liikelaitoskuntayhtymästä hyvinvointiyhtymäksi. Loppuselvityskertomuksessa on kuvattu toiminnan, henkilöstön ja omaisuuden siirron eri vaiheet. Hyväksytyissä purkusopimuksessa ja loppuselvityskertomuksessa on esitetty arviot

Aluehallitus	§ 61	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 69	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 37	22.06.2023

vuoden 2022 taseen toteumasta. Purkusopimuksen mukaan varsinaiset sairaanhoitopiirien jako-osuudet vahvistetaan vasta liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätöksen valmistuttua.

Jäsenten hyväksymän purkusopimuksen 9. kohdan mukaan liikelaitoskuntayhtymän viimeisen tilinpäätöksen per 31.12.2022 klo 23.59 valmistelee liikelaitoksen johtokunta voimaanpanolain 20 § mukaisesti vastaanottaneille hyvinvointialueille ja niiden aluehallituksille, joka laatii tilinpäätöksen. Tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnan ja kuntayhtymän johtajalle päättävät jäsenten valtuustot (ts. niiden vastuut vastaanottaneet hyvinvointialueiden aluevaltuustot). Edelleen purkusopimuksen mukaan johtokunnan toimikautta jatketaan, kunnes se on saanut purkusopimuksessa tarkoitetut tehtävät hoidetuksi.

Tilinpäätöksen hyväksymisessä noudatetaan voimaanpanolain 41 §:ssä säädettyä menettelyä, jonka mukaan voimaanpanolain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen allekirjoittaa hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Samaa säännöstä noudatetaan myös liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätöksen allekirjoittamisessa, koska tilinpäätöksen allekirjoittaminen tapahtuu liikelaitoskuntayhtymän jo lakattua. Tämän lisäksi purkusopimuksella on yhteisesti sovittu jatkettavaksi liikelaitoskuntayhtymän johtokunnan toimikautta ja myös johtokunta allekirjoittaa tilinpäätöksen. Lainvalmisteluaineistojen mukaan voimaanpanolain 41 § säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy. Liikelaitoskuntayhtymän toiminta on siirtynyt sairaanhoitopiirien kautta Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueille.

Lainvalmisteluaineistojen mukaan myös liikelaitoskuntayhtymän tarkastuslautakunta jatkaa toimintaansa ja osallistuu liikelaitoskuntayhtymän viimeisen toimintavuoden hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseen, vaikka esityksen aluevaltuustolle tekee muodollisesti hyvinvointialueen ja oma tarkastuslautakunta. Lisäksi liikelaitoskuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen.

Tilinpäätös vuodelta 2022

Aluehallitus
Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 61 30.03.2023
§ 69 06.06.2023
§ 37 22.06.2023

Liikelaitoskuntayhtymän tilikausi on kalenterivuosi ja tilinpäätöksestä annetut säädökset tulevat kuntalaista 410/2015. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot liikelaitoskuntayhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot ilmoitetaan liitetiedoissa.

Liikelaitoskuntayhtymä muodostaa tytäryhtiön kanssa konsernin ja konsernitiilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitiilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys konsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2022 talousarvio suunniteltiin yhtymäkokouksen linjauksen mukaisesti ylijäämäiseksi siten, että keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettaisiin ja edellytykset liikelaitoskuntayhtymän tehtävien hoitamiseen turvattaisiin. Talousarviota 2022 laadittaessa toiminnan suunnittelun lähtökohdaksi otettiin vuoden 2021 taso, huomioden kuitenkin pandemian vaikutus analytiikkaan. ISLABin oman tuotannon hinnoitteluun ei tehty yleiskorotusta, mutta yksittäisiin hintoihin tehtiin muutoksia kustannusvastaavuuden periaatteella. Alihankintana tuotettavien tutkimusten hinnat määräytyivät voimassa olevien kilpailutusten ja hankintapäätösten perusteella. Kustannusvastaavuus huomioitiin myös näytteenottomaksua määriteltäessä.

Liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion liikevaihto oli noin 66,3 milj. euroa, ja liikeylijäämä 0,1 milj. euroa, ja tilikauden ylijäämä varausten ja verojen jälkeen 0,25 milj. euroa. Covid-19-testausmäärät pysyivät kuitenkin korkeammalla tasolla verrattuna alkuperäiseen talousarvioon nähden. Erityisesti alkuvuodesta testausmäärät olivat 30.000–40.000 testiä kuukaudessa ja toukokuussa testausmäärä tasaantui noin 10.000 testin tasolle joulukuuhun saakka. Joulukuussa testausmäärä väheni entisestään.

Korkeammalla tasolla olleet testausmäärät vaikuttivat niin tulo- kuin menokertymään ja syksyllä tehtiin talousarviomuutokset. Liikevaihdon kertymään arvioitiin 5,9 milj. euroa lisää, liikevaihdon ollessa 72,2 milj. euroa. Vastaavasti materiaaleihin ja palveluiden ostoihin arvioitiin +5,9 milj. euroa sekä rahoituskuluihin +0,16 milj. euroa. Rahoituskulujen kasvu

Aluehallitus	§ 61	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 69	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 37	22.06.2023

johtui sijoitus pohjaisen kassanhallinnan rahastolunastuksista. Henkilöstökulujen ja liiketoiminnan muiden kulujen arvioitiin pysyvän alkuperäisessä talousarviossa. Talousarviomuutosten jälkeen tilikauden ylijäämäksi jäi 0,07 milj. euroa.

Vuoden 2022 taloudellinen tulos oli kuitenkin edelleen ennakoitua parempi. Liikevaihdoksi muodostui 74,2 milj. euroa, joka oli 1,97 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Talousarvion muutoksessa oli arvioitu, että loppuvuosi toteutuisi perustoiminnan osalta samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Kuitenkin perustoiminnasta saadut tulot kasvoivat loppuvuodesta edelliseen vuoteen nähden ennakoitua paremmin.

Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion. Erityisesti kasvoi alihankintatutkimukset, ict-palvelut, postipalvelut sekä matkustus- ja kuljetuspalvelut. Matkustus- ja kuljetuspalveluihin vaikutti osaltaan kohonneet polttoainekustannukset ja niihin liittyvät hinnankorotukset. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Henkilöstökulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Henkilöstökulut sisältävät SOTE-sopimukseen liittyvän kertapalkkion, joka maksetaan vasta vuoden 2023 puolella.

Liikelylijäämä oli 1,9 milj. euroa. Tilikauden tuloksesta esitetään tehtäväksi uusia investointivaroja 1,5 milj. euroa, jolloin varausten ja verojen jälkeen ylijäämäksi jää 0,6 milj. euroa.

Liikelaitoskuntayhtymän johtokunta on purkusopimuksen mukaisesti käsitellyt ja hyväksynyt tilinpäätöksen 28.2.2023 sekä jättänyt tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tarkastuslautakunnan arvioitavaksi. Lisäksi johtokunta on saattanut tilinpäätöksen Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden aluehallitusten ja aluevaltuustojen käsiteltäväksi. Johtokunta on esittänyt tilikauden 2022 tuloksen 1.769.840,62 euroa (tilikauden tulos ennen varauksia ja veroja) käsittelyä seuraavasti:

- Investointivaroja muodostetaan yhteensä 1.500.000 euroa laiteinvestointeihin;
- Investointivaroja puretaan yhteensä 1.784.398,90 euroa
- Tehdään edellä mainittuihin investointeihin kohdistuva poistoeron lisäys 1.754.385,44 euroa
- Tehdään poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan 344.335,32 euroa
- Tilikauden ylijäämä 642.669,38 euroa siirretään taseen yli-/alijäämättilille.

Aluehallitus	§ 61	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 69	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 37	22.06.2023

Asian liitteinä ovat Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022 ja pöytäkirjan ote johtokunnan käsittelystä.

Tarkastuslautakunta 06.06.2023 § 69

Lisätiedot Tarkastuspäällikkö Pia Sorsa, p. 013 330 4764, pia.sorsa@siunsote.fi

Päätösehdotus Tarkastuspäällikkö Sorsa Pia:

Tarkastuslautakunta päättää:

- merkitä tilintarkastuskertomuksen tiedoksi ja saattaa sen edelleen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuustolle tiedoksi,
- esittää aluevaltuustolle, että Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille hallituksen jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Päätös Esittelijä muutti päätösesityksen toisen kohdan muotoon:
- esittää aluevaltuustolle, että Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Muutettu päätösesitys hyväksyttiin.

Selostus Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannuttamista koskevan lain (616/2021) 41 §:n mukaan edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja.

Aluehallitus
Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 61 30.03.2023
§ 69 06.06.2023
§ 37 22.06.2023

Hyvinvointialueen valtuuston on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä.

Sote-uudistusta koskevan lainsäädännön vuoksi Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän (ISLAB) toimintaa ei voitu jatkaa liikelaitoskuntayhtymämuodossa enää 1.1.2023 jälkeen. Liikelaitoskuntayhtymän jäseninä olleet sairaanhoitopiirit sekä Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet päättivät uudelleenorganisoida yhtymän, ja siirtää toiminnan hyvinvointialuelain sallimaan yhteistyömuotoon, eli hyvinvointiyhtymämuodossa tehtäväksi. Toiminta päätettiin siirtää siten, että yhtymän käytännön toiminta jatkuisi entisellään. Varsinainen liiketoimintasiirto ja toiminnan uudelleenjärjestely toteutettiin teknisesti kolmessa osassa ns. sekuntitransaktiona vuodenvaihteessa 2022-2023:

1. liikelaitoskuntayhtymä purettiin ja toiminta siirrettiin jako-osuuksina sairaanhoitopiireille,
2. voimaannpanolain (616/2021) 20 § mukaan toiminta siirtyi sairaanhoitopiirien mukana yleisseuraantona hyvinvointialueille ja
3. hyvinvointialueille siirtynyt toiminta siirrettiin hyvinvointialueilta ISLAB hyvinvointiyhtymään.

Jäsenten hyväksymän purkusopimuksen 9. kohdan mukaan liikelaitoskuntayhtymän viimeisen tilinpäätöksen per 31.12.2022 klo 23.59 valmistelee liikelaitoksen johtokunta voimaannpanolain 20 § mukaisesti vastaanottaneille hyvinvointialueille ja niiden aluehallituksille, joka laatii tilinpäätöksen. Tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnan ja kuntayhtymän johtajalle päättävät jäsenten valtuustot (ts. niiden vastuut vastaanottaneet hyvinvointialueiden aluevaltuustot).

Edelleen purkusopimuksen mukaan johtokunnan toimikautta jatketaan, kunnes se on saanut purkusopimuksessa tarkoitetut tehtävät hoidetuksi. Tilinpäätöksen hyväksymisessä noudatetaan voimaannpanolain (616/2021) 41 §:ssä säädettyä menettelyä, jonka mukaan voimaannpanolain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen allekirjoittaa hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Samaa säännöstä noudatetaan myös liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätöksen allekirjoittamisessa, koska tilinpäätöksen allekirjoittaminen tapahtuu liikelaitoskuntayhtymän jo lakattua. Tämän lisäksi purkusopimuksella on yhteisesti sovittu jatkettavaksi liikelaitoskuntayhtymän johtokunnan toimikautta ja myös johtokunta allekirjoittaa tilinpäätöksen.

Aluehallitus	§ 61	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 69	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 37	22.06.2023

Lainvalmisteluaineistojen mukaan voimaannpanolain 41 § säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy. Liikelaitoskuntayhtymän toiminta on siirtynyt sairaanhoitopiirien kautta Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueille. Lainvalmisteluaineistojen mukaan myös liikelaitoskuntayhtymän tarkastuslautakunta jatkaa toimintaansa ja osallistuu liikelaitoskuntayhtymän viimeisen toimintavuoden hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseen, vaikka esityksen aluevaltuustolle tekee muodollisesti hyvinvointialueen ja oma tarkastuslautakunta. Lisäksi liikelaitoskuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän tarkastuslautakunta merkitsi asian tiedoksi kokouksessaan 31.5.2023 § 61, pöytäkirjan ote on liitteenä.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 37

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta:

Tarkastuslautakunta

- saattaa tilintarkastuskertomuksen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuustolle tiedoksi,

- esittää aluevaltuustolle, että Itä-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022 hyväksytään ja Itä-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Päätös

Aluevaltuusto merkitsi tilintarkastuskertomuksen tiedoksi, hyväksyi Itä-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätöksen 2022 ja myönsi vastuuvapauden liikelaitoskuntayhtymän hallintoa ja taloutta

Aluehallitus	§ 61	30.03.2023
Tarkastuslautakunta	§ 69	06.06.2023
Aluevaltuusto	§ 37	22.06.2023

hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022.

Liitteet

- [16] Pöytäkirjan ote §61 Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös vuodelta 2022
- [17] ISLAB liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022
- [18] ISLAB liikelaitoskuntayhtymän tilintarkastuskertomus 2022 - Talvea

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 114
§ 38

01.06.2023
22.06.2023

Asiakasmaksut 1.10.2023 lukien
4460/02.03.00.00/2023

Aluehallitus 01.06.2023 § 114

Lisätiedot

Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen
ilkka.naukkarinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4503

Asiakasmaksupäällikkö Riitta Manninen-Rouvali
riitta.manninen-rouvali@siunsote.fi
Puh. 013 330 8331

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävät asiakasmaksut 1.10.2023 lukien hyväksytään liitteen "Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.10.2023 lukien" mukaisesti.
2. Aluevaltuuston § 93/14.12.2022 päättämistä asiakasmaksuista poiketen eläinlääkintähuollon asiakasmaksuissa noudatetaan 1.7.2023 lukien aluevaltuuston § 21/16.5.2023 päättämiä maksuja, ja ne sisällytetään tämän mukaisina 1.10.2023 voimaan tulevaan asiakasmaksuhinnastoon.
3. Hallintojohtaja valtuutetaan tekemään asiakasmaksuasiakirjaan mahdolliset tekniluonteiset tai vähäiset lakisääteisyydestä johtuvat korjaukset.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävistä asiakasmaksuista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992; jäljempänä asiakasmaksulaki) ja asetuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992). Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruisen. Laki ja asetus määrittelevät yleensä maksujen enimmäismäärät, joista hyvinvointialue voi poiketa vain alaspäin.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 114
§ 38

01.06.2023
22.06.2023

Palveluista, joiden maksuista tai maksuttomuudesta ei ole säädetty erikseen asiakasmaksulaissa tai -asetuksessa, voidaan periä hyvinvointialueen päättämä maksu, joka saa olla enintään palvelun tuottamisesta hyvinvointialueelle aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston 14.12.2022 § 93 päättämiä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja esitetään muutettavaksi 1.10.2023 lukien uuden vammaispalvelulain (675/2023) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (676/2023) johtuen. Lakimuutokset on vahvistettu 14.4.2023. Uusi vammaispalvelulaki sisältää säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Kehitysvammalakiin jää vain itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista sekä tahdosta riippumatonta erityishuoltoa koskevat säännökset.

Uuden vammaispalvelulain ja kehitysvammalain muutettujen säännösten johdosta myös asiakasmaksulakiin (734/1992) tulee muutoksia 1.10.2023 lukien (muutossäädöksellä 678/2023). Asiakasmaksulain muutoksia koskevan voimaantulosäännöksen (19 §:n 1 momentin) mukaan vammaisilta ja kehitysvammaisilta asiakkailta perittävissä maksuissa noudatetaan 1.10.2023 lukien enintään kolmen vuoden siirtymäaikaa. Asiakasmaksulain 19 § 1 momentissa säädetään siirtymäajasta seuraavasti: ”Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella vammaiselle henkilölle määrätty asiakasmaksu ja palvelun maksuttomuus ovat voimassa maksua tai palvelua koskevaan päätökseen merkityn voimassaoloajan tai kunnes vammaisen henkilön päätökset saatetaan vammaispalvelulain tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisiksi, kuitenkin enintään kolme vuotta tämän lain voimaantulosta.”

Esitetään, että asiakasmaksuhinnaston kappaleeseen 2.6 (otsikolla hengityshalvauspotilaalle / hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle järjestettävä hoito) sekä lukuihin 6 (vammaispalvelut) ja 8 (liikkumisen tuki) hyväksytään liitteeseen sisällytetyt muutokset, jotka johtuvat edellä kerrotuista lainsäädäntömuutoksista 1.10.2023 lukien. Lisäksi esitetään, että kappaleeseen 6.2.1 (vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta) lisätään palvelutuotannon tarpeista johtuen uutena asiana ylläpitomaksu nimeltään ”kaikki päivän ateriat/pv 13,75 €” (tämä sama ”kaikki päivän ateriat” -maksu on peritty kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminnassa aluevaltuuston päätökseen 14.12.2022 § 93 perustuen 1.1.2023 lukien).

Lisäksi esitetään uutena asiana johtuen palvelutarpeiden muutoksista, että sosiaalihuoltolain (1301/2014 § 21c) nojalla lyhytaikaista

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 114
§ 38

01.06.2023
22.06.2023

ympäri vuorokautista asumista järjestettäessä asiakasmaksuna peritään 38,85 €/vuorokausi ja 21,15 €/päivä tai yö (liitteessä kappaleessa 4.8).

Terveysaseman lääkärivastaanottomaksua koskevaan kappaleeseen 2.1.1 esitetään lisäykseksi asiakasmaksulain 5 §:n 1-kohdassa maksuttomaksi säädetty ja olemassa olevaa käytäntöä vastaava tieto siitä, että lääkärivastaanotto on maksuton, mikäli vastaanoton syynä on mielenterveyteen liittyvä vaiva, mutta maksu peritään, mikäli samalla vastaanottokäynnillä tai etävastaanotolla hoidetaan myös muita, fyysiseen terveyteen liittyviä vaivoja. Lisäksi esitetään, että kappaleesta 2.1.1 poistetaan tarpeettomana terveyskeskuksen päivystystä koskeva asiakasmaksu 28,70 €/käynti (arkisin klo 20 - 08 sekä lauantaisin, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä päivystyskäyntimaksu 28,70 €/käynti 18-vuotta täyttäneiltä ja henkilöltä, joka on jo maksanut kolme 20,90 €:n suuruista lääkäripalvelumaksua), koska Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen perusterveydenhuollon terveysasemilla ei tuoteta Aluehallintoviraston lupaa edellyttävää päivystystä (kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä säädetään Valtioneuvoston asetuksessa 583/2017).

Edellä mainitut lakimuutokset muuttavat 1.10.2023 lukien osittain myös termejä, joilla palveluja kutsutaan ja tästä johtuen liitteen kappaleiden 6.3, 6.4.2 ja 6.4.4 otsikoihin on lisätty uusi termi "asumisen tuki".

Aluevaltuusto on päättänyt eläinlääkintähuollon asiakasmaksuista §21/16.5.2023 alkaen 1.7.2023, jolloin näitä tulee soveltaa 1.7.2023 lukien poiketen aluevaltuuston § 93/14.12.2022 päättämistä asiakasmaksuista. Nämä huomioidaan myös 1.10.2023 voimaan tulevaksi esitettävään asiakasmaksuhinnastoon.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 38

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävät asiakasmaksut 1.10.2023 lukien hyväksytään liitteen "Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.10.2023 lukien" mukaisesti.

2. Aluevaltuuston § 93/14.12.2022 päättämistä asiakasmaksuista poiketen

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 114
§ 38

01.06.2023
22.06.2023

eläinlääkintähuollon asiakasmaksuissa noudatetaan 1.7.2023 lukien aluevaltuuston § 21/16.5.2023 päättämiä maksuja, ja ne sisällytetään tämän mukaisina 1.10.2023 voimaan tulevaan asiakasmaksuhinnastoon.

3. Hallintojohtaja valtuutetaan tekemään asiakasmaksuasiakirjaan mahdolliset teknisluonteiset tai vähäiset lakisääteisyydestä johtuvat korjaukset.

Päätös

Asian käsittelyn aluksi puheenjohtaja kertoi uudessa hallitusohjelmassa olevan kannanotto vammaispalvelulain voimaantulon siirtämisestä vuodelle (-> 1.10.2024), mikä vaikuttaisi nyt käsillä olevien asiakasmaksujen sisältöön.

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta, voidaanko asia palauttaa uudelleen valmisteltavaksi aluehallitukselle. Aluevaltuusto hyväksyi puheenjohtajan esityksen yksimielisesti.

Asiassa käytettiin kaksi puheenvuoroa.

Liitteet

- [19] Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2023 lukien
- [20] Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.10.2023 lukien sisältäen eläinlääkintähuollon maksut

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 112
§ 39

01.06.2023
22.06.2023

Valtuustoaloitteet

4321/00.02.04.00/2023

Aluehallitus 01.06.2023 § 112

Lisätiedot

Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen
ilkka.naukkarinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4503

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle luettelon valtuutettujen tekemistä ja aluehallitukselle lähetetyistä aloitteista, niiden käsittelystä ja toimenpiteistä, joihin niiden johdosta on ryhdytty.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Hallintosäännön 12 Luvun 1 §:n mukaan hallituksen on vuosittain kesäkuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja aluehallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

Hyvinvointialueella on tehty valtuustoaloitteita alkaen aluevaltuuston ensimmäisestä kokouksesta 14.3.2022. Aloitteisiin on vastattu valmistelun mahdollistamassa aikataulussa, ensimmäisen kerran 9.5.2022 valtuuston kokouksessa. Aluevaltuustossa on tehty valtuutettujen aloitteita yhteensä 24 kpl. Vuonna 2022 aloitteita ei raportoitu valtuustolle, vaan nyt annettava selvitys kattaa kaikki hyvinvointialueen aikana tehdyt valtuustoaloitteet, niiden käsittelyn ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet. Aloitteet on todettu loppuun käsitellyiksi kunkin aloitteen osalta aluevaltuustolle annetun vastauksen yhteydessä, ellei valtuusto ole lähettänyt aloitetta uudelleen valmisteltavaksi.

Tehdyistä aloitteista vastauksia valtuustolle ei ole annettu seuraavasti:

- 27.9.2022 tehdyt aloitteet, 1 kpl uudelleen valmisteltuna 1.6.2023 hallitukseen

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 112
§ 39

01.06.2023
22.06.2023

- 14.12.2022 tehdyt aloitteet, 3 kpl
- 21.3.2023 tehdyt aloitteet, 3 kpl
- 16.5.2023 tehdyt aloitteet, 5 kpl

Valtuustoaloitteiden yksityiskohtainen käsittely ilmenee liitteenä olevasta yhteenvedosta.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 39

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle luettelon valtuutettujen tekemistä ja aluehallitukselle lähetetyistä aloitteista, niiden käsittelystä ja toimenpiteistä, joihin niiden johdosta on ryhdytty.

Päätös

Aluevaltuusto merkitsi tiedoksi luettelon valtuutettujen tekemistä ja aluehallitukselle lähetetyistä aloitteista, niiden käsittelystä ja toimenpiteistä, joihin niiden johdosta on ryhdytty.

Liitteet

[21] Aluevaltuuston valtuustoaloitteet

Aluehallitus	§ 19	26.01.2023
Aluevaltuusto	§ 11	21.03.2023
Aluehallitus	§ 121	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 40	22.06.2023

Valtuustoaloite 27.9.2022 – Omaishoitajien palkkioita korotettava ja omaishoidon tuen saamista helpotettava - Keskustan aluevaltuustoryhmä
612/00.02.04.00/2022

Aluehallitus 26.01.2023 § 19

Lisätiedot Toimialuejohtaja Eija Rieppo
eija.rieppo@siunsote.fi
puh. 013 330 4510

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää antaa aluevaltuustolle liitteenä olevan vastauksen omaishoitajien palkkioiden korottamisesta ja omaishoidon tuen saamisen helpottamisesta.

Edelleen aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Karita Kaita ei esteellisenä (yhteisöjäävi) osallistunut tämän asian käsittelyyn (etäyhteys oli katkaistu). Esteellisyys hyväksyttiin.

Selostus Keskustan hyvinvointialueen aluevaltuutetut ovat laatineet 27.9.2022 valtuustoaloitteen, jossa aloitteen allekirjoittaneet aluevaltuutetut esittävät, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella omaishoidon tuen palkkioita korotetaan tuntuvasti sekä omaishoidon tuen saamista helpotetaan. Lisäksi valtuutetut pyytävät tarkastelemaan, voidaanko ennaltaehkäisevää tukipalkkiota laajentaa iäkkäitä ihmisiä hoitavista myös muun ikäisiä hoitaviin ja voisimmeko siten välttää raskaammilta palveluilta.

Omaishoidon tuki on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua, joka perustuu omaishoidon tuesta annettuun lakiin (937/2005) ja siihen tehtyihin muutoksiin sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen §

Aluehallitus	§ 19	26.01.2023
Aluevaltuusto	§ 11	21.03.2023
Aluehallitus	§ 121	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 40	22.06.2023

117/19.9.2022 hyväksymiin omaishoidon tuen myöntämisen perusteisiin ja palkkioluokkiin. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen palvelu, johon ei ole subjektiivista oikeutta. Omaishoidon tuen palvelulla tarkoitetaan kokonaisuutta, joka koostuu hoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta sekä hoitotehtävää tukevista sosiaali- ja terveyspalveluista, kuten esimerkiksi hyvinvointi- ja terveystarkastuksista sekä valmennuksesta.

Omaishoidon tuen asiakasmäärän kasvu ja palvelun saatavuus ovat olleet Siun soten ja ikäihmisten palvelujen toimialueen strategisena tavoitteena useiden vuosien ajan ja on edelleen. Tavoitteesta huolimatta Siun sotessa omaishoitoon kohdennetut määrärahat eivät ole mahdollistaneet palkkioiden korottamista eikä asiakasmäärän kasvattamista huomioiden omaishoidontuen lain velvoitteet. Vuodelle 2023 määräraha on nyt aikaisempia vuosia suurempi, mikä antaa mahdollisuuden omaishoidon tuen palvelukokonaisuuden kehittämiseen ja lakisääteisen toiminnan edistämiseen.

Terveyden- ja hyvinvoinnin (THL) on tehnyt sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimeksiannosta vuonna 2022 selvityksen ja antanut ehdotuksen kansallisista omaishoidon tuen myöntämisen perusteista. THL:n ehdotuksen eteneminen edellyttää nykyiseen omaishoidon tukeen tehtävää lakimuutosta. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella seurataan THL:n antaman ehdotuksen etenemistä ja samanaikaisesti kehitetään omaishoidon tuen palvelukokonaisuutta. Omaishoidon tuen saamisen ja palkkioiden korottamisen tarkastelussa on huomioitava THL:n ehdotuksen edistymisen sekä nykyisessä omaishoidon tuen laissa kuvattu palvelukokonaisuus. Lisäksi sosiaalihuoltolaki antaa velvoitteita, jotka koskevat omaishoidon tuen palvelua. Nämä lakisääteiset velvoitteet, jotka kohdistuvat palvelun sisällön ja prosessin kehittämiseen, ovat nyt ensisijaisia kuntoon saatettavia omaishoidon tuen palkkiomäärien täyttäessä nykyiset lain vaatimukset.

Omaishoidon tuen lisäksi on ollut käytössä ennaltaehkäisevä tukiluokka, joka ei ole virallinen omaishoidon tukiluokka. Tuen määrärahavaraus on ikäihmisten palvelujen toimialueella ja määrärahan avulla on tuettu ikäihmisten kotona asumisen mahdollisuuksia ja myöhennetty säännöllisen kotihoidon tarvetta. Kaikki saapuneet ennaltaehkäisevän tuen hakemukset käsitellään ja asiakkaiden palvelutarve arvioidaan ja palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan sosiaalihuollon asiakkaan palvelukokonaisuus asiakkaan iästä riippumatta.

Aluehallitus	§ 19	26.01.2023
Aluevaltuusto	§ 11	21.03.2023
Aluehallitus	§ 121	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 40	22.06.2023

Asian liitteenä ikäihmisten toimialueella laadittu laajempi vastaus valtuustoaloitteeseen.

Aluevaltuusto 21.03.2023 § 11

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle liitteenä olevan vastauksen omaishoitajien palkkioiden korottamisesta ja omaishoidon tuen saamisen helpottamisesta.

Edelleen aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Keskustelun kuluessa valtuutettu Iita Kaarto esitti valtuustoaloitteen palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Valtuutettu Jertta Harinen kannatti Iita Kaarron esitystä.

Puheenjohtaja kysyi valtuustolta, voidaanko aloite palauttaa uudelleen valmisteltavaksi. Aluevaltuusto hyväksyi aloitteen palauttamisen uudelleen valmisteltavaksi yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että valtuutettu Karita Kaita poistui esteellisenä (HvalL 102 §) kokoustilasta tämän asian käsittelyn ajaksi. Esteellisyys hyväksyttiin.

Aluehallitus 01.06.2023 § 121

Lisätiedot

Toimialuejohtaja Eija Rieppo
eija.rieppo@siunsote.fi
puh. 013 330 4510

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus	§ 19	26.01.2023
Aluevaltuusto	§ 11	21.03.2023
Aluehallitus	§ 121	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 40	22.06.2023

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle liitteenä olevan täydennetyn vastauksen omaishoitajien palkkioiden korottamisesta ja omaishoidon tuen saamisen helpottamisesta koskevaan valtuustoaloitteeseen.

Edelleen aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Karita Kaita poistui kokouksesta esteellisenä (yhteisöjäävi) tämän asian käsittelyn ajaksi. Esteellisyys hyväksyttiin.

Selostus Keskustan hyvinvointialueen aluevaltuutetut ovat laatineet 27.9.2022 valtuustoaloitteen, jossa aloitteen allekirjoittaneet aluevaltuutetut esittivät, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella omaishoidon tuen palkkioita korotetaan tuntuvasti sekä omaishoidon tuen saamista helpotetaan. Lisäksi valtuutetut pyysivät tarkastelemaan, voidaanko ennaltaehkäisevää tukipalkkiota laajentaa iäkkäitä ihmisiä hoitavista myös muun ikäisiä hoitaviin ja voisimmeko siten välttää raskaammilta palveluilta.

Aluevaltuusto käsitteli § 11/21.3.2023 valtuustoaloitteeseen ikäihmisten palvelujen toimialueella valmistellun ja hallituksen § 19/26.1.2023 valtuustolle antaman vastauksen, ja palautti sen uudelleen valmisteltavaksi. Aluehallitus antoi valmistelun tehtäväksi ikäihmisten palvelujen toimialuejohtalle.

Aluevaltuuston pöytäkirjasta ei ilmene, mitä aloitteen vastauksessa toivotaan täydennettävän, mutta kokousskeskustelujen perusteella tarkennusta toivottiin ainakin seuraaviin asioihin:

- Omaishoidon palkkioiden korottaminen ja vaihtoehtoiset kustannukset
- Omaishoidon tuen saatavuuden haasteet, vaikuttaako tähän määräraha vai henkilöstöpula
- Lapsiperheiden tukimuotojen monipuolistaminen
- Siun soten ikäihmisten palvelujen toimialueella käytössä olevan harkinnanvaraisen tukipalkkion luokan laajentaminen koskemaan kaikkia ikäryhmiä
- Omaishoidon tuen palkkioihin tehtävät indeksikorotukset, palkkio 3, vuosi 2022 kirjoitusvirheen korjaus.

Aluehallitus	§ 19	26.01.2023
Aluevaltuusto	§ 11	21.03.2023
Aluehallitus	§ 121	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 40	22.06.2023

Siun soten ikäihmisten palvelujen toimialue on täydentänyt yhteistyössä muiden toimialueiden kanssa valmisteluun palautetun valtuustoaloitteen vastauksen. Täydennetty vastaus on tämän asian liitteenä.

Omaishoidon tuki on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua, joka perustuu omaishoidon tuesta annettuun lakiin (937/2005) ja siihen tehtyihin muutoksiin. Omaishoidon tukea myönnetään Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallituksen § 117/19.9.2022 hyväksymien omaishoidon tuen myöntämisen perusteiden mukaisesti. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen palvelu, johon ei ole subjektiivista oikeutta. Omaishoidon tuen palvelulla tarkoitetaan kokonaisuutta, joka koostuu hoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta sekä hoitotehtävää tukevista sosiaali- ja terveyspalveluista, kuten esimerkiksi hyvinvointi- ja terveystarkastuksista sekä valmennuksesta.

Omaishoidon tuen asiakasmäärän kasvu ja palvelun saatavuus ovat olleet Siun soten ja ikäihmisten palvelujen toimialueen strategisena tavoitteena useiden vuosien ajan ja on edelleen. Tavoitteesta huolimatta viimeisen kolmen vuoden seurannan mukaan asiakasmäärän voidaan nähdä kasvaneen ainoastaan lapsiperheiden omaishoidon tuen asiakkuuksissa. Omaishoidon palveluun varatut määrärahat eivät ole olleet riittävät kasvattamaan omaishoidontuen asiakasmäärää laajemmin, vaikka palveluissa oleva määräraha on kasvanut vuosittain. Omaishoidon tukea, harkinnanvaraista palvelua järjestettäessä järjestäjä vastaa siitä, että palveluun kuuluvat lakisääteiset velvoitteet toteutuvat huomioiden, että omaishoidon tuen palkkio on vain osa palvelukokonaisuutta. Omaishoidontukeen kuuluvissa vapaiden järjestämisissä on ollut haasteita koronavuosien aikana ja nyttemmin haasteena on näyttäytynyt henkilöstöpula. Yhä useampi omaishoitoperhe haluaisi hoitajan vapaan ajaksi hoidettavan hoidon järjestettävän kotona, mutta henkilöstöpula yltää myös kotiin annettaviin palveluihin, ei pelkästään asumispalveluun.

Vuodelle 2023 määräraha on nyt aikaisempia vuosia suurempi, mikä antaa mahdollisuuden omaishoidon tuen palvelukokonaisuuden kehittämiseen, lakisääteisen toiminnan edistämiseen ja kaiken ikäisten omaishoidon tuen asiakkaiden määrän kasvattamiseen. Siun sote seuraa aktiivisesti Terveysten- ja hyvinvoinnin laitojen tekemää ehdotusta kansallisista omaishoidon tuen perusteista (Julkari 43/2022) ja kehittää toimialueita ylittävää yhteistyötä, kuten omais- ja perhehoidon keskustoimintaa. Integroidun keskustoiminnan avulla voidaan palvella kaiken ikäisiä omaishoidon tuen asiakkaita yhdenvertaisesti ja yksilöllisesti. Keskuksen

Aluehallitus	§ 19	26.01.2023
Aluevaltuusto	§ 11	21.03.2023
Aluehallitus	§ 121	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 40	22.06.2023

tehtävänä on ottaa tarkasteluun Siun soten omaishoidon tuen myöntämisen perusteet ja koordinoita toimialueita ylittävää yhteistyötä omaishoidon tuen palvelussa. Myöntämisen perusteet päivitetään syksyn 2023 aikana vuodelle 2024. Perusteiden päivittämisessä ja palvelujen kehittämisessä tullaan huomioimaan omaishoidon vaihtoehtoiskustannuksia sekä seuraamaan Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän ehdotuksen etenemistä kansallisista omaishoidon tuen myöntämisperusteista. Lisäksi huomiota kiinnitetään eri asiakaskohderyhmien tarpeisiin omaishoidon palveluissa ja tukemisessa.

Siun sotessa on käytössä ennaltaehkäisevä tukiluokka. Tukea on käytetty pääasiassa ikääntyneille myöhentämään säännöllisen kotihoidon aloittamista. Ennaltaehkäisevän tuen käytön laajentamista tullaan arvioimaan toimialueita ylittäen, soveltuuko tuki käytettäväksi eri asiakkaille osana sosiaalipalvelua. Ennaltaehkäisevä tuki ei ole virallinen omaishoidon tuen palkkioluokka ja arvioitaessa sen soveltuvuutta eri asiakkaille, on järjestäjän huomioitava tukiluokan käyttötarkoitusta tarkoin, jotta se ei estä asiakasta saamasta hänen tarpeitaan tukevia muita sosiaalipalveluja. Mikäli THL:n ehdotus omaishoidon tuen palveluista etenee, yltänee Siun soten käytössä oleva tuki viimeistään sitten yhdeksi viralliseksi omaishoidon tuen palkkioluokaksi ilman lakisääteistä vapaapäiväoikeutta.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 40

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle liitteenä olevan täydennetyn vastauksen omaishoitajien palkkioiden korottamisesta ja omaishoidon tuen saamisen helpottamisesta koskevaan valtuustoaloitteeseen.

Edelleen aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Asiassa käytettiin kaksi puheenvuoroa.

Aluehallitus	§ 19	26.01.2023
Aluevaltuusto	§ 11	21.03.2023
Aluehallitus	§ 121	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 40	22.06.2023

Liitteet

- [22] Valtuustoaloite 27.9.2022 - Omaishoitajien palkkioita korotettava ja omaishoidon tuen saamista helpotettava - Keskustan aluevaltuustoryhmä
- [23] Vastaus valtuustoaloitteeseen 16.1.2023 - Omaishoitajien palkkioita korotettava ja omaishoidon tuen saamista helpotettava
- [24] Vastaus valtuustoaloitteeseen 1.6.2023 - Omaishoitajien palkkioita korotettava ja omaishoidon tuen saamista helpotettava
- [25] Omaishoidon tuen palkkiot vuodelle 2023
- [26] Omaishoidon tuen kansalliset myöntämisen perusteet - THL:n ehdotus
- [27] Kansallinen omaishoidon kehittämisohjelma - Sosiaali- ja terveysministeriö

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 122
§ 41

01.06.2023
22.06.2023

Valtuustoaloite 21.3.2023 - Vammaispoliittisen ohjelman laatiminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle - SDP:n aluevaltuustoryhmä
3108/00.02.04.00/2023

Aluehallitus 01.06.2023 § 122

Lisätiedot Toimialuejohtaja Leena Korhonen
leena.korhonen@siunsote.fi
Puh. 013 330 5768

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle liitteen mukaisen vastauksen vammaispoliittisen ohjelman laatimista koskevaan valtuustoaloitteeseen, ja esittää että ohjelman laatiminen aloitetaan syksyllä 2023 uuden vammaispalvelulain tultua voimaan niin, että se valmistuu kesäkuun 2024 loppuun mennessä.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus SDP:n valtuustoryhmän 21.3.2023 jätetyssä aloitteessa kirjoitetaan, että Vammaispoliittisen ohjelman tarkoituksena on linjata ne konkreettiset toimenpiteet, joilla hyvinvointialueelle vahvistetaan vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen. Se toimii vammaispoliittisena suunnannäyttäjänä ja sitouttaa toimijoita vammaisten henkilöiden aseman parantamiseen. YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen periaatteet, joihin myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on sitoutunut omassa strategiassaan, toimivat pohjana vammaispoliittiselle ohjelmalle. Aloitteessa viitataan myös sopimuksen artiklaan 25, jonka mukaan säädetään vammaisten henkilöiden oikeudesta ”parhaaseen mahdolliseen terveyden tasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella”. Tämän käytännön toteuttamiseksi tulee sosiaali- ja terveyspalveluissa kiinnittää erityistä huomiota vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumiseen sekä henkilökunnan tietoisuuteen vammaisten oikeuksista, tarpeista ja itsemääräämisoikeudesta, jonka toteuttamiseen vammaispoliittinen ohjelma on tärkein työkalu. SDP:n aluevaltuustoryhmä kirjoittaa lisäksi, että yhdenvertaisuusvaltuutettu kirjeessään hyvinvointialueille suosittelee vammaispoliittisen ohjelman laatimista. Yhdenvertaisuusvaltuutettu myös korostaa vammaisneuvoston osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 122
§ 41

01.06.2023
22.06.2023

varmistamista. Hyvinvointialueen vammaisneuvoston tulee olla SDP:n valtuustoryhmän aloitteessa keskeisessä osassa vammaispoliittisen ohjelman laatimisessa ja seurannassa.

SDP:n valtuustoryhmän aloite vammaispoliittisen ohjelman laatimisesta oli Pohjois-Karjalan vammaisneuvoston kokouksen asialistalla 20.4.2023. Vammaisneuvoston lausui vammaispoliittista koskevaan aloitteeseen seuraavasti (pöytäkirjan ote liitteenä, liite 1):

”Vammaisneuvosto koki, että ohjelman valmistelu olisi ajankohtaista vasta syksyllä, jolloin uuden vammaispalvelulain vaikutukset ovat paremmin tiedossa. Vammaisneuvosto ilmaisi halukkuutensa olla ohjelman valmistelussa mukana. Vammaisneuvosto totesi, että se kannattaa vammaispoliittista ohjelmaa koskevaa aloitetta.”

Vammaispoliittisen ohjelman laatimisesta on käyty keskustelua eri toimialueiden kesken ja päädytty liitteenä olevaan suunnitelmaan, joka sisältyy perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialuejohtajan tekemään vastaukseen (liite 2). Uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.10.2023 ja sen voimaantulon myötä aletaan hahmottaa lain vaikutuksia kaikkiin sosiaali- ja terveystalouteen. Vammaispoliittisen ohjelman laadintaa koordinoi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategia- ja kehittämisosasto ja sen tekemiseen osallistetaan vammaisneuvosto sekä kaikki toimialueet mukaan lukien yhteiset palvelut. Vammaispoliittisen ohjelman tekemiseen pyritään saamaan hankerahoituksen kautta resurssi. Vammaispoliittisen suunnitelman tekeminen aloitetaan syksyllä 2023 ja se pyritään saamaan valmiiksi kesään 2024 mennessä.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 41

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus antaa aluevaltuustolle liitteen mukaisen vastauksen vammaispoliittisen ohjelman laatimista koskevaan valtuustoaloitteeseen, ja esittää että ohjelman laatiminen aloitetaan syksyllä 2023 uuden vammaispalvelulain tultua voimaan niin, että se valmistuu kesäkuun 2024 loppuun mennessä.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 122
§ 41

01.06.2023
22.06.2023

Päätös

Hyväksyttiin.

Asiassa käytettiin kaksi puheenvuoroa.

Liitteet

- [28] Valtuustoaloite 21.3.2023 - Vammaispoliittisen ohjelman laatiminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella - SDP:n aluevaltuustoryhmä
- [29] Vastaus valtuustoaloitteeseen - Vammaispoliittisen ohjelman laatiminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle
- [30] Pöytäkirjan ote - Vammaisneuvosto 20.4.2023 § 28

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle (RRP)
361/00.01.03.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 07.09.2022 § 32

Lisätiedot va. Kehittämisohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalvelujen kehittäminen - IPS-sijoita ja valmenna! -hankkeen jatkohakemuksen (VN/10853/2020) sekä Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi (Suojaa-hanke VN/16429/20211(2) jatkohakemuksen.

Tulevaisuuslautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) suunnitelmapihjan ja valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen hankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Tulevaisuuslautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että aluevaltuusto valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tarkistamaan ja lähettämään lopullisen hakemuksen määräaikaan 6.10.2022 klo 16.15 mennessä STM:lle. Hakemusasiakirjat tuodaan tiedoksi seuraavaan tulevaisuuslautakunnan kokoukseen 12.10.2022.

Päätös Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Selostus

Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalveluiden kehittäminen – IPS – sijoita ja valmenna! jatkorahoitushaku on ajalle 1.1.2023-30.6.2023
Hakemus on jätetty 25.8.2022.

Siun soten laajassa alueellisessa hyvinvointikertomuksessa (hyväksytty Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän valtuustossa 14.6.2022/pykälä 20) on nostettu Pohjois-Karjalan yhdeksi keskeiseksi hyvinvointihaasteeksi mielenterveys- ja päihdeongelmat.

IPS-mallissa on kyse tuetun työllistymisen näyttöön perustuvan työhönvalmennuksen toteuttamisesta psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna palveluna. IPS-kokonaisuus on osa Marinin hallituksen mielenterveysstrategiaa 2020-2030. Nyt haettavan IPS-hankkeen täydennyshaun myötä on mahdollista laajentaa rajatusti asiakasryhmää nykyisestä ja sitä kautta vakiinnuttaa toimintaa osana tuetun työllistymisen palveluja tulevana hankekautena. Täydennyshaussa haettavassa hankkeessa jatketaan edellisen hankekauden tavoitteita. Hankeaika on tähän mennessä ollut verrattain lyhyt ja toiminta käynnistyi hitaasti johtuen muun muassa koronasta aiheutuneista haasteista. Haetun hankkeen kustannusarvio on 167 305€ josta omavastuu on 80 % eli 33 461€.

Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi, eli Suojaa-hanke jatkohaku kohdentuu ajalle 1.8.-31.12.2022 eli kyseessä on jo käynnissä olevan hankkeen lisärahoitus. Hakemus on jätetty 31.7.2022. Hankkeen kokonaiskustannukset (euroina) 57 700 €, josta valtionavustus 46 160 € ja 80% omavastuu 11 540 €.

Kohderyhmänä hankkeessa ovat lasta odottavat ja pikkulapsivaiheen (lapsi 0-3 vuotta) perheet, joissa on päihteiden käyttöä. Hankkeessa kehitetään päihteitä käyttävien äitien ja heidän kumppaniensa kuntoutusta ja hoitoa yhteistyössä neuvoloiden ja sekä lastensuojelun kanssa. Hankkeessa tehtävällä työllä tuetaan asiakkaiden hoitoon hakeutumista ja pääsyä sekä siihen sitoutumista ja motivoitumista päihteettömyyteen. Hankkeessa vahvistetaan raskauden aikaista mentalisaatiota, raskauden ja vauva- sekä pikkulapsivaiheen varhaista vuorovaikutusta, koordinoidaan perheen palveluja ja tehdään asiakaskohtaisten tavoitteiden mukaista perhetyötä. Pohjois-Karjalassa HAL-toimintaan osallistuu vuosittain 10-20 perhettä, mutta kansallisesti arvioidun esiintyvyyden (6% odottajista ja pikkulasten vanhemmista) perusteella, päihteitä käyttäviä perheitä on Pohjois-

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Karjalassa jopa n. 80 vuositasolla. Hanketiimi on moniammatillinen, siinä työskentelee kättilö, perheterapeutti, perhetyöntekijä, terveydenhoitaja ja sosiaalityöntekijä. Lisäksi hanke ostaa lääkärityöpanosta.

Suomen kestävän kasvun ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kasvua. Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa. Ohjelman tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä, kasvattaa tuottavuutta, nostaa työllisyysastetta, nopeuttaa hoitoon pääsyä sekä edistää alueellista, sosiaalista ja sukupuolten tasa-arvoa. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarista 4, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä, ja osin pilarista 3, joka koskee työllisyysasteen ja osaamistason nostamista kestävän kasvun vauhdittamiseksi.

Suomen kestävän kasvun -ohjelman valtionavustuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella 1126/2021. Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hanke täyttää seuraavat valtionavustusasetuksen 4 §:n mukaiset erityiset edellytykset: 1. avustus täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset tavoitteet; 2. avustus tukee sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista; 3. avustuksessa otetaan huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja 4. avustuksen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 4 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa yhtä tai useampaa seuraavista tavoitteista:

1. edistetään laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön kiireettömään hoitoon pääsyä seitsemässä vuorokaudessa perusterveydenhuollossa sekä vähennetään covid-19 -epidemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvajetta;

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

2. edistetään perusterveydenhuollon hoitoonpääsyä vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista;
3. vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta;
4. otetaan käyttöön perusterveydenhuollon hoitoonpääsyä edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 3 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa jompaakumpaa tai molempia seuraavista tavoitteista:

1. laajennetaan Työkykyohjelmaa ja toimintamallia, jossa tuetun työllistymisen näyttöön perustuva työhönvalmennus toteutetaan psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna palveluna;
2. otetaan huomioon mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä.

Hankkeen tulee täyttää myös valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n mukaiset valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset. Valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varojen puitteissa, jos:

1. tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä;
2. valtionavustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta;
3. valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen; sekä
4. valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Hankehakemukset arvioidaan STM:n laatimien arviointikriteerien mukaisesti.

Toisessa haussa valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä on yhteensä 255,6 miljoonaa euroa. Hakuaika alkoi 1.9.2022 ja päättyy 6.10.2022 klo 16.15. Toisen haun valtionavustus on käytettävissä vuoden 2025 loppuun saakka kuitenkin niin, että avustussumma tarkistetaan erikseen vuosien 2024 ja 2025 osalta eduskunnan vahvistettua valtion talousarvion. Osa toimenpiteistä rajautuu tätä lyhyemmälle ajalle. Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviin kustannuksiin. Hankkeeseen osallistuvalla taholla ei siis edellytetä omarahoitusosuutta.

Aluehallitus 19.09.2022 § 119

Lisätiedot va. Kehittämiskojohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) suunnitelmapohjan ja valtuuttaa kehittämiskojohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen hankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto valtuuttaa kehittämiskojohtaja Heli Aallon tarkistamaan ja hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivosen allekirjoittamaan ja lähettämään lopullisen hakemuksen määräaikaan 6.10.2022 klo 16.15 mennessä STM:lle. Hakemusasiakirjat tuodaan tiedoksi seuraavaan tulevaisuuslautakunnan kokoukseen 12.10.2022.

Päätös Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Selostus

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti tulevaisuuslautakunta päättää toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista. Suomen kestävän kasvun -ohjelman valtionavustusten ohjeistuksen mukaan asia tulee kuitenkin viedä aluevaltuuston käsittelyyn.

Suomen kestävän kasvun ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua. Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa.

Suomen kestävän kasvun -ohjelman valtionavustuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella 1126/2021. Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hanke täyttää seuraavat valtionavustusasetuksen 4 §:n mukaiset erityiset edellytykset: 1. avustus täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset tavoitteet; 2. avustus tukee sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista; 3. avustuksessa otetaan huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja 4. avustuksen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Avustuksen myöntämisen kriteereitä on avattu tarkemmin Tulevaisuuslautakunnan 7.9.2022 käsittelyn selostusosassa.

Toisessa haussa valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä on yhteensä 255,6 miljoonaa euroa. Hakuaika alkoi 1.9.2022 ja päättyy 6.10.2022 klo 16.15. Toisen haun valtionavustus on käytettävissä vuoden 2025 loppuun saakka kuitenkin niin, että avustussumma tarkistetaan erikseen vuosien 2024 ja 2025 osalta eduskunnan vahvistettua valtion talousarvion. Osa toimenpiteistä rajautuu tätä lyhyemmälle ajalle. Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviin kustannuksiin. Hankkeeseen osallistuvalla taholla ei siis edellytetä omarahoitussuutta.

Muiden hankkeiden osalta päätöksen on tehnyt tulevaisuuslautakunta, eikä niitä tarvitse käsitellä muissa toimielimissä. Merkitään kuitenkin tiedoksi, että tulevaisuuslautakunnan käsittelyssä 7.9.2022 § 32

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

selostusosaan on kirjattu virheellinen omavastuu %. Oikeat omavastuuosuudet ovat 20 %, eli:

Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalveluiden kehittäminen – IPS – sijoita ja valmenna! jatkorahoituksen kustannusarvio on 167 305€, josta omavastuu on 33 461€, eli **20%**.

Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi, eli Suojaa-hanke jatkohaku. Hankkeen kokonaiskustannukset (euroina) 57 700 €, josta omavastuu 11 540 €, eli **20 %**.

Hankkeiden euromääräiset summat ovat oikein. Korjaus viedään myös tulevaisuuslautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Aluevaltuusto 27.09.2022 § 55

Lisätiedot va. Kehittämiskojohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) suunnitelmapohjan ja valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen hankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tarkistamaan ja hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivosen allekirjoittamaan ja lähettämään lopullisen hakemuksen määräaikaan 6.10.2022 klo 16.15 mennessä STM:lle. Hakemusasiakirjat tuodaan tiedoksi seuraavaan tulevaisuuslautakunnan kokoukseen 12.10.2022.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Tulevaisuuslautakunta 12.10.2022 § 42

Lisätiedot va. Kehittämiskojohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle).

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi selostusosassa kuvatun kirjoitusvirheen korjauksen IPS-hankkeen ja Suojaa-hankkeen omavastuuosuuksien osalta.

Tulevaisuuslautakunta kuulee asiantuntijana kehittämiskojohtaja Heli Aaltoa tämän pykälän osalta.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Liitteenä oleva Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen RRP-rahoitushakemus (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle) on lähetetty Sosiaali- ja terveystoiministeriöön 6.10.2022 määräaikaan mennessä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue hakee vuosille 2023-2025 Suomen kestävän kasvun ohjelman toisesta hausta valtionavusta alueen sote-palvelujen saatavuuden vahvistamiseen ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiseen. Hankehakemus kohdentuu pilariin 4 investointeihin.

Haettavalla valtionavustuksella toteutetaan ensimmäisen hankehakuden aikana tehtyjen toimeenpanosuunnitelmien mukaista kehittämistä, osallistutaan kansalliseen ja Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyöhön. Hankkeen aikana kehitetään ja pilotoidaan ensilinjan etäasiainnoin asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalliin liittyviä ratkaisuja ja tehdään muita

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

etäasiointia lisääviä toimenpiteitä ja laajennuksia. Haavoittuvassa tai heikossa asemassa olevien kohderyhmät toisessa vaiheessa ovat nuoret psykosiaalisen tuen tarpeen ja mielenterveyshäiriöiden osalta (varhainen tunnistaminen ja tuki), aikuiset ja ikääntyneet pitkäaikaissairaat sekä säännöllisen kotihoidon tai palveluasumiesn piirissä olevat henkilöt, erityisesti terveyspalvelujen osalta.

Tehtyjen nykytilan analyysien pohjalta toteutetaan palvelukokonaisuuden kehittämistyötä. Tulevien vuosien toimeenpaneva kehittämistyö tuottaa arvokasta tietoa hoitoon, palveluun ja kuntoutukseen pääsystä ja niistä muutoksista, joita näillä menetelmin tapahtuu. Tietoja ja kokemuksia mitataan, arvioidaan ja tehdään muutoksia niiden perusteella. Käyttöön otettavat menetelmät, toimintamallit ja ohjelmistoratkaisut vahvistavat eri palvelujen käytöstä muodostuvaa tietopohjaa, jota voidaan edelleen hyödyntää alueen palvelujen poikkihallinnolliseen ja kustannusvaikuttavaan toiminnan kehittämiseen alueen asukkaiden palvelujen turvaamiseksi, osana koronapandemian jälkihoitoa.

Tulevaisuuslautakunnan käsittelyssä 7.9.2022 § 32 selostusosaan on kirjattu virheellinen omavastuu % IPS-hankkeen ja Suojaa-hankkeen osalta. Oikeat omavastuuosuudet ovat 20 %, eli:

Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalveluiden kehittäminen – IPS – sijoita ja valmenna! jatkorahoituksen kustannusarvio on 167 305€, josta omavastuu on 33 461€, eli **20%**.

Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi, eli Suojaa-hanke jatkohaku. Hankkeen kokonaiskustannukset (euroina) 57 700 €, josta omavastuu 11 540 €, eli **20 %**.

Hankkeiden euomääräiset summat ovat oikein.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 32

Lisätiedot Kehittämisohtaja Heli Aalto, p. 013-330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Tulevaisuuslautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) muutokset ja valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen muutoshankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Tulevaisuuslautakunta käsitteli kokouksessaan 12.10.2022/pykälä 42 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hankehakemusta Suomen kestävän kasvun ohjelmaan. Rahoituspäätös saatiin 8.12.2022. Päätöksellä myönnettiin Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle rahoitusta 8 635 000 €. Haettu summa oli 10 380 885 €. Kyseessä on 3 vuotinen siirtymämääräraha, joka on käytettävä 2,5 vuoden sisällä. Hankesuunnitelmaa joudutaan muuttamaan rahoituspäätöstä vastaavaksi.

Hankesuunnitelman muutostarpeet investoinneittain ovat:

Investointi 1 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen 5,3m€

Valtionavustuspäätös haetun mukaisesti, mutta toiminnallisesti poistetaan nuorten mielenterveyshyvinvoinnin kokonaisuudesta ICF-luokitukseen liittyvä osaamisen kehittäminen ja koulutus rahoittajan päätöksen mukaisesti.

Investointi 2 Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista 1,1m€

Valtionavustus saatiin haetun mukaisesti. Muutetaan toiminnallisesti työpakettia 3 elintapaohjauksen osalta siten, että elintapaohjauksen hoito- ja palveluketjukuvaus toteutetaan osana pitkäaikaissairaiden asiakaspolkua. Investoinnin 2 osalta riskinä on rahoituksen käyttöön liittyvät tiukat sääntelyt ja niiden yhteensovittaminen tavoitteiden sekä hankintaprosessien kanssa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Investointi 3 Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta 0,317m€

Valtionavustuspäätös haetun mukaisesti, ei toiminnallisia muutoksia hakemukseen.

Investointi 4 Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot 1,875m€

Valtionavustuspäätöksellä myönnettiin 50 % avustusta haetusta summasta (haettu 3,596m€) Hakuvaiheen ohjeistus ja linjaukset olivat epäselviä eikä hakuvaiheessa tuotu esille, että digitaalisia ratkaisuja ei avustuksella voida kattaa.

Hankesuunnitelmaa esitetään muutettavaksi niin, että hakemukseen sisällytetty tekninen palvelualustaratkaisu karsiutuu pois. (Rahoittajan päätös). Tästä johtuen muutettaisiin myös henkilöstökulujen ja ostopalvelujen välistä kustannusrakennetta vastaamaan paremmin hankkeen tavoitteita.

Rahoituksen sidotun indikaattorin mukaisesti 35% kontakteista tulee hoitaa etänä sähköisin välinein. Tavoite on saavutettava 4/2025. Pohjois-Karjalan sähköisen asiainnin aste on nyt 18,4%. Investointi 4 kohdalla on huomioitava, että sähköisen asiainnin asteen mittaaminen aloitetaan ennakkotiedon mukaan jo 4/2024, mikä jättää varsin niukasti aikaa tavoitteen pääsyyn.

Aluehallitus 01.06.2023 § 118

Lisätiedot

Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen
ilkka.pirskanen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4500

Kehittämisjohtaja Heli Aalto
heli.aalto@siunsote.fi

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023
Aluehallitus	§ 118	01.06.2023
Aluevaltuusto	§ 42	22.06.2023

Puh. 013 330 7908

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemukseen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) liittyvän muutoshakemuksen.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Asiaa on avattu tarkemmin Tulevaisuuslautakunnan § 32/7.9.2022 ja §32/15.3.2023 päätösten selostusosissa. Ministeriöltä on saapunut sähköpostihyväksyntä muutoshakemuksesta 18.4.2023.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 42

Päätösehdotus Aluehallitus:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemukseen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) liittyvän muutoshakemuksen.

Päätös Hyväksyttiin.

Liitteet

- [31] Hankesuunnitelma - Hyvinvointia ja Kestäviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja Pohjois-Karjalassa
- [32] TA_Pohjois-Karjalan_HVA_RRP2_Hyvinvointia_ja_Kestavia_palveluja_2023_2025

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 134
§ 43

13.06.2023
22.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisaatorakenteen ja johtamisen tarkastelu
4941/00.01.03.00/2023

Aluehallitus 13.06.2023 § 134

Lisätiedot

Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen
kirsi.leivonen@siunsote.fi
Puh. 013 330 8590

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus merkitsee tiedoksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisaatorakenteen ja johtamisen tarkastelun tilanteen ja päätöksentekoaikataulun.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän päätösten tavoiteaikataulua siirretään myöhemmälle syksyyn niin, että muutokset tulevat voimaan 1.1.2024.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Aluevaltuusto hyväksyi 14.12.2022 kokouksessaan vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelman. Talousarviokirjaan kirjattiin: "Tavoiteaikataulu palvelustrategian valmistelulle, palveluverkon päivittämiselle sekä organisaation tarkastelulle on kesäkuun 2023 loppuun mennessä."

Edelleen aluehallitus hyväksyi 21.12.2022 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toimialuejaon muuttamisen ja linjasi, että palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman sekä organisaation tarkastelu tehdään samanaikaisesti. Organisaatorakenteen muutokset astuvat voimaan samanaikaisesti palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman täytäntöönpanon kanssa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian valmistelu on edennyt suunnitellussa aikataulussa. Tulevaisuuslautakunta päätti osaltaan esityksestä 2.6.2023 kokouksessaan ja aluehallitus tekee asiasta esityksen aluevaltuustolle 13.6.2023

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 134
§ 43

13.06.2023
22.06.2023

kokouksessaan. Aluevaltuuston on määrä päättää palvelustrategiasta 22.6.2023 kokouksessaan.

Palvelustrategian ja -verkon valmistelun rinnalla on tarkasteltu nykyistä organisaatorakennetta ja johtamista vuoden 2023 alusta alkaen. Arviointityötä on tehty kaikilla toimialueilla ja suunnitelmat on käsitelty säännöllisin väliajoin hyvinvointialueen yhteistyötoimikunnassa.

Hyvinvointialueen johtamisjärjestelmän arvioinnin ja uudistamisen tukena on käytetty ulkopuolista asiantuntijatahoa (NHG) 3.5.2023 alkaen. Tämän ns. Johtamisjärjestelmä-projektin tavoitteena on arvioida nykyisen johtamisjärjestelmän toimivuutta, tunnistaa keskeiset kehittämistarpeet ja tuottaa konkreettisia ehdotuksia nykyisen johtamisjärjestelmän uudistamiseksi. Tarkastelun kohteena ovat hyvinvointialueorganisaation nykyinen toimialuejako (erityisesti yhteiset palvelut), johtoryhmätyöskentely sekä aluehallituksen ja johtoryhmän välinen yhteistoiminta hyvinvointialueen strategisessa johtamisessa. Projekti toteutetaan 3.5. - 31.8.2023 välisenä aikana aluehallituksen puheenjohtajan ja hyvinvointialuejohtajan ohjauksessa ja tiiviissä yhteistyössä johtoryhmän kanssa.

Tavoitteena on, että mahdolliset toimialuejaon ja siihen liittyvät hallintosäännön muutostarpeet ovat selvillä elokuun 2023 loppuun mennessä. Toimialuerakenteen valmistelussa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa edetään YT-lain mukaisesti niin, että mahdollinen uusi toimialuejako ja päivitetty hallintosääntö voisivat astua voimaan 1.1.2024. Muut mahdolliset hyvinvointialueen organisaatorakenteeseen ja palvelutuotantoon liittyvät muutokset astuvat voimaan vaiheittain palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman täytäntöönpanon kanssa.

Organisaatorakenteen ja johtamisen uudistamisella mahdollistetaan aiempaa paremmin aluevaltuuston 11.10.2022 hyväksymien strategisten tavoitteiden saavuttaminen ja varmistetaan 30.6.2023 mennessä päätettävän sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian ja -verkon toimeenpano.

Koska organisaation ja johtamisen ratkaisut nivoutuvat edellä kuvatusti ensinnäkin palvelustrategian ja -verkon hyväksymiseen, ja toisaalta yt-lain mukaiseen menettelyyn ja hallintosäännön muuttamiseen, hallituksen on perusteltua esittää valtuustolle aikataulujen täsmentämistä käsittelyyn liittyen. Ottaen huomioon valmistelun vaiheittainen aikataulu ja organisaatiokoodiston muutosten tekeminen eri tietojärjestelmiin, on organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän muutoksien voimaantulon realistinen ajankohta 1.1.2024.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 134
§ 43

13.06.2023
22.06.2023

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 43

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän päätösten tavoiteaikataulua siirretään myöhemmälle syksyyn niin, että muutokset tulevat voimaan 1.1.2024.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle.

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotus.

Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonen oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31

Selostus

Valmistelun lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2 mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen. Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista
- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut
- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset
- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali-

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiatyön pohjantähtenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiseksi asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt
8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastomuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteessä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat)

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keskisen alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteessa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssillä nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkaan yhtenevä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 % terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokemus palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokeinoja ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullaan kustannustekijänä huomioimaan osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa. Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteenä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisenä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200 sairaanhoitajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoittamiseen liittyvät kysymykset.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologisia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyttä saataisiin parannettua.

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisinta. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asioinnista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutuksia tai asiakasta asiointissaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoitossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötöitä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetila digitalisaatioasteen kasvattamiseksi. Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden ohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelemaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Suuri joukko päättyneitä tai päättyvässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarveakioiduilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna. Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveystalvelujen integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 17

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin
elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eila Heinonen poistui asian käsittelyn aikana.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Selostus Palvelustrategiatyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 27

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka :

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustettiin kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa. Molemmat projektiryhmät ovat kokoontuneet vuoden alusta alkaen lähes viikottain.

Palvelustrategiaa ja ylätasen tavoitteita hahmottamaan on luonnosteltu palvelukonseptin -runko, joka löytyy esityslistan liitteenä. Valmistelutyössä on hyödynnetty mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelukonseptin -runkoa ja valmistelun etenemistä on käsitelty tulevaisuuslautakunnan ja aluehallituksen seminaarissa 19.1.2023, henkilöstöinfossa 3.2.2023, aluevaltuuston iltakoulussa 22.2.2023, vanhusneuvostossa, nuorisovaltuustossa ja osallisuusvaliokunnassa 22.2.2023, lapsi- ja perheasiainneuvostossa ja vammaisneuvostossa 23.2.2023.

Päämääriä ja tavoitteita on jatkovalmisteltu puolen päivän työpajoissa 27.2.2023 ja 1.3.2023, joihin on osallistunut reilusti yli 100 osallistujaa. Valmistelu on jatkunut/jatkuu toimialuiden laajennettujen johtotiimien puolen päivän työpajoissa (Ikäihmisten palvelut 8.3.2023, Perhe- ja sosiaalipalvelut 8.3.2023 ja Terveys- ja sairaanhoitopalvelut 15.3.2023), joissa kussakin on noin 20 osallistujaa.

Valmistelun etenemistä on myös käsitelty yhteistyötoimikunnassa 2.3.2023 ja henkilöstöinfossa 3.3.2023 sekä hankintaillalla 2.3.2023.

Palveluverkkoa valmisteleva projektiryhmä on työskennellyt tiiviisti palvelujen tarvetta ja saatavuutta määrittävien kriteerien parissa. Kriteerejä on kuvattu noin 120 kappaletta. Kriteerien pohjalta on muodostettu erilaisia skenaarioita palveluverkon muodostumisesta.

Tulevaisuuslautakunnalle esitellään valmistelun etenemisen tilannekuva sekä keskeneräisiä luonnoksia palvelustrategian päämääristä, tavoitteista, toimenpiteistä ja erilaisista skenaarioista. Tulevaisuuslautakunta evästää valmistelua.

Ensimmäiset luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkoskenaarioista julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 6.4.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee luonnoksia 12.4.2023. Lausuntokierroksella 13.4-2.5.2023 luonnoksista pyydetään palautetta asukkailta (Verkkoaiavoriit®), henkilöstöltä, hyvinvointialueen toimielimiltä, kunnilta ja muilta sidosryhmiltä. Lausuntopalautteen jälkeen tehdään tarvittavat muutokset ja varsinainen esitys palvelustrategiasta ja

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

palveluverkkosuunnitelmasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023.

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 41

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää käynnistää liitteenä olevasta palvelustrategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 2.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla. Erikseen lausuntopyynnot lähetetään alueen kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Asukkaille ja henkilöstölle avataan kohdennetut kyselyt.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Tausta ja valmistelun eteneminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Palvelustrategian hyväksyminen tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on vaikutusta palvelujen saatavuuteen, saavutettavuuteen, henkilöstöön, talouteen ja investointien suuntaamiseen. Palvelustrategia on muutosohjelma hyvinvointialuestrategian tavoitteiden toteuttamiseksi resurssit (henkilöstö ja talous) huomioiden.

Palvelustrategian valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti. Tulevaisuuslautakunnan 15.3.2023 pöytäkirjaan on koottu kattavasti käsittelyvaiheet siihen saakka.

Palvelustrategian valmistelussa on hyödynnetty laajasti mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelustrategiavalmistelun runkona toiminutta palvelukonseptia on käsitelty kattavasti mm. henkilöstöinfossa ja vaikuttamistoimielimissä ja siten kerätty palautetta ja havaintoja jo varhaisessa vaiheessa valmistelun aikana. Jatkovalmisteluun on osallistunut projektiryhmien lisäksi kattavasti toimialueiden johtoa ja asiantuntijoita.

Palvelustrategialuonnos

Esityslistan liitteenä on palvelustrategian luonnos, jota esitetään lähetettäväksi lausuntokierrokselle.

Uudistumisen keskeisenä poikkileikkaavana teemana on perustason palveluiden turvaaminen ja vahvistaminen. Palvelustrategialuonnoksen mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla pyrimme turvaamaan perustason palvelujen saatavuuden, toimivat hoitoketjut ja tasapainoisen palvelutuotannon koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Palvelustrategialuonnoksessa esitetään neljä keskeistä päämäärää uudistumiselle, jotka ovat

- 1) Asiakas: Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.
- 2) Toiminta: Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.
- 3) Talous: Toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla.
- 4) Henkilöstö: Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Näiden päämäärien alle on valmisteltu yhteensä 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi. Asiakirjassa esitetään lisäksi toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Palvelustrategialuonnoksen yksi keskeinen asia on toimiva ja monikanavainen asiakasohjaus. Asiakas voi ottaa yhteyttä hänelle sopivimmalla tavalla, asiakkaan tarpeet selvitetään heti ja varmistetaan, että asiakas saa tarpeensa mukaista apua ja palvelua. Lisäksi huomioidaan pitkäaikaisasiakkaat ja varmistetaan hoidon jatkuvuus.

Toinen keskeinen ajatus on se, että sama palvelu voi olla tarjolla toisaalla sosiaali- ja terveysasemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana palveluna sekä sähköisenä palveluna, väestön palvelutarpeen mukaisesti.

Palveluja tuotetaan eri tavoin siten, että otetaan huomioon asiakkaan tarve ja kyky käyttää erilaisia palvelumuotoja. Palveluverkko on monikanavainen, yhdenvertainen ja dynaaminen. Alueen palvelut muuttuvat, kun väestön palvelutarve muuttuu. Monikanavainen palveluverkkomme koostuu sähköisistä palveluista, kotiin annettavista palveluista, liikkuvista palveluista, sosiaali- ja terveysasemilla annettavista palveluista sekä keskitetysti hyvinvointialueella tai Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella annettavista palveluista.

Kriittinen menestystekijämme on henkilöstön riittävyys. Sitä tuetaan mm. merkittävillä panostuksilla sähköisiin palveluihin, panostamalla laajan palvelun sote-asemiin ja muilla tuottavuuden lisääntymiseen tähtäävillä toimilla sekä keventämällä palvelurakennetta. Nämä keinot hillitsevät myös kustannusten kasvua, mikä yhdessä maltillisten

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

kiinteistöinvestointitarpeiden kanssa auttaa tasapainoisen talouden saavuttamisessa.

Palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta pyritään luonnoksessa parantamaan usein eri keinoin, mm. vahvat laajan palvelun sote-asetat, digisotekeskus, omatoimiset sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut, keskitetty asiakasohjaus sekä hoidon ja palvelun jatkuvuuden malli.

Jatkokäsittely

Palvelustrategialuonnoksesta järjestetään avoin lausuntokierros 13.4-2.5.2023, jolloin mm. alueen kuntien, muiden sidosryhmien ja hyvinvointialueen toimielinten, on mahdollista antaa asiassa lausuntonsa. Lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. www.siunsote.fi/palvelustrategia Lausuntokierroksen aikana tapaamme kaikkien alueen kuntien johdon.

Alueen asukkaiden on mahdollista jättää näkemyksensä matalalla kynnyksellä verkkoaivoriieessä samalla ajalla 13.4.-2.5.2023. Verkkoaivoriieeseen pääsee osallistumaan osoitteessa: www.siunsote.fi/palvelustrategia

Henkilöstölle esitellään esityslistalla olevat luonnokset henkilöstöinfossa 6.4.23. Tulevaisuuslautakunnan kokouksen jälkeen pidetään esihenkilöinfo 13.4.23, jonka jälkeen työyksiköt käsittelevät asiaa esihenkilönsä johdolla ja antavat näkemyksensä verkkosivun kautta viimeistään 2.5.2023.

Lausuntokierroksen jälkeen palautteista tehdään yhteenvedot ja tehdään niiden perusteella esille tulleet tarvittavat muutokset palvelustrategia-asiakirjaan. Lisäksi tehdään vaikutusten arviointi ja tarkennetaan mittarit ja taloudellisten vaikutusten arviot.

Varsinainen esitys palvelustrategiasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee sitä 24.5.2023, aluehallitus 1.6.2023 ja aluevaltuusto 13.6.2023.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Tulevaisuuslautakunta 26.04.2023 § 48

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Kehittämisjohtaja Aalto Heli:

Tulevaisuuslautakunta päättää jatkaa palvelustrategialuonnoksen lausuntoaikaa 16.5.2023 saakka.

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tulevaisuuslautakunnalle saatettiin tiedoksi kokouksessa Lieksan kaupungin, Juuan kunnan, Tohmajärven kunnan ja Rääkkylän kunnan lisäaikapyynnöt.

Lautakunta päätti, että tulevaisuuslautakunta pitää ylimääräisen kokouksen 2.6.2023 klo 15.

Todettiin lisäksi, että aluevaltuuston puheenjohtaja päätti, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 22.6.2023.

Selostus Tulevaisuuslautakunta on 12.4.2023 kokouksessaan § 41 tehnyt päätöksen palvelustrategialuonnoksen lausuntokierroksen aikataulusta. Useat kunnat ovat pyytäneet lisäaikaa lausunnon antamiselle.

Aluevaltuuston puheenjohtajalta on saatu tieto, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 27.6.2023, mikä mahdollistaa lausuntoajan jatkamisen 16.5.2023 saakka.

Tulevaisuuslautakunnalle esitetään, että lausuntokierrosta jatketaan 16.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla www.siunsote.fi/palvelustrategia. Asukkaille ja henkilöstölle kohdennetut verkkokyselyt sulkeutuvat 2.5.2023. Jos verkkokyselyyn vastaaminen ei ole mahdollista, asukkaiden on mahdollista lähettää lausuntonsa hyvinvointialueen kirjaamoon 16.5.2023 saakka.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 66

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy liitteenä olevan palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman (skenaario 2 b mukaisesti) sekä esittää niitä aluehallituksen ja -valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös Asiasta käytiin laaja keskustelu.

Keskustelun aikana Asseri Kinnunen esitti, että palveluverkon osalta tulevaisuuslautakunta hyväksyy palveluverkkosuunnitelman liitteenä olevan skenaario 3 mukaisesti.

Asseri Kinnusen esitys raukesi kannattamattomana.

Pekka Puustinen esitti, että palveluverkon osalta tulevaisuuslautakunta hyväksyy liitteenä olevan palveluverkkosuunnitelman skenaario 2b mukaisesti seuraavin lisäyksin:

Säilytetään Polvijärvellä, Rääkkylässä ja Tohmajärvellä soteasemat.

Lisäksi tulevaisuuslautakunta edellyttää, että

1. Suun terveydenhoitoa tarjotaan tarvittaessa liikkuvana palveluna kaikille ikäryhmille
2. Liikkuvilla palveluilla tarkoitetaan ensisijaisesti palvelupisteisiin, koteihin, kouluihin ja muihin laitoksiin tuotavia palveluja
3. Mahdolliset muutokset palveluverkossa pyritään sovittamaan yhteen kyseisen toimipaikan henkilöstön eläköitymisrytmin kanssa
4. Lopulliseen päätösesitykseen kirjataan kaikki paikkakuntaakohtaisesti tarjottavat palvelut

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Jarkko Pirinen kannatti Pekka Puustisen tekemää esitystä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että palvelustrategian osalta ei ole tullut vastaesitystä ja päätösesityksen mukainen palvelustrategia tuli hyväksytyksi.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 17:07 – 17:15.

Puheenjohtaja totesi, että palveluverkkosuunnitelman osalta on tehty kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että strategiaohtajan päätösehdotuksen kannalla olevat äänestävät ”JAA” ja Pekka Puustisen esityksen kannalla olevat äänestävät ”EI”. Äänestystapa hyväksyttiin.

Seuranneessa äänestyksessä JAA-ääniä annettiin 7 kappaletta (Nousiainen, Martikainen, Holopainen, Kuivalainen, Ollilainen, Nuutinen ja Sihvonen) ja EI-ääniä annettiin 4 kappaletta (Miettinen, Kinnunen, Pirinen ja Puustinen).

Puheenjohtaja totesi tulevaisuuslautakunnan hyväksyneen näin strategiaohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta käynnisti kaikille avoimen lausuntokierroksen palvelustrategialuonnoksesta 12.4.2023. Lausuntopyyntö julkaistiin hyvinvointialueen verkkosivuilla. Erikseen lausuntopyyntö lähetettiin Pohjois-Karjalan kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle avattiin kohdennetut kyselyt. Koska lausuntoajan jatkamisesta tuli useita pyyntöjä, tulevaisuuslautakunta päätti kokouksessaan 26.4.2023 jatkaa lausuntoaikaa alkuperäisestä (2.5.2023) 16.5.2023 saakka.

Joissakin kuntien lausunnoissa korostettiin hallintolain 6. luvun asianosaisen asemaan liittyvien säännösten noudattamista. On syytä huomata, että kunta ei ole asianosaisen asemassa hyvinvointialueen päättäessä palvelustrategiasta ja palveluverkosta. Tulevaisuuslautakunnan lausuntopyynnössä on kysymys vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta. Hallintolain 41 § mukaan ”jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön,

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.” Vastaavasti hyvinvointialuelain 29 ja 34 § edellyttävät, että hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan.

Lausuntopyyntö on kohdennettu jakelun mukaisesti periaatteessa kaikille pohjois-karjalaisille ihmisille ja yhteisöille. Tämä ei tee lausunnon antajasta hallintolaissa tarkoitettua asianosaista.

Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle kohdennetut kyselyt toteutti ja analysoi yhteistyökumppanina Fountain park Oy. Kyselyihin saatiin vastaukset 2108 kansalaiselta ja 426 työyhteisöstä. Fountain parkin laatimat yhteenvedot ovat tämän esityslistan liitteenä.

Kaikki Pohjois-Karjalan kaupungit ja kunnat toimittivat omat lausuntonsa määräaikaan mennessä. Kuntien ja kaupunkien näkökannat ovat monelta osin keskenään ristiriitaisia. Erityisesti tulevaisuuden palveluverkkoa koskevat näkemykset eroavat toisistaan. Kolme kuntaa kannattaa lausunnossaan selkeästi skenaariota yksi parhaana jatkovalmistelun lähtökohtana, kolme kuntaa on skenaarion kaksi kannalla ja kolmen kunnan voidaan tulkita olevan skenaarion kolme tai vieläkin laajemman palveluverkon kannalla. Yleisesti kunnat ja kaupungit ottavat kantaa oman kunnan alueella olevien palvelujen säilyttämisen puolesta. Kaupunkien ja kuntien lausunnot ovat tämän esityslistan liitteenä.

Kaikki hyvinvointialueen toimielimet antoivat lausuntonsa palvelustrategiasta. Toimielimien lausunnoissa nousee erityisesti esille ensihoidon asema, ikäneuvolatoiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen sekä ikäihmisten palvelujen saannin turvaaminen digitaalisten palvelujen määrän kasvaessa. Toisaalta myös toive hyvin toimivista sähköisistä palveluista nousee esille. Toimielimien lausunnot ovat esityslistan liitteenä.

Yrityksiltä ja järjestöiltä saimme yhteensä 27 lausuntoa. Useissa lausunnoissa keskeinen tekijä oli yhteistyön tärkeyden korostaminen. Lisäksi lähipalvelujen turvaaminen sekä palvelujen tuottaminen myös niille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta digitaalisten palvelujen käyttöön nousevat monissa lausunnoissa esille.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Koulutuksen järjestäjien lausunnoissa korostetaan halua kumppanuuteen ja yhteistyöhön. Karelia ammattikorkeakoulu ottaa lausunnossaan selkeästi kantaa skenaario 1 mukaisen mallin realistisuuden puolesta tulevaisuuden talous- ja henkilöstötilanne huomioiden.

Yksittäisiltä kansalaisilta saimme hyvinvointialueen kirjaamon kautta kuusi erillistä lausuntoa. Lisäksi hyvinvointialueen valtuuston kokouksessa 16.5. luovutettiin kansalaisadressi, jossa oli 9240 allekirjoittajaa. Lähipalvelujen turvaaminen ja kansalaisten yhdenvertaisuuden korostaminen ovat keskeiset asiat näissä lausunnoissa. Kansalaisadressi tämän esityslistan liitteenä.

Saatujen lausuntojen ja käydyn julkisen keskustelun perusteella on havaittavissa, että liikkuvien palvelujen käsite on epäselvä tai se käsitetään lähinnä palveluauton avulla tuotettavaksi palveluksi. Palvelustrategiassa kuitenkin määritellään liikkuvat palvelut seuraavasti: Liikkuvat palvelut ovat palveluja, jotka tuomme asiakkaidemme arkiympäristöön tietyssä aikana. Ammattilaisemme liikkuvat laajan palvelun sote-asemilta käsin lähiympäristöön asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Liikkuvia palveluja ovat esim. tietyssä päivänä palvelupisteeseen (=oma tai kumppanin tila) tuotavat palvelut, monipalveluauto, rokotustapahtumat kumppanien tiloissa, koululle jalkautuva suun terveydenhuollon yksikkö tai päiväkotiin jalkautuva neuvolapalvelu. Tavoitteenamme on, että tuotamme seuraavat palvelut asiakasta lähelle, tarvittaessa liikkuvia palveluja hyödyntäen, mikäli alueen palvelutarve ei edellytä kiinteitä kivijalkapalveluja:

- Sosiaaliohjaus ja sosiaalityö: työikäisten palvelut, lapsiperhepalvelut, lastensuojelu ja vammaispalvelut
- Perhetyö ja perheoikeudelliset palvelut
- Ikääntyneiden asiakas- ja sosiaaliohjaus sekä gerontologinen sosiaalityö
- Ikäneuvola
- Oppilashuollon kuraattoripalvelut
- Psykologipalvelut
- Äitiysneuvola
- Lastenneuvola
- Kouluterveydenhuolto

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

- Opiskeluterveydenhuolto
- Hoitajan vastaanotto ja sen yhteydessä lääkärin etävastaanotto
- Näytteenotto
- Kausi-influenssarokotukset ja muut vastaavat joukkorokotukset
- Suuhygienistin tai hammashoitajan oikomishoidolliset käynnit
- Suuhygienistin vastaanottokäynnit kouluilla, päiväkodeissa ja asumispalveluissa
- Kouluikäisten suun terveystarkastukset hammashoitajan tai suuhygienistin tekemänä
- Lakisääteiset työttömien terveystarkastukset
- Lasten fysio- ja toimintaterapia (varhaiskasvatus-, koulu- ja neuvolakonsultaatiot)
- Fysioterapia
- Pitkävaikutteiset psykoosi-injektiot ja opiaattikorvaushoito
- Terveysneuvonta päihteitä käyttäville
- Ryhmämuotoiset toiminnot palvelutarpeen mukaan
- Työ- ja päivätoiminta
- Kuntouttava työtoiminta
- Sosiaalinen kuntoutus

Edellä mainittujen lisäksi selvitämme mahdollisuutta erilaisten kuvantamispalvelujen tuottamiseen liikkuvana palveluna.

Työvoimatilanteen salliessa myös lääkärin lähivastaanottoja on mahdollista tarjota liikkuvana palveluna. Liikkuvien palvelujen osalta kehitystyömme on vasta alussa. Tavoitteenamme on, että laajennamme toimintaa laajan palvelun sote-asemilta käsin koordinoitusti.

Palveluverkkoon liittyviä lausunopyynnössä esitettyjä skenaariovaihtoja tarkasteltaessa voidaan saadun lausuntopalutteen perusteella todeta, että skenaarivaihtoehto yksi on liian keskitetty malli. Tässä mallissa olisi kaikkein vähiten soteasemia, eikä liikkuvia palveluja olisi ollenkaan. Henkilöstön riittävyyden, palvelujen saatavuuden ja talouden näkökulmasta skenaario yhden mukainen malli on edullisin. Tässä mallissa myös investointitarpeet jäisivät kaikkein pienimmiksi. Laaditun laajan vaikuttavuusarvioinnin mukaan tämä malli olisi toteutuessaan kokonaisvaikutuksiltaan paras. Palvelujen saavutettavuuteen ja kansalaissten yhdenvertaisuuteen liittyy kuitenkin mallissa suuria riskejä. Osa kansalaisista joutuisi tämän mallin toteutuessa matkustamaan pitkiä

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

matkoja päästäkseen tarvitsemiensa peruspalvelujen piiriin silloin kun palvelutarvetta ei voida hoitaa digitaalisten palvelujen avulla.

Vaihtoehto kolme, jossa olisi kaikkein laajan palveluverkko osoittautuu erittäin riskialttiiksi palvelujen saatavuuden kannalta. Eläköityvän henkilöstön määrästä ja työmarkkinoille tulevien ikäluokkien suuruudesta käytettävissä olevan tiedon perusteella henkilöstö ei riitä pitämään yllä näin laajaa sote-asemien verkkoa. Pienissä työyhteisöissä yksittäisten ihmisten poissaolot vaikuttavat palvelujen saatavuuteen voimakkaasti. Kustannusvaikutuksiltaan tämä malli on noin 15 milj.€ kalliimpi kuin skenaario yksi. Skenaario 3 vaatii myös niin suuret investoinnit, ettei investointitarpeeseen vastaaminen ole realistista nykyisen rahoituslainsäädännön voimassa ollessa. Vaikuttavuusarvion perusteella skenaario kolme on esitetyistä skenaarioista heikoin johtuen pitkälti henkilöstön rekrytointiin ja riittävyyteen liittyvistä tekijöistä.

Käytettävissä olevat asiakkaiden ja potilaiden palvelutarvetta koskevat tiedot, henkilöstön saatavuutta ja taloutta koskevat tiedot sekä saatu lausuntopalute huomioiden tulevaa palveluverkkoa on järkevää kehittää skenaario kahden pohjalta. Tämä malli on selkeästi kompromissi palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden välillä. Malli on vaikuttavuusarvion mukaan vain hieman skenaario yhtä heikompi. Talouden osalta tämä skenaario on n. 3 milj. € kalliimpi kuin edullisin vaihtoehto. Saadun palautteen mukaan lähellä olevat palvelut ovat kuitenkin kansalaisten kannalta niin tärkeitä, että suurempi kustannus on perusteltu.

Lausuntopalautteen perusteella on rakennettu skenaario 2 b. Tähän 2 b - skenaarioon on lisätty liikkuvat palvelut Valtimolle, Kesälahdelle ja Lehmo-Rantakylä-alueelle. Lehmo-Rantakylä-alueen laajan palvelun sote-asema voidaan jatkossa sijoittaa Tikkamäellä olemassa oleviin rakennuksiin sen jälkeen kun nyt Tikkamäellä olevat investoinnit valmistuvat ja käytössä olevat väistötilat vapautuvat uuteen käyttötarkoitukseen. Tällä järjestelyllä on mahdollisuus saavuttaa merkittäviä synergiaetuja ja säästää investointikustannuksissa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Lisätiedot Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen
 kirsi.leivonen@siunsote.fi
 Puh. 013 330 8590

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan palvelustrategian ja siihen sisältyvän palveluverkkosuunnitelman (vaihtoehto 2 b).

Päätös Asian käsittelyn alussa klo 9.55 ilmoitettiin, todettiin ja hyväksyttiin seuraavat esteellisyudet ja varajäsenyydet:

Aluehallitus

- * Auvinen Eeva-Liisa (yhteisöjäävi, Kiteen kaupunginhallituksen jäsen)
- ** varajäsen Urjanheimo Hannu (yhteisöjäävi, sote-alan yritysten hallituksen jäsen)
- * Elo Timo (yhteisöjäävi, Joensuun kaupunginhallituksen varajäsen)
- ** varajäsen Törmälä Anssi (yhteisöjäävi, Joensuun kaupunginhallituksen jäsen)
- * Heinonen Eila (yhteisöjäävi, Joensuun kaupunginhallituksen jäsen)
- ** varajäsen Hurskainen Veli-Matti, paikalla
- * Pirhonen Osmo (yhteisöjäävi, Kiteen kaupunginhallituksen 2. vpj.)
- ** varajäsen Mara Outi, paikalla
- * Puruskainen-Saarelainen Anna (yhteisöjäävi, Ilomantsin kunnanhallituksen pj.)
- ** varajäsen Rauma Simo, estynyt

Valtuuston puheenjohtajat

- * Harinen Jertta (yhteisöjäävi, Kontiolahden kunnanhallituksen 1. vpj.)

Esteelliset poistuivat kokouksesta, jonka jälkeen suoritettiin uudelleen nimenhuuto. Paikalla 8/11 hallituksen jäsentä, joista 6 varsinaista ja 2

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

varajäsentä. Valtuuston puheenjohtajista paikalla 2/3, virkakunnasta paikalla esittelijä Kirsi Leivonen, pöytäkirjanpitäjä Ilkka Naukkarinen, tekninen sihteeri Tommi Härkönen ja asiantuntijana hallintoylilääkäri Petri Kivinen etäyhteydellä.

Kokouksessa pidettiin lounas- ja ryhmäkokoustauko klo 11.16-12.16. Kokouksen jatkuessa suoritettiin nimenhuuto, jossa paikalla todettiin olevan samat henkilöt kuin edellisessä nimenhuudossa lukuun ottamatta hallintoylilääkäri Petri Kivistä (paikalla klo 9.55-11.16).

Kokouksessa pidettiin neuvottelutauko klo 12.32-13.00.

Esittelijä täydensi kokouksessa päätösehdotustaan seuraavasti:

- 1) palvelustrategia-asiakirjassa korvataan termit 'soteasema' ja 'liikkuva palvelu' termillä 'liikkuva lähipalvelu'
- 2) liikkuvat lähipalvelut järjestetään pääsääntöisesti laajan palvelun soteasemien toimesta tarkoituksen mukaisissa toimitiloissa ja toimintamalleilla
- 3) asukkaiden palvelutarpeeseen perustuvat liikkuvat lähipalvelut järjestetään kaikkiin hyvinvointialueen kuntiin, joissa ei ole laajan palvelun soteasemaa (Heinävesi, Juuka, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi)
- 4) palvelustrategian s. 29 kuva 7 poistetaan
- 5) palvelustrategia asiakirja muokataan vastaamaan edellä esitettyjä muutoksia.

Aluehallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän täydennetyn päätösehdotuksen.

Selostus

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 7 § säättää hyvinvointialueen palvelujen järjestämisvastuusta seuraavaa: Hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä
- 3) tuottamistavan valinnasta
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Edelleen hyvinvointialuelain 34 §:n mukaan hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialueen strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet sekä tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon a) hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, b) paikalliset olosuhteet, c) palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä d) kustannusvaikuttavuus. Järjestämislain 22 §:n mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 115 § velvoittaa hyvinvointialueet laatimaan taloussuunnitelman niin, että talous on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä (ns. talouden tasapainottamissääntö). Laki velvoittaa hyvinvointialueen kattamaan taseeseen kertyneen alijäämän enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä (ns. alijäämän kattamissääntö). Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen toiminnan ja talouden tavoitteet, joiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Palvelustrategialla ja -verkkosuunnitelmalla tavoitellaan talouden tasapainoa

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto päätti 11.10.2022 § 67, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa, mutta sen uudistamistyö käynnistetään viipymättä ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana.

Aluevaltuusto päätti 14.12.2022 vuoden 2023 talousarviosta ja vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelmasta. Samalla se linjasi, että palvelustrategian valmistelu, palveluverkon päivittäminen sekä organisaation tarkastelu tehdään kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Taloussuunnitelmavuosien 2024 –2026 vuosikatetavoitteet on muodostettu siten, että ne kasvavat asteittain ja sitä mukaa taloussuunnitelmavuosien tilikaudet muodostuvat ylijäämäiseksi. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi, että hyvinvointialueen investointikyky säilyisi vähintään kohtuullisena, kun lainanottovaltuutta voidaan kasvattaa vuosikatteen parantua.

Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvän talouden tavoiteohjelman perusajatuksena on, että siitä valmistellaan jatkuva hyvinvointialueen toiminnan ja talouden ohjauksen työkalu, jonka avulla seurataan toiminnallisen uudistamisen taloudellisia vaikutuksia viiden vuoden periodilla. Ensimmäinen talouden tavoiteohjelma ulottuu siten vuoteen 2027 saakka. Ensimmäisen vuoden 2023 sopeuttamistavoite (26 milj. euroa) on niin merkittävä, että sen toteuttamiseksi tarvitaan koko organisaatorakenteen ja palveluverkon tarkastelua. Tulevina vuosina palvelurakennetta on kevennettävä ja toimintatapoja muutettava niin, että henkilöstö riittää lakisääteisen ja strategian mukaisen toiminnan turvaamiseen ja että hyvinvointialueen rahoitus saadaan riittämään toimintojen järjestämiseen.

Aluevaltuustolle hyväksyttäväksi esitettävän palvelustrategian linjauksilla tähdätään siihen, että palvelutuotantoa uudistamalla pystymme hillitsemään kustannusten kasvua ja vähentämään toimitilojen investointitarpeita. Palvelustrategian toimeenpanoa konkretisoivan palveluverkkosuunnitelman 2b vuosittaiseksi säästöpotentiaaliksi on

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

arvioitu 12,1 miljoonaa euroa nykytilaan verrattuna. Toteutuessaan tämä tukee Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen mahdollisuutta saavuttaa talouden tasapaino lakisääteisessä ajassa. Pitkän tähtäimen palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma mahdollistavat myös suunnitelmalliset investoinnit huomioiden alueen väestön muuttuva palvelutarve, talous ja henkilöstön saatavuuden arviot.

-> Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on, että hyvinvointialueen talous on kestäväällä pohjalla.

Palvelustrategialla ja -verkkosuunnitelmalla tavoitellaan henkilöstön riittävyyttä ja työhyvinvointia

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuus on valtakunnallinen ongelma ja runsas eläköityminen seuraavien viiden vuoden aikana lisää työvoiman tarvetta. Haasteita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön riittävyyteen tuovat myös ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen.

Pohjois-Karjalassa henkilöstön saatavuuteen vaikuttaa voimakas väestörakenteen muutos, joka vähentää työikäisen väestön määrää alueella merkittävästi. Se näkyy sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisessä ja toisaalta nuorten, mahdollisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Tämän vuoksi hyvinvointialueen palvelutuotannon on kyettävä sopeutumaan väestön kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa osaavan henkilöstön heikentyvä saatavuus ei mahdollista henkilöstömäärän kasvua.

Kevan (Julkisen alan eläkevakuuttaja) maaliskuussa 2023 julkaiseman analyysin mukaan Pohjois-Karjalassa julkisilla ja yksityisillä työnantajilla on yhteensä tällä hetkellä yli 870 lähihoitajan, yli 850 sairaanhoitajan ja yli 70 yleislääkärin vaje. Merkittäviä haasteita on myös sosiaalityöntekijöiden, psykologien ja useiden muiden ammattiryhmien saatavuudessa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella vakituisen henkilöstön vaje on tämän hetken arvion mukaan noin 500 työntekijää. Hoitotyöntekijöitä tarvitaan noin 400 työntekijää lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Käytettävissä olevien tietojen perusteella henkilöstö ei tule riittämään, jos Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella palvelujen järjestämistä ja tuottamista jatketaan nykyisellä toimintamallilla. Lakisääteisten palvelujen turvaaminen edellyttää palvelutuotannon ja palveluverkon uudistamista, mutta myös vahvaa panostusta henkilöstövoimavarojen johtamiseen eli henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöihin. Vaikka onnistuisimme henkilöstöpolitiikassa erinomaisesti, henkilöstömäärän kasvattaminen nykytasosta ei ole realistinen tavoite ja ratkaisu.

-> Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö hyvinvointialueella.

Palvelustrategiassa otetaan huomioon asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet sekä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategiassa palvelujen järjestämistä ohjaa alueen asukkaiden palvelutarve. Pohjois-Karjalan väestön arvioitu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarve vuodelle 2023 on maan suurin (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asiantuntija-arvio, THL Päätöksenteon tueksi 23/2023). Yksittäisenä tekijänä palvelutarpeiden muutoksiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023 – 2038) hyvin nopeasti, jonka seurauksena palvelutarve kasvaa. Palvelutarvetta ovat jo pitkään lisänneet myös maakunnan väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus. Tilastokeskuksen ennusteessa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (- 9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä vähenee noin 4500 asukkaalla (n. - 20 %). Väestörakenteen muutos ja keskimääräistä huomattavasti korkeampi palvelujen tarve on otettu huomioon palvelustrategian ja -verkon suunnittelussa.

Sotekuva-indikaattoreilla voidaan verrata Pohjois-Karjalan alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Sote-palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on 34 kpl, joista 31 indikaattorista on saatavilla vertailukelpoista tietoa. Näistä 12 indikaattorissa (39 %) palvelujen saatavuus maakunnassamme on valtakunnan keskiarvoa tai sitä parempaa. Indikaattorit osoittavat onnistumisia perusterveydenhuollossa

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

kiireettömälle lääkärikäynnille pääsyssä hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen, neuvolapalveluissa ja toimeentulotukihakemusten käsittelyssä. Palvelujen saatavuudessa on kuitenkin alueellisia eroja, etenkin perusterveydenhuollon palvelujen piiriin pääsyssä on ollut ajoittain huomattavia vaikeuksia. Haasteita palvelujen saatavuudessa on myös lastensuojelussa, kouluterveydenhuollossa, psykologien mitoituksessa, sähköisten palvelujen käytössä sekä hammaslääkärien, lääkärin ja hoitajien vastaanottopalvelujen riittävydessä.

Pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen puute vaikuttavat palvelujen tuotantotapoihin ja niiden saavutettavuuteen. Digitaaliset palvelut tulevat vähitellen korvaamaan merkittävän osan perinteisistä sote-asetilla tarjottavista palveluista. Palveluverkossa 2b sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut on keskitetty yhteen kantakaupungissa sijaitsevaan sote-palvelukeskukseen ja seitsemälle laajan palvelujen sote-asetille, joilta käsin palveluja viedään lähelle asiakkaita (liikkuvat palvelut) myös pienemmille paikkakunnille ja taajamiin.

Liikkuvien palvelujen -toimintamallissa yksi tai useampi ammattilainen liikkuu asiakkaiden luokse kunkin alueen väestön palvelutarpeen mukaisesti. Palvelu toteutuu lähellä asiakkaita esimerkiksi asiakkaan kodissa, kouluissa, ihmisten kokoontumispaikoilla tai erillisissä asiointipisteissä. Liikkuvien lähipalvelujen toteutuksessa voidaan hyödyntää erilaista teknologiaa, monipalveluautoja jne. Kuntalaisten kannalta liikkuvat palvelut voivat jopa parantaa palveluja nykytilaan verrattuna. Laajan palvelun sote-asetilta liikkuvat palvelut voivat lisätä palvelujen saatavuutta haja-asutusalueella jopa kiinteää soteasemaa enemmän ja selkeämmin, edellyttäen että palveluilla on selvät aikataulut ja palvelupisteet.

Seuraavia sote-palveluja voidaan viedä laajan palvelun sote-asetilta lähelle asiakasta:

Neuvolapalvelut järjestetään lähipalveluna yhteiskäyttöisessä toimipisteessä väestön tarpeen mukaan x päivänä viikossa tai tarpeen mukaan riippuen tilaratkaisuista ja henkilöstötilanteesta.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Laboratoriopalvelut, x päivänä viikossa Siun soten yhteiskäyttöisessä toimipisteessä, joka voi olla kiinteää vastaanottotila, siirrettävä tila tai yhteiskäyttöinen monipalveluauto. Näytteenotto voidaan toteuttaa Islabin tai Siun soten henkilöstön toimesta. Nämä ovat riippuvaisia olemassa olevista tilaratkaisuista ja henkilöstötilanteesta.

Terveysasemien liikkuvat palvelut sisältävät mm. kausirokotukset, hoitajan vastaanotot sisältäen terveysneuvontaa, terveystarkastuksia ja pieniä toimenpiteitä. Lääkärin vastaanotot liikkuvina palveluina ovat asiakkaiden palvelutarpeesta riippuen viikoittain tai kuukausittain toteutettavaa vastaanottoa. Vastaanottopalvelut ovat riippuvaisia olemassa olevista tilaratkaisuista ja henkilöstötilanteesta.

Mielenterveys ja päihdepalveluissa toteutetaan liikkuvina palveluina (=aina lähipalvelu) pitkävaikutteiset psykoosilääkeinjektiot. Asiakkaiden tarpeiden mukaisesti injektiot toteutetaan 2 viikon – 3 kuukauden välein. Palveluiden toteutus tapahtuu jo nykyisinkin laajan palvelun toimipisteestä käsin. Toteutustapa määrittyy asiakkaiden määrän, sijainnin ja muiden palveluiden sijoittumisen mukaan. Toteutus tapahtuu x päivänä viikossa Siun soten yhteiskäyttöisessä toimipisteessä.

Apuvälinepalvelut järjestetään laajan palvelun soteasemalta liikkuvien palveluiden toimipisteeseen väestön tarpeen mukaan x päivänä viikossa tai tarpeen mukaan kotikäynteinä riippuen tilaratkaisuista, henkilöstötilanteesta ja logistisista järjestelyistä. Sairaalaan kotiutuvien apuvälineet pyritään järjestämään osastohoidon aikana ennen kotiutusta. Kotikuntoutusasiakkaiden apuvälinepalvelut tuotetaan kotiin vietävinä liikkuvina palveluina koko Siun soten alueella.

Fysioterapeuttien avo- ja/tai suoravastaanotot järjestetään laajan palvelun soteasemalta liikkuvien palveluiden toimipisteeseen väestön tarpeen mukaan x päivänä viikossa huomioiden tilaratkaisut sekä henkilöstötilanne. Tilat voivat olla Siun soten yhteiskäyttöinen toimipiste, joka voi olla kiinteä vastaanottotila tai siirtokelpoinen tila. Kotikuntoutusasiakkaiden fysio- ja toimintaterapiapalvelut tuotetaan kotiin vietävinä liikkuvina palveluina koko Siun soten alueella tukeutuen kotiin vietävien palveluiden yhteiskäyttöisiin tiloihin. Lasten fysioterapia- ja toimintaterapiapalvelut järjestetään jo nykyisin pääosin liikkuvina

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

palveluina lasten ja perheiden arkiympäristöissä asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

Ikäneuvolapalvelut toimivat liikkuvana palveluna siten, että ikäneuvolan työntekijät järjestävät eri alueiden tarpeiden mukaisesti terveystapaamiset ja omais- sekä perhehoitajien hyvinvointi ja terveystarkastukset pääosin kotiin vietävinä palveluina. Toiminta toteutuu Siun soten yhteiskäyttöisissä tiloissa. Muistipoliklinikat toimii liikkuvina palveluina siten, että vastaanotot toteutetaan Siun soten yhteiskäyttötiloissa, muistihoitajan työ on liikkuvaa työtä eri kunta- ja asutuskeskusten välillä väestön tarpeiden mukaisesti. Tämän lisäksi muistihoitajan työhön kuuluvat keskeisenä osana kotikäynnit osana liikkuvaa palvelua.

Työttömien terveystarkastukset toteutetaan liikkuvana palveluna siten, että terveydenhoitajat liikkuvat eri kunta- ja asutuskeskusten välillä eri Siun soten yhteiskäyttöisissä toimipisteissä riippuen tilaratkaisuista. Tila voi olla kiinteä vastaanottotila, siirrettävä tila tai yhteiskäyttöinen monipalveluauto.

Suun terveydenhuollon palvelut tuotetaan jatkossa pääsääntöisesti laajan palvelun soteasemien hammashoitoloissa. Liikkuvat palvelut täydentävät palvelutuotantoa niillä alueilla, missä ei ole kivijalkahoitolaa tai pitkä matka lähimmälle soteasemalle. Liikkuvilla pop up -hoitoyksiköillä lasten hammastarkastukset tehdään jatkossa kouluilla/päiväkodeissa ja ikä- ihmisten suun terveystarkastukset palvelutaloissa. Väestön tarpeen mukaan liikuteltava, konttimuotoinen hammashoitola mahdollistaa hammaslääkärin ja suuhygienistin vastaanottotoiminnan paikasta riippumatta. Konttimuotoisessa hammashoitolassa on mahdollista tehdä kaikkia hammashoidon toimenpiteitä.

Lapsiperheiden palveluissa, lastensuojelussa, työikäisten palveluissa ja vammaispalveluissa sekä ikäihmisten palveluissa toteutetaan liikkuvina palveluina asiakkaiden tarpeiden mukaisesti lähes kaikkia sellaisia sosiaalipalveluja, joita voidaan asiakkaan lähiympäristössä tarjota. Palveluiden toteutus tapahtuu laajan palvelun toimipisteestä käsin (tehdään jo nyt). Toteutustapa määrittyy asiakkaiden määrän, sijainnin ja muiden palveluiden sijoittumisen mukaan.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

-> **Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on, että palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.**

-> **Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on, että palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.**

Hyvinvointialueella on jatkossa varauduttava siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen ohjaus perustuu jatkossa aiempaa tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on hyvinvointialueella kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Palvelustrategian vaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (JärjL 612/2021) 7 § velvoittaa hyvinvointialueen ottamaan päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioitua vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Lisäksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 11 § velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

Palvelustrategiaan sisältyvien palveluverkkoskenaarioiden (1 - 3) vaikutukset on arvioitu laaja-alaisesti ja parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen. Vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty THL:n ohjeita arvioinnin tekemiseen, sekä muita käytössä olevia oppaita, käytettyjä strukturoituja arviointimalleja sekä saatavilla olevia eri tietolähteitä.

Taloustieteellinen näkökulma korostaa toiminnan tehokkuutta ja kustannustehokkuutta palveluverkon soveltuvuutta arvioitaessa. Palvelutuotannon kokonaisuuden kannalta tulee kuitenkin tavoitella tasapainoa palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden näkökulmista, jotta voidaan saavuttaa optimaalinen palveluverkko myös kustannusten hallinnan näkökulmasta. Tutkimusnäyttö tukee sote-palveluiden tuottamista suuremmissa yksiköissä, joissa niiden tuomat edut ja hyödyt ylittävät haittoja. Suurempien yksiköiden myötä hyvin todennäköisesti

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

palveluiden koordinointi paranisi, kustannukset pienenisivät ja palveluiden saatavuus paranisi.

Digitaalisten palveluratkaisujen avulla voitaisiin todennäköisesti parantaa hoidon laatua, hoitoprosessin sujuvuutta, palvelujen saatavuutta, työntekijöiden osaamista sekä vähentää matkustamisesta aiheutuvia kustannuksia eli kompensoida osin palveluverkon keskittymisestä aiheutuvia haittoja. Palvelustrategian että palveluverkon lopullinen vaikutusten arviointivoidaan tehdä vasta päätetyn palvelustrategian ja valituksi tulleen palveluverkko-vaihtoehdon perusteella.

Palveluverkkosuunnitelmien vaikutusten arviointi on kuvattu liitteessä 3.

Palvelustrategian eteneminen valmistelusta päätöksentekoon

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia ja -verkkosuunnitelmat on valmisteltu käytettävissä olevaan, parhaaseen mahdolliseen tietoon perustuen, laaja-alaisessa ja osallistavassa yhteistoiminnassa 13.12.2022 - 29.5.2023 välisenä aikana.

Palvelustrategia- ja -verkkoluonnoksiin liittyen järjestettiin avoin lausuntokierros ajalla 12.4. - 16.5.2023. Lausuntopyyntö julkaistiin hyvinvointialueen verkkosivuilla www.siunsote.fi/palvelustrategia. Erikseen lausuntopyyntö lähetettiin kaikille Pohjois-Karjalan kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle avattiin kohdennetut kyselyt. Sähköisten palautekanavien lisäksi kirjallisia palautteita oli mahdollista jättää kirjaamoon lausuntoajan puitteissa. Lausuntokierroksen palautteet on otettu huomioon palvelustrategian ja -verkkosuunnitelman viimeistelyssä.

Tulevaisuuslautakunta on hallintosäännön mukaisesti vastannut palvelustrategian ja -verkkosuunnitelmien valmistelusta. Ennen päätöksentekoa valmistelun etenemistä ja eri palveluverkkovaihtoehtoja on esitelty vaikuttamistoimielimille, aluevaltuustolle, aluehallitukselle, virkajohdolle, asiantuntijoille sekä henkilöstölle useissa eri yhteyksissä. Alueen kunnille suunnitelmat esiteltiin erillisen kuntakierroksen yhteydessä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia ja -

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

verkkosuunnitelmat ovat edenneet valmistelusta päätöksentekoon aluevaltuuston asettamassa aikataulussa.

Tulevaisuuslautakunta hyväksyi 2.6.2023 kokouksessaan strategiajohtajan esityksen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta (vaihtoehto 2b) vuosille 2024 - 2038. Edelleen aluehallituksesta aluevaltuustolle hyväksyttäväksi esitettävä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia vuosille 2024 - 2038 ja sen sisältämä palveluverkkosuunnitelma (2b) tulee toimimaan tulevana vuosina hyvinvointialueen muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi.

Palvelustrategian ja -verkkosuunnitelman hyväksymisen jälkeen on määrä käynnistää palvelustrategian ja verkkosuunnitelman toimeenpanon suunnittelu. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategian toimeenpano-ohjelma tullaan yhteensovittamaan hyvinvointialueen talous- ja investointi- sekä henkilöstösuunnitelmien kanssa.

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto.

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 44

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan palvelustrategian ja siihen sisältyvän palveluverkkosuunnitelman (vaihtoehto 2 b) täydennettynä seuraavasti:.

- 1) palvelustrategia-asiakirjassa korvataan termit 'soteasema' ja 'liikkuva palvelu' termillä 'liikkuva lähipalvelu'
- 2) liikkuvat lähipalvelut järjestetään pääsääntöisesti laajan palvelun soteasemien toimesta tarkoituksen mukaisissa toimitiloissa ja toimintamalleilla
- 3) asukkaiden palvelutarpeeseen perustuvat liikkuvat lähipalvelut

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

järjestetään kaikkiin hyvinvointialueen kuntiin, joissa ei ole laajan palvelun soteasemaa (Heinävesi, Juuka, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi)

4) palvelustrategian s. 29 kuva 7 poistetaan

5) palvelustrategia asiakirja muokataan vastaamaan edellä esitettyjä muutoksia.

Päätös

Asian käsittelyn aluksi puheenjohtaja antoi puheenvuoron aluehallituksen puheenjohtajalle, ja sen jälkeen valtuustoryhmille suuruusjärjestyksessä. Käytetyt puheenvuorot:

- aluehallituksen puheenjohtaja, valtuutettu Juha Mustonen
- valtuutettu Eero Reijonen (Keskustan valtuustoryhmä)
- Keskustan valtuustoryhmä tekee seuraavan muutosesityksen aluehallituksen ehdotukseen (kohta 3): Asukkaiden palvelutarpeeseen perustuvat liikkuvat lähipalvelut järjestetään kiinteään toimipisteeseen kaikkiin hyvinvointialueen kuntiin, joissa ei ole laajan palvelun soteasemaa (Heinävesi, Juuka, Polvijärvi, Rääkkylä, Tohmajärvi). (Lisäys aluehallituksen esitykseen verrattuna: 'kiinteään toimipisteeseen')
- valtuutettu Matti Taponen (SDP:n valtuustoryhmä)
- valtuutettu Aulikki Sihvonen (Kokoomuksen valtuustoryhmä)
- valtuutettu Osmo Pirhonen (Perussuomalaisten valtuustoryhmä)
- valtuutettu Petteri Tahvanainen (Vasemmistoliiton valtuustoryhmä)
- valtuutettu Sari Koskinen (Vihreiden valtuustoryhmä)
- valtuutettu Satu Melkko (KD valtuustoryhmä)
- valtuutettu Sari Huovinen (Liike nyt -valtuustoryhmä)
- Liike nyt valtuustoryhmä esittää muutosta aluehallituksen päätösehdotukseen siten, että palveluverkkosuunnitelmassa hyväksyttävään skenaarioon lisätään Uimaharju paikkakuntaan, joiden palvelut toteutetaan liikkuvina ja läheiseen laajan palvelun asemaan tukeutuen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että varavaltuutettu Reijo Kortelainen saapui kokoukseen klo 13.07 (Anssi Törmälän varajäsen). Puheenjohtaja totesi valtuuston olevan täysilukuinen (59 valtuutettua paikalla).

--

Kokouksessa pidettiin kahvitauko klo 13.52 - 14.25.

--

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Tauon jälkeen suoritettiin uudelleen nimenhuuto, jonka mukaan paikalla oli yhteensä 59 valtuutettua.

Keskustelun jatkuessa yksilöpuheenvuoroissa tehtiin seuraavat esitykset:
Valtuutettu Eeva-Liisa Auvinen teki esityksen:

Aluevaltuusto päättää hyväksyä tulevaisuuslautakunnan 2.6.2023 § 66 hyväksymän palvelustrategian ja siihen sisältyvän palveluverkkosuunnitelman (vaihtoehto 2b) muutettuna seuraavasti 2b+malliksi:

1. Heinävedellä, Juuassa, Polvijärvellä, Rääkkylässä ja Tohmajärvellä sekä Enossa, Hammaslahdessa, Kesälahdella, Kiihtelysvaarassa, Tuupovaarassa ja Valtimolla on nykyiset tai nykyistä vastaavat kiinteät soteasemat turvaamassa yhdenvertaiset palvelut.
2. Hammaslääkäri ja lääkäripalvelu tulee turvata kunnittain lähipalveluna.
3. Hyvinvointialueella aloitetaan Rantakylä – Lehmo alueen investoinnin suunnittelu turvaamaan Joensuun seudulla sotepalvelut
4. Palvelustrategian ja palveluverkon toimeenpanosta ja toteutumisesta tehdään tarvittaessa esityksiä aluevaltuustolle kaksi kertaa vuodessa talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä, tarvittaessa useammin
5. Palvelustrategian ja palveluverkon ajantasaisuutta tarkastellaan jokaisen valtuustokauden aikana ja valtuusto tekee siihen mahdolliset tarvittavat muutokset.

Valtuutettu Anna Karjula teki esityksen seuraavista palvelustrategiaan lisättävistä lauseista kohtaan Ikääntyneiden asumispalvelut (s. 26):

- * 3. kappaleen loppuun lisäys: Vuosittain tarkastelemme vastaako tavoiteltu muutos väestön palvelutarvetta. Tarvittaessa muutamme suunnitelmaa väestön palvelutarpeen mukaiseksi.
- * 6. kappaleen loppuun lisäys: Omaishoitoon panostaminen on keskeistä asumispalvelujen tavoitteen toteutumiseksi. Omaishoidon palveluja kehitetään vastaamaan paremmin yksilöllisiin tarpeisiin.

Valtuutettu Tarja Hyykky esitti, että asia 44 § palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. (liite)

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Valtuutettu Anni Järvinen kannatti Eeva-Liisa Auvisen tekemää esitystä 2b+.

Valtuutettu Anna-Helena Kosela kannatti Anna Karjulan esitystä.

Valtuutettu Erik Reinikka kannatti Eeva-Liisa Auvisen ja Anna Karjulan tekemiä esityksiä.

Valtuutettu Matti Kuittinen kannatti Tarja Hyykyn tekemää esitystä asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi.

Koska oli tehty kannatettu esitys asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi, puheenjohtaja totesi, että asiasta tulee äänestää ja rajasi puheenvuorot asian palauttamisesitykseen, joita ei enempää ollut. Puheenjohtaja esitti äänestämistavaksi seuraavaa: käsittelyn jatkamisen kannalla olevat äänestävät JAA ja palauttamisesityksen kannalla olevat äänestävät EI. Äänestystapa hyväksyttiin.

Seuranneessa äänestyksessä (äänestys 1) annettiin yhteensä 59 ääntä, joista 57 JAA ja 2 EI -ääntä. Puheenjohtaja totesi aluevaltuuston päättäneen jatkaa asian käsittelyä.

Keskustelun jatkuessa valtuutettu Sari Huovinen toisti Liike nyt - valtuustoryhmän tekemän esityksen edellä.

Valtuutettu Petteri Tahvanainen kannatti Eeva-Liisa Auvisen ja Sari Huovisen tekemiä esityksiä.

Valtuutettu Tarja Hyykky kannatti Eeva-Liisa Auvisen tekemää esitystä. Valtuutettu Jasmin Pyöriäinen kannatti Eeva-Liisa Auvisen tekemää esitystä.

--

Kokouksessa pidettiin tauko klo 16.21 - 17.15

--

Kokousta jatkettaessa pidettiin jälleen nimenhuuto. Paikalla oli 59 valtuutettua.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Puheenjohtaja totesi edeltäneen keskustelun kuluessa tehdyn seuraavat kannatetut ehdotukset:

- Keskustan valtuustoryhmä: lisätään kaksi sanaa 'kiinteät toimipisteet' aluehallituksen esityksen kohtaan 3). (tarkemmin edellä)
- Sari Huovisen esitys liikkuvien lähipalvelujen ulottamisesta Uimaharjuun (tarkemmin edellä)
- Valtuutettu Eeva-Liisa Auvisen 5-kohtainen esitys (tarkemmin edellä)
- Anna Karjulan esitys strategiatekstiin lisättävistä neljästä lauseesta (tarkemmin edellä).

Koska Anna Karjulan esitys rajoittuu palvelustrategian tekstiosaan, puheenjohtaja kysyi valtuustolta, voidaanko Karjulan kannatettu esitys hyväksyä yksimielisesti. Aluevaltuusto hyväksyi puheenjohtajan esityksen. Muiden kannatettujen esitysten osalta puheenjohtaja esitti seuraavaa äänestysjärjestystä.

Ensin äänestetään aluehallituksen pohjaehdotuksesta eniten poikkeavien esitysten (Keskustan valtuustoryhmä ja Eeva-Liisa Auvinen) välillä, ja tämän jälkeen äänestyksen voittanut esitys vastaan Sari Huovisen esitys, jonka jälkeen tämän äänestyksen voittanut esitys asetetaan pohjaehdotusta vastaan. Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi seuraavaa: Keskustan valtuustoryhmän esityksen kannalla olevat äänestävät JAA ja Eeva-Liisa Auvisen esityksen kannalla olevat äänestävät EI. Äänestystapa hyväksyttiin.

Seuranneessa äänestyksessä (äänestys 2) annettiin yhteensä 59 ääntä, joista 47 JAA ääntä ja 12 EI ääntä. Puheenjohtaja totesi Keskustan valtuustoryhmän esityksen voittaneen äänestyksen.

Seuraavassa äänestyksessä puheenjohtaja esitti äänestystavaksi seuraavaa: Edellisen äänestyksen voittaneen Keskustan valtuustoryhmän esityksen kannalla olevat äänestävät JAA ja Sari Huovisen esityksen kannalla olevat äänestävät EI. Äänestystapa hyväksyttiin. Seuranneessa äänestyksessä (äänestys 3) annettiin yhteensä 59 ääntä, joista 52 JAA ääntä, 6 EI ääntä ja TYHJIÄ yksi. Puheenjohtaja totesi Keskustan valtuustoryhmän esityksen voittaneen äänestyksen.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

Seuraavaksi puheenjohtaja kysyi aluevaltuustolta, voiko valtuusto yksimielisesti hyväksyä asiassa edellisen äänestyksen voittaneen Keskustan valtuustoryhmän esityksen aluevaltuuston päätökseksi asiassa. Aluevaltuusto hyväksyi puheenjohtajan esityksen.

Puheenjohtaja totesi aluevaltuuston päättäneen palvelustrategiasta Keskustan valtuustoryhmän tekemän, aluehallituksen esityksen 2b skenaarioon pohjautuvan muutosesityksen mukaisesti, jossa kohta 3) kuuluu: Asukkaiden palvelutarpeeseen perustuvat liikkuvat lähipalvelut järjestetään kiinteään toimipisteeseen kaikkiin hyvinvointialueen kuntiin, joissa ei ole laajan palvelun soteasemaa (Heinävesi, Juuka, Polvijärvi, Rääkkylä, Tohmajärvi), sekä valtuutettu Anna Karjalan esityksen mukaisilla tekstilisäyksillä.

Päätöksen jälkeen valtuutettu Jertta Harinen toisti aiemmin esittämänsä ponsiesityksen: ”Joensuun seudun sote-palveluiden turvaamiseksi alustaviin investointitarpeisiin lisätään Lehmo-Rantakylän soteaseman investointi”, jota valtuutetut Anna-Helena Kosela ja Erik Reinikka olivat kokouksen aiemmassa vaiheessa kannattaneet. Koska ponnien läpimeno näytti epätodennäköiseltä, Harinen veti sen pois. Poisvedon myötä myös kannatukset raukesivat.

Merkittiin pöytäkirjaan:

asiassa käytettiin kokouksen kuluessa yli 50 eri puheenvuoroa
valtuutettu Sanna Rissanen poistui kokouksesta 17.52
valtuutettu Ella Partanen poistui kokouksesta klo 17.56
eriävät mielipiteet:

- valtuutettu Matti Kuittinen (liite)
- valtuutettu Tarja Hyykky (liite).

Selostus

Aluehallituksen kokouksen jälkeen päätöksen liitemateriaali on muokattu kokouksessa päätetyn mukaiseksi. Muokatut ja uudelleen nimetyt tämän asian liitteet ovat:

- 1 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 2023 - 2038 (aluehallitus 13.6.2023)
- 2 Skenaariot (aluehallitus 13.6.2023)

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

5 Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit (aluehallitus 13.6.2023)

Liitteessä 1 (Palvelustrategia) Tulevaisuuslautakunnan esityksessä ollut kuva 7 (s. 29) on aluehallituksen päätöksen mukaisesti poistettu. Kuvien 5 (s. 18) ja numeroimattoman kuvan (s. 19) sisällöt päivitetään myöhemmin ulkoisen palveluntuottajan toimesta. Sivun 19 kuva merkitään 'Kuva 6 Palvelujen tuotantotavat', ja sivun 20 kuva 'Kuva 7 Siun soten palvelukanavat...' (aikaisempi kuva 7 poistuu, vrt. edellä).

Liitteeseen 2 (Skenaariot) on lisätty aluehallituksen päätöksen mukainen sivu koskien Skenaario 2b (Monipuoliset palvelut koko maakuntaan, täydennetty aluehallitus 13.6.2023), jossa tulevaisuuslautakunnan esityksessä olleet 'soteasemat' ja 'liikkuvat palvelut' on yhdistetty käsitteen 'liikkuvat lähipalvelut' mukaisiksi myös muiden taajamien kuin nykyisten kuntien osalta.

Liitteessä 5 (Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit) 'liikkuvat palvelut' ja 'soteasemat' on muutettu 'liikkuva lähipalvelu' mukaisiksi ja niihin liittyvät sisällölliset kuvaukset on muutettu vastaamaan ko. käsitettä.

Lisäksi asianhallintaohjelman teknisten rajoitusten vuoksi (liitteiden lukumäärä on rajallinen) asian liitteitä on jouduttu yhdistelemään siten, että kuntien ja kaupunkien lausunnot (liitteet 9 – 21) ovat yhdistetty samaan liitteeseen (Kuntien lausunnot), ja hyvinvointialueen toimielinten lausunnot (liitteet 22 – 29) ovat yhdistetty samaan liitteeseen (Hyvinvointialueen toimielinten lausunnot). Yhdistetyissä liitteissä kunkin yksittäisen liitteen aikaisempi yksilöintitieto on mainittu ko. liitteen alussa.

Liitteet

- [33] Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 2023 - 2038 (hyväksytty 22.6.2023)
- [34] Skenaariot (aluehallitus 13.6.2023)
- [35] Vaikutusten arviointi - palveluverkko (ver. 1.0 28.5.2023)
- [36] Kustannusarviot (ver. 26.5.2023)
- [37] Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit (aluehallitus 13.6.2023)
- [38] Tulosityhteenveto_asukkaat 10-05-2023

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023
Aluevaltuusto	§ 44	22.06.2023

- [39] Tulosityhteen veto _henkilöstö 10-05-2023
- [40] Kuntien lausunnot
- [41] Hyvinvointialueen toimielinten lausunnot
- [42] Kansalaisadressi - 9240 allekirjoittajaa
- [43] Äänestysraportit
- [44] Esitys asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi -
22.6.2023 §44 Tarja Hyykky
- [45] Eriävä mielipide Matti Kuittinen 22.6.2023 §44
- [46] Eriävä mielipide Tarja Hyykky 22.6.2023 §44

Aluevaltuusto

§ 45

22.06.2023

Kokoukseen jätetyt valtuustoaloitteet

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 45

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Merkitään tiedoksi kokouksessa mahdollisesti jätetyt valtuustoaloitteet ja lähetetään ne aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksessa jätetyn seuraavat valtuustoaloitteet:

- * Ympäri vuorokautisen lähtövalmiuden parantaminen maakunnan pelastusasemilla, SDP:n valtuustoryhmä
- * Alle 25-vuotiaiden maksuton ehkäisy ja seksuaaliterveyden edistäminen on turvattava Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella, SDP:n valtuustoryhmä
- * Sosiaalisen investoinnin käyttöönotosta osana Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen talousarvioprosessia, ensimmäinen allekirjoittaja valtuutettu Maija Kuivalainen
- * Islabin Pohjois-Karjalan keskussairaalan walk-in -toimipisteen asiakaspalvelun sujuvoittaminen, Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä

Valtuustoaloitteet lähetetään aluehallitukselle valmisteltaviksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että valtuutettu Hannu Urjanheimo poistui kokouksesta klo 18.09 tämän asian käsittelyn aikana.

Liitteet

- [47] Valtuustoaloite 22.6.2023 ympäri vuorokautisen lähtövalmiuden parantaminen SDP ryhmä
- [48] Valtuustoaloite 22.6.2023 Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille SDP ryhmä
- [49] Valtuustoaloite 22.06.2023 Sosiaalinen investointi Maija Kuivalainen + muut
- [50] Valtuustoaloite 22.6.2023 Islabin Pohjois-Karjalan keskussairaalan walk-in -toimipisteen asiakaspalvelun sujuvoittaminen KD valtuustoryhmä

Aluevaltuusto

§ 46

22.06.2023

Kokouksen päättäminen

Aluevaltuusto 22.06.2023 § 46

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.12 ja toivotti kaikille hyvää juhannusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 27, § 28, § 32, § 34, § 36, § 39, § 40, § 41, § 43, § 45, § 46

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 29, § 30, § 31, § 33, § 35, § 37, § 38, § 42, § 44

VALITUSOSOITUS / ALUEVALITUS

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta aluevalituksella myös:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen),
- hyvinvointialueen jäsen

Valitusaika

Aluevalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Aluevalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä

- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Itä-Suomen hallinto-oikeudelle.

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, Kuopio

Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

Puhelin: 029 56 42500 (vaihe)

Faksi: 029 56 42501

Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot. Jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus voi periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Maksuista säädetään [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#).

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 2023– 2038

Aluevaltuusto 22.6.2023 §44

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
Lainsäädäntö ja kansalliset tavoitteet	5
Palvelustrategia osana hyvinvointialueen strategiakokonaisuutta	6
Miksi uudistumme	7
Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve on maan suurin ja kasvava	7
Henkilöstön riittävyys on kriittinen palvelujen tuotannon kannalta	8
Palvelujen saatavuudessa ja asiakaskokemuksessa haasteita ja onnistumisia	9
Paikalliset olosuhteet haastavat saavutettavuutta	11
Kustannusvaikuttava toiminta mahdollistaa harkitut investoinnit.....	11
Digitalisaation mahdollisuudet vielä hyödyntämättä.....	12
Uudistuvat sosiaali- ja terveyspalvelut Pohjois-Karjalassa	13
Uudistumisen keskeiset päämäärät ja tavoitteet.....	13
Asiakas ja hyvinvointi keskiössä	14
Hyvää elämää ja elämäniloa Pohjois-Karjalassa: Tukea, turvaa ja hyvinvointia	15
Asiakasohjaus - oikeaan palveluun, oikeaan aikaan, oikeaan paikkaan.....	17
Palvelujen tuotantotavat ja palveluverkko	19
Sähköiset palvelut ja etäpalvelut.....	22
Digitaalinen sote-keskus	23
Muut sähköiset palvelut ja hyvinvointiteknologia	24
Kotiin vietävät palvelut ja tuki.....	24
Asumispalvelut	25
Ikääntyneiden asumispalvelut	25
Työikäisten, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ja vammaispalvelujen asumispalvelut.....	27
Lastensuojelun sijaishuolto.....	27
Liikkuvat lähipalvelut	27
Sotepalvelukeskus ja Laajan palvelun Sosiaali- ja terveysasemat.....	29
Riittävän lähellä, yhdenvertaisesti ja palvelutarpeeseen perustuen	29

Hyvinvointialueella keskitetysti annettavat palvelut	31
Yhteistyöalueen yhteiset palvelut	32
Palvelujen järjestäminen.....	33
Monituottajuus hyvinvointialueella	33
Yhteistyö ja yhdyspinnat kuntien, yritysten, järjestöjen ja muiden kumppanien kanssa	34
Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuusperustainen ohjaus.....	35
Palvelujen yhteensovittaminen eli integraatio	35
Yhteisasiakasohjaus	36
Henkilöstövoimavarojen johtaminen	36
Valmiussuunnittelu ja varautuminen.....	39
Kestävä kehitys	40
Palvelutarpeiden ja resurssien yhteensovittaminen	41
Hyvinvointialueen tasapainoisen talouden kokonaisuus.....	41
Yhteenveto resurssivaikutuksista	42
Arvio resurssivaikutuksista, osio tarkentuu ja täydentyy erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan	42
Palvelustrategian tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit	45
Päämäärä, asiakas: Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu	45
Päämäärä, toiminta: Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranee, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.....	47
Päämäärä, talous: Toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla	50
Päämäärä, henkilöstö: Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.....	52
Palvelustrategian seuranta ja arviointi	54
Liitteet	55
Tunnuslukuja	55
Sote-kuva palvelujen saatavuutta kuvaavat indikaattorit	60
Ikääntyneiden asumispalvelupaikkojen laskennallinen tarvearvio alueittain 2023–2038	63
Käsitteet ja lyhenteet	65

Johdanto

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, Siun soten, palvelustrategia linjaa alueen sosiaali- ja terveystalvelujen suunnan pohjoiskarjalaisten asukkaiden palvelujen turvaamiseksi sekä tukemaan hyvää elämää ja elämäniloa Pohjois-Karjalassa. Tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Jotta tavoitteeseen päästään, toimintaympäristön muutokset ja haasteet edellyttävät palvelutuotannon uudistamista ja järjestelmällisesti toteutettavia muutoksia.

”Tulevaisuus on tämän päivän valintoja. Uudistamalla rakennamme parempaa tulevaisuutta.”

Nyt tehtävät strategiset valinnat linjaavat palvelujamme pitkälle tulevaisuuteen. Onnistumisellamme on valtava merkitys jokaiselle pohjoiskarjalaiselle, meidän sitoutuneelle henkilöstöllemme ja maakunnan elinvoimalle. Toimivat sosiaali- ja terveystalvelut ovat osa yhteiskunnan perustoimintoja.

Resurssit palvelujen järjestämiseen ovat rajalliset ja panostaminen yhtäälle on väistämättä pois jostakin muualta. **Palvelustrategiassa linjaamme strategisista valinnoista, joilla pyrimme saamaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat talvelut käytettävissä olevilla resursseilla.**

Kriittinen menestystekijämme on henkilöstön riittävyys, osaaminen, työhyvinvointi ja sitoutuneisuus. Lisäksi tavoittelemme hyvinvointialuestrategian mukaisesti tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa toimintaa. Lähtökohtanamme on ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden, kuntien, järjestöjen yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Valintojamme ohjaavat hyvinvointialuestrategian avaimet onnistumiseen, eli perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, erityistason palvelujen tarpeen vähentäminen, digitalisaation hyödyntäminen, toiminnan sujuvuuden, laadun ja vaikuttavuuden parantaminen.

Palvelustrategia toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

”Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat osaltaan muutosohjelmana hyvinvointialuestrategian tavoitteiden toteuttamiseksi resurssit (henkilöstö ja talous) huomioiden.”

Kuva 1 Pohjois-Karjalan hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiassa otamme kantaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen keskeisiin rakenteellisiin ja toiminnallisiin uudistuksiin sekä asettamme palvelujen järjestämisen pitkän aikavälin tavoitteet ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus. Palvelustrategian rinnalla valmistelemme palveluverkkosuunnitelmaa, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelua olemme tehneet asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus hyvinvointialueen vision mukaisesti - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut. Valmistelussa olemme tarkastelleet avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitämme ennakkoluulottomasti muutoksia.

LAINSÄÄDÄNTÖ JA KANSALLISET TAVOITTEET

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (Sote-järjestämislaki, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (Sote-järjestämislaki 11 § 2 mom).

Sote-järjestämislain mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon lain 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Ne on julkaistu vuosille 2023-2026 (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisuja 2022:18, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>).

Kuva 2 Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023–2026.

PALVELUSTRATEGIA OSANA HYVINVOINTIALUEEN STRATEGIAKOKONAISUUTTA

Hyvinvointialuestrategiassa aluevaltuusto on määrittänyt koko hyvinvointialuetta koskevat arvot, mission, vision, strategiset tavoitteet, kriittiset menestystekijät ja palvelulupauksen. Lisäksi hyvinvointialue laatii toiminnan ja talouden suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveystieteiden palvelustrategian ja siihen rinnasteiset pelastustoimen- ja ensihoidon palvelutasopäätökset. Pohjois-Karjalassa hyvinvointialueen vastuulla on myös ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestäminen, jota ohjaa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma. Palveluverkkosuunnitelma toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista.

Hyvinvointialuestrategia					
Arvot	Missio	Visio	Strategiset tavoitteet	Kriittiset menestystekijät	Palvelulupaus
Sosiaali- ja terveystieteiden palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma			Pelastustoimen palvelutasopäätös	Ympäristö- terveydenhuollon valvonta- suunnitelma	
Ensihoidon palvelutasopäätös					

Kuva 3 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategiakokonaisuus

Miksi uudistumme

Tässä kappaleessa kuvaamme tiiviisti toimintaympäristöämme ja keskeisimpiä siinä tapahtuvia ja palvelujen järjestämiseen vaikuttavia muutoksia. Liitteisiin olemme koonneet laajemmin tilastotietoja.

HYVINVOINTIALUEEN ASUKKAIDEN PALVELUTARVE ON MAAN SUURIN JA KASVAVA

Asiakaslähtöisessä palvelujen järjestämisessä keskeisenä ohjaavana tekijänä on alueen asukkaiden palvelutarve.

Pohjois-Karjalan väestön arvioitu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarve vuodelle 2023 on maan suurin (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asiantuntija-arvio, THL Päätöksenteon tueksi 23/2023).

Yksittäisenä tekijänä palvelutarpeiden muutoksiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023–2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoidaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa - Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta muutosvalmiutta.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoidaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla (Eteläinen, Keskinen, Läntinen ja Pohjoinen, ks. liite). Samaan aikaan 55–74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0–16-vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keskisen alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palvelujen tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteessa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan nykyistä paremmin.

HENKILÖSTÖN RIITTÄVYYS ON KRIITTINEN PALVELUJEN TUOTANNON KANNALTA

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuus on merkittävä haaste valtakunnantason tasoisesti. Kevan (Julkisen alan eläkevakuuttaja) maaliskuussa 2023 julkaiseman analyysin ([kuntien-tyovoimatarpeet_pohjois-karjala_2023.pdf \(keva.fi\)](#)) mukaan Pohjois-Karjalassa julkisilla ja yksityisillä työnantajilla on yhteensä tällä hetkellä yli 870 lähihoitajan, yli 850 sairaanhoitajan ja yli 70 yleislääkärin vaje. Merkittäviä haasteita on myös sosiaalityöntekijöiden, psykologien ja useiden muiden ammattiryhmien saatavuudessa. Siun Soten vakituisen henkilöstön vaje on tämän hetken arvion mukaan noin 500 työntekijää. Hoitotyöntekijöitä tarvitaan noin 400 työntekijää lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä. Huomionarvoista on myös se, että sote-alan ammattilaisista kilpailee hyvinvointialueen kanssa yksityinen sektori, jolla on samat mitoitusvaateet kuin meilläkin. Käytettävissä olevien tietojen perusteella henkilöstö ei tule riittämään, jos palvelujen järjestämistä ja tuottamista jatketaan nykyisellä toimintatavalla.

Lakisääteisten palvelujen turvaaminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella edellyttää useita muutoksia ja konkreettisia toimenpiteitä. Näistä tärkeimpiä ovat palvelutuotannon ja palveluverkon uudistaminen sekä vahva panostus henkilöstövoimavarojen johtamiseen eli henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöihin. Tärkeää on myös tarkastella työnjakoa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön ja helpommin saatavilla olevan tukipalveluhenkilöstön kesken. Tavoitteena on, että sote-alan ammattihenkilöt voivat entistä paremmin keskittyä omaa ammattitaitoaan vaativiin tehtäviin ja tukipalveluhenkilöstö omaa ammattitaitoaan vaativiin tehtäviin. Yhtenä keinona ovat myös erilaiset joustavan työnteon muodot. Koronaepidemian myötä sote-alan ammattilaisten etätönn mahdollisuudet ovat kasvaneet. Etätöyöskentelyä hyödyntämällä henkilöstön saatavuus ja työtyytyväisyys on todettu myönteisiä vaikutuksia. Etänä tapahtuva työ mahdollistaa henkilöstölle paremman aikaan ja paikkaan riippumattoman työskentelyn. Digipalvelujen voimakas kehittäminen, soveltuvin osin tekoälyn ja robotiikan käyttöönotto on välttämätöntä kansalaisten palvelujen turvaamisen kannalta.

Vaikka onnistuisimme henkilöstöpolitiikassa erinomaisesti, henkilöstömäärän kasvu ei ole realistinen tavoite. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuus on valtakunnallinen jopa globaali ongelma ja runsas eläköityminen seuraavien viiden vuoden aikana lisää työvoiman tarvetta.

Haasteita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön riittävyyteen tuovat myös ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen. Pohjois-Karjalassa haastetta lisää voimakas väestörakenteen muutos, joka vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti. Se näkyy sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisinä ja toisaalta nuorten, mahdollisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa osaavan henkilöstön saatavuus ei mahdollista henkilöstömäärän kasvua.

PALVELUJEN SAATAVUUDESSA JA ASIAKASKOKEMUKSESSA HAASTEITA JA ONNISTUMISIA

Kansalliseen vertailuun tuotettavilla Sotekuva -indikaattoreilla voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Sote-palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on 34 kpl, joista 31 indikaattorista on saatavilla vertailukelpoista tietoa (ks. liite). Näistä 12 indikaattorissa (39 %) palvelujen saatavuus on valtakunnan keskiarvoa tai sitä parempaa. Indikaattorit osoittavat onnistumisia perusterveydenhuollossa kiireettömälle lääkärikäynnille pääsyssä hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen, neuvolapalveluissa ja toimeentulotukihakemusten käsittelyssä. Alueellisia eroja kuitenkin on, ja esim. lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Haasteita palvelujen saatavuuden indikaattoreissa on lastensuojelussa, kouluterveydenhuollossa, psykologien mitoituksessa, sähköisten palvelujen käytössä sekä hammaslääkärien, lääkärin ja hoitajien vastaanottopalvelujen riittävydessä. Ensihoidon tavoittamisajat ovat hieman koko maan keskiarvoja korkeampia.

Saadun asiakaspalautteen perusteella palveluihin päässeet asiakkaat ovat erittäin tyytyväisiä saamaansa palveluun (2022: Sain ratkaisun asiaani 9,4/10 ja Minut kohdattiin ystävällisesti 9,6/10, vastaajia yli 95 000).

Palveluihin pääsyssä on kuitenkin haasteita. Pohjois-Karjalan asukkaille loppuvuodesta 2022 tehdyssä kyselyssä alueemme asukkaat arvioivat palveluidemme nykytilan pääasiassa kohtalaiseksi (2,4–3,6/5). Heikoimpana koettiin tarvittavan palvelun saaminen ”yhden luukun periaatteella”, yhteydenottokanavien monipuolisuus ja toimivuus, yhteydenoton vaivattomuus sekä tiedonkulku eri palvelujen välillä (2,4–2,8/5). Hieman paremmaksi arvioitiin palvelujen vastaaminen asukkaiden tarpeisiin ja tarvittavan neuvonnan ja ohjauksen saanti (3/5). Yhteydensaannin ongelmia koettiin erityisesti terveysasemien puhelinpalvelun osalta. Asukkaiden kokemusten mukaan terveysasemille saa huonosti yhteyttä, soittopyyntöihin ei aina vastata ja takaisinsoitto tulee liian myöhään. Osassa terveysasemia käytössä oleva ”Meijän malli” sai asukkailta ristiriitaista palautetta, osa koki omahoitajamallin toimivan hyvin, mutta monissa palautteissa tuotiin esille tyytymättömyys puhelimen välityksellä tapahtuvaan asiointiin.

Asukkaat toivoivat puhelinpalvelun parantamista, yhteydenottoihin vastaamista luvatussa ajassa, takaisinsoiton soittamista saman päivän aikana, aktiivista yhteydenottoa ammattilaisten suunnalta ja että oikean hoidon saisi oikeaan aikaan ilman ongelmia. Lisäksi asukkaat toivoivat lähipalvelujen säilymistä ja pääsyä tarvittaessa lääkärin vastaanotolle. Digitaalisen asioinnin mahdollisuuksia tulisi asukkaiden mukaan lisätä ja esille nostettiin myös palvelupisteisiin tai kotiin tuotavien palvelujen (liikkuvat lähipalvelut) panostusten lisääminen. Myös aitoa kuulemistä ja osallisuutta toivottiin. (Asukaskysely 2023.)

Siun sotessa ensivaiheen asiakasohjaus tapahtuu tällä hetkellä pääasiassa puhelimitse. Suurien asiakasvolyyymien osalta asiakasohjauksen toimintamallit ovat vielä kokonaan, osittain tai alueellisesti hajautettuja, jonka takia eri puhelinnumeroita on paljon ja puhelinpalvelun tarjonta ei vastaa tarvetta kaikilla alueilla. Suurin asiakasohjauksen paine kohdistuu terveysasemille. Jokaisella terveysasemalla on oma puhelinnumerosa ja asemat palvelevat virka-aikana pääasiassa oman alueensa väestöä. Terveysasemien puhelinpalvelu painottuu takaisinsoittoihin, joihin ei pystytä aina vastaamaan saman päivän aikana. Vaihtoehtoisia yhteydenottokanavia ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Osalla terveysasemista on kehitetty toimintaa ”Meijän mallin” mukaisesti, jossa

tavoitteena on ratkaista asiakkaan asia niin, että se vaatii asiakkaalta vain yhden yhteydenoton terveysasemalle saman asian tiimoilta.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen osalta ensivaiheen asiakasohjauksen malli on hajautettu ja palvelujen tuottamisen tapa vaihtelee eri alueilla palveluaikojen, käytettävien resurssien ja toimintamallien osalta. Sosiaalihuollon asiakkaille nimetään omatyöntekijä ja lastensuojelussa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, jolloin asiakkuudessa olevien yhteydenotot suuntautuvat usein suoraan heille.

Ikäihmisille ensivaiheen ohjausta ja neuvontaa antaa keskitetyn puhelinpalvelun ja chat-palvelun kautta Seniorineuvonta Ankkuri. Asiakasohjauksen parantamiseksi on tehty Siun sotessa puhelinpalvelujen keskittämistä myös monissa muissa palveluissa. Keskitetyn puhelinpalvelun etuina ovat muun muassa työntekijäresurssin parempi kohdentaminen, koko maakunnan vapaiden vastaanottoaikojen hyödyntäminen, asiakasohjauksen laadun varmistaminen yhdenmukaisilla prosesseilla ja asiakkaille vain yksi numero käytössä kyseiseen palveluun. Keskitetyn asiakasohjauksen avulla asiakkaan ei tarvitse etukäteen tietää, mikä palvelumme vastaa parhaiten hänen tarpeeseensa ja missä hänen tarvitsemaansa palvelua on tarjolla.

Siun soten kehittämishankkeissa tehdyistä kartoituksista on tullut esiin seuraavia asiakastarpeita ja toiveita:

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia ennen kaikkea asumispalveluja

tarvitseville ikäihmisille, mutta myös useisiin muihin kohtiin palvelutuotannossa. Erikoissairaanhoidossa hoitojonot ovat kasvaneet koronapandemian ja lääkäreiden saatavuushaasteiden myötä.

PAIKALLISET OLOSUHTEET HAASTAVAT SAAVUTETTAVUUTTA

Pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Pohjois-Karjalan väestöstä noin puolet asuu kaupunkimaisilla alueilla ja puolet maaseudulla. Taajamissa asuu noin 73 % väestöstä. Maakunnan pinta-alasta valtaosa on harvaan asuttua maaseutua, jolla asuu 17 % väestöstä. (Pohjois-Karjalan maaseutulutuotain 2021; www.ymparisto.fi Pohjois-Karjalan ELY-keskus). Liitteessä on esitetty Pohjois-Karjalan väestötiheystiedot karttakuvana. Tällä hetkellä Pohjois-Karjalan väestöstä n. 48 % asuu maakuntakeskus Joensuussa. Tilastokeskuksen väestöennuste arvioi Joensuun asukasmäärän hieman kasvavan ja kaikkien muiden alueen kuntien asukasmäärän laskevan palvelustrategiakaudella.

Sote-ministerityöryhmä on linjannut monikanavarahoituksen purkamisen tiekartassa, että nykyisten Kelan matkakorvausten rahoitusvastuu ja kelakorvattavien matkojen järjestämisvastuu siirrettäisiin hyvinvointialueille vuosina 2025–2027. Ensihoidon matkojen rahoitus- ja järjestämisvastuu siirtyisi tiekartan mukaan hyvinvointialueille vuoden 2024 alusta lähtien. Toteutus ja tarvittavat lainsäädäntömuutokset ovat kuitenkin vielä avoimina. Kelan tilastotietojen mukaan sairausvakuutuksen korvaamia matkoja oli Pohjois-Karjalassa vuonna 2022 yhteensä 18,1 miljoonaa euroa (taksit 11,7 milj. eur, ambulanssit 4,5 milj. eur ja muut 1,9 milj. eur). Toteutuessaan muutos toimisi kannusteena mm. kotona tarjottavan hoidon vahvistamiseen.

KUSTANNUSVAIKUTTAVA TOIMINTA MAHDOLLISTAA HARKITUT INVESTOINNIT

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävää on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisesti tavoitellaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma linjaavat tulevaisuuden investointitarpeita, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Sen saaminen edellyttää tasapainossa olevaa taloutta sekä riittävää vuosikatetta. Investointitarpeita on priorisoitava, jotta lainanottovaltuus riittää kriittisiin investointeihin. Hyvinvointialueen on mitoitettava toimitilansa niin, että se pystyy huolehtimaan niiden terveellisyydestä, turvallisuudesta ja ajanmukaisuudesta sekä tekemään välttämättömät uusinvestoinnit esimerkiksi asumispalveluihin, sähköisiin palveluihin, tietojärjestelmiin ja teknologiaan.

Aluevaltuusto on osoittanut palvelustrategialle ja palveluverkolle myös nopeita säästötavoitteita talousarviossa 2023, jonka mukaan vähintään 1,25 milj. euron säästöt kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa.

DIGITALISAATION MAHDOLLISUUDET VIELÄ HYÖDYNTÄMÄTTÄ

Digitalisaatiolla tavoitellaan merkittäviä parannuksia palvelujen tarjontaan ja niiden laatuun. Tehokkaampien ja nopeampien digitaalisten palvelujen avulla voidaan vastata asiakkaiden tarpeisiin entistä paremmin, mikä lisää asiakastytyvääisyyttä ja joustavuutta. Samalla digitaaliset palvelut voivat vähentää turhaa asiointia, kustannuksia ja resurssien tarvetta, mikä tehostaa toimintaa. Tietojen tehokas ja turvallinen jakaminen eri palvelujen välillä puolestaan mahdollistaa asiakkaan hoidon kokonaisvaltaisuuden edistämisen ja palvelujen laadun parantamisen. Näin ollen digitalisaation hyödyntäminen on tärkeää Siun soten kehittämisessä ja tulevaisuuden haasteisiin vastaamisessa.

Siun soten nykytilan merkittävimmät haasteet liittyvät digitalisaation koordinaatioon ja sen hyödyntämiseen palveluissa. Koordinaation puute ja hajanaisuus ovat ongelmia, kun digitalisaatiota toteutetaan pistemäisillä kokeiluilla ja käyttöaiheilla ilman yhteensopivia kokonaisuuksia. Lisäksi Siun soten sähköiset asiointipalvelut ovat puutteelliset ja niiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisinta (18 %). Kansallinen tavoite on, että kaikesta asiointista yli 35 % tapahtuu sähköisten asiointipalvelujen kautta. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät muodostavat kehityksen pullonkaulan, sillä ne eivät tue omahoitoa, kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia. Resurssipula on myös merkittävä haaste, johon kuuluvat ICT-investointimäärärahojen vähäisyys, osaajapula, ruuhkautunut palvelutuotanto sekä digitalisaation vaatima toimintakulttuurin ja ajattelutavan muutos.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Siun sotessa on välttämätöntä hyödyntää digitalisaatiota palvelujen parantamiseksi ja tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi. Kokonaisarkkitehtuurin merkitys on keskeinen, sillä se mahdollistaa eri digitaalisten palvelujen yhteen toimivuuden, tiedonkulun ja yhteistyön sujuvuuden. Ratkaisemalla nykyiset haasteet, kuten koordinaation puute, hajanaisuus ja puutteelliset sähköiset palvelut sekä panostamalla asiakaslähtöisyyteen, resurssien lisäämiseen, osaamisen kehittämiseen, strategiseen johtamiseen ja koordinaatioon, voidaan kehittää palveluverkkoa, joka vastaa paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Tämä parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta sekä kustannusvaikuttavuutta ja auttaa varmistamaan henkilöstön riittävyyttä. Sähköisten asiointipalvelujen ja teknologisten ratkaisujen käyttöönotto tulee huomioida kaikissa palveluissa, samalla varmistuen, että palvelut ovat saatavilla myös niille kansalaisille, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

Uudistuvat sosiaali- ja terveystalvet Pohjois-Karjalassa

Tässä osiossa kuvaamme keskeiset tavoitteemme palvelutuotannon uudistamiseksi sekä toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi.

UUDISTUMISEN KESKEISET PÄÄMÄÄRÄT JA TAVOITTEET

Uudistumisen keskeisenä poikkileikkaavana teemana on perustason palvelujen turvaaminen ja vahvistaminen. Palvelustrategian mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla turvaamme perustason palvelujen saatavuuden, toimivat hoitoketjut ja tasapainoisen palvelutuotannon koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle.

 ASIAKAS	 TOIMINTA	 TALOUS	 HENKILÖSTÖ
Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydenaanti helpottuu 1. Asiakkaan tarpeet selvitetään ensimmäisellä yhteydenotolla: asiakasohjaus on keskitetty ja tehdään yhtenäisillä prosesseilla asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti. 2. Asiakkaille tarjotaan nykyistä laajemmin digitaalisia ja sähköisiä palveluita, ja käytössä on digitaalinen palvelualusta 3. Liikkuvia palveluita toteutetaan laajan palvelun sote-asemilta käsin. 4. Asiakkaiden kokemukset ohjaavat palveluidemme kehittämistä.	Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranee, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön 5. Palveluverkko ja sen kehittäminen pohjautuu tietoon, ja on optimoitu palvelutarpeen ja resurssien mukaisesti. 6. Toimintaa ohjaavat integraatiota tukevat yhteiset, moniammatilliset ydinprosessit sekä hoito- ja palveluketjut. 7. Yhteistyötä keskeisten kumppanien ja sidosryhmien kanssa vahvistetaan; yhdyspinnat kuntien, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa toimivat tehokkaasti ja yhteisillä tavoitteilla. 8. Pohjois-Karjalan keskussairaala on jatkossakin laajan päivystyksen keskussairaala.	Toiminta on taloudellisesti kestävällä pohjalla 9. Tietojärjestelmien ja mittareiden kehittämiseen investoidaan, ja ne tukevat reaaliaikaista vaikuttavuuden, toiminnan ja talouden tiedolla johtamista. 10. Palvelujen järjestämisen ja tuotannon tapoja vertaillaan ja kehitetään aktiivisesti koko toiminnan kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta.	Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö 11. Henkilöstön työpanos ohjautuu työtehtäviinsä vastaavaan työhön 12. Hyvinvointialueella on riittävän suuret työyhteisöt, jotka mahdollistavat henkilöstörakenteen, toiminnan ja osaamisen monipuolistamisen eri yksiköissä ja toiminnoissa (sis. uudenlaiset työnkuvat, -kokonaisuudet, työn tekemisen tavat). 13. Varmistetaan ammattilaisten työtä tukeva teknologia.

Kuva 4 Palvelustrategian neljä keskeistä päämäärää ja 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi

ASIAKAS JA HYVINVOINTI KESKIÖSSÄ

Tavoitteemme: Asiakkaiden kokemukset ohjaavat palveluidemme kehittämistä.

”Sosiaali- ja terveydenhuolto on olemassa vain asiakkaita ja potilaita varten, eikä järjestelmällä ole itseisarvoa. Toiminnan päämäärä on taata asiakkaiden ja potilaiden turvallinen ja laadukas hoito ja palvelu. Turvallisuus syntyy yhteistyössä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä kanssa.” (Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia 2022–2026).

Luotettava ja kattava asiakaskokemustieto ohjaa palveluidemme kehittämistä nyt ja tulevaisuudessa. Korjaamme sen mikä ei toimi, ja huolehdimme siitä mikä toimii.

Panostamme asiakaskokemuksen johtamiseen, jotta asiakaskokemustieto ja asiakaspalautteet analysoidaan systemaattisesti ja tehdyt johtopäätökset viedään käytäntöön ja kehittämiseen. Huomioimme asiakaspalautteen kansallisesti yhtenäiset määrittelyt ja kehittämistyön.

Osallisuusvaliokuntamme valmistelee osallisuusohjelman asukas- ja asiakasosallisuuden kehittämiseksi. Lisäksi vaikuttamistoimielimemme edistävät vanhusten, vammaisten, nuorten, lasten ja perheiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Hyvää elämää ja elämäniloa Pohjois-Karjalassa: Tukea, turvaa ja hyvinvointia

Pohjoiskarjalaisten arki ja omatoiminen arjessa pärjääminen muodostavat suurimman osan asukkaidemme ajasta. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistämällä sekä ennaltaehkäisyyn panostamalla pyrimme edistämään hyvää elämää ja elämäniloa Pohjois-Karjalassa ja samalla vähentämään palvelujemme tarpeen kasvua. Kustannusten kasvun hidastaminen suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotuksen siirtäminen ennaltaehkäisevään työhön on myös sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallinen tavoite**.

Ennaltaehkäisyssä tärkein toimija on meistä jokainen omassa arjessaan. Terveellinen ruokavalio, riittävä päivittäinen liikunta ja uni edistävät terveyttä ja vähentävät riskiä sairastua moniin sairauksiin.

Haluamme edistää asukkaiden mahdollisuuksia tehdä omassa arjessaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja ja tekoja. Pohjois-Karjalan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen haluamme mukaan kaikki toimijat laaja-alaisessa yhteistyössä, kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa. Yhteistyökumppaneitamme ovat ainakin kunnat, järjestöt, yritykset, muut yhteisöt, valtion toimijat, oppilaitokset ja tytäryhtiöt.

Tavoitteemme: Yhteistyötä keskeisten kumppanien, kuntien, järjestöjen, yritysten, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa vahvistetaan; yhdyspinnat kuntien, järjestöjen yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa toimivat tehokkaasti ja yhteisillä tavoitteilla.

Vaikuttavan yhteistyön tukemiseksi laadimme kuntien ja sidosryhmien kanssa sopimuksen yhdyspintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta. Järjestö- ja sidosryhmäyhteistyölle luomme konkreettisen suunnitelman ja tavoitteet. Tiivistämme yritys- ja järjestöyhteistyötä mm. laatimalla yritysten ja palveluita tuottavien järjestöjen kanssa yhteistyössä hankintasuunnitelman, jonka avulla pyrimme osaltaan välttämään kustannusten nousua. Erityisesti ennen laajoja kilpailutuksia käymme palveluntarjoajien kanssa huolelliset markkinavuoropuhelut k. hankintaan soveltuvimmalla tavalla.

Käytännön toimia tukemaan otamme käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) palvelukonseptin, joka sisältää toimintamallin ja digitaalisen palvelutarjottimen osana sähköisten palvelujen kokonaisuutta. Toimintamallin avulla kuntien ja kolmannen sektorin hyvinvointia, työtä- ja toimintakykyä, pärjäävyyttä, terveyttä ja osallisuutta edistävät palvelut ja toiminnot ovat sekä asukkaiden että ammattilaisten helposti löydettävissä.

Tavoitteemme: Asiakkaille tarjotaan nykyistä laajemmin digitaalisia ja sähköisiä palveluita, ja käytössä on digitaalinen palvelualusta.

Hyte-palvelukonsepti on osa asiakasprosessejamme ja asiakasohjaustamme. Palvelutarjottimeen kokoamme asukkaille keinoja oman hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä tietoa ammattilaisten tueksi asiakasohjauksessa. Palvelutarjottimen toteutamme osana sähköisen asioinnin kokonaisuutta.

Meille on tärkeää mahdollistaa asiakkaillemme keinoja itsenäisesti hoitaa ja järjestellä omia asioitaan palveluihimme liittyen. Käyttäjäystävällisten sähköisten omatoimipalvelujen avulla asiakkaamme pystyy itse tekemään esimerkiksi oirearvioita, löytämään tietoa ja ohjeita palveluistamme sekä varaamaan tai perumaan ajanvarauksiaan ajasta ja paikasta riippumatta, silloin kuin hänelle itselle parhaiten sopii.

ASIAKASOHJAUS - OIKEAAN PALVELUUN, OIKEAAN AIKAAN, OIKEAAN PAIKKAAN

Tavoitteemme: Asiakkaan tarpeet selvitetään ensimmäisellä yhteydenotolla, asiakasohjaus on keskitetty ja tehdään yhtenäisillä prosesseilla asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti

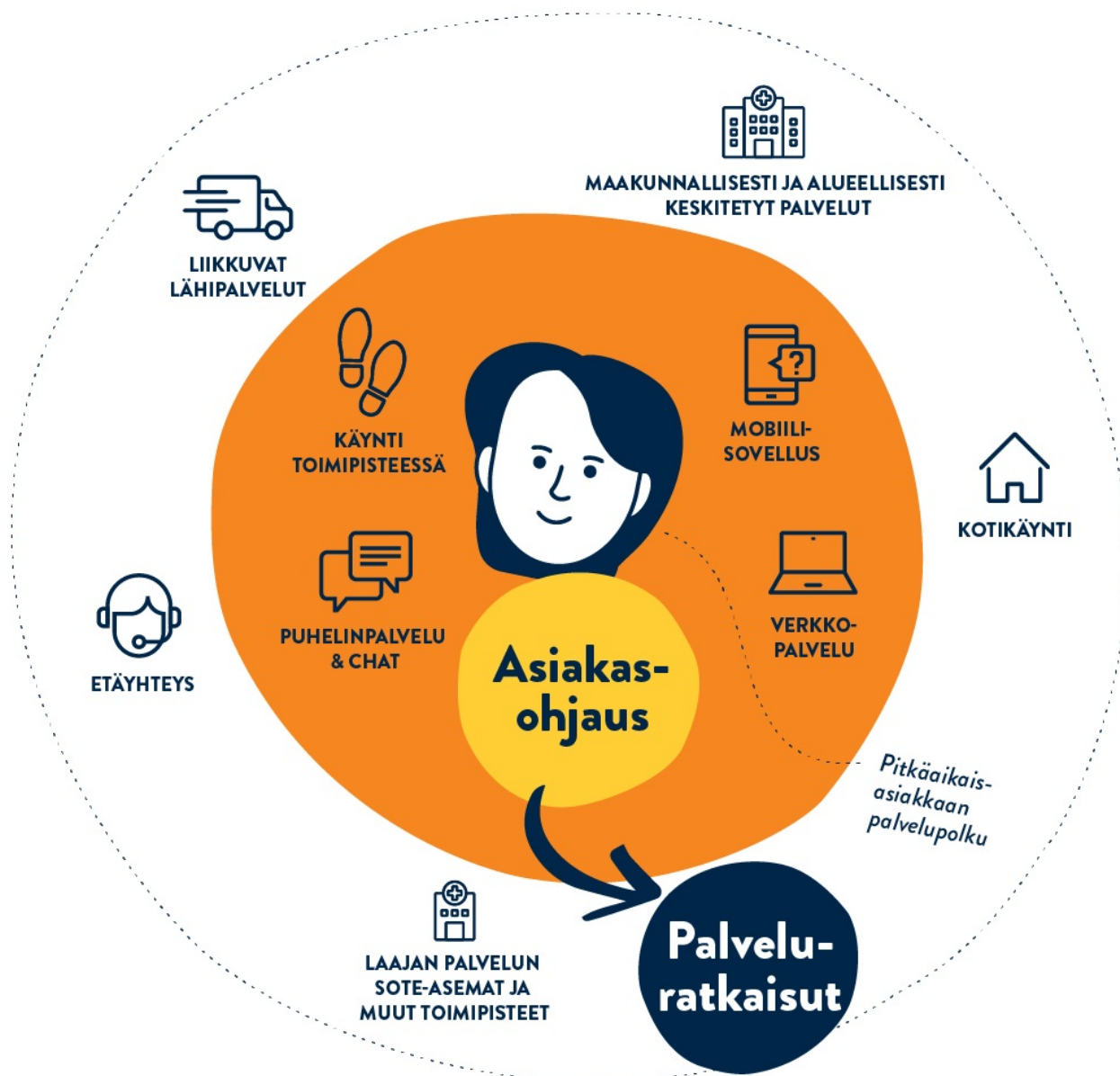
Palvelulupauksemme on turvata asukkaillemme oikea palvelu, oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. Tavoitteemme on, että asiakkaan palvelutarve selviää ensimmäisellä yhteydenotolla, jonka jälkeen asiakas ohjataan hänen tarpeisiinsa vastaavaa palveluun. Mikäli asiaa ei saada kerralla ratkaistua, tulee yhteydenotto jatkossa Siun sotesta. Asiakas ohjautuu suoraan oikeaan palveluun yhden luukun periaatteella, jolla tavoitellaan asiakastytyvyyden lisääntymistä.

Tavoitteemme toteutumisen edellytyksenä on toimiva asiakasohjaus, josta asiakas voi saada yleistä neuvontaa sekä ohjausta ja jossa arvioidaan asiakkaan tarvitseman hoidon tai palvelun tarve. Panostamme asiakasohjaukseen perustamalla moniammatillisen, keskitetyn asiakasohjauskeskuksen, jossa hyödynnetään laajasti sähköisiä palveluita muiden asiointitapojen rinnalla. Muita asiakasohjauskeskuksen asiointitapoja ovat puhelinasiointi ja käynti toimipisteessä. Puhelinasiointin osalta pyrimme oleellisesti parempaan yhteyden saamiseen avun tarpeen hetkellä.

Tavoitteemme on, että asiakasohjaus ja palvelutarpeen arviointi sekä hoidon tarpeen arviointi toteutuvat yhdenmukaisella tavalla samanlaisissa asioissa riippumatta siitä, millä välineellä yhteydenotto tulee, missä paikassa ohjaus tehdään tai kuka sen tekee. Tämä mahdollistaa yhdenvertaisuuden toteutumisen asiakasohjauksessa, vähentää pompottelua eri palveluissa ja minimoi asiakasohjaukseen, hoidon tarpeen arviointiin sekä palvelutarpeen arviointiin liittyvien poikkeamien riskejä.

Asiakasohjauksen parantamiseksi yhdenmukaistamme palveluprosesseja ja sovitamme eri toimijoiden keskeiset prosessit sekä hoito- ja palveluketjut yhteen. Otamme asiakkaat mukaan arvioimaan ja kehittämään asiakasohjauksen sekä palveluihin pääsyn sujuvuutta. Kehitämme hoidon ja palvelun jatkuvuuden mallin, aloittaen paljon palveluita käyttävistä ja pitkäaikaisesti palvelujen piirissä olevista. Pyrimme laajentamaan asiakasohjauksen aukioloa todellisen asiakaskysynnän mukaisesti.

Tavoitteemme on yhteyden saannin, palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden ja oikea-aikaisuuden parantuminen, kun sujuvan asiakasohjauksen myötä häiriökysyntä vähenee ja asiakas pystytään ohjaamaan suoraan tilanteensa edellyttämän palvelun piiriin. Asiakasohjauksen avulla on myös mahdollista vähentää ruuhkia tasaamalla kysyntää eri palvelupaikkojen välillä, ml. sähköinen asiointi ja liikkuvat lähipalvelut. Sähköistä asiointia hyödyntämällä palvelut ovat saatavilla paikasta riippumatta ja osin 24/7. Omatoimipalvelujen lisääntymisen myötä ammattilaisten aikaa vapautuu muuhun asiakastyöhön. Mahdollisuus paikkariippumattomaan työhön helpottaa henkilöstön rekrytointia.

Kuva 5 Asiakasohjaus ohjaa asiakkaan oikeaan palveluun, oikeaan aikaan ja oikeaan paikkaan

PALVELUJEN TUOTANTOTAVAT JA PALVELUVERKKO

Lähtökohtanamme on, että palvelumme vastaavat pohjoiskarjalaisen väestön palvelutarpeita.

Tavoitteemme: Palveluverkko ja sen kehittäminen pohjautuu tietoon, vaikuttavuusarvioon ja on optimoitu palvelutarpeen ja resurssien mukaisesti.

Tämä tarkoittaa, että voimme tarjota samaa palvelua toisaalla sotepalvelukeskuksessa tai laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana lähipalveluna sekä sähköisenä palveluna.

Kuva 6 Palvelujen tuotantotavat

Palveluja tarjoamme eri tavoin siten, että otamme huomioon asiakkaan tarpeen ja kyvyn käyttää erilaisia palvelumuotoja.

Palveluverkko on monikanavainen, yhdenvertainen ja dynaaminen:

- Meillä on olemassa erilaisia tapoja tuottaa sama palvelu. Monikanavainen palveluverkkomme koostuu sähköisistä palveluista, kotiin annettavista palveluista, liikkuvista lähipalveluista, sotepalvelukeskuksessa tai laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemilla annettavista palveluista sekä keskitetysti hyvinvointialueella tai Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella annettavista palveluista.
- Palvelumme eivät ole samanlaiset kaikkialla, mutta niillä alueilla, joissa väestön palvelutarve on samanlainen, palvelut ovat samanlaiset ja niitä tehdään samanlaisella konseptilla.
- Palveluverkkosuunnitelmassa määritämme kriteerit, joiden perusteella alueen palvelut määräytyvät ja myös muuttuvat, kun väestön palvelutarve muuttuu.

Siunsote.fi ja OmaSiunsote	Puhelin	Kotiin vietävät palvelut	Liikkuvat lähipalvelut	Fyysiset palvelupisteet
• Verkkosivut • Verkkooajanvaraus • Miunpalvelut • Kanta-palvelut • Omaolo • Suomi.fi -viestit • OmaSiunsote - mobiilisovellus • Chat • Chatbot • Videopuhelu • Viestit ja muu sähköinen asiointi	• Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten palvelu- ja hoidon tarpeen arviointia ja neuvontaa puhelimitse • Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten palvelu- ja hoidon tarpeen arviointia ja neuvontaa verkkoajanvarauksella	• Kotona asumista tukevat palvelut, kotiympäristöön liittyvät palvelut • Palvelut tilanteissa, joissa asiakkaan voimavarat eivät mahdollista liikkumista tai omatoimista sähköisten palvelujen käyttöä • Kotihoito/-kuntoutus/-palvelu asiakkaan kotona tai etäpalveluna • Kotisairaala • Henkilökohtainen apu • Tuettu asuminen • Tukipalvelut; ateriat- ja kylvytyspalvelut, teknologiapalvelut kuten turvapalvelut, lääkeannostelija • Palvelut silloin, jos se on alueen palveluverkkosuunnitelman palvelutarvekriteerit huomioiden kustannusvaikuttavaa toimintaa tietyn fyysisen toimipaikan sijaan	• Palvelut viedään asiakkaan arkiympäristöön tiettyinä aikoina • Ammatillinen liikkuu sinne missä on asiakkaita ja palvelutarvetta. • Ammatillisemme liikkuvat laajan palvelun sote- asemilta käsin lähiympäristöön asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. • Tiettyinä päivinä palvelupisteeseen (=oma tai kumppanin tila) tuotavat palvelut • Monipalveluauto • Kouluille jalkautuva suun terveydenhuollon yksikkö • Päiväkotiin jalkautuva neuvolapalvelu • Pop Up -palvelut esim. kausi-influenssarokotukset, terveystarkastukset, vastaanotot kumppaneiden tiloissa	• Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten palvelupisteitä ympäri maakuntaa • Laajan palvelun sote- asemat, sote- asemat • Palvelut pääasiassa ajanvarauksella ja/tai etäpalveluina • Keskussairaala ja muut keskitetyt palvelut • Itä-Suomen alueella yhteisesti annettavat palvelut

Kuva 7 Siun soten palvelukanavat ja niissä tarjottavat palvelukokonaisuudet tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Vihreällä värillä merkityt ovat suunnitteilla olevia palveluja tai nykyisestä laajentuvia palveluja.

SÄHKÖISET PALVELUT JA ETÄPALVELUT

Tavoittemme: Asiakkaille tarjotaan nykyistä laajemmin digitaalisia ja sähköisiä palveluita, ja käytössä on digitaalinen palvelualusta.

Sähköiset palvelut ovat olennainen osa palveluverkkoamme. Sähköisten palvelujen avulla haluamme parantaa palvelujemme saatavuutta ja saavutettavuutta. Haluamme tuoda palvelut lähelle ja mahdollistaa asiakkaillemme asioinnin paikasta riippumatta ja omatoimisten sähköisten palvelujen osalta myös ajasta riippumatta.

Sähköistä asiointia lisäämällä edistämme yhteydensaantia ja asiakasohjausta, hillitsemme kustannusten kasvua ja tuemme henkilöstöressurssin riittävyyttä. Sähköisiin palveluihin panostamalla teemme tilaa fyysisen kohtaamisen vaativille palveluille. Kun isompi osa asiakkaista ohjautuu sähköisiin palveluihin, pystymme turvaamaan palvelut myös silloin kun palvelutarve vaatii fyysisen tapaamisen tai henkilöille, joille sähköinen asiointi ei onnistu.

Uudistamme sähköiset palvelumme asiakaslähtöisesti, käytettävyys ja saavutettavuus edellä. Kokoamme palvelut asiakkaan näkökulmasta yhteen paikkaan ja asiakkaalle yhdenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Positiivisia asiakaskokemuksia tuo asiakkaan tai omaisen itsenäinen asioiden hoitaminen, matkustustarpeen vähentyminen sekä onnistuminen omahoidossa.

Tuemme asiakkaitamme sähköisten välineiden ja palvelujemme käytössä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Vakiinnutamme sote-palveluihin kohdennetun digituen ja siten edistämme digitaalisten palvelujen ja laitteiden käyttöä sekä digitaitojen kehittymistä, joka madaltaa kynnystä uusien sähköisten palvelujen käyttöönottoon.

Huolehdimme henkilöstön osaamisesta työntekemisen tapojen muuttuessa. Ammattilaisten prosessien kehittämisessä edistämme sähköisiä työn tekemisen tapoja.

Kehitämme suunnitelmallisesti henkilöstömme osaamista digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämisessä ja sähköisten palvelujen kokonaisuuden hallinnassa. Kannustamme innovointiin ja rohkeuteen nostaa esille uusia digitaalisten palvelujen mahdollisuuksia.

Digitalisaation strategisessa johtamisessa ja koordinaatiossa vältämme hajanaisuutta ja turhia päällekkäisiä toimintoja, hyödynnämme valtakunnallisesti ja alueiden yhteistyönä kehitettyjä ratkaisuja ja varmistamme kokonaisarkkitehtuurin johdonmukaisuuden.

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** on, että kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista.

Digitaalinen sote-keskus

Siun sotessa toimii yksi digitaalinen sote-keskus, joka palvelee yhdenvertaisesti kaikkia asiakkaitamme.

Aloitamme digitaalisen sote-keskuksen kehittämisen palveluista, joissa on tällä hetkellä suurimmat haasteet palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden kanssa, ja joilla arvioidaan saavutettavan nopeimmat asiakashyödyt. Näitä ovat esimerkiksi hoidontarpeen arviointi sekä sairaanhoitajan ja yleislääkärin vastaanotot. Lisäksi panostamme 24/7 käytettävään omatoimiseen asiointiin. Laajennamme toimintaa vaihteittain. Tavoitteenamme on, että digitaalinen sote-keskuksemme tulee tarjoamaan kaikkia niitä sosiaali- ja terveyspalveluita, joihin sähköiset palvelut soveltuvat asiakkaan tarve, ammattilaisten arvio ja kustannusvaikuttavuus huomioiden. Tämä tarkoittaa lähes kaikkia samoja palveluja kuin kivijalassa toimivat laajan palvelun sote-asemamme tuottavat. Digitaalinen sote-keskus mahdollistaa myös aivan uusien palvelujen kehittämisen, kustannusvaikuttavuus huomioiden.

Digitaalinen sote-keskus on osa sähköisen asioinnin yhtenäistä kokonaisuutta ja toimii tiiviissä yhteydessä asiakasohjauksen kanssa.

Tavoitteenamme on digitaalisen sote-keskuksen avulla parantaa palvelujemme saatavuutta ja saavutettavuutta, helpottaa yhteydensaantia, hillitä kustannusten kasvua, omatoimisen asioinnin lisääntymisen myötä tukea henkilöstöresurssien riittävyyttä ja etätyömahdollisuuksien avulla helpottaa rekrytointia.

Digitaalisen sote-keskuksen palvelujen periaatteita

- 1 Kaikille asukkaille
- 2 Ajasta ja paikasta riippumattomasti
- 3 Osa palveluista, joissa asioidaan suoraan ammattilaisen kanssa erillisillä palveluajoilla
- 4 Yhdellä yhteydenotolla, moniammatillisella osaamisella
- 5 Tarjolla useita sähköisiä kanavia kuten chat, chatbot, kuvapuhelut, sähköiset lomakkeet, sähköinen ajanvaraus
- 6 Kehitetään jatkuvasti tietoon perustuen mm. asiakas- ja työntekijäkokemus
- 7 Huomioidaan sote-palvelujen digituen järjestäminen

Muut sähköiset palvelut ja hyvinvointiteknologia

Laajennamme myös muita sähköisiä palveluita ja hyvinvointiteknologian käyttöä asteittain. Investointeja priorisoidessa arvioimme niiden kustannus/hyöty -suhteen ja kustannusvaikuttavuuden. Potentiaalisia kohteita ovat esimerkiksi kotona asumista tukeva teknologia, etäkotihoito, etäpäivätoiminta, etälääkäripalvelut kotihoidon tukena, yhteydenpito asiakkaan, omaisten ja henkilökunnan välillä ja virtuaalivuodepaikat.

KOTIIN VIETÄVÄT PALVELUT JA TUKI

Tavoitteenamme on vahvistaa kotiin vietäviä palveluja ja kotona asumista tukevia palveluja osana palvelurakenteen keventämistä.

Kotiin vietävät palvelut ovat osa dynaamista palveluverkkoa. Kotiin vietäviä palveluja ovat kotona asumista tukevat palvelut ja kotiympäristöön liittyvät palvelut, sekä palvelut tilanteissa, joissa on tarve kartoittaa tai ymmärtää kotiooloja. Kotiin vietävät palvelut voivat olla tarpeen myös silloin, jos asiakkaan voimavarat eivät mahdollista liikkumista tai omatoimista sähköisten palvelujen käyttöä.

Palveluita voidaan tarjota kotiin myös silloin, jos sillä vältetään raskaamman palvelun tarvetta tai se on alueen palvelutarve huomioiden kustannusvaikuttavaa toimintaa tietyn fyysisen toimipaikan sijaan. Tämä parantaa myös palvelujen saavutettavuutta.

Tavoitteemme: Palveluverkko ja sen kehittäminen pohjautuu tietoon, ja on optimoitu palvelutarpeen ja resurssien mukaisesti.

Kotiin vietävien palvelujen osalta ikääntyneet ovat isoin asiakasryhmämme. Kotiin vietävillä palveluilla tuemme turvallista asumista omassa kodissa ja tavoittelemme mahdollisimman pitkän ja laadukkaan kotona asumisen mahdollistamista. Tarjoamme kotiin vietäviä palveluita myös lapsiperheille sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen, vammaispalvelujen ja työikäisten palvelujen asiakkaille ja rajatusti myös sairaalatasoista hoitoa tarvitseville asiakkaille.

Tavoitteenamme on seuraavat hoidon-/palvelutarpeen mukaiset kotiin vietävät palvelut:

- Palvelutarpeen arviointi, jossa arvioidaan ikäihmisen kotona pärjääminen ja tarvittavat palvelut
- Kotihoito, jonka toimintaa vahvistamme
- Ateria- ja kylvetyspalvelut
- Kotisairaala, jonka toimintaa laajennamme ja vahvistamme

- Kuntoutustarpeen arviointi ja kotikuntoutus
- Henkilökohtainen apu
- Tuettu asuminen
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutus
- Aikuispsykiatrian tehostettu avohoito
- Lapsiperheiden kotipalvelut
- Palliatiivinen saattohoito, jonka toimintaa vahvistamme ja jatkamme yhteistyötä ensihoidon kanssa
- Kotiin vietävät tukipalvelut ja teknologia, kuten erilaiset turvapalvelut ja lääkeannostelija
- Hoitotarvikejakelu
- Omaishoidon tuki ja perhehoito, jossa lisäämme ikääntyneiden perhehoitoa

Edellä mainittujen palvelujen lisäksi jatkossa tavoitteenamme on nykyistä joustavammin tarjota uusia palveluja kotiin myös silloin, jos se on alueen palveluverkkosuunnitelman palvelutarvekriteerit huomioiden kustannusvaikuttavaa toimintaa tietyn fyysisen toimipaikan sijaan. Tässä yhteydessä vahvistamme esimerkiksi liikkuvina lähipalveluina kotiin vietäviä äitiys- ja lastenneuvolapalveluja, hoidontarpeen arviointia kotihoidon asiakkaille ja lääkitukea kotihoitoon ja iäkkäiden asumispalveluihin.

Kotona tai kodinomaisessa ympäristössä asumista tuemme myös omais- ja perhehoidon tueksi perustetulla omais- ja perhehoitokeskuksella, jonka toimintaa laajennetaan. Omaishoitoa tukemaan pilotoimme myös päiväparkkitoimintaa. Kehitämme kiertävän perhehoidon ja kotihoidon yhteistyötä.

ASUMISPALVELUT

Asumispalveluissa tavoitteenamme on keventää ja monipuolistaa palvelurakennetta. Muutoksella pyrimme varmistamaan henkilöstön riittävyyttä ja siten turvaamaan peruspalveluja sekä hillitsemään kustannusten kasvua palvelutarpeen kasvaessa. Palvelurakennetta monipuolistamalla haluamme varmistaa asukkaan palvelutarvetta vastaavat oikea aikaiset palvelut.

Asumispalveluja tarjoamme palvelutarpeen mukaisesti henkilöille, jotka tarvitsevat eri syistä tukea ja palveluja asumisensa järjestämiseen. Asumispalveluja järjestetään palvelutarpeen arviointiin perustuen ikääntyneille, vammaisille, mielenterveys- ja päihdekuntoutujille sekä lastensuojelun sijaishuollossa.

Ikääntyneiden asumispalvelut

Ikääntyneiden asumispalvelut ovat tarkoitettu niille henkilöille, jotka eivät pärjää omassa kodissa, vaikka saisivat laajasti tukipalveluja ja kotihoitoa. Tavoitteenamme on varmistaa ikääntyneiden oikea-aikaiset palvelut niin, että toimintakyvyn muuttuessa asiakas pääsee palvelutarvettaan vastaavaan asumiseen piiriin. Tavoitteenamme on tukea ikääntyneiden toimintakykyä, vähentää raskaan ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta ja samalla lisätä yhteisöllisen asumisen määrää, tuettua asumista ja perhehoitoa sekä monipuolistaa asumispalveluja.

Väestörakenteen muutoksen myötä nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden asumisen palvelujen tarve kasvaa voimakkaasti. Nykyisellä palvelurakenteella kasvavaan palvelutarpeeseen vastaaminen johtaisi niin merkittävään hoitohenkilöstön tarpeen lisääntymiseen (arviolta noin 400 hoitajaa nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2038 mennessä), että siinä ei ole realistista onnistua. Palvelurakennetta keventämällä pyrimme varmistamaan henkilöstön riittävyyttä ja siten turvaamaan palvelujen saatavuutta.

Tavoittelemme muutosta asteittain niin, että vuoteen 2038 mennessä yhteisöllisen asumisen peittävyys yli 75-vuotiailla on 5 % ja ympärivuorokautisen hoidon peittävyys yli 75-vuotiailla on 5 %. Tavoitteemme on erittäin kunnianhimoinen, mutta siinä onnistuminen on kriittistä. Vuosittain tarkastelemme vastaako tavoiteltu muutos väestön palvelutarvetta. Tarvittaessa muutamme suunnitelmaa väestön palvelutarpeen mukaiseksi.

Arvioimme, että hyvinvointialueella on yhteensä noin 2990 paikan tarve ikääntyneiden asumiseen vuonna 2038, eli 430 asumispaikan lisätarve nykyiseen verrattuna. Tavoitteemme mukaan vuonna 2038 puolet paikoista olisi yhteisöllistä asumista ja puolet ympärivuorokautista asumista. Tämä tarkoittaa, että tavoittelemme yhteisöllisen asumisen paikkojen määrän kasvua nykyisestä yli 1000 paikalla vuoteen 2038 mennessä. Samalla vähennämme ympärivuorokautisen asumisen paikkoja.

Siun sote paikat lkm 2023		Vuosi	Yhteisöllinen			Ympärivuorokautinen				Yht.	Paikat, erotus	Lisätarve
Yhteisöll.	Ympäri vrk		3,5 %	4 %	5 %	5 %	6 %	7 %	8 %			
411	2148	2023							1717			
		2028	888					1775		2663	-104	3,9 %
		2033		1137			1705			2842	-283	9,9 %
		2038			1495	1495				2990	-431	14,4 %

Taulukko 1 Ikääntyneiden asumisen paikkojen laskennallinen tarvearvio

Osan muutoksesta pystymme toteuttamaan nykyisten asumisyksiköiden muutoksilla. Asumispalvelujen turvaaminen vaatii kuitenkin merkittäviä ja suunnitelmallisia investointeja. Rakennemuutoksen toteuttamiseksi laadimme erillisen ikääntyvien asumisen kehittämisen toimenpidesuunnitelman. Liitteessä on taustamateriaalina ikääntyneiden asumispalvelupaikkojen laskennallinen tarvearvio alueittain ja kunnittain.

Edellä esitetyt asumispalvelujen tavoitteemme edellyttävät myös vaikuttavia toimia kotona asumisen tukemiseksi ja iäkkäiden hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämiseksi. Tavoittelemme monipuolisia yhteisöllisiä asumisratkaisuja, kuten palvelukortteita, senioritaloja, järjestöjen ja säätiöiden kumppanuutta, osuuskuntia sekä tiivistä yhteistyötä kuntien ja yksityisten yritysten kanssa. Asumisratkaisujen tulee mahdollistaa mielekkäät, turvalliset ja arvostavat elinympäristöt. Omaishoitoon panostaminen on keskeistä asumispalvelujen tavoitteen toteutumiseksi. Omaishoidon palveluja kehitetään vastaamaan paremmin yksilöllisiin tarpeisiin. Mielekäs arki ja arjen turva tulee olla mahdollista rajoittuneellakin toimintakyvyllä.

Työikäisten, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ja vammaispalvelujen asumispalvelut

Sosiaalisen asumisen osalta arvioimme palvelutarpeen palveluasumisen tarpeen kasvavan Joensuun seudulla ja vastaavasti vähentyvän muualla maakunnassa väestökehityksestä johtuen. Järjestämme sosiaalista asumista mm. mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Asiakkaat toivovat asumisen palveluja Joensuuhun, mikä mahdollistaa paremman yhteistyön kolmannen sektorin kanssa.

Tähän asti toiminta on ollut lähes kokonaisuudessaan ostopalvelua. Pyrimme lisäämään tuettua asumista omana toimintana välivuokrauksen kautta niin, että tuki asuntoihin tulee omien työntekijöidemme kautta. Lisäksi tavoitteenamme on vahvistaa omaa toimintaa uudella ympärivuorokautisella asumisyksiköllä.

Uuden vammaispalvelulain myötä tavoitteenamme on lisätä ryhmäkotitoimintaa lasten asumisen tueksi.

Vammaispalvelujen osalta ennakoimme yhteisöllisen asumisen ja palveluasumisen tarpeen kasvavan Joensuun seudulla, johtuen alueen suuresta nuorten aikuistuvien määrästä sekä muualta maakunnasta alueelle kohdistuvasta muuttoliikkeestä ja asiakkaiden toiveista asumisen suhteen. Tämän vuoksi pyrimme lisäämään yhteisöllistä asumista ja palveluasumista Joensuun seudulla. Vastaavasti vammaispalvelujen asumispalvelujen tarve muualla maakunnassa tulee vähenemään ikääntymisestä ja em. väestökehityksestä johtuen ja paikkamäärää vähennetään tarpeen vähentyessä.

Lastensuojelun sijaishuolto

Tavoitteenamme on ennaltaehkäisyyn, varhaisen tuen ja toimivien peruspalvelujen avulla vaikuttaa siihen, että lastensuojelun sijaishuollon tarve vähenisi lasten määrän vähentyessä. Viime vuosina lastensuojelun sijaishuollon tarve on ollut kasvava. Uusien omien lastensuojeluyksikköjen rakentamista arvioimme jatkossa suhteessa lasten määrään ja lastensuojelun tarpeeseen.

LIKKUVAT LÄHIPALVELUT

Tavoitteenamme on lisätä liikkuvia lähipalveluita, sotepalvelukeskuksesta tai laajan palvelun sote-asemilta käsin niitä tuottaen. Liikkuvien lähipalvelujen avulla pyrimme parantamaan palvelujen saavutettavuutta viemällä palvelun joustavasti sinne, missä asiakkaat ovat. Parhaimmillaan liikkuvien lähipalvelujen avulla asiakkaat saavat palvelut nykyistä helpommin ja lähempää, jolloin palvelun saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat.

Liikkuvat lähipalvelut ovat osa dynaamista palveluverkkoa ja täydentävät palvelujen saatavuutta alueilla, joilla palvelutarve ei edellytä kiinteitä kivijalkapalveluja. Liikkuvat lähipalvelut mahdollistavat joustavat muutokset palvelutuotannossa palvelutarpeiden muuttuessa. Liikkuviissa lähipalveluissa resurssit eivät sitoudu kiinteistöihin, vaan pyrimme hyödyntämään tilanteesta riippuen tarkoituksenmukaisia tiloja tai muita soveltuvia yhteiskäyttöisiä

tiloja, kumppanien tiloja tai monipalveluautoa. Sotepalvelukeskuksesta tai laajan palvelun sote-asemilta käsin toimiessaan työntekijöillä on saatavilla työyhteisön tuki.

Tavoitteemme: Liikkuvia lähipalveluja toteutetaan laajan palvelun sote-asemilta käsin.

Liikkuvat lähipalvelut ovat palveluja, jotka tuomme asiakkaidemme arkiympäristöön tietyssä aikana. Ammattilaisemme liikkuvat sotepalvelukeskuksesta tai laajan palvelun sote-asemilta käsin lähiympäristöön asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Liikkuvia lähipalveluja ovat esim. tietyssä päivänä palvelupisteeseen (=oma tai kumppanin tila) tuotavat palvelut, monipalveluauto, rokotustapahtumat kumppanien tiloissa, koululle jalkautuva suun terveydenhuollon yksikkö tai päiväkotiin jalkautuva neuvolapalvelu.

Tavoitteenamme on, että tuotamme seuraavat palvelut asiakasta lähellä, tarvittaessa liikkuvia lähipalveluja hyödyntäen, mikäli alueen palvelutarve ei edellytä kiinteitä kivijalkapalveluja:

- Sosiaaliohjaus ja sosiaalityö: työikäisten palvelut, lapsiperhepalvelut, lastensuojelu ja vammaispalvelut
- Perhetyö ja perheoikeudelliset palvelut
- Ikääntyneiden asiakas- ja sosiaaliohjaus sekä gerontologinen sosiaalityö
- Ikäneuvola
- Oppilashuollon kuraattoripalvelut
- Psykologipalvelut
- Äitiysneuvola
- Lastenneuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Opiskeluterveydenhuolto
- Hoitajan vastaanotto ja sen yhteydessä lääkärin etävastaanotto
- Näytteenotto
- Kausi-influenssarokotukset ja muut vastaavat joukkorokotukset
- Suuhygienistin tai hammashoitajan oikomishoidolliset käynnit
- Suuhygienistin vastaanottokäynnit kouluilla, päiväkodeissa ja asumispalveluissa
- Kouluikäisten suun terveystarkastukset hammashoitajan tai suuhygienistin tekemänä
- Lakisääteiset työttömien terveystarkastukset
- Lasten fysio- ja toimintaterapia (varhaiskasvatus-, koulu- ja neuvolakonsultaatiot)
- Fysioterapia
- Pitkävaikutteiset psykoosi-injektiot ja opiaattikorvaushoito
- Terveysneuvonta päihteitä käyttäville

- Ryhmämuotoiset toiminnot palvelutarpeen mukaan
- Työ- ja päivätoiminta
- Kuntouttava työtoiminta
- Sosiaalinen kuntoutus

Edellä mainittujen lisäksi selvitämme mahdollisuutta erilaisten kuvantamispalvelujen tuottamiseen liikkuvana lähipalveluna. Työvoimatilanteen salliessa myös lääkärin lähivastaanottoja on mahdollista tarjota liikkuvana lähipalveluna.

Liikkuvien lähipalvelujen osalta kehitystyömme on vasta alussa. Tavoitteenamme on, että laajennamme toimintaa sotepalvelukeskuksesta tai laajan palvelun sote-asemilta käsin koordinoitusti. Tässä yhteydessä selvitämme tarvittavia toimitiloja yhdessä kumppaniemme kanssa. Lisäksi otamme vakituiseen käyttöön vähintään yhden monipalveluauton niin, että se liikkuu tietyn aikataulun mukaan alueilla, joilla palvelutarve ei edellytä kivijalkapalveluja. Myös liikkuvien lähipalvelujen toteutuksessa huomioimme, että tilat soveltuvat tarjottavien palvelujen tuottamiseen (esim. esteettömyys, ergonomia, tietosuoja).

SOTEPALVELUKESKUS JA LAAJAN PALVELUN SOSIAALI- JA TERVEYSASEMAT

Tavoitteenamme on parantaa palvelujen saatavuutta sotepalvelukeskuksella ja laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemilla, turvata perustason palvelut, varmistaa integraatio ja laadukkaalla toiminnalla vähentää erityistason palvelujen tarvetta.

Sosiaali- ja terveysasemille kokoamme alueen väestön tarpeen mukaiset kiinteästi tietyssä toimipaikassa annettavat sosiaali- ja terveysterveystarpeet. Sotepalvelukeskuksessa ja laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemilla teemme moniammatillista tiimityötä. Terveystarpeiden ja sosiaalihoitojen ammattilaiset työskentelevät saumattomasti keskenään erilaisilla asiakastarpeiden määrittelemillä yhteistyön tavoilla, jossa asiakkaan tarve ohjaa yhteistyön tarvetta. Joskus apu löytyy nopeasti yhdeltä ammattilaiselta, välillä tarvitaan useamman ammattilaisen yhteistyötä. Työhön saadaan tarvittaessa tukea myös erikoissairaanhoidosta ja muista erityistason palveluista.

Riittävän lähellä, yhdenvertaisesti ja palvelutarpeeseen perustuen

Tavoitteenamme: Palveluverkko ja sen kehittäminen pohjautuu tietoon, ja on optimoitu palvelutarpeen ja resurssien mukaisesti.

Tavoitteenamme on turvata laadukkaiden perustason palvelujen saatavuus koko hyvinvointialueella. Sote-asetusverkostomme runkona toimivat Joensuun kantakaupungin sotepalvelukeskus, sekä laajan palvelun sote-

asemat, joilta käsin tuotamme myös liikkuvia lähipalveluja täydentämään palvelujen saavutettavuutta alueilla, joilla palvelutarve ei edellytä kivijalkapalveluja.

Sosiaali- ja terveysasemiemme sijoittuminen ja palveluvalikoima määräytyvät asukkaiden palvelutarpeeseen pohjautuvien kriteerien perusteella, jotka määrittelemme palveluverkkosuunnitelmassa. Kriteereihin pohjautuva palveluverkko pohjautuu tietoon ja muuttuu asukkaiden palvelutarpeiden muuttuessa. Pidämme tärkeänä, että väestön palvelutarpeeltaan samanlaisilla alueilla on tarjolla yhdenvertaiset palvelut yhtenevällä konseptilla.

Saavutettavuuden osalta tavoitteenamme on, että kyseisen alueen palvelutarvetta vastaava sotepalvelukeskus ja laajan palvelun sote-asema on 95 % asukkaista keskimäärin saavutettavissa 40 minuutin ajomatkan päässä.

Kaikilla laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemillamme ja sotepalvelukeskuksessa on kriteerien mukaiset palvelut, jotka ovat niissä samojen kriteerien mukaisesti tuotettuina.

Kokoamalla palveluja sotepalvelukeskukseen ja laajan palvelun soteasemille pyrimme parantamaan palvelujen saatavuutta ja laatua nykyisestä niin, että palvelut ovat asiakkaille sujuvammin ja varmemmin saatavilla. Tämä on olennaista perustason palvelujen vahvistamiseksi. Palvelujen toimintavarmuus kasvaa, kun laajempi työyhteisö on vähemmän haavoittuva poissaoloille ja poissaolojen sijaistaminen on helpompaa. Laajemman työyhteisön tuki helpottaa myös rekrytointia, mahdollistaa osaamisen kehittämisen ja monipuoliset urapolut sekä edistää työhyvinvointia. Toiminta mahdollistaa hoidon jatkuvuuden kehittämisen, moniammatillisen yhteistyön ja osaamisen varmistamisen. Laajemmasta työyhteisöstä on mahdollista jalkautua liikkuviin lähipalveluihin, kuitenkin työyhteisön tuki säilyttäen.

Tavoittemme: Hyvinvointialueella on riittävän suuret työyhteisöt, jotka mahdollistavat henkilöstörakenteen, toiminnan ja osaamisen monipuolistamisen eri yksiköissä ja toiminnoissa (sis. uudenlaiset työnkuvat, -kokonaisuudet, työn tekemisen tavat).

Hallinnollisesti hyvinvointialueellamme on yksi sote-keskus, jolla on sotepalvelukeskus sekä useita laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemia. Tämä mahdollistaa asiakkaillemme vapauden valita millä laajan palvelun sosiaali- ja terveysasemalla tai sotepalvelukeskuksessa hän asioi.

HYVINVOINTIALUEELLA KESKITETYSTI ANNETTAVAT PALVELUT

Hyvinvointialueella keskitetysti tuotamme asiakkaan kannalta harvemmin tarvittavia palveluita, joita ovat pääsääntöisesti erikoissairaanhoido ja erityistason sosiaalipalvelut sekä kallista erityislaitteistoa tai harvoin tarvittavaa osaamista vaativat palvelut.

Tavoittemme: Pohjois-Karjalan keskussairaala on jatkossakin laajan päivystyksen keskussairaala.

Keskeinen tavoittemme on laajan päivystyksen sairaalan toimintaedellytysten turvaaminen. Näemme tärkeäksi löytää toiminnalliset ydinalueet, joilla varmistamme laajan palvelun vaatimusten mukaisen henkilöstöresurssien saatavuuden ja kustannustehokkaan toiminnan jatkumisen. Toisaalta tunnistamme myös ne toiminnan alueet, joilla on mahdollista hyödyntää nykyistä enemmän ostopalvelua tai yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden kanssa.

Yhteispäivystys on keskitetty Pohjois-Karjalan keskussairaalaan. Akuuttikeskus tuottaa erikoissairaanhoidon päivystystä ja laajan päivystyksen toiminnat eri erikoisalojen osalta on keskitetty Keskussairaalan tiloihin. Yhteispäivystys tuottaa myös perusterveydenhuollon päivystystä koko maakuntaan erityisesti virka-ajan ulkopuolella.

Ensihoitopalvelumme tuottaa Pohjois-Karjalan pelastuslaitos yhteistyössä 24/7 akuuttikeskuksen kanssa. Kehitämme ensihoidon toimintaa yhdessä yhteistyöalueella reuna-alueiden palvelut huomioiden. Jatkamme ja kehitämme ensihoitopalvelun yhteistyötä kotiin vietävien palvelujen osalta, josta esimerkkejä ovat palliatiivisten potilaiden kotihoidon tukeminen ja ikäihmisten kotona pärjäämistä tukevat toiminnot. Kehittämistyössä huomioimme, että nämä toiminnot eivät heikennä kriittisten potilaiden hoitoa yhteistyössä yhteispäivystyksen kanssa. Ensihoitopalvelu ja siihen liittyvä sairaanhoito ovat osa terveydenhuoltoa. Ensihoitopalvelun sisällön ja tavoitteet määrittelemme tarkemmin ensihoidon palvelutasopäätöksessä.

Erikoissairaanhoidon palvelut järjestämme pääsääntöisesti Pohjois-Karjalan keskussairaалassa. Osaa erikoissairaanhoidon palveluista pyrimme tarjoamaan tarpeen mukaisesti sote-asetille. Tämä tapahtuu ensisijaisesti etäpalveluna ja konsultaationa, mutta myös soveltuvin osin erikoissairaanhoidon jalkautettuina palveluina palvelutarve huomioiden. Tunnistamme erikoissairaanhoidon yhdyspinnat muiden toimijoiden kanssa ja edistämme yhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa. Jatkamme digitaalisten palvelujen kehittämistä myös erikoissairaanhoidossa. Pitkäaikaissairauksien osalta kehitämme edelleen osaamiskeskustoimintaa ja pyrimme laajentamaan toimintaa vaihteittain muihin yleisimpiin pitkäaikaissairauksiin.

Vammaispalvelujen osalta keskitettyinä palveluina järjestämme raskaimmat asumisen ja päivätoiminnan palvelut sekä laitoshoidon osastot ja tilapäisen viikonloppuhoidon.

Ikääntyneiden palvelujen osalta keskitettyinä palveluina järjestämme asiakas- ja sosiaaliohjauksen, Seniorineuvonta Ankkurin palvelut ja teknologisiin ratkaisuihin liittyvät palvelut.

YHTEISTYÖALUEEN YHTEISET PALVELUT

Itä-Suomen yhteistyöalueen muodostavat Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Keski-Suomen ja Etelä-Savon hyvinvointialueet. Yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden tulee laatia keskinäinen yhteistyösopimus valtuustokausittain. Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi.

Tavoitteemme on hyväksyä YTA-sopimus viimeistään vuoden 2024 kevään aikana.

Yhteistyö konkretisoituu mm. sote-valmiuskeskuksen toimintana ja osaajapoolien laajentamisena Järvi-Suomen terveys Oy yhteisyrityksen kautta. Tavoitteenamme on lisäksi sopia erityisen vaativan hoidon ja hoivan työnjaosta sekä yhteistyöstä tietojärjestelmäinvestoinneissa. Tavoitteenamme on myös sopia kehitysvammaisten asiakkaiden tahdonvastaisen hoidon ja hoivan järjestämisestä. Lisäksi valmistelemme lasten ja nuorten vaativimpien palvelujen (esim. vammaisten lasten vaativimmat palvelut) järjestämistä yta-alueella osaamis- ja tukikeskuksiin (OT-keskus). Parempaa kustannustehokkuutta haemme tekemällä yhteistyötä tukipalvelujen järjestämisessä ja hankinnoissa soveltuvien osin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** on, että palvelujärjestelmään sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu. Tätä pyrimme edistämään Itä-Suomen yhteistyöaluetasoisesti. Yhteistyöaluetasoisella yhteistyöllä pyrimme kohdistamaan resurssit tehokkaasti ja poistamaan sellaista päällekkäistä toimintaa, joka ei tuota kansalaisille lisäarvoa.

Palvelujen järjestäminen

Hyvinvointialueena vastaamme hyvinvointialueelle lailla säädettyjen palvelujen järjestämisestä. Nämä järjestämisvastuullemme säädetyt palvelut voimme tuottaa joko omana toimintana tai hyödyntää erilaisilla malleilla yksityistä ja kolmatta sektoria palvelun tuottajina.

Sote-järjestämislain mukaan hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset. Lisäksi hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelutuotanto.

MONITUOTTAJUUS HYVINVOINTIALUEELLA

Hyvinvointialueen palvelujen järjestämistavan on vastattava hyvinvointialueen strategiaa ja palveluverkkoa sekä oltava mahdollisimman optimoitu vastaamaan palveluntarvetta ja olemassa olevia resursseja.

Hyödynnämme palvelujen tuotannossa ns. monituottajamallia. Arvioimme palveluittain ja alueittain monituottajuuden hyödyntämisen. Lähtökohtana on oman toiminnan todellisten kokonaiskustannusten tunteminen ja vertailu. Tuomme kustannuslaskennan mahdollisimman reaaliaikaiset tiedot avoimesti ja helposti näkyville, jotta palvelujen järjestämisen tapoja voidaan vertailla arjessa.

Mikäli tarkoituksenmukaiseksi palvelujen järjestämisen tavaksi valitaan ostopalvelu tai palveluseteli, on niillä tuotettavien palvelujen järjestämisen perustuttava hankintaohjelmaan ja sen linjauksiin, palvelusetelien yleisiin periaatteisiin ja palvelusetelisääntökirjan yleiseen osaan sekä ostopalvelujen pitkäntähtäimen hankintasuunnitelmaan. Palvelujen järjestämisessä ostopalveluna teemme moniammatillista ja pitkäjänteistä yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden kesken ensisijaisesti yhteistoiminta-alueella ja myös tarkoituksenmukaisilta osin koko Suomessa.

Strategisena perusperiaatteenamme arvioinnissa on, että järjestämme käytettävissä olevilla resursseilla kansalaisille mahdollisimman hyvät palvelut. Käytämme ostopalveluja silloin kun ne ovat paras vaihtoehto tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Oman toiminnan ja ostopalvelujen oikea suhde ja hallittu palvelurakennemuutos ikääntyneiden asumispalveluissa on hyvinvointialueen talouden, palvelujen järjestämisen ja henkilöstöresurssien riittävyyden näkökulmasta yksi tärkeimmistä tavoiteltavista asioista. Ikääntyneiden asumispalvelujen osalta tavoitteena on, että kustannusvaikuttavaa omaa toimintaa on aina riittävästi, että varmistaa markkinoiden toimivuuden.

Konserniyhtiöt välttämättömien tukipalvelujen tuottajina ovat olennainen osa hyvinvointialueen kustannusvaikuttavaa toimintaa. Konserniyhtiöiden kautta varmistamme hyvinvointialueelle riittävän

ohjausvoiman ja kustannustehokkuuden tärkeiden tukipalvelujen tuotannossa. Konserniohjeella varmistamme, että yhtiöt toimivat hyvinvointialueen strategian ja edun mukaisesti. Keskeisiä tavoitteitamme konserniyhtiöille ovat kustannustehokkuus, palvelun laatu ja palvelun toimitusvarmuus sekä muutosjoustavuus erilaisissa hyvinvointialueen palvelujen järjestämistä koskevissa muutostilanteissa. Konserniyhtiöt tarjoavat palvelujaan hankintalain mukaisesti sidosyksikköasemassa oleville organisaatioille, joten ne eivät kilpaile yritysten kanssa toimialansa markkinoilla laajemmin.

Valvontamme on yhdenmukaista palvelujen tuottajasta riippumatta. Valvonnan painopiste on ennakollisessa ja suunnitelmallisessa valvonnassa, jossa korostuu palveluntuottajien ohjaus ja neuvonta. Valvontatyöllä pyrimme aina ensisijaisesti tukemaan palveluntuottajien omaavalvonnallista työtä ja toimintayksiköiden riskienhallintaa. Osana hyvinvointialueen omaavalvontaa, valvonnalla tuemme ja varmistamme omaavalvonnann perusideaa, eli sitä, että kykenemme tunnistamaan, ehkäisemään ja korjaamaan mahdolliset asiakkaan ja potilaan arjessa näkyvät epäkohdat ja palvelun onnistumisen kannalta epävarmat ja riskiä aiheuttavat tilanteet.

YHTEISTYÖ JA YHDYSPINNAT KUNTIEN, YRITYSTEN, JÄRJESTÖJEN JA MUIDEN KUMPPANIEEN KANSSA

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** on, että hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt.

Tavoitteemme: Yhteistyötä keskeisten kumppanien, yritysten ja sidosryhmien kanssa vahvistetaan; yhdyspinnat kuntien, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa toimivat tehokkaasti ja yhteisillä tavoitteilla.

Laadimme Siun soten, kuntien ja sidosryhmien kanssa sopimuksen yhdyspintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta. Sopimuksessa sovitaan osapuolten välisestä yhteistyöstä, strategisen ja operatiivisen tason, hyvinvointikoordinaattoriverkoston sekä alueellisten kumppanuusryhmien ja Pohjois-Karjalan hyvinvoinnin kumppanuusryhmän yhteistyörakenteista ja vastuutahoista. Yhteistyökumppanit määrittelevät yhteiset vaikuttavuustavoitteet yhteistyölle.

Jatkamme Perhekeskus-toimintamallin kehittämistä kuntien ja järjestöjen kanssa ja otamme käyttöön siihen liittyvät sähköiset palvelut.

Järjestöyhteistyömme päämääränä on parantaa ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Järjestöavustuksilla ja järjestöjen kanssa tehtävillä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksilla tuemme järjestöjen toteuttamaa asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä turvallisuutta edistävää toimintaa.

TIEDOLLA JOHTAMINEN JA VAIKUTTAVUUSPERUSTAINEN OHJAUS

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** on, että palvelujen kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus.

Tiedolla johtamisen ja vaikuttavuusperustaisen ohjauksen ensimmäinen edellytys on helposti saatavilla oleva ja luotettava tieto sekä yhteisesti määritetyt seurattavat mittarit.

Tavoitteemme: Tietojärjestelmien ja mittareiden kehittämiseen investoidaan, ja ne tukevat reaaliaikaista vaikuttavuuden, toiminnan ja talouden tiedolla johtamista.

Määritämme hyvinvointialueelle yhteiset vaikuttavuusmittarit ja vaikuttavuuden seurannan mallin, jossa huomioimme alueellisen ohjauksen lisäksi myös kansallisen vertailtavuuden. Edellä mainittujen pohjalta määritämme toimialuekohtaiset mittarit ja niiden seurannan malli.

Tavoitteenamme on vuoteen 2030 mennessä ottaa käyttöön toiminnan, talouden ja vaikuttavuuden seuranta sekä tiedolla johtamista ja ammattilaisten työtä tukeva asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Tavoittelemme projektin käynnistämistä vuonna 2024 yhteistyössä yhteistyöalueella ja, että pääsisimme tekemään päätöksen hankinnasta vuonna 2027. Todennäköisesti tämä edellyttää riittävää lainanottovaltuutta ja sitä, että valtiovarainministeriö hyväksyy investoinnin osaksi hyvinvointialueen investointisuunnitelmaa.

PALVELUJEN YHTEENSOVITTAMINEN ELI INTEGRAATIO

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen integraatio tarkoittaa sitä, että sosiaali- ja terveystieteiden järjestäjä tai tuottaja muodostaa asiakkaalle kokonaisuuden hänen tarvitsemistaan palveluista. Palveluintegraation tavoitteena on nopeuttaa asiakkaan ohjautumista oikeaan palveluun, sujuvoittaa ja lyhentää palveluprosesseja ja parantaa asiakastytytyä. Toimiva palveluintegraatio voi myös säästää kustannuksia.

Tavoitteenamme on edistää sekä horisontaalista että vertikaalista palvelujen integraatiota. Vertikaalinen integraatio on perustason ja erityistason saumatonta yhteistyötä tai yhdessä sovittuja asiakasprosesseja. Horisontaalisella palvelujen integraatiolla tarkoitetaan sitä, miten samalla hoidon tai palvelun porrastuksen tasolla (esim. perustason sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa) koordinoitaan ja integroidaan eri palveluita asiakkaan tarpeen mukaiseksi kokonaisuudeksi. Asiakkaiden näkökulmasta tärkeintä on palvelujen sujuvuus ja vaikuttavuus, ei se miltä sektorilta palvelu tuotetaan tai rahoitetaan.

Tavoitteemme: Toimintaa ohjaavat integraatiota tukevat yhteiset, moniammatilliset ydinprosessit sekä hoito- ja palveluketjut.

Tavoitteen edistämiseksi rakennamme ja kuvaamme toimivat moniammatilliset hoito- ja palveluketjut asiakkaan tarpeen ympärille palvelumuotoilua hyödyntäen. Tähän kytkemme myös hoidon ja palvelun jatkuvuuden mallin, jonka kehittämisen aloittamme paljon palveluita käyttävistä ja pitkäaikaisesti palvelujen piirissä olevista.

Johtamisen ja organisaatorakenteen tarkastelussa varmistamme, että ratkaisumme tukevat palvelustrategian toteuttamista ja moniammatillista asiakkaan palvelutarpeen ympärille rakentuvaa työskentelyä. Kehitämme ja otamme käyttöön yhteensovittavan johtamisen toimintamalleja.

Yhteisasiakasohjaus

Esimerkkinä moniammatillisesta palveluketjusta on jo vuonna 2018 käynnistetty yhteisasiakasohjaus, jonka kehittämistä jatkamme laaditun toimintamallin mukaisesti.

Yhteisasiakasohjaus tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintaa, jonka tavoitteena on laajasti tukea tarvitsevan asiakkaan kokonaisvaltainen palvelujen ja tuen tarpeen arviointi, suunnittelu sekä koordinointi niin, että asiakas saa oikean palvelun oikeaan aikaan oikean ammattilaisen toimesta ilman turhia välivaiheita ja odottelua. Yhteisasiakkuuden tarve tunnistetaan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilaisen tai muun yhteistyökumppanin toimesta, ja yhteistyötä tehdään aina asiakkaan suostumuksella.

Tavoitteenamme on, että toteutamme yhteisasiakasohjausta asiakkaiden tarpeiden mukaisesti koko Siun soten alueella liikkuvana lähipalveluna, asiakkaan kotona, etävastaanottona, sotepalvelukeskuksessa tai laajan palvelun sote-asetalla tai muussa toimintaan sopivassa paikassa. Tavoitteenamme on asiakkaan palvelun parantumisen lisäksi kustannusvaikuttava toiminta niin, että yhteisasiakastoiminnalla aikaansaatu pitkän ajan kustannusten pieneneminen on suurempaa kuin toiminnan kustannukset. Eri tutkimusten mukaan noin 10 prosenttia väestöstä tai palveluja käyttävistä asiakkaista kerryttää 70–80 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista. Laajasti tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelujen sujuvoittamisella on merkittävä kustannusvaikuttavuuden potentiaali.

HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN JOHTAMINEN

Henkilöstövoimavarojen johtaminen on tehtäväkokonaisuus, jossa huolehditaan siitä, että hyvinvointialueella on palveluntuotantoa vastaava, tarpeenmukainen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen, työhyvinvointiin ja työsuojeluun liittyvät asiat. Lisäksi henkilöstövoimavarojen johtamiseen sisältyy henkilöstön määrään ja mitoitukseen liittyvät kysymykset, ennakoiva henkilöstösuunnittelu,

henkilöstörakenteen, työnkuvien ja tehtävien määrittely, työvoiman hallinta, työn sisältöön ja työnjakoon liittyvät kysymykset ja työnjaon uudistaminen sekä HR-tunnuslukujen analysointi ja raportointi.

Hyvinvointialueella on välttämätöntä toteuttaa suunnitelmallisia ja vaikuttavia toimia henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden parantamiseksi toisin sanoen veto- ja pitovoimien lisäämiseksi. Näitä ovat muun muassa johtamisen kehittäminen, osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistaminen, henkilöstörakenteen monipuolistaminen, työnantajamielikuvan kehittäminen sekä rekrytoinnin kehittäminen esimerkiksi kansainvälistä rekrytointia lisäämällä. Veto- ja pitovoimasta on vastuussa koko organisaatio ja sen kaikki jäsenet roolinsa mukaisesti. Tämän edistämiseksi valmistellaan strategiaan perustuva henkilöstöohjelma.

Palvelustrategiassa linjataan niistä palvelutuotannon uudistuksista, joilla tuetaan osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön riittävyyttä palveluntuotantoon. Palvelujen järjestämistä koskevissa suunnitelmissa on otettava huomioon realistiset arviot henkilöstön saatavuudesta. Palvelutuotannon tavoitteisiin nähden riittämätön henkilöstön määrä ja/tai osaaminen heikentää veto- ja pitovoimaa ja työhyvinvointia ja lisää henkilöstön kuormitusta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** on, että osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä.

Tavoitteemme: Henkilöstön työpanos ohjautuu työtehtäväänsä vastaavaan työhön.

Tavoitteena on, että kunkin ammattilaisten työ kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti osaamisen ja työtehtävän mukaisesti. Tämän saavuttamiseksi on tarpeen tarkastella työyhteisöjä ja niiden työnjakoa kokonaisuutena, yhteisenä työpaikkana, riippumatta siitä minkä linjajohdon alaisena kukin työskentelee. Tarkastelemme ja arvioimme työyhteisöjen tehtävät moniammatillisena kokonaisuutena, koko hyvinvointialueen yhteisellä prosessilla. Aloitamme niistä työyhteisöistä, joissa henkilöstön saatavuuden tilanne on haastavin. Prosessin avulla tunnistamme työyhteisön ydintehtävät ja tarkastellaan työnjaon tarkoituksenmukaisuus yli toimialuerajojen. Prosessin seurauksena monipuolistetaan ja luodaan tarvittaessa uusia tehtävänsisältöjä sekä tunnistetaan tehtäväkokonaisuudet, jotka on tarkoituksenmukaista tuottaa tukipalveluina tai automatisoida. Tarvittaessa avustavan ja tukipalveluhenkilöstön määrää lisätään. Tukipalvelujen ammattilaiset otetaan tiiviimmin osaksi toiminnallisia tiimejä ja työyhteisöjä yhteisen työpaikan hengessä.

Tavoitteemme: Hyvinvointialueella on riittävän suuret työyhteisöt, jotka mahdollistavat henkilöstörakenteen, toiminnan ja osaamisen monipuolistamisen eri yksiköissä ja toiminnoissa (sis. uudenlaiset työnkuvat, -kokonaisuudet, työn tekemisen tavat)

Palveluverkkoa uudistamalla pyrimme laajempiin, vähemmin haavoittuviin työyhteisöihin, minkä arvioidaan myös parantavan työpaikkojen vetovoimaa. Laajemman työyhteisön tuki helpottaa rekrytointia, mahdollistaa osaamisen kehittämisen ja varmistamisen sekä monipuoliset urapolut ja edistää työhyvinvointia. Laajemmasta työyhteisöstä on mahdollista jalkautua liikkuviin palveluihin, kuitenkin työyhteisön tuki säilyttäen. Laajempi työyhteisö on vähemmän haavoittuva poissaoloille ja poissaolojen sijaistaminen on helpompaa. Tässä yhteydessä huomioidaan kuitenkin myös laadukkaan lähijohtamisen edellytykset.

Vahvistamme omaa henkilöstöä niin, että palvelujen jatkuvuus voidaan turvata eri toiminnoissa. Sijaispalvelujen käyttöä suunnitellaan niin, että sillä voidaan tukea lyhytaikaista tai osa-aikaista sijaistarvetta.

Henkilöstöä rekrytoitaessa huomioidaan mahdolliset palveluverkon muutoksiin liittyvät henkilöstön siirtotarpeet, liikkuvaan työhön kannustavat elementit ja etätyön hyödyntäminen. Henkilöstön osaamista kehitetään vastaamaan uusia työntekemisen tapoja.

Sähköisten palvelujen laajentaminen mahdollistaa sekä etätyön että nykyistä laajemmat mahdollisuudet työpisteen sijoittumiseen. Nykyhetkessä paikkariippumaton työ on merkittävä valtti rekrytinnin näkökulmasta.

Laadukkaiden palvelujen tuottamisen perusta on riittävä ja osaava henkilöstö. Tämän saavuttamista voidaan tukea toimivilla ja optimaalisen kokoisilla työyhteisöillä, hyödyntämällä alueellisia sijaisjärjestelyjä ja osa-aikaisia työpanoksia nykyistä paremmin. Tärkeää on myös määritellä ja seurata henkilöstön vähimmäistarvetta.

Tavoitteemme: Varmistetaan ammattilaisten työtä tukeva teknologia.

Henkilöstön voimavarojen riittävyyttä voidaan tukea myös ottamalla käyttöön työn tuottavuutta lisäävää helppokäyttöistä teknologiaa. Kartoitamme systemaattisesti rutiinityön automatisointiin tähtääviä keinoja, niiden tuottavuus arvioidaan ja ne priorisoidaan toteutukseen.

VALMIUSSUUNNITTELU JA VARAUTUMINEN

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** on, että valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen. Hyvinvointialueen tuottamien palvelujen jatkuvuus sekä väestön hyvinvointi on varmistettava kaikissa tilanteissa mahdollisimman hyvin. Varautuminen perustuu ennakolta tehtäviin valmiussuunnitelmiin ja varautumistoimenpiteisiin, joiden taustana toimii kansallinen ja alueellinen riskiarvio. Valmiussuunnitelmat on sovitettava yhteen kuntien valmius suunnittelun kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumiseen on kansallisesta riskinarviosta nostettu seitsemän uhkaskenaariota; pandemia, terroristinen isku, kyberisku, voimahuollon häiriöt, sotilaallisen voiman käyttö, laajamittaisen maahantulon hallinta ja CBRNE-tilanteet. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon Pohjois-Karjalan alueen uhkaskenaariot on huomioitu alueellisessa riskinarviossa. Jatkossa kehitämme hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan sisäistä riskiarviointia, jonka yhtenä osa-alueena varautumisen arviointi tukee toimialan käsitystä omasta häiriösietokyvystä, varautumisen strategisen suunnittelun painopistealueiden luomista ja sisäisen valvonnan toteuttamista.

Varautumisen ja huoltovarmuuden tärkeys korostuvat toimintaympäristön jatkuvassa muutoksessa ja hyvinvointialueen varautumista tulee tulevaisuudessa siksi vahvistaa. Terveystenhuollon palvelujen kokoaminen seudullisiin laajojen palvelujen toimintayksiköihin on varautumisen ja kriittisten toimintojen jatkuvuuden turvaamisen kannalta tulevaisuudessa perusteltua. Turvallisuusympäristön tulevien vuosien varautumisen painopistealueena on erityisesti kansainvälisen turvallisuustilanteen kiristymiseen ja sen aiheuttamiin seurannaisvaikutuksiin varautuminen. Oman toiminnan jatkuvuuden varmistamisen lisäksi on huomioitava, että siviiliterveydenhuolto toimii perustana myös puolustusvoimille kaikissa tilanteissa. Lisäksi Suomen liittyminen Natoon tuo velvoitteita siviilivalmiudensuunnitteluun, johon kuuluvat pelastustoimen lisäksi myös lääkintähuolto ja huoltovarmuuskomponentteja. Yhteiskunnan eri toimintojen keskinäisriippuvuus ja digitalisaation lisääntyminen lisäävät häiriöherkkyyttä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja tietojärjestelmissä. Varautumisessa ja huoltovarmuuden turvaamisessa tarvitaankin tulevaisuudessa yhä enemmän verkostomaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Pohjois-Karjalassa on luotu hyvinvointialueen sisäiset ja alueelliset yhteiset varautumisen rakenteet varautumisen yhteensovittamista varten.

KESTÄVÄ KEHITYS

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** on tunnistaa toiminnoissa mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin, sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Toimintamme lähtökohtana on ennaltaehkäisy, sekä vaikuttavan ja asiakkaan tarpeet huomioivan palvelun tarjoaminen, resurssien tarpeetonta käyttämistä välttämällä.

Hankintojamme ohjaa periaate kestävästä ja vastuullisista hankinnoista. Hankinnoissa huomioimme sosiaalisen, taloudellisen sekä ekologisen kestävyuden soveltuvilta osin aina, kun se on perusteltua.

Hyvinvointialuestrategian arvojen mukaisesti toimintamme on työntekijöiden, asiakkaiden, asukkaiden, sidosryhmien, yritysten sekä ympäristön suhteen vastuullista, vaikuttavaa, luotettavaa ja eettistä.

Keinojamme tavoitteiden saavuttamiseen ovat muun muassa:

1. Hankintojen ympäristövaikutusten painotukset, jossa palveluntarjoajien kanssa pyrimme löytämään ympäristöystävällisimmät tuotteet, sekä pienen hiilijalanjäljen omaavat laadukkaat palvelut.
2. Painotamme hiilineutraaleja tuotantotapoja uusissa energiasopimuksissa.
3. Sitoudumme energiankäytön vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen pitkällä aikavälillä investointien, tiedotteiden sekä kiinteistöpolitiikan avulla.
4. Panostamme sähköisiin palveluihin ja kehitämme niitä jatkuvasti palvelutarpeiden muuttuessa.
5. Vähennämme ajoneuvojen CO₂-päästöjä sähköajoneuvoinvestoinneilla, sekä biopolttoaineiden käytöllä mahdollisuuksien mukaan vanhemmassa kalustossa. Lisäksi kannustamme henkilökuntaa ja vierailijoita vähäpäästöisempien liikkumistapojen hyödyntämiseen.
6. Huomioimme luonnon monimuotoisuutta rakennusprojekteissa, sekä muita ympäristönäkökohtia uudis- ja korjausrakentamisessa. Pyrimme pitämään tilojen käyttöasteen korkeana rakennuksen koko elinkaaren ajan. Optimoimme toimitilojen määrän palvelutarpeita vastaavaksi.
7. Vähennämme kemikaalikuorman ja lääkkeiden ympäristövaikutuksia.
8. Vähennämme osaltamme ruokahävikkiä ja huomioimme ruuan hiilijalanjäljen.
9. Lajittelemme jätteet tarkasti ja toimittamme kierrätyskelpoiset materiaalit kierrätykseen tehokkaasti.
10. Tuemme henkilöstöä, asiakkaita sekä vierailijoita ajattelutavan muutoksessa järjestelmätason kysymyksien osalta koulutuksin, materiaalein sekä kampanjoin.

Palvelutarpeiden ja resurssien yhteensovittaminen

Siun soten näkökulmasta keskeistä on, että resurssit (henkilöstö ja talous) käytetään mahdollisimman vaikuttavasti asukkaiden palvelujen järjestämiseksi. Henkilöstön saatavuus ja rahoitus eivät mahdollista nykyisten toimintamallien ja rakenteiden ylläpitämistä, joten hallittu palvelujen ja rakenteiden palvelutarpeiden mukainen uudistuminen on välttämätöntä palvelujen turvaamiseksi.

Keskeistä on toiminnan kustannusvaikuttavuuden lisääminen. Rajallisten resurssien tilanteessa niiden kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut. Tämä kytkeytyy vahvasti edellä kuvattuihin tiedolla johtamiseen, henkilöstövoimavarojen johtamiseen ja palveluintegraation johtamiseen.

Tavoitteen on, että sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

HYVINVOINTIALUEEN TASAPAINOISEN TALouden KOKONAISUUS

Sosiaali- ja terveydenhuollon **valtakunnallisena tavoitteena** sekä hyvinvointialueen omana päämääränä on, että toiminta on taloudellisesti kestävä.

Siun soten kustannuksiin kohdistuu tällä hetkellä merkittävä nousupaine johtuen mm. nopeasti kasvaneesta inflaatiosta ja varsinkin omaa tuotantoa kalliimpien palvelujen ostojen kasvusta. Talouden tasapainon saavuttaminen on välttämätöntä, jotta toiminta on kestäväällä pohjalla ja pystymme tekemään tarvittavat investoinnit palvelutuotannon turvaamiseksi.

Palvelustrategian linjauksilla tähdätään siihen, että palvelutuotantoa uudistamalla pystymme hillitsemään kustannusten kasvua ja vähentämään toimitilojen investointitarpeita. Pitkän tähtäimen palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma mahdollistavat suunnitelmalliset investoinnit huomioiden alueen palvelutarve, talous ja henkilöstön saatavuuden arviot.

Siun soten on välttämätöntä investoida sähköisiin palveluihin, tietojärjestelmiin ja teknologiaan, jotta pystymme parantamaan palvelujen saavutettavuutta ja saatavuutta ja sujuvoittamaan henkilöstön työtä. Palvelutuotannon tasapainotus tulevaisuudessa vaatii palvelutuotannon ja työ- ja toimintaprosessien asiakaslähtöistä arviointia ja rohkeaa uudistamista. Tämä on mahdollista, kun investoimme maltillisesti toimitiloihin ja pidämme käyttötaloudesta huolta.

Siun sote on laatinut talouden tavoiteohjelman talouden tasapainottamiseksi. Talouden tavoiteohjelmasta valmistellaan jatkuva organisaation toiminnan- ja talouden ohjauksen työkalu, jonka avulla seurataan toiminnallisen uudistamisen taloudellisia vaikutuksia viiden vuoden periodilla. Ensimmäinen talouden tavoiteohjelma ulottuu siten vuoteen 2027 saakka, jossa ensimmäisen vuoden sopeuttamistavoite (26 milj. euroa) on niin merkittävä, että sen toteuttamiseksi tarvitaan koko organisaatorakenteen ja palveluverkon tarkastelua. Tämä edellyttää, että palvelurakennetta on kevennettävä ja toimintatapoja muutettava niin, että henkilöstö riittää lakisääteisen ja strategian mukaisen toiminnan turvaamiseen ja valtion rahoitus saadaan riittämään toimintojen järjestämiseen. Talouden tavoiteohjelman toteuttaminen vaatii suunnitelmallisia toimenpiteitä ja asioita on tehtävä Siun sotessa eri tavalla kuin aikaisemmin, jotta tärkein voimavaramme eli henkilöstömäärä on riittävä. Henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat riski tasapainoisen talouden saavuttamiselle, joka vaatii omaa toimintaa kalliimpien ostopalvelujen vähentämistä oman toiminnan lisäämisen myötä eli henkilöstön veto- ja pitovoiman lisäämistä. Lisäksi tulee tarkastella palvelutuotannon ulkoistumahdollisuuksia silloin, jos oma palvelutuotanto on vähemmän kustannusvaikuttavaa kuin ostopalvelu.

YHTEENVETO RESURSSIVAIKUTUKSISTA

Keskeinen tavoitteemme on perustason vahvistaminen sekä palvelutuotannon uudistaminen kustannusten kasvun hillitsemiseksi.

Arvio resurssivaikutuksista, osio tarkentuu ja täydentyy erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan

Perustason palvelujen vahvistamiseen tähtääviä panostuksia:

Toimenpiteet		Täytäntöönpanosuunnitelmaan laaditaan erillinen kustannusarvio tarvittavista investoinnista ja kehittämishankkeista
Sähköiset palvelut ja asiakasohjaus	Digitaalisen sote-keskuksen ja asiakaspalvelukeskuksen käynnistäminen	
	Sähköisen asioinnin uudistaminen (ml. verkkosivut)	
	Sähköiset perheille suunnatut palvelut	

	Hyte-konseptiin liittyvä palvelutarjotin	
	Sote-palveluihin liittyvä digituki	
Liikkuvien lähipalvelujen ja kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen ja monimuotoiset asumispalvelut	Kotihoidon vahvistaminen Kotisairaaloiminnan laajentaminen Ikäneuvolatoiminta Yhteisöllisen asumisen vahvistaminen Perhehoidon lisääminen Monipalveluauton käyttöönotto Lääkärituen vahvistaminen kotihoitoon ja ikääntyneiden asumispalveluihin Omais- ja perhehoitokeskuksen kehittäminen	
Ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Hyte-palvelukonseptin käynnistäminen	
Laajan palvelun soteasemat	Toimintavarmuuden vahvistaminen	

Koko hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen tähtäävät investoinnit:

- Asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta

Kustannusten kasvun hillitsemiseen tähtäävät toimenpiteet:

- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen vähentäminen
- Toiminnan tuottavuuden lisääntyminen
- Oma tuotantoa kalliimpien ostopalvelujen vähentyminen
- Kiinteistöjen kustannusten väheneminen

- Kiinteistöinvestointitarpeiden priorisointi
- Erityistason palvelujen tarpeen vähentyminen
- Ennaltaehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhteensovitetun toiminnan avulla saavutettava palvelutarpeen ja kustannusten väheneminen

Palvelustrategian tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

Tähän kappaleeseen on koottu yhteen edellä tarkemmin kuvatut palvelustrategian tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

PÄÄMÄÄRÄ, ASIAKAS: PALVELUJEN SAATAVUUS PARANEE, PALVELUIHIN PÄÄSY ON NOPEAMPAA JA YHTEYDENSAAINTI HELPOTTUU

Tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu	Mittarit
1. Asiakkaan tarpeet selvitetään ensimmäisellä yhteydenotolla: asiakasohjaus on keskitetty ja tehdään yhtenäisillä prosesseilla asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.	1.1. Käynnistämme moniammatillisen, keskitetyn asiakasohjauskeskuksen toiminnan. Laajennamme toimintaa vaiheittain ja hyödynnämme laajasti sähköisiä palveluja muiden asiointitapojen rinnalla.	2024–2025	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan
2. Asiakkaille tarjotaan nykyistä laajemmin digitaalisia ja sähköisiä palveluita, ja käytössä on digitaalinen palvelualusta	2.1. Kokoamme sähköiset palvelut asiakkaan näkökulmasta yhteen paikkaan ja sähköiset palvelut (ml. verkkosivut) uudistetaan asiakaslähtöisesti, käytettävyys ja saavutettavuus edellä. • Moniammatillisen digisote-keskuksen toiminta käynnistetään ja sen palveluita laajennetaan vaiheittain. • Sähköiset perheille suunnatut palvelut otetaan käyttöön. • Osana sähköisen asiointin kokonaisuutta otetaan	2023–2025	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan

	käyttöön sähköinen palvelutarjotin, joka sisältää myös järjestöjen ja yhdistysten palveluita. 2.2 Käynnistämme ja vakiinnutamme sote-palveluihin liittyvän digituen toimintamallin	2024–2025	
3. Liikkuvia palveluita toteutetaan laajan palvelun sote-asemilta käsin.	3.1 Kehitämme liikkuvien palvelujen toimintamallin, kuvaamme palveluvalikoiman, suunnittelemme koordinaation ja käynnistämme toiminnan vaiheittain suunnitelman mukaisesti. Laajennamme toimintaa palvelutarpeen mukaisesti ja palveluverkkosuunnitelman toimeenpanon aikataulussa.	2023–2030	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan
4. Asiakkaiden kokemukset ohjaavat palveluidemme kehittämistä.	4.1 Luomme asiakaskokemuksen johtamisen toimintamallin ja kyvykkyyden, jolla asiakaskokemustieto ja asiakaspalautteet analysoidaan ja tehdyt johtopäätökset viedään käytäntöön ja kehittämiseen. Huomioimme kansallisen kehityksen asiakaskokemuksen johtamisessa.	2025	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan

**PÄÄMÄÄRÄ, TOIMINTA: PALVELUJEN VAIKUTTAVUUS, LAATU JA JATKUVUUS
PARANEE, INTEGRAATIO VAHVISTUU JA PAINOTUSTA SIIRRETÄÄN
ENNALTAEHKÄISEVÄÄN TYÖHÖN**

Tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu	Mittarit
5. Palveluverkko ja sen kehittäminen pohjautuu tietoon, ja on optimoitu palvelutarpeen ja resurssien mukaisesti.	5.1 Laadimme ja toimeenpanemme vuoteen 2038 tähtäävän dynaamisen palveluverkkosuunnitelman, joka perustuu väestön palvelutarvetta kuvaaviin kriteereihin.	2023–2038	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan
	5.2 Muodostamme monikanavaisen palveluverkkomme seuraavista kokonaisuuksista: - Sähköiset palvelut ja etäpalvelut - Kotiin annettavat palvelut - Liikkuvat lähipalvelut - Sosiaali- ja terveysasemilla annettavat palvelut - Hyvinvointialueella keskitetyt palvelut - Itä-Suomen alueella yhteisesti annettavat palvelut	2023-	
	5.3 Kevennämme ikäihmisten asumispalvelujen palvelurakennetta.	2023–2038	
		2024–2038	

	5.4 Vahvistamme kotiin vietäviä palveluita ja kotona asumista tukevia palveluja.		
	5.5 Päivitämme olemassa olevan hankintastrategian hankintaohjelmaksi monituottajamallin toteuttamiseksi palveluverkossa.	2023	
	5.6 Laadimme toimitilaohjelman huomioiden tilojen joustava käyttö (sis. yhdyspintojen ja julkiset tilat) ja hukkatilojen karsiminen.	2024	
	5.7 Uusien tilojen suunnittelussa tai nykyisten perusparannuksissa huomioimme muuntojoustavuuden.	2023-	
6. Toimintaa ohjaavat integraatiota tukevat yhteiset, moniammatilliset ydinprosessit sekä hoito- ja palveluketjut.	6.1 Tarkastelemme johtamista ja organisaatorakennetta ja varmistamme, että ne tukevat palvelustrategian toteuttamista ja moniammatillista asiakkaan palvelutarpeen ympärille rakentuvaa työskentelyä. Kehitämme ja otamme käyttöön yhteensovittavan johtamisen toimintamalleja.	2023-	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan
	6.2 Rakennamme ja kuvaamme toimivat moniammatilliset hoito- ja palveluketjut asiakkaan tarpeen ympärille palvelumuotoilua hyödyntäen.	2023 -	
	6.3 Rakennamme hoidon ja palvelun jatkuvuuden mallin, aloittaen paljon palveluita	2024–2026	

	käyttävistä ja pitkäaikaisesti palvelujen piirissä olevista.		
7. Yhteistyötä keskeisten kumppanien ja sidosryhmien kanssa vahvistetaan; yhdyspinnat kuntien, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa toimivat tehokkaasti ja yhteisillä tavoitteilla.	7.1 Laadimme Siun soten, kuntien ja sidosryhmien kanssa sopimuksen yhdyspintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta	2023	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan
	7.2 Otamme käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin, joka sisältää toimintamallin ja sähköisen asioinnin (ks. tavoite 2)	2024–2025	
	7.3 Luomme järjestö- ja sidosryhmäyhteistyölle konkreettisen suunnitelman ja tavoitteet.	2024	
8. Pohjois-Karjalan keskussairaala on jatkossakin laajan päivystyksen keskussairaala	8.1 Palvelustrategian mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla turvaamme perustason palvelujen saatavuuden, toimivat hoitoketjut ja tasapainoisen palvelutuotannon koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle. 8.2 Varmistamme laajan palvelun vaatimusten mukaisen henkilöstöresurssien saatavuuden ja kustannustehokkaan toiminnan jatkumisen toiminnallisilla ydinalueilla. Tunnistamme myös ne toiminnan alueet, joilla on mahdollista hyödyntää nykyistä enemmän ostopalvelua tai yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden kanssa.	2023–2038 2023–2038	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan

	Käyttöönotto	2027 2028–2030	
9. Palvelujen järjestämisen ja tuotannon tapoja vertaillaan ja kehitetään aktiivisesti koko toiminnan kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta.	9.1 Tuomme kustannuslaskennan mahdollisimman reaaliaikaiset tiedot avoimesti ja helposti näkyville, jotta palvelujen järjestämisen tapoja voidaan vertailla arjessa.	2024–2025	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan

PÄÄMÄÄRÄ, HENKILÖSTÖ: HYVINVOINTIALUEELLA ON RIITTÄVÄ, OSAAVA JA HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu	Mittarit
10. Henkilöstön työpanos ohjautuu työtehtäväänsä vastaavaan työhön	10.1. Tarkastelemme ja arvioimme työyhteisöjen tehtävät moniammatillisena kokonaisuutena, koko hyvinvointialueen yhteisellä prosessilla. Aloitamme sote-palvelujen työyhteisöistä, joissa henkilöstön saatavuuden tilanne on haastavin. 1. Tunnistetaan työyhteisön ydintehtävät 2. Tarkastellaan työnjaon tarkoituksenmukaisuus 3. Monipuolistetaan ja luodaan tarvittaessa uusia, tarkoituksenmukaisia tehtävän sisältöjä. 4. Tunnistetaan tehtäväkokonaisuudet, jotka on tarkoituksenmukaista tuottaa tukipalveluina tai automatisoida	2023–2024	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan
11. Hyvinvointialueella on riittävän suuret työyhteisöt, jotka mahdollistavat henkilöstörakenteen, toiminnan ja osaamisen monipuolistamisen eri yksiköissä ja toiminnoissa (sis.	11.1 Palveluverkkoa laatiessa huomioimme, että muodostuvat työyhteisöt ovat riittävän kokoisia niin, että ne tukevat veto- ja pitovoimaa sekä osaamisen varmistamista tavoitteen mukaisesti. 11.2 Vahvistamme omaa henkilöstöä niin, että palvelujen jatkuvuus voidaan turvata eri toiminnoissa. Sijaispalvelujen käyttöä	2023–2025	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan

uudenlaiset työnkuvat, -kokonaisuudet, työn tekemisen tavat).	suunnitellaan niin, että sillä voidaan tukea lyhytaikaista tai osa-aikaista sijaistarvetta. 11.3 Henkilöstöä rekrytoitaessa huomioimme mahdolliset palveluverkon muutoksiin liittyvät henkilöstön siirtotarpeet, liikkuvaan työhön kannustavat elementit ja etätöön hyödyntämisen. 11.4 Varmistamme riittävät resurssit lähijohtamiseen. 11.5 Huolehdimme henkilöstön osaamisesta vastaamaan uusia työn tekemisen tapoja.		
12. Varmistetaan ammattilaisten työtä tukeva teknologia.	12.1 Arvioimme ja priorisoimme kohdasta 10.4 nousseet rutiinityön automatisointiin tähtäävät tuottavuusinvestoinnit ja niiden toteutuksen. 12.2 Huomioimme ammattilaisten prosesseissa digitaalisen työntekemisen tavan tukemisen. 12.3 Lisäämme hyvinvointiteknologian käyttöä. Laskennallisen tarveselvityksen yhteydessä arvioimme tuottavuutta. 12.4 Huolehdimme teknologian helppokäyttöisyydestä ja henkilöstön osaamisesta teknologian käyttöön.	2024– 2028	Mittarit valmistellaan erilliseen täytäntöönpanosuunnitelmaan

Palvelustrategian seuranta ja arviointi

Palvelustrategia toimii muutosohjelmana tasapainoisen palvelutuotannon saavuttamiseksi, joten strategisten toimenpiteiden eteneminen ja toimenpiteiden vaikutusten seuraaminen suhteessa päämääriin ja tavoitteisiin on keskeistä.

Palvelustrategian toteutumista arvioidaan ja raportoidaan aluevaltuustolle vuosittain tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä. Palvelustrategia päivitetään aluevaltuustokausittain tai toimintaympäristön muuttuessa tarvittaessa tiheämmin. Päivityksen yhteydessä päivitetään toimintaympäristöanalyysi, arvioidaan tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta ja päivitetään tarvittaessa toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Päivityksissä huomioidaan jatkuvuus ja asiakirjan luonne pitkäjänteisten investointi- ja kehittämissuunnitelmien runkona.

Palvelustrategian toteuttamiseksi laaditaan dynaaminen palveluverkkosuunnitelma, joka tähtää myös vuoteen 2038. Palveluverkkosuunnitelmassa aluevaltuusto päättää asukkaiden palvelutarpeeseen pohjautuvat kriteerit, joiden perusteella palveluverkko muotoutuu niin, että väestön palvelutarpeeltaan samanlaisissa paikoissa on tarjolla samanlaiset palvelut yhtenevällä konseptilla.

Palveluverkko on dynaaminen niin, että alueen väestön palvelutarpeen muuttuessa myös palvelut muuttuvat. Aluevaltuuston hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisista toiminnan muutoksista päättää toimiva johto hallintosäännön mukaisesti.

Liitteet

TUNNUSLUKUJA

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilannekuva

Keskinen

Asukkaita: 92 296 (56,5%)
 Alle 18v osuus väestöstä: 19%
 Yli 75v osuus väestöstä: 10%

Pohjoinen

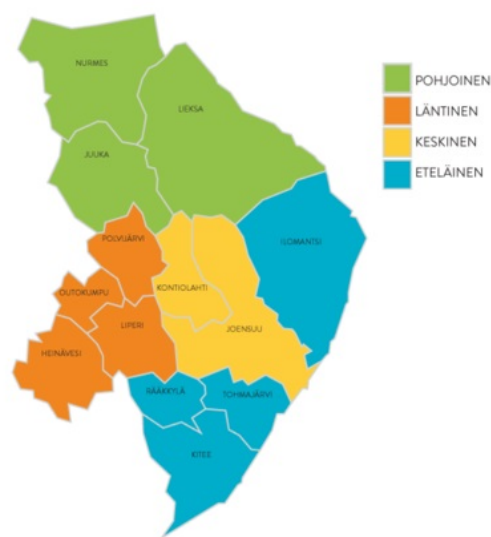
Asukkaita: 24 410 (15,0%)
 Alle 18v osuus väestöstä: 14%
 Yli 75v osuus väestöstä: 17%

Eteläinen

Asukkaita: 20 793 (12,7%)
 Alle 18v osuus väestöstä: 14%
 Yli 75v osuus väestöstä: 17%

Läntinen

Asukkaita: 25 782 (15,8%)
 Alle 18v osuus väestöstä: 19%
 Yli 75v osuus väestöstä: 13%

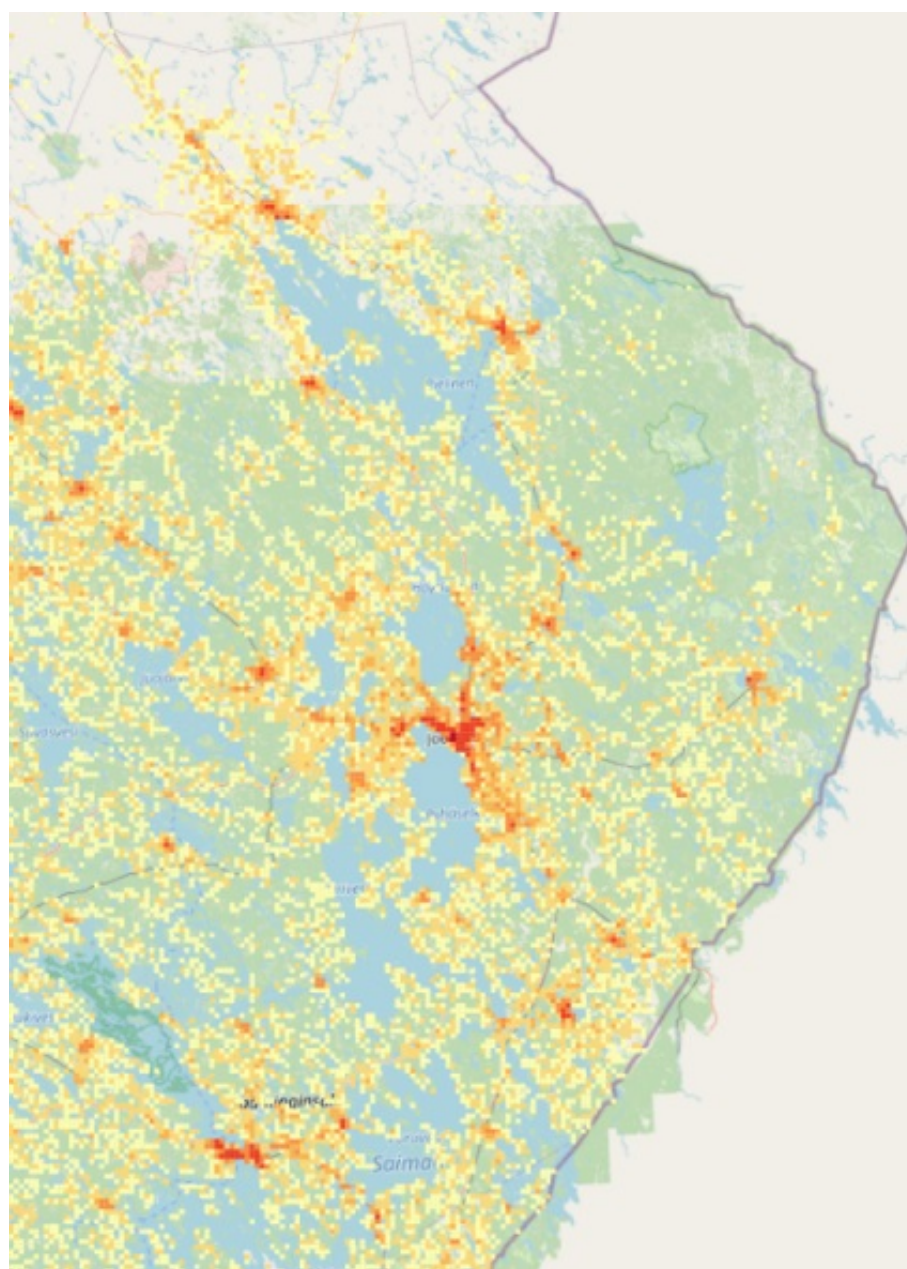

Siun
SOTE

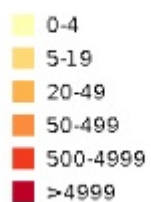
Lähde: Tilastokeskus

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue | www.siunsote.fi

Kuva 6 Pohjois-Karjalan väestörakenne alueittain

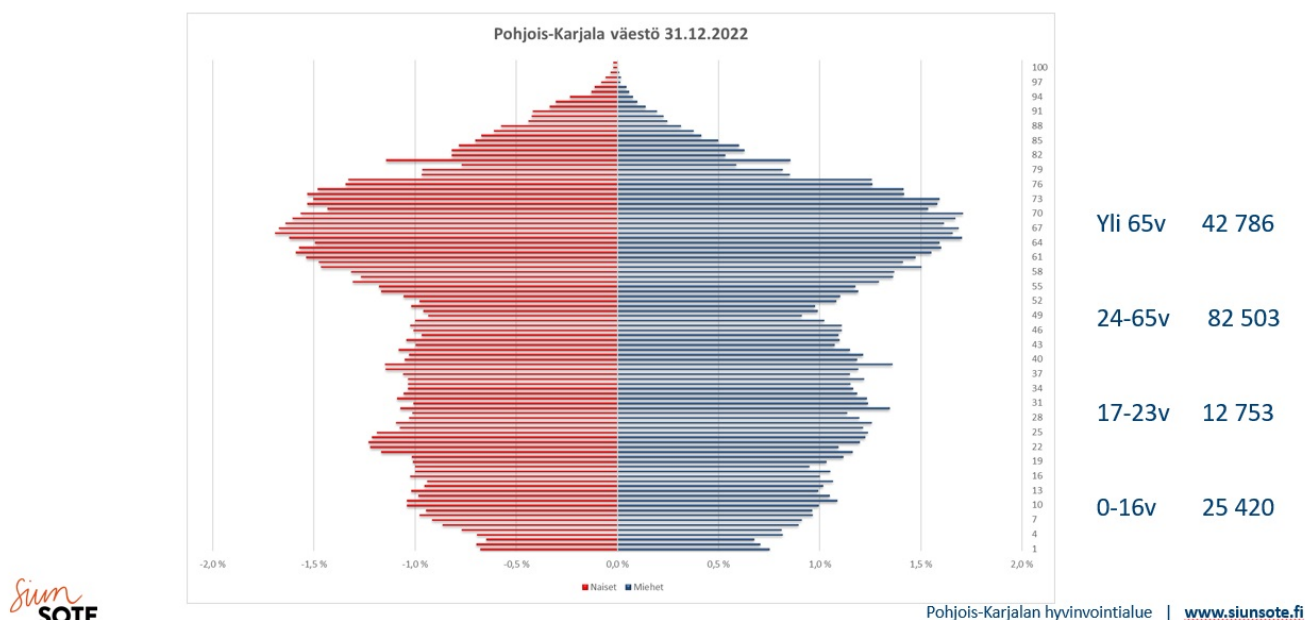

Väestötiheys ruuduittain

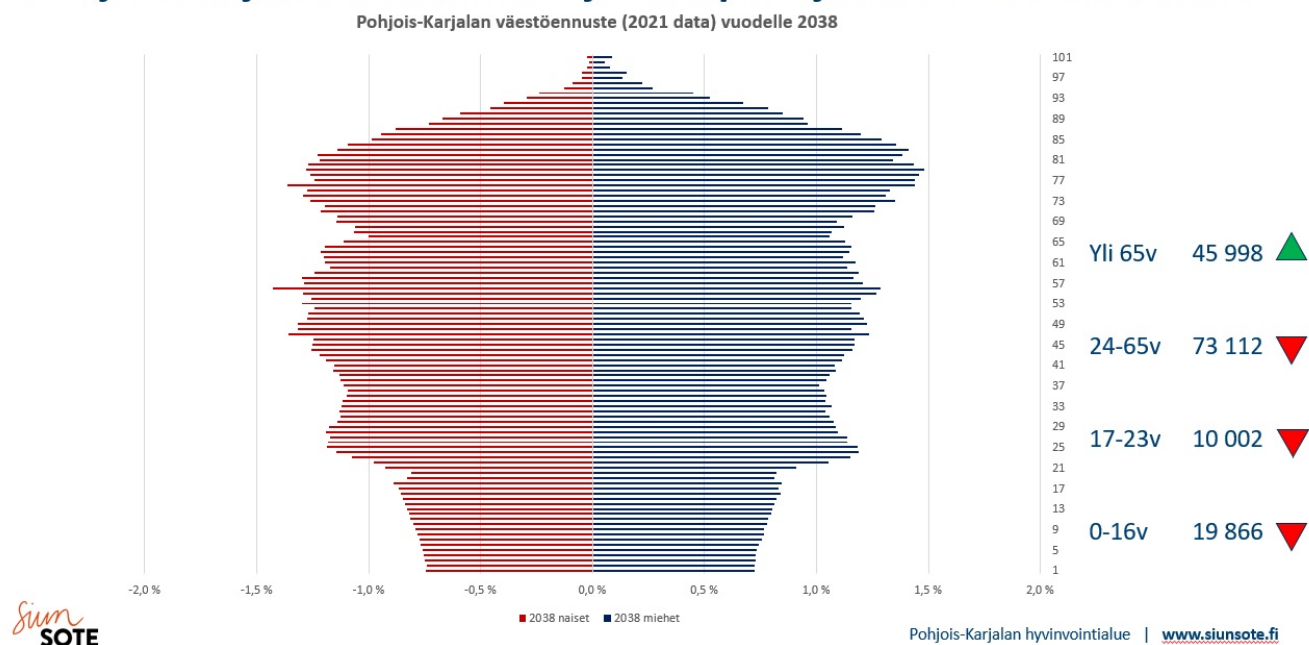
Kuva 7 Väestötiheys neliökilometrillä

Pohjois-Karjalan väestön ikä- ja sukupuolijakauma 31.12.2021

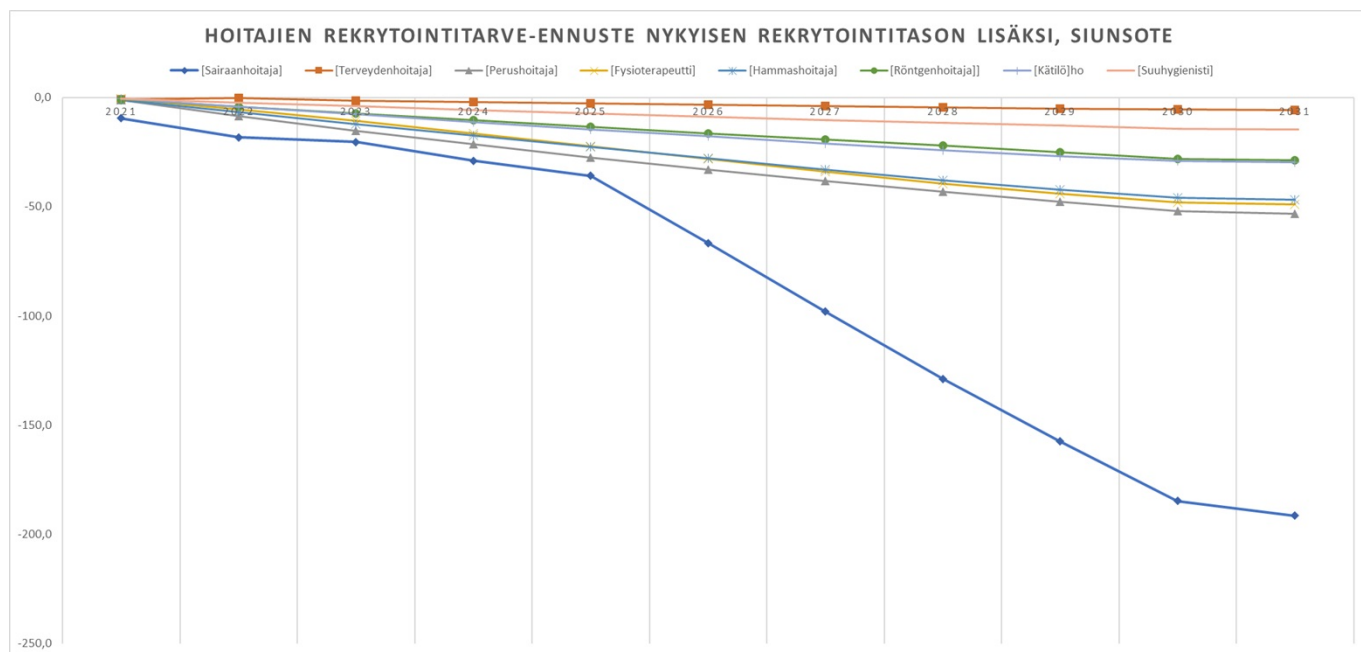

Kuva 8 Pohjois-Karjalan väestön ikä- ja sukupuolijakauma 2021

Pohjois-Karjalan väestön ikä- ja sukupuolijakauma e2038 31.12.2021 data

Kuva 9 Pohjois-Karjalan ikä- ja sukupuolijakauma väestöennusteen mukaan 2038

Kuva 10 Hoitajien rekryointitarve-ennuste Siun sotessa nykyisen rekryointitason lisäksi nykyisellä palvelun tuotannolla

Taulukko 1. Perustietoja alueen väestöstä

	Pohjois-Savo	Keski-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Karjala	Koko maa (vaihteluväli)
Väestörakenne					
Väestö 31.12.	248 363	272 683	131 688	163 281	5 548 241 (67 915–658 457)
Väestöennuste 2030	239 850	269 281	118 190	155 368	5 598 821 (65 348–703 540)
Väestöennuste 2040	230 413	262 332	107 041	147 328	5 588 011 (60 312–730 098)
Syntyvyys (yleinen hedelmällisyysluku) *	39,4	38,4	34,5	37,9	40,9 (34,5–51,7)
0–17-vuotiaat, % väestöstä	17,3	18,6	15,1	16,4	18,7 (15,1–22,5)
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä	11,6	10,8	14,8	12,1	10,4 (7,1–14,8)
Väestöennuste 2030, 75 vuotta täyttäneet, % väestöstä	16,5	14,9	21,3	17,2	14,1 (9,2–21,3)
Ruotsinkielinen väestö, % väestöstä 31.12.	0,1	0,2	0,2	0,1	5,2 (0,1–50,6)
Ulkomaalaistaustaiset / 1 000 asukasta	35,0	38,7	36,4	44,4	84,6 (26,9–221,2)
Väestön sosioekonominen asema					
Työttömät, % työvoimasta	10,9	13,2	11,0	14,2	11,4 (6,7–14,3)
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta	4,2	4,9	3,5	5,3	4,1 (1,7–6,1)
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista	5,3	6,4	5,4	6,9	5,3 (3,1–7,2)
Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaista työvoimasta	14,8	19,2	14,9	17,5	14,0 (7,3–19,2)
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot *	25,2	26,4	24,2	25,9	27,7 (23,7–33,9)
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä *	22,6	22,9	24,7	23,5	23,3 (15,8–28,0)
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä *	2,6	2,7	2,4	2,6	3,0 (1,2–5,4)
Kunnan yleinen pienituloisuusaste *	14,4	15,8	15,2	17,8	12,5 (7,7–17,8)
Väestön sairastavuus					
THL:n sairastavuusindeksi, ikävakiomaton **	136,1	110,5	125,4	129,4	100,0 (73,9–136,1)
Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0–80 vuotta / 100 000 asukasta	6 297	5 532	6 527	6 603	5 685 (4 657–7 013)
Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16–64-vuotiaista	8,2	6,0	8,2	7,2	5,5 (3,5–8,7)

* 2020

**2017–2019

▲ Taulukossa esitetään väestörakennetta, väestön sosioekonomista asemaa ja väestön sairastavuutta kuvaavia indikaattoritietoja Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueilla ja koko maassa. Indikaattoriarvot on saatu THL:n Sotekuva-palvelusta (sotekuva.fi), ja ne kuvaavat vuoden 2021 tilannetta. Poikkeukset on merkitty erikseen. Väestöennusteet on saatu THL:n Sotkanet-palvelusta (sotkanet.fi), ja Tilastokeskus on laskenut ne vuonna 2021.

Kuva 11 Perustietoja väestöstä lainauksena THL:n arviointiraportista Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen Pohjois-Karjala hyvinvointialueella -alueellinen asiantuntija-arvio 2022 (julkari.fi)

Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen Pohjois-Karjala hyvinvointialueella -alueellinen asiantuntija-arvio 2022 (julkari.fi)

Sote-kuva palvelujen saatavuutta kuvaavat indikaattorit

Indikaattori	Vuosi	Koko maa	Pohjois-Savo	Etelä-Savo	Keski-Suomi	Pohjois-Karjala
1.10. - 31.3. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	2022	91,7	95,1	99,2	87,7	86,9
1.10. - 31.3. aikana lakisääteisen 7 arkipäivän kuluessa aloitetut lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	2022	97,3	99,2	99,6	97,1	92,7
1.4. - 30.9. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	2022	90	96,2	95,1	85,8	74,6
1.4. - 30.9. aikana lakisääteisen 7 arkipäivän kuluessa aloitetut lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	2022	97,5	99,5	94,6	98,8	80,3
Alueella työssä käyvät, toimiala sosiaali- ja terveydenhuolto / 10 000 asukasta	2021	760,7	853,8	908,3	736,4	750,1
Asiakastyytyväisyys terveysaseman vastaanottopalveluihin: Palvelun toteutuminen kohtuullisessa ajassa	2020	4,6	4,7	4,6	4,6	4,5
Ei ole päässyt koulukuraattorille yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)	2021	9,5	9,8	6,8	13,5	9,1
Ei ole päässyt kouluterveydenhoitajalle yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)	2021	5,4	5,7	3,8	5	5,5
Ei ole päässyt kouluterveydenhoitajalle yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	2021	4,7	2,5	2,7	6	6,2
Ei ole päässyt kouluterveydenhoitajalle yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)	2021	4,4	3,4	1,6	4,6	6,4

Erikoissairaanhoitoa yli 6 kk odottaneet 31.12. / 10 000 asukasta	2021	9				
Erikoissairaanhoitoon saapuneet yli 21 vrk:ssa käsitellyt lähetteet, % saapuneista lähetteistä	2021	1,2				
Hammaslääkärin palveluita riittämättömästi saaneiden osuus,(%) tarvinneista	2020	23,8	19,4	19	22,7	24,3
Hoitajan vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, (%) tarvinneista	2020	13,7	9,8	10,3	11,2	15,5
Kelaan osoitettujen perustoimeentulotukihakemusten käsittely 7 arkipäivän kuluessa, % hakemuksista (huhtikuu)	2022	98,2	98,1	97,7	98,3	98,4
Kelaan osoitettujen perustoimeentulotukihakemusten käsittely 7 arkipäivän kuluessa, % hakemuksista (lokakuu)	2022	99,3	99,8	99,8	99,7	99,8
Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä (%)	2020	79,5	80,6	83,8	80,2	82,1
Kuntiin osoitettujen toimeentulotukihakemusten käsittely 7 arkipäivän kuluessa, % hakemuksista (huhtikuu)	2022	98,2	97,5	99	99,4	99,3
Kuntiin osoitettujen toimeentulotukihakemusten käsittely 7 arkipäivän kuluessa, % hakemuksista (lokakuu)	2022	96,5	97	98,3	98,4	98,7
Lastenneuvola, 0 - 6-vuotiaita / terveydenhoitajien henkilötyövuosi	2021	318	305	299	291	312
Lääkärien henkilöstömitoitus kouluterveydenhuollossa oppilasta / henkilötyövuosi	2021	3529	2337	3843	4101	7768
Lääkärien henkilöstömitoitus toisen asteen opiskeluterveydenhuollossa, opiskelijaa per lääkärihenkilötyövuosi	2021	3674	1855	3749	3241	
Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, (%) tarvinneista	2020	19,8	13,9	17,7	17,2	23

Neuvolan asiakkaiden palvelun toteutuminen kohtuullisessa ajassa, asiakaskysely	2021	4,6	4,8	4,8	4,5	4,6
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 3 kk hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä (lokakuun tilanne)	2022	0,6	0,8	0	0,7	0,1
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 3 kk hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä (maaliskuun tilanne)	2022	0,5	1,3	0,1	0,4	0,1
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä (lokakuun tilanne)	2022	42,4	56,9	51,1	61,5	31,6
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä (maaliskuun tilanne)	2022	40,2	59,3	44,7	60,7	32,4
Potilaiden tavoittamisaika minuutteina A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävässä riskialueella muu taajama, mediaani	2021	8,5	9,5	8,5	8,9	8,8
Potilaiden tavoittamisaika minuutteina A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävässä riskialueella taajaman ulkopuolinen asuttu alue, mediaani	2021	17,3	20,4	19,1	19,1	17,6
Potilaiden tavoittamisaika minuutteina A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävässä riskialueella ydintaajama, mediaani	2021	6,7	8,5	5,7	8	7
Psykologien opiskelijamäärä per henkilötöyvuosi, lukio	2020	916	965	788	855	1074
Suun terveydenhuollon asiakkaiden palvelun toteutuminen kohtuullisessa ajassa, asiakaskysely	2021	4,6	4,7	4,6	4,5	4,5
Äitiysneuvola, syntyneitä / terveydenhoitajien henkilötöyvuosi	2021	66	70	43	62	49

Tietoikkuna-verkkopalvelu, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tiedot haettu 7.3.2023.

Ikääntyneiden asumispalvelupaikkojen laskennallinen tarvearvio alueittain 2023–2038

Ohessa tausta-aineistona ikääntyneiden asumispalvelupaikkojen laskennallinen tarvearvio alueittain vuoteen 2038 mennessä. Materiaali on havainnollistava taustamateriaali, ei suunnitelma paikkojen sijoittamisesta.

Kunta	Siun sote paikat lkm 2023		Vuosi	Ympäri vuorokautinen								Yht.	Paikat, erotus	Lisätarve
	Yhteisöil.	Ympäri vrk		3,5 %	4 %	5 %	5 %	6 %	7 %	8 %				
Heinävesi	21	52	2023							50				
			2028	23						45		68	5	-7,6 %
			2033		27				40			67	6	-8,3 %
			2038			35	35					69	4	-5,2 %
Liperi	44	122	2023							100				
			2028	53					106		160	6	-4,0 %	
			2033		69				103		172	-6	3,3 %	
			2038			94	94				188	-22	11,8 %	
Outokumpu	18	55	2023							81				
			2028	41					83		124	-51	41,1 %	
			2033		51				77		128	-55	42,9 %	
			2038			62	62				125	-52	41,4 %	
Polvijärvi	21	43	2023							51				
			2028	26					53		79	-15	18,8 %	
			2033		33				49		82	-18	22,3 %	
			2038			42	42				85	-21	24,4 %	
LÄNTINEN	104	272	2023							282				
			2028	143					287		430	-54	12,6 %	
			2033		180				270		449	-73	16,3 %	
			2038			233	233				467	-91	19,5 %	

Kunta	Siun sote paikat lkm 2023		Vuosi	Ympäri vuorokautinen								Yht.	Paikat, erotus	Lisätarve
	Yhteisöil.	Ympäri vrk		3,5 %	4 %	5 %	5 %	6 %	7 %	8 %				
Ilomantsi	24	86	2023							74				
			2028	35						70		105	5	-4,3 %
			2033		45					67		112	-2	1,4 %
			2038			56	56					112	-2	1,9 %
Kitee	34	169	2023							144				
			2028	73						146		219	-16	7,4 %
			2033		94					141		236	-33	13,8 %
			2038			121	121					242	-39	16,2 %
Rääkkylä	8	52	2023							32				
			2028	17						33		50	10	-20,6 %
			2033		20					30		51	9	-18,3 %
			2038			26	26					52	8	-14,9 %
Tohmajärvi	11	69	2023							52				
			2028	26						52		78	2	-2,7 %
			2033		32					48		81	-1	1,0 %
			2038			42	42					84	-4	4,4 %
ETELÄINEN	77	376	2023							302				
			2028	151						302		452	1	-0,1 %
			2033		191					287		479	-26	5,4 %
			2038			245	245					490	-37	7,6 %

Kunta	Siun sote paikat lkm 2023		Vuosi	Ympäri vuorokautinen								Yht.	Paikat, erotus	Lisätarve
	Yhteisöil.	Ympäri vrk		3,5 %	4 %	5 %	5 %	6 %	7 %	8 %				
Joensuu	161	841	2023							691				
			2028	371						742		1113	-111	9,9 %
			2033		483				724			1207	-205	17,0 %
			2038			648	648					1297	-295	22,7 %
Kontiolahti	5	184	2023							91				
			2028	52					104		156	33	-20,8 %	
			2033		71				107		178	11	-6,4 %	
			2038			99	99				198	-9	4,3 %	
KESKINEN	166	1025	2023							782				
			2028	423					846		1269	-78	6,2 %	
			2033		554				831		1385	-194	14,0 %	
			2038			747	747				1494	-303	20,3 %	

Kunta	Siun sote paikat lkm 2023		Vuosi	Ympäri vuorokautinen								Yht.	Paikat, erotus	Lisätarve
	Yhteisöill.	Ympäri vrk		3,5 %	4 %	5 %	5 %	6 %	7 %	8 %				
Juuka	8	80	2023							66				
			2028	31						63	94	-6	6,5 %	
			2033		39				59		98	-10	10,6 %	
			2038		41	51	51				144	-56	38,9 %	
Lieksa	33	197	2023							155				
			2028	76					152		228	2	-0,7 %	
			2033		95				143		238	-8	3,4 %	
			2038			120	120				240	-10	4,1 %	
Nurmes	23	198	2023							130				
			2028	63					126		188	33	-17,3 %	
			2033		77				115		192	29	-15,0 %	
			2038			98	98				196	25	-12,6 %	
POHJOINEN	64	475	2023							351				
			2028	170					341		511	28	-5,5 %	
			2033		212				317		529	10	-1,9 %	
			2038			269	269				539	0	0,0 %	

Kunta	Siun sote paikat lkm 2023		Vuosi	Ympäri vuorokautinen								Yht.	Paikat, erotus	Lisätarve
	Yhteisöil.	Ympäri vrk		3,5 %	4 %	5 %	5 %	6 %	7 %	8 %				
Siun sote yht	411	2148	2023							1717				
			2028	888						1775		2663	-104	3,9 %
			2033		1137					1705		2842	-283	9,9 %
			2038				1495	1495				2990	-431	14,4 %

KÄSITTEET JA LYHENTEET

Käsite tai lyhenne	Mitä tarkoittaa
Asiakas	Hyvinvointialueen asukkaat ja muut, joille hyvinvointialueen on lakiin perustuen järjestettävä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.
Asiakaslähtöisyys	Asiakaslähtöisyys on Siun soten toimintaa ohjaava arvo. Toimintamme on inhimillistä, arvostavaa ja osallistavaa. Toimimme aina asiakkaan parhaaksi.
Asiakasosallisuus	Asiakasosallisuus tarkoittaa palvelujen käyttäjien osallistumista ja vaikuttamista. Palveluihin osallistuminen ja vaikuttaminen on palvelun käyttäjien oikeus ja osallistumisen edistäminen on palvelun järjestäjien ja tuottajien lakisääteinen velvollisuus. Asiakkaan osallisuudella omassa palvelussa tarkoitetaan palveluja käyttävän henkilön oikeutta tulla kuulluksi ja sopia palveluistaan yhteisymmärryksessä ammattihenkilöstön kanssa.
Asukasosallisuus	Asukasosallisuus tarkoittaa alueen asukkaiden oikeutta osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Tämä on asukkaiden lakisääteinen oikeus ja aluevaltuuston tulee pitää huolta sen edistämisestä.
Digitaalinen palvelu / sähköinen palvelu	Asiakkaan/omaisen omatoiminen asiointi esim. sähköinen ajanvaraus, sähköiset lomakkeet, oire- ja itsearvioinnit, chatbot, ohjausvideot, verkkovalmennukset
Etäpalvelu	Asiakkaan ja ammattilaisen välisenä etänä tapahtuva asiointi/palvelu/hoito. Etäpalvelu voidaan toteuttaa puhelimitse, kuvapuhelulla tai chatin välityksellä.
Häiriökysyntä	Tilanne, jossa asiakas ei saa tarvettaan vastaavaa palvelua, jolloin hän palaa palvelujärjestelmän piiriin uudestaan.
Kustannus-hyöty analyysi	Päätöksentekotyökalu, joka on suunniteltu tuottamaan tietoa ja auttamaan valitsemaan eri vaihtoehtojen välillä. Analyysin tavoitteena on antaa vaikutuksille rahallinen arvo ja nettohyötyjen perusteella arvioidaan toteuttamiskelpoisuus.
Kustannustehokkuus	Palvelutuotanto on tehokasta silloin, kun resurssit käytetään hyväksi mahdollisimman hyödyllisellä tavalla. Tehokkuus mittaa sitä, kuinka paljon haluttuja tuotoksia tai vaikutuksia voidaan saada aikaan annetulla panosmäärällä. Kustannustehokkuudella tarkoitetaan vastaavasti sitä, kuinka paljon tuotoksia tai vaikutuksia voidaan saada aikaan annetuilla kustannuksilla.
Kustannusvaikuttavuus	Palveluilla saavutetut hyvinvointi- ja terveysvaikutukset suhteessa palvelujen aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Kustannusvaikuttavuus mittaa panosten määrän muutosta suhteessa hyödyssä tapahtuvaan muutokseen.

Liikkuva lähipalvelu	Palvelu tuodaan asukkaiden lähiympäristöön esimerkiksi monipalveluautolla tai sovittuun paikkaan ostoskeskukseen tai kylätalolle. Ei kuitenkaan asiakkaan kotiin.
Lähipalvelu	Palvelu, jota annetaan asiakkaan päivittäisessä elinympäristössä tai tarjotaan asiakkaille helposti saavutettavana sähköisenä palveluna.
Palveluasuminen	Palveluasumiseen sisältyy asiakkaan tarvitsemat ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Sosiaalihuollon asiakas asuu palveluasumiseen tarkoitettussa asunnossa ympäri vuorokauden, mutta saa sinne sosiaalipalveluja joko osa- tai ympärivuorokautisesti. Jos palveluja annetaan asiakkaalle ympäri vuorokauden, palveluasumista kutsutaan tehostetuksi palveluasumiseksi. Kehitysvammaisille henkilöille annettavissa palveluissa palveluasumista kutsutaan usein ohjatuksi asumiseksi.
Palvelukonsepti	Suunnitellun palvelun kokonaiskuvaus tai luonnos, jossa käydään yksityiskohtaisesti läpi palvelun
Palvelutarve	Asiakkaan todettu tarve saada sellaisia palveluja, jotka asiantuntijan tai ammattihenkilön arvion mukaan tukevat asiakasta. Terveystieteiden osana palvelutarpeista on terveysongelmista johtuvia hoidon tarpeita
Perhekeskus	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä edistävä sekä varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta tarjoava monialainen palveluverkosto. Perhekeskuksia kehitetään valtakunnallisen perhekeskustoimintamallin avulla. Toimintamallin mukaisesti perhekeskuksessa sovitetaan yhteen lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalvelut, sivistyspalvelut, kuntien toimet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä järjestöjen ja seurakuntien toiminta perheitä hyödyttäväksi toimivaksi kokonaisuudeksi.
Saatavuus	Asiakkaan tarpeisiin vastaavia sosiaali- ja terveyspalveluja on riittävästi tarjolla ja oikea-aikaisesti käytettävissä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta voidaan arvioida sen perusteella, mitä palveluja on tarjolla, kuinka paljon niitä on, vastaavatko ne asiakkaan tarpeisiin ja ovatko ne käytettävissä silloin, kun asiakas niitä tarvitsee.
Saavutettavuus	Asiakkaan pääsy sosiaali- ja terveyspalveluihin on varmistettu ja asiakas pystyy hyödyntämään palveluja. Sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuuteen vaikuttaa se, missä palvelua tarjotaan (esim. välimatkat) ja kuinka helposti asiakas pääsee palvelua tarjoavaan paikkaan (digitaaliset palvelut, liikkumismahdollisuudet, elämäntilanne ja liikennepalvelujen tarjonta). Palvelujen osalta tulee huomioida myös tekninen ja kognitiivinen saavutettavuus. Palvelun kognitiivista saavutettavuutta voidaan parantaa ymmärrettävällä viestinnällä, esimerkiksi

	käyttämällä selkokieltä. Julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja pyritään tarjoamaan yhdenvertaisesti kaikille väestöryhmille.
Sote-järjestämislaki	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 612/2021, https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2021/20210612
Yhteisöllinen asuminen	Sosiaalihuoltolain asumispalveluja ovat jatkossa yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen sekä tilapäinen ja tuettu asuminen. Yhteisöllinen asuminen korvaa nykyisen ns. tavallisen palveluasumisen.
Ympärivuorokautinen asuminen	Sosiaalipalvelu, jossa palvelunantaja järjestää sosiaalihuollon asiakkaalle palveluasunnon ja sinne asiakkaan tarvitsemaa hoitoa ja huolenpitoa sekä asumiseen liittyviä palveluja asiakkaan ympärivuorokautiseen hoidon ja huolenpidon tarpeeseen.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palveluverkon skenaariot 1-3 vuoteen 2038

Versio 1.2

13.6.2023

Palveluverkon skenaarioissa huomioitavaa

- Ohessa esitetty pelastusasemat ja ensihoitoa tuottavat pelastusasemat nykytilanteen mukaan. Erillinen palvelutasopäätös ottaa kantaa muutostarpeeseen, tämä dokumentti ei ota kantaa palvelutasoon.
- Ikäihmisten palveluita tuotetaan laajasti lähipalveluina edelleenkin.
- Perhe- ja sosiaalipalveluita tuotetaan laajasti lähipalveluina edelleenkin.
- Vammaispalveluita tuotetaan laajasti lähipalveluina edelleenkin.
- Vuoteen 2038 ulottuvissa skenaarioissa 1-3 ei erikseen tuoda em. palveluita uudelleen esiin, vaan ne ovat palvelutuotannossa mukana dioissa 3-5 esitetyillä tavoilla.
- Skenaariot pohjautuvat tietoon palvelutarpeesta, henkilöstön saatavuudesta, rahoituksen riittävydestä sekä ennusteisiin, miten ne todennäköisesti tulevat muuttumaan nykytilanteesta vuoteen 2038 mennessä.

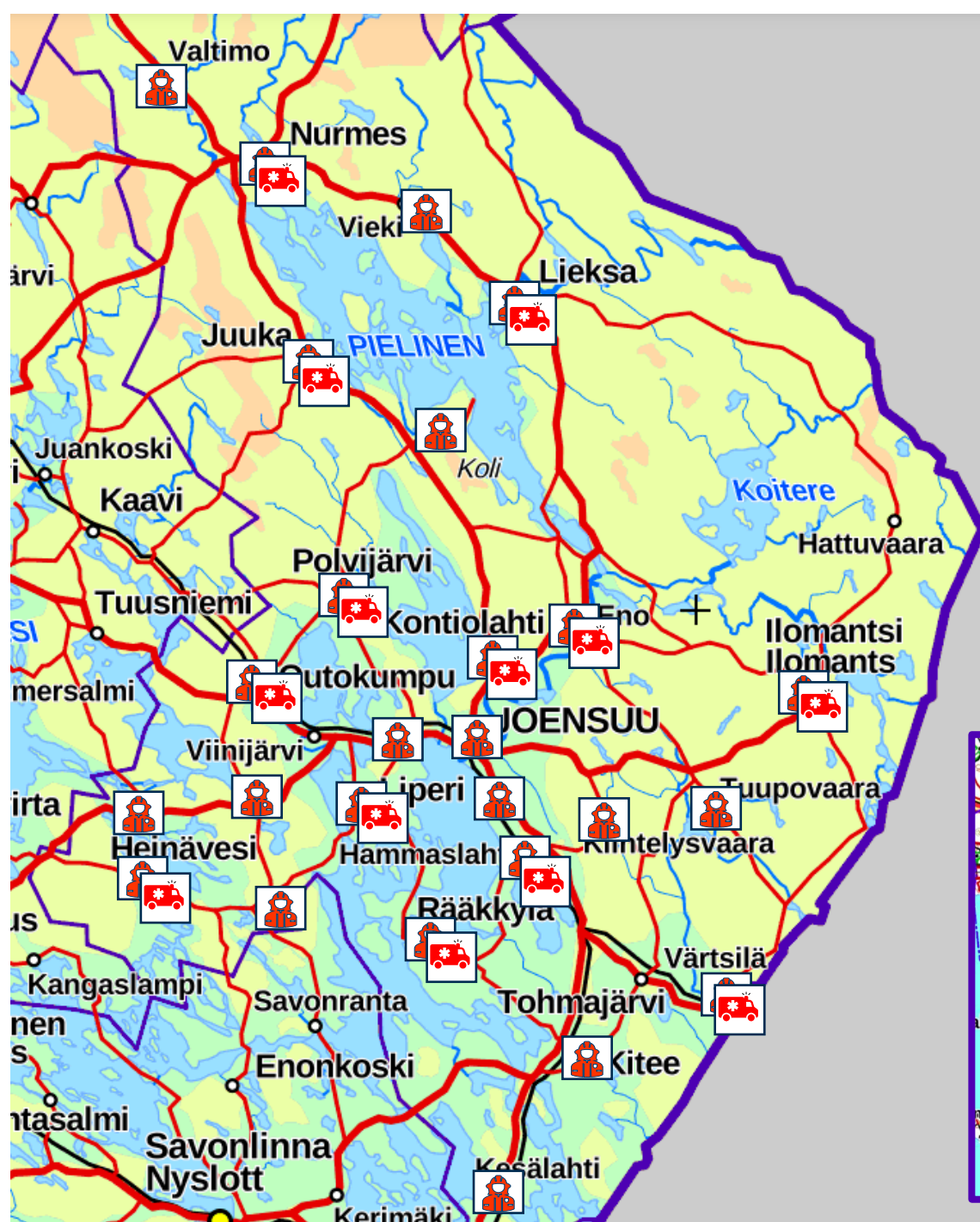
Muut palvelut

Pelastusasemat

- 1.Enon pelastusasema (ml. ensihoito)
- 2.Hammaslahden pelastusasema (ml. ensihoito)
- 3.Heinäveden pelastusasema (ml. ensihoito)
- 4.Ilomantsin pelastusasema (ml. ensihoito)
- 5.Joensuun pelastusasema (ml. ensihoito)
- 6.Juuan pelastusasema (ml. ensihoito)
- 7.Karvion pelastusasema
- 8.Kesälahden pelastusasema
- 9.Kiihtelysvaaran pelastusasema
- 10.Kiteen pelastusasema (ml. ensihoito)
- 11.Kolin pelastusasema
- 12.Kontiolahden pelastusasema (ml. ensihoito)
- 13.Lehmon pelastusasema
- 14.Lieksan pelastusasema (ml. ensihoito)
- 15.Liperin pelastusasema (ml. ensihoito)
- 16.Nurmeksien pelastusasema (ml. ensihoito)
- 17.Outokummun pelastusasema (ml. ensihoito)
- 18.Pekkalän pelastusasema (ml. ensihoito)
- 19.Polvijärven pelastusasema (ml. ensihoito)
- 20.Reijolan pelastusasema
- 21.Rääkkylän pelastusasema (ml. ensihoito)
- 22.Tohmajärven pelastusasema (ml. ensihoito)
- 23.Tuupovaaran pelastusasema
- 24.Valtimon pelastusasema
- 25.Viekin pelastusasema
- 26.Vihtarin pelastusasema
- 27.Viinijärven pelastusasema
- 28.Ylämyllyn pelastusasema

Muut palvelut

Ikäihmisten palvelut

Noin 75 eri palvelupistettä

Tarve korvaamiselle:

Juuka: Kotikallio

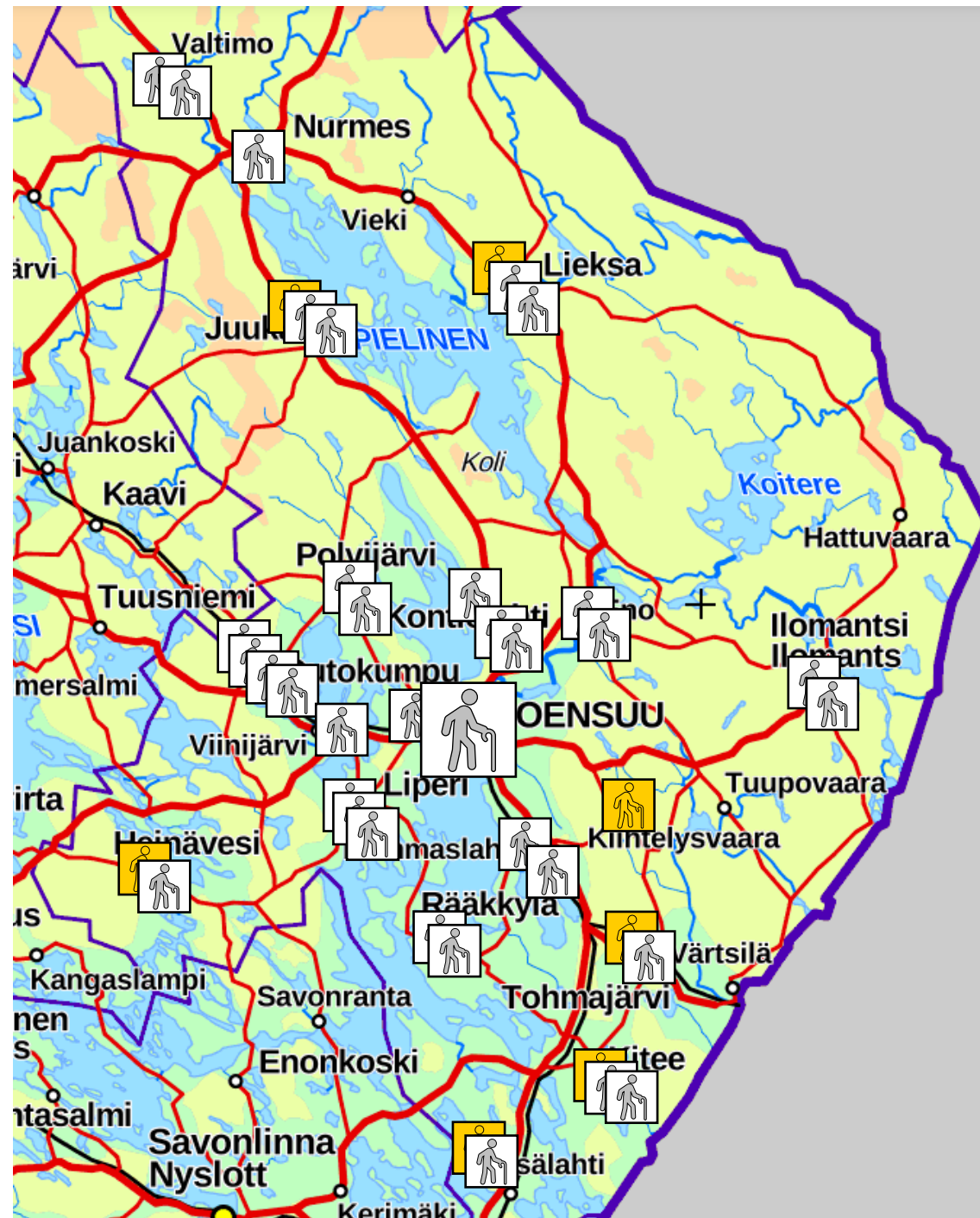
Lieksa: Partalanmäki

Kitee: Harjula, Kesätaival

Tohmajärvi: Erkkilä

Joensuu: Vaahterapiha

Heinävesi: Valkovuokko

Muut palvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelut

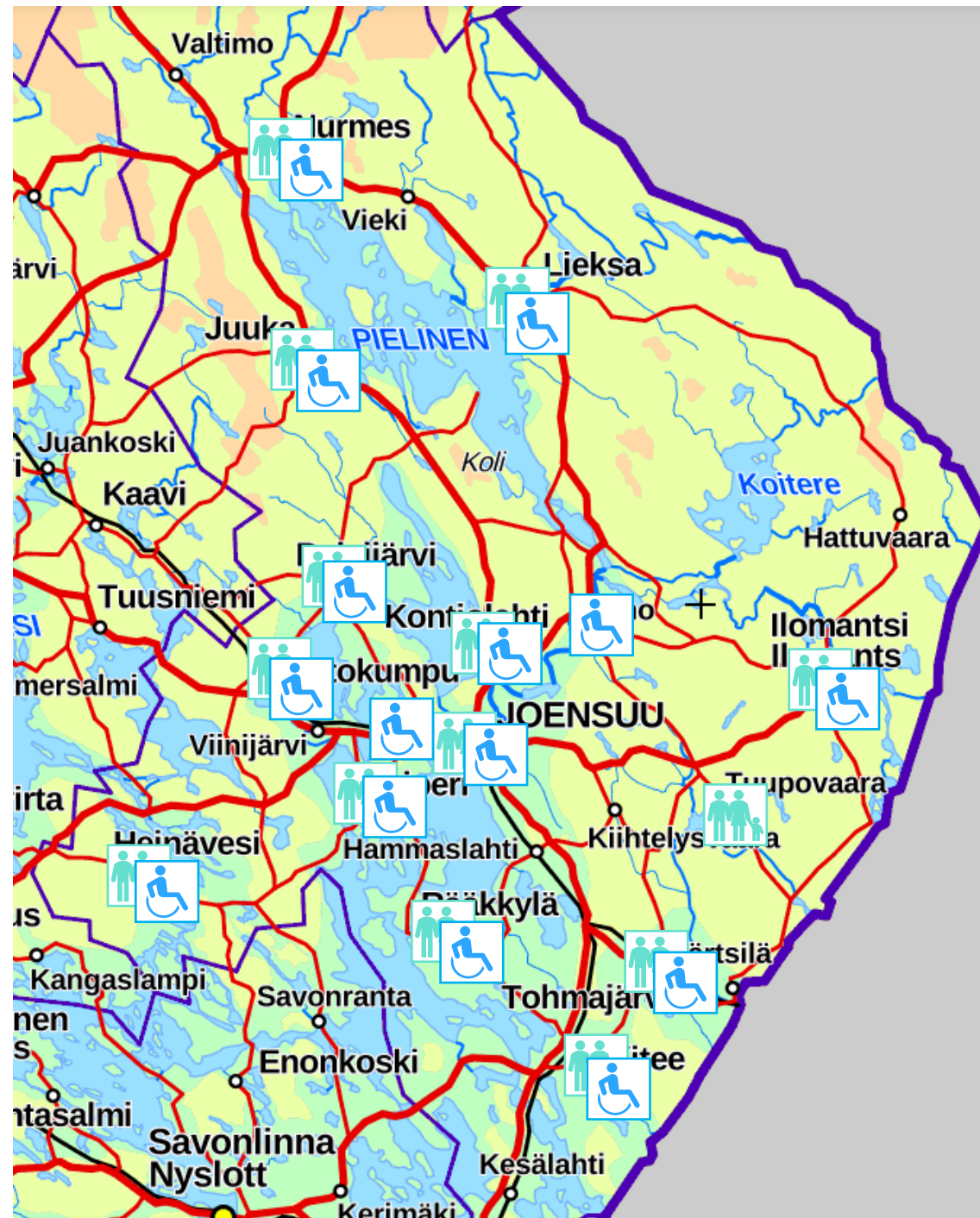
17 eri palvelupistettä, joissa
lapsiperheiden palveluja, lastensuojelun
palveluja ja työikäisten palveluja
14 kuntouttavan työtoiminnan palvelut

Vammaispalvelut

Noin 60 eri palvelupistettä, mukaan lukien päivätoiminta

13 eri kunnassa

Skenaario 1

Vahvat laajan palvelun sote-asemat

 Sotepalvelukeskus: Joensuun kantakaupungissa yksi sote-
asema vastaa palveluista n. 80 t asukkaalle. Keskukseen kootaan
myös pth:n keskitetyt palvelut (mm. digisotekeskus).
Vuodeosastot pysyvät Siilaisen sairaalassa (* kuvassa).

- ### Skenaarion keskeiset muutokset nykytilaan:

-

Skenaario 2

Monipuoliset palvelut koko maakuntaan

 Sotepalvelukeskus: Joensuun kantakaupungissa yksi sote-
asema vastaa palveluista n. 70 t asukkaalle. Keskukseen
kootaan myös pth:n keskitetyt palvelut (mm. digisotekeskus).
Vuodeosastot pysyvät Siilaisen sairaalassa (* kuvassa).

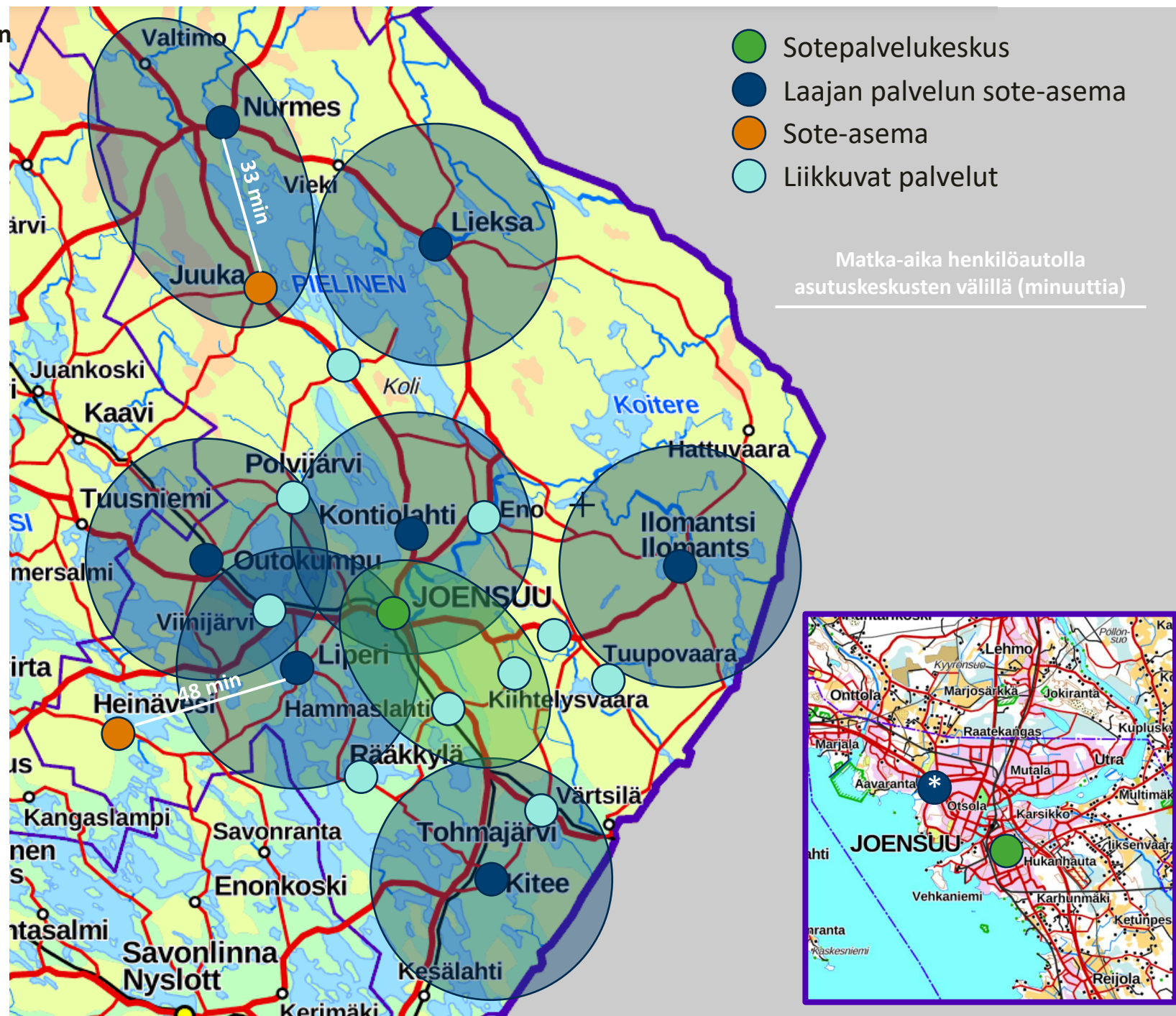
- **Laajan palvelun sote-asema:** Lähes koko maakunnan väestölle turvataan laajan palvelun sote-aseman palvelukokonaisuus korkeintaan 40 minuutin etäisyydellä. Asemat vastaavat vuodeosastotoiminnasta ja ne tuottavat myös alueellisesti lääkäripalvelut lähipalvelupisteisiin (Juuka ja Heinävesi).
- **Sote-asema:** Niillä paikkakunnilla, joissa ei ole laajan palvelun sote-asemaa, palvelujen saavutettavuutta tuetaan suppeamman palvelun sote-asemalla. Palveluvalikoima ja kiinteistö voi erota nykyisestä
- **Liikkuvat palvelut:** Palvelut tuodaan tarpeen mukaisesti (esim. 1-3 kertaa viikossa) liikkuvasti paikan päälle.

- Kantakaupungin palvelut kootaan yhteen sotepalvelukeskukseen (<40 min matka julkisin yhteyksin)
- Terveysasemien toiminta toteutetaan laajan palvelun sote-asemilta, poikkeuksina etäisyyksien vuoksi Juuka ja Heinävesi
- Hammaslahden ja Rääkkylän sekä Tuupovaaran ja Kiihtelysvaaran (Kovero) palvelut toteutetaan liikkuvina
- Valtimon palvelut tuotetaan Nurmeksessa, Tohmajärven ja Kesälahden Kiteellä, Polvijärven Outokummussa ja Enon Kontiolahdella
- Alustavat investointitarpeet: Outokumpu (jo meneillään), Lieksa, Nurmes, Joensuu (sotepalvelukeskus), Heinävesi ja liikkuvat palvelut

Sim
SOTE

Kartta: Maanmittauslaitoksen luvalla, kansalaisen karttapaikka

Skenaario 2b

Monipuoliset palvelut koko maakuntaan, täydennetty tulevaisuuslautakunta 2.6.2023

 Sotepalvelukeskus: Joensuun kantakaupungissa yksi sote-
asema vastaa palveluista n. 70 t asukkaalle. Keskukseen
kootaan myös pth:n keskitetyt palvelut (mm. digisotekeskus).
Vuodeosastot pysyvät Siilaisen sairaalassa (* kuvassa).

- **Laajan palvelun sote-asema:** Lähes koko maakunnan väestölle turvataan laajan palvelun sote-aseman palvelukokonaisuus korkeintaan 40 minuutin etäisyydellä. Asemat vastaavat vuodeosastotoiminnasta ja ne tuottavat myös alueellisesti lääkäripalvelut lähipalvelupisteisiin (Juuka ja Heinävesi).
- **Sote-asema:** Niillä paikkakunnilla, joissa ei ole laajan palvelun sote-asemaa, palvelujen saavutettavuutta tuetaan suppeamman palvelun sote-asemalla. Palveluvalikoima ja kiinteistö voi erota nykyisestä
- **Liikkuvat palvelut:** Palvelut tuodaan tarpeen mukaisesti (esim. 1-3 kertaa viikossa) liikkuvasti paikan päälle.

- Kantakaupungin palvelut kootaan yhteen sotepalvelukeskukseen (<40 min matka julkisin yhteyksin)
- Terveysasemien toiminta toteutetaan laajan palvelun sote-asemilta, poikkeuksina etäisyyksien vuoksi Juuka ja Heinävesi joissa sote-asema
- Ahmovaaran, Enon, Hammaslahden, Kesälahden, Kiihtelysvaaran, Koveron, Lehmon, Polvijärven, Rääkkylän, Tohmajärven, Tuupovaaran, Valtimon ja Viinijärven palvelut toteutetaan liikkuvina ja läheiseen laajan palvelun asemaan tukeutuen
- Alustavat investointitarpeet: Outokumpu (jo meneillään), Lieksa, Nurmes, Joensuu (sotepalvelukeskus), Heinävesi ja liikkuvat palvelut

Sim
SOTE

[illegible]

Skenaario 2b

Monipuoliset palvelut koko maakuntaan, täydennetty aluehallitus 13.6.2023

● Sotepalvelukeskus: Joensuun kantakaupungissa yksi sote-palvelukeskus vastaa palveluista n. 70 t asukkaalle. Keskukseen kootaan myös pth:n keskitetyt palvelut (mm. digisotekeskus). Vuodeosastot pysyvät Siilaisen sairaalassa (* kuvassa).

- ### Skenaarion keskeiset muutokset nykytilaan:

- [illegible]

Skenaario 3

Laaja lähitoimipaikkojen verkosto

Skenaario 3: Laaja lähitoimipaikkojen verkosto

● Laajan palvelun sote-asema: Lähes koko maakunnan väestölle turvataan laajan palvelun sote-aseman palvelukokonaisuus korkeintaan noin 30 minuutin etäisyydellä. Asemat vastaavat vuodeosastotoiminnasta ja ne tuottavat myös alueellisesti lääkäripalvelut lähipalvelupisteisiin.

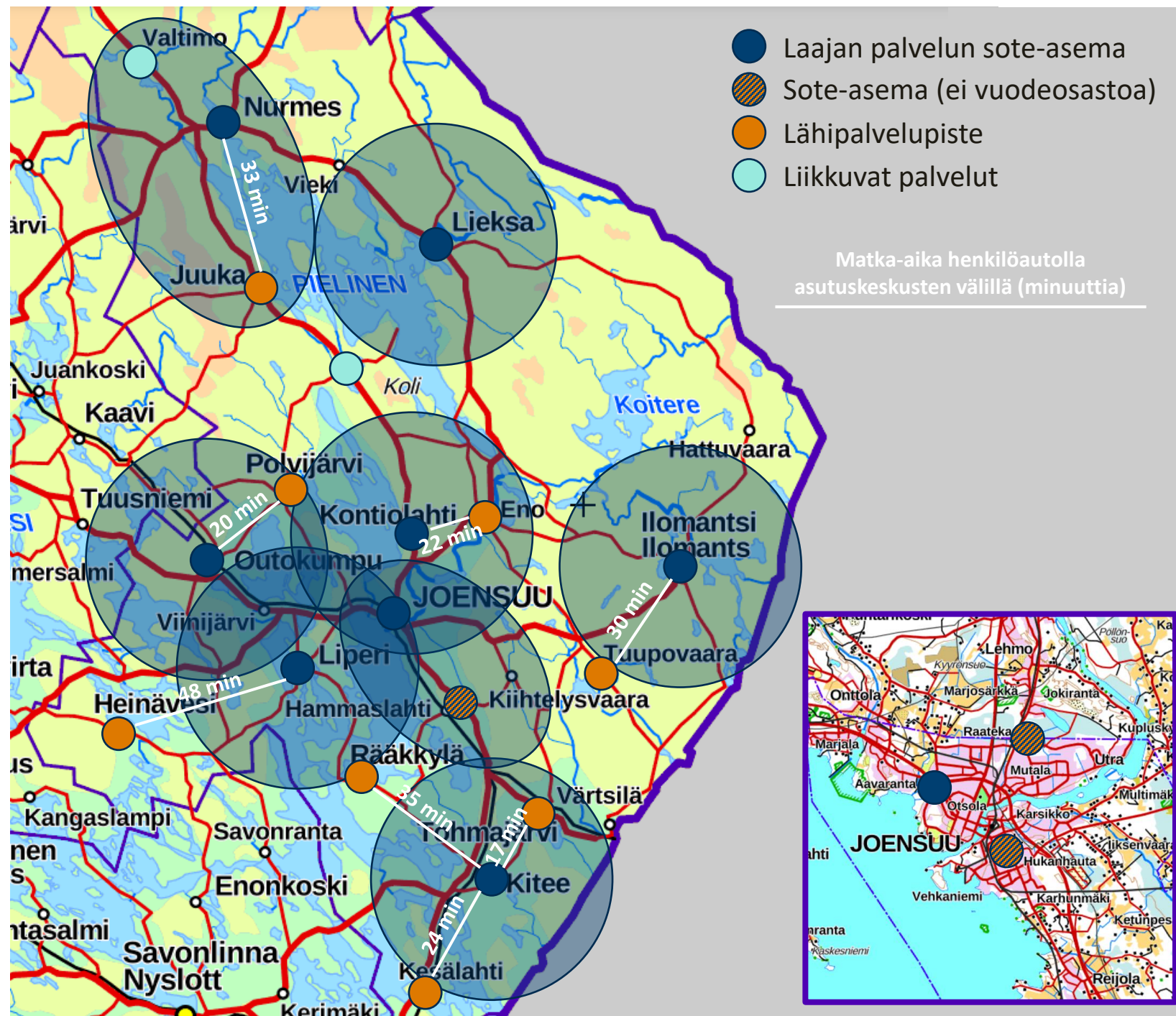
● Lähipalvelupiste (omat lääkärit): Kuten alla, mutta asemalla on oma ylilääkäri ja lääkäri työvoima

● Lähipalvelupiste: Niillä paikkakunnilla, joissa ei ole laajan palvelun sote-asemaa, palvelujen saavutettavuutta tuetaan lähipalvelupisteillä.

● Liikkuvat palvelut: Palvelut tuodaan tarpeen mukaisesti (esim. 1-3 kertaa viikossa) liikkuvasti paikan päälle.

Skenaarion keskeiset muutokset nykytilaan:

- Kantakaupungissa Rantakylän ja Lehmon palvelut tuotetaan Jukolanporttiin rakennettavalta lähipalvelupisteeltä, jossa on oma lääkäri työvoima (vuodeosastot ovat Siilaisella)
- Hammaslahden ja Kiihtelysvaaran palvelut tuotetaan Honkavaaraan rakennettavalta lähipalvelupisteeltä, jossa on oma lääkäri työvoima
- Terveysasemien toiminta jaotellaan laajan palvelun asemiin ja lähipalvelupisteisiin väestön ja etäisyyksien perusteella
- Valtimolla palvelut tuotetaan liikkuvina
- Ahmovaaraan tuotetaan liikkuvat palvelut
- Alustavat investointitarpeet: Outokumpu (jo meneillään), Lieksa, Nurmes, Jukolanportti, Siilaisen terveysaseman osia, Honkavaara, Tohmajärvi, Rääkkylä, Polvijärvi, Heinävesi ja liikkuvat palvelut

Tulevaisuuslautakunta

Aika 13.12.2022 klo 16:00 - 18:53

Paikka Tikkamäentie 16, M-talo 1. krs kokoustila Pyhäselkä tai Teams

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 46	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 47	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 48	Esityslistan hyväksyminen	5
§ 49	Aluevaltuuston puheenjohtajan katsaus tulevaisuuslautakunnalle	6
§ 50	Kehittämishankkeiden tilannekatsaus	7
§ 51	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	8
§ 52	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelma	21
§ 53	Lausuntopyyntö (VN/31113/2022) Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta	21
§ 54	Tulevaisuuslautakunnan kokousaikataulu 2023	24
§ 55	Tiedoksi annettavat asiat	25
§ 56	Muut asiat	27
§ 57	Kokouksen päättäminen	28

Osallistujat

Läsnä	Musikka Sinikka	Puheenjohtaja	
	Mäntynen Matti	Varapuheenjohtaja	
	Gustafsson Auvo	Jäsen	
	Holopainen Mervi	Jäsen	
	Kinnunen Asseri	Jäsen	Etäyhteys
	Kosela Anna-Helena	Jäsen	
	Kuivalainen Maija	Jäsen	
	Kärkkäinen Tarja	Jäsen	
	Nuutinen Pekka	Jäsen	
	Puustinen Pekka	Jäsen	Etäyhteys
	Sihvonen Aulikki	Jäsen	
	Piitulainen Juha	Varajäsen	Etäyhteys
Muut	Turunen Virpi	Edustaja, Vammaisneuvosto	Etäyhteys
	Pykäläinen Toivo	Edustaja, Vanhusneuvosto	
	Felin Elina	Esittelijä, Muutosjohtaja	

Aho Jari
(hallintopäällikkö)
Pirskanen Ilkka
Aalto Heli
Mäkisalo-Ropponen
Merja

Pöytäkirjanpitäjä

Paikalla § 46-50

Paikalla § 46-51

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Sinikka Musikka
puheenjohtaja

Jari Aho
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Asseri Kinnunen
pöytäkirjantarkastaja

Anna-Helena Kosela
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 15.12.2022 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Sähköpostiosoite: kirjaamo.hyvinvointialue@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Tulevaisuuslautakunta

§ 46

13.12.2022

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 46

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Tulevaisuuslautakunta antaa läsnäolo- ja puheoikeuden tähän kokoukseen toimitusjohtaja Ilkka Pirskaselle.

Päätös

Hyväksyttiin. Merkitään pöytäkirjaan, että kokouksen pöytäkirjanpitäjänä toimii hallintopäällikkö Jari Aho

Selostus:

Hyvinvointialuelain (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimitus kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Hallintosäännön 63 §:n mukaan kokouskutsu ja esityslista lähetetään vähintään neljä (4) kalenteripäivää ennen kokousta. Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti jäsenille ja niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus.

Kokouskutsu on lähetetty 9.12.2022.

Hallintosäännön 67 § mukaan toimitusjohtajan, esittelijän ja pöytäkirjanpitäjän lisäksi toimitusjohtajan kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus:

1. aluevaltuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla aluehallituksen kokouksessa,
2. aluehallituksen puheenjohtajalla ja hyvinvointialuejohtajalla muiden toimitusjohtajien kokouksessa, paitsi tarkastuslautakunnassa, yksilöasioiden jaostossa, aluevaltuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa ja vaalilaissa säädettyjen vaalitoimitusjohtajien kokouksissa,
3. vaikuttamistoimitusjohtajien nimeämällä jäsenillä ei ole läsnäolo-oikeutta toimitusjohtajan kokouksessa sen käsitellessä salassa pidettävää asiaa.

Muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää asianomainen toimitusjohtaja.

Toimitusjohtaja Ilkka Pirskanen aloittaa strategiajohtajan tehtävässä 1.1.2023. Aluehallitus on esittänyt aluevaltuustolle, että tulevaisuuslautakunnan esittelijänä toimii 1.1.2023 alkaen strategiajohtaja. Turvallisen siirtymän sujuvoittamiseksi on tarkoituksenmukaista antaa toimitusjohtaja Ilkka Pirskaselle läsnäolo- ja puheoikeus kokoukseen 13.12.2022, koska käsiteltävät asiat jatkuvat vuodelle 2023.

Tulevaisuuslautakunta

§ 47

13.12.2022

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 47

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Asseri Kinnusen ja Anna-Helena Koselan. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla heti kokouksen jälkeen.

Tulevaisuuslautakunta

§ 48

13.12.2022

Esityslistan hyväksyminen

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 48

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta

§ 49

13.12.2022

Aluevaltuuston puheenjohtajan katsaus tulevaisuuslautakunnalle

746/00.01.03.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 49

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston puheenjohtaja Merja Mäkisalo-Ropposen katsauksen ajankohtaisista asioista.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Selostus

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston puheenjohtaja Merja Mäkisalo-Ropponen kertoo ajankohtaisista asioista tulevaisuuslautakunnalle.

Hallintosäännön mukaan toimitellaan voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa.

Tulevaisuuslautakunta

§ 50

13.12.2022

Kehittämishankkeiden tilannekatsaus

748/00.01.03.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 50

Lisätiedot va. Kehittämisjohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi.

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi va. kehittämisjohtaja Heli Aallon tilannekatsauksen kehittämishankkeista.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus Hallintosäännön mukaan tulevaisuuslautakunnan tehtävänä on päättää toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista ja ohjata kehittämishankkeita organisaatioriippumattomasti.

Tulevaisuuslautakunta päätti 7.9.2022 § 31, että se käsittelee ja ohjaa hankkeita vähintään kerran vuodessa. Ensimmäiseksi raportointiajankohdaksi sovittiin joulukuu 2022.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa.

Liitteet

[1] Hankkeiden tilannekatsaus 13.12.2022

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia

749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi
Päätösehdotus	Muutosjohtaja Felin Elina: Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle. Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonen oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31
Selostus	<u>Valmistelun lähtökohdat</u> Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2 mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen. Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista
- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut
- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiatyön pohjantähtenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiselle asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt
8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteenä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keskisen alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteessa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssittisesti nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkään yhtenevä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 % terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokemus palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokanavia ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullaan kustannustekijänä huomioimaan osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa. Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteessä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisenä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200 sairaanhoitajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli 17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoitukseen liittyvät kysymykset.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologisia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyttä saataisiin parannettua.

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisinta. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asioinnista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutuksia tai asiakasta asiointissaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoidossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötyötä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetilä digitalisaatioasteen kasvattamiseksi. Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden ohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelemaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Tulevaisuuslautakunta

§ 51

13.12.2022

Suuri joukko päättyneitä tai päättymässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarveakioiduilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna.

Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveyspalvelujen integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Liitteet

[2] Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma - tausta-aineisto

Tulevaisuuslautakunta

§ 52

13.12.2022

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelma
750/00.01.02.01/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 52

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi.

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta päättää palveluverkkosuunnitelman valmistelun periaatteista edellä 51 §:ssä kuvatun mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus Palveluverkkosuunnitelman valmistelu käynnistyy rinnakkain palvelustrategiatyön kanssa. Valmistelu ja lähtötilanne on kuvattu edellä 51 §:ssä.

Tulevaisuuslautakunta

§ 53

13.12.2022

Lausuntopyyntö (VN/31113/2022) Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta
649/03.00.00.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 53

Lisätiedot

Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi.

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta antaa asiassa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon:

Asetusluonnoksessa esitetyt sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisen yhteistyösopimuksen sisältöä tarkentavat säädökset ovat pääsääntöisesti tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia. Tulevaisuuslautakunta pyytää kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriötä kiinnittämään huomiota seuraaviin kohtiin:

1 § 2 kohdan määritelmää vaativimmista vammaispalveluista on tarpeen täsmentää. Vaatimus sopia yhteistyöstä näissä moniammatillisesti ja ensisijaisesti lähipalveluina toteutettavissa palveluissa ei yksilöidy riittävän tarkasti perustelumuiistiossa.

2 § TKKI-toimintojen strateginen yhteistyö yhteistyöalueella on kannatettavaa, mutta sen tulee perustua vapaaehtoisuuteen, eikä pakottavaan lainsäädäntöön. Kirjauksessa tulee jättää riittävä liikkumavara ja päätösvalta TKKI-toiminnassa hyvinvointialueille itselleen, kunkin oman hyvinvointialuestrategian ja paikallisten tarpeiden mukaisesti.

3 § osalta yhteistyö on kannatettavaa, mutta sen tulee perustua vapaaehtoisuuteen, eikä pakottavaan lainsäädäntöön. On kiinnitettävä huomioita siihen, että yhteistyössä painottuu yhteinen vapaaehtoinen sopiminen ja hyvinvointialueet yhdessä määrittävät ne järjestelmät, joissa yhteistyön tekeminen on järkevää.

4 § kohdan 1 sanamuotoa tulisi korjata, koska lauseesta tulee virheellinen johtopäätös, että HUS-yhtymä ohjaisi yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden rinnalla kaikkien hyvinvointialueiden valmiussuunnittelua. Tämä ei liene tarkoitus.

Asetuksen 4 § 1 mom 3 k osalta perustelumuiistiossa todetaan, että yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista

Tulevaisuuslautakunta

§ 53

13.12.2022

ohjaavan ”Ryhmän kokoonpanossa tulisi huomioida perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalihuollon ja pelastustoimen edustus sekä tarvittava asiantuntemus ympäristöterveydenhuollosta ja alueen kuntien varautumisesta. Edellä mainittujen lisäksi kaikessa valmius ja varautumistoiminnassa tulisi huomioida yksityinen ja kolmas sektori.” Perustelumuistiossa kirjatun lisäksi ryhmän kokoonpanossa olisi hyvä huomioida myös tukipalvelujen kuten logistiikan, hankintojen ja ruokahuollon riittävä edustus, koska ne ovat isossa roolissa esim. osana materiaalisen varautumisen prosessia. Yhteistyö materiaalien hankinnassa ja sopimuksissa liittyy myös materiaaliseen varautumiseen. Lainsäädännön tulee mahdollistaa hyvinvointialueiden yhteistyö materiaalihankinnoissa ja tietyissä palveluhankinnoissa, mutta on hyvä, että se nyt esitetyllä tavalla perustuu vapaaehtoiseen sopimiseen niistä asioista, joissa hyvinvointialueet näkevät hyötyjä hyvinvointialuerajat ylittävässä yhteistyössä.

5-6 § Ei lausuttavaa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännö mukaisesti tulevaisuuslautakunta vastaa yhteistyöalueen yhteistyön ohjaamisesta

Suomi on jaettu viiteen yhteistyöalueeseen ja kukin hyvinvointialue, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä kuuluu yhteen viidestä yhteistyöalueesta. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue kuuluu Itä-Suomen yhteistyöalueeseen yhdessä Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden kanssa.

Yhteistyöalueen tarkoitus on turvata palvelujen saatavuus ja sopia työnjaosta tehtävissä, joissa tarvitaan osaamisen varmistamiseksi tai kustannustehokkaan toiminnan vuoksi alueellista yhteistyötä. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä sote-järjestämislaki) 35 §:n mukaan kukin eri yhteistyöalueeseen siten, että kullakin yhteistyöalueella on yksi yliopistosairaala.

Tulevaisuuslautakunta

§ 53

13.12.2022

Samaan yhteistyöalueeseen kuuluvat hyvinvointialueet laativat hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen, jonka sisällöstä ja valmistelusta säädetään sote-järjestämislain 36 ja 37 §:ssä. Yhteistyösopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen turvaamiseksi. Yhteistyösopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta. Lisäksi sopimuksessa on varmistettava, että yhteistyösopimuksen perusteella sosiaali- ja terveydenhuoltoa antavassa toimintayksikössä on tehtävän hoitamiseksi riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen.

Asetusluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi samaan yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen tarkemmasta sisällöstä ja valmistelusta.

Asetusluonnoksen mukaan yhteistyöalueen hyvinvointialueiden on yhteistyösopimuksessa sovittava sote-järjestämislain 36 §:ää täydentäen seuraavista asioista: harvoin tarvittavien tai erityisen vaativien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä, koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan yhteensovittamisesta, yhteistyöstä sähköisissä palveluissa ja tietojärjestelmissä, häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisesta sekä valmiusyksikön toiminnan järjestämisestä. Lisäksi Eteläisen yhteistyöalueen on sovittava Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tehtävistä.

Lausuntoja pyydetään kaikkiin yllä mainittuihin asetuksen pykälään liittyen.

Liitteet

- [3] Lausuntopyyntö (VN/31113/2022) Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta
- [4] YTA-asetusluonnos 18112022 lausuntokierros
- [5] YTA asetusmuistioluonnos 18112022 lausuntokierros

Tulevaisuuslautakunta

§ 54

13.12.2022

Tulevaisuuslautakunnan kokousaikataulu 2023

747/00.02.01/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 54

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunnan kokousajankohdat vuodelle 2023 ovat:

Keskiviikko 18.1.2023 klo 15
Keskiviikko 15.2.2023 klo 15
Keskiviikko 15.3.2023 klo 15
Keskiviikko 12.4.2023 klo 15
Keskiviikko 24.5.2023 klo 15
Keskiviikko 21.6.2023 klo 15
Keskiviikko 16.8.2023 klo 15
Keskiviikko 20.9.2023 klo 15
Keskiviikko 25.10.2023 klo 15
Keskiviikko 15.11.2023 klo 15
Keskiviikko 20.12.2023 klo 15.

Päätös Hyväksyttiin sillä muutoksella että 18.1.2023 kokous muutetaan pidettäväksi 19.1.2023 klo 12.00 (yhteiskokous aluehallituksen kanssa).

Selostus Hallintosäännön 61 § mukaan toimitellaan päättää kokouksensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimitellaan jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Tulevaisuuslautakunnan kokousaikatauluksi esitetään pääsääntöisesti kuukauden kolmatta keskiviikkoa klo 15. Tällöin asioiden käsittely rytmittyy aluehallituksen kokousten mukaisesti, mikä sujuvoittaa tulevaisuuslautakunnasta aluehallitukseen menevien asioiden käsittelyä. Tästä poikkeuksena ovat huhtikuun ja toukokuun kokoukset, joiden ajankohdassa on huomioitu palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun aikataulu sekä lokakuun kokous, jonka ajankohdassa on huomioitu syysloma.

Tulevaisuuslautakunta

§ 55

13.12.2022

Tiedoksi annettavat asiat

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 55

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee asiakirjat tiedokseen.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Selostus

Tulevaisuuslautakunnalle saatetaan tiedoksi seuraavat asiat:

- Päätös (VN/23637/2022): Valtionavustuksen myöntäminen työelämään kuntouttavien mielenterveyspalvelujen IPS- Sijoita ja valmenna! -kehittämishankkeen toteuttamiseen.
- Päätös (VN18594/2021): Valtionavustuksen siirtäminen hyvinvointialueen käyttöön – Palliatiivisen hoidon palveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen KYS erityisvastuualueella
- Pöytäkirjan ote § 62 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan evästyksset vuoden 2023 ohjelmatyökokonaisuuden suunnitteluun

Liitteet

- [6] Päätös (VN/23637/2022) Valtionavustuksen myöntäminen työelämään kuntouttavien mielenterveyspalvelujen IPS- Sijoita ja valmenna! -kehittämishankkeen toteuttamiseen.
- [7] Päätös (VN/18594/2021) Valtionavustuksen siirtäminen hyvinvointialueen käyttöön – Palliatiivisen hoidon palveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen KYS erityisvastuualueella - Sosiaali- ja terveysministeriö
- [8] Liite 1: Päätös (VN/18594/2021) Valtionavustuksen siirtäminen hyvinvointialueen käyttöön – Palliatiivisen hoidon palveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen KYS erityisvastuualueella - Sosiaali- ja terveysministeriö
- [9] Liite 2: Päätös (VN/18594/2021) Valtionavustuksen siirtäminen hyvinvointialueen käyttöön – Palliatiivisen hoidon palveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen KYS erityisvastuualueella - Sosiaali- ja terveysministeriö
- [10] Liite 3: oikaisuvaatimusosoitus (fi)
- [11] Pöytäkirjan ote § 62 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan evästyksset vuoden 2023 ohjelmatyökokonaisuuden suunnitteluun

Tulevaisuuslautakunta

§ 55

13.12.2022

[12] Liite 1: Ohjelma- ja suunnitelmatyö

[13] Liite 2: Pohjois-Karjalan perhekeskuksen toimintasuunnitelma

Tulevaisuuslautakunta

§ 56

13.12.2022

Muut asiat

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 56

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Päätös

Muita asioita ei ollut.

Tulevaisuuslautakunta

§ 57

13.12.2022

Kokouksen päättäminen

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 57

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.53

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 46, § 47, § 48, § 49, § 50, § 51, § 52, § 53, § 54, § 55, § 56, § 57

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Tulevaisuuslautakunta

Aika 15.02.2023 klo 17:00 - 19:16

Paikka Tikkamäentie 16, M-talo 1. krs kokoustila Pielinen

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 11	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 12	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 13	Esityslistan hyväksyminen	5
§ 14	Strategiajohtajan katsaus	6
§ 15	Palvelujen piiriin pääsyn tilannekatsaus	7
§ 16	Asiakaskokemus- sekä asiakas- ja potilasturvallisuuskatsaus vuodesta 2022	8
§ 17	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	9
§ 18	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelma	22
§ 19	Hankehakemus kuntouttavasta työtoiminnasta	24
§ 20	Tiedoksi annettavat asiat	27
§ 21	Muut asiat	28
§ 22	Kokouksen päättäminen	29

Osallistujat

Läsnä	Musikka Sinikka	Puheenjohtaja	
	Mäntynen Matti	Varapuheenjohtaja	
	Gustafsson Auvo	Jäsen	
	Holopainen Mervi	Jäsen	
	Räty Marjatta	Varajäsen	Asseri Kinnusen varajäsen
	Kosela Anna-Helena	Jäsen	
	Kuivalainen Maija	Jäsen	
	Kärkkäinen Tarja	Jäsen	
	Nuutinen Pekka	Jäsen	
	Puustinen Pekka	Jäsen	
	Sihvonen Aulikki	Jäsen	
Poissa	Kinnunen Asseri	Jäsen	Ilmoittanut esteestä
Muut	Heinonen Eila	Aluehallituksen nimeämä jäsen	Poistui klo 17:39
	Rantaeskola Sini	Edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto	Poistui klo 17:22
	Turunen Virpi	Edustaja, Vammaisneuvosto	

Pykäläinen Toivo	Edustaja, Vanhusneuvosto	
Tuononen Tiina	Edustaja, Nuorisovaltuusto	
Mustonen Juha	Aluehallituksen puheenjohtaja	Poistui klo 18:48
Pirskanen Ilkka	Esittelijä, Strategiajohtaja	
Pesonen Mika	Pöytäkirjanpitäjä	
Felin Elina	Muutosjohtaja, asiantuntija	
Aalto Heli	Kehittämisjohtaja, asiantuntija	
Kivinen Petri	Hallintoylilääkäri, asiantuntija	Poistui klo 19:11

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Sinikka Musikka
puheenjohtaja

Mika Pesonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Pekka Nuutinen
pöytäkirjantarkastaja

Pekka Puustinen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 16.02.2023 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Tulevaisuuslautakunta

§ 11

15.02.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 11

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Todetaan lisäksi, että kokoukseen on kutsuttu asiantuntijoina muutosjohtaja Elina Felin, Kehittämiskojohtaja Heli Aalto ja hallintoylilääkäri Petri Kivinen.

Päätös

Todettiin.

Tulevaisuuslautakunta antoi läsnäolo- ja puheoikeuden kokoukseen muutosjohtaja Elina Felinille, kehittämisjohtaja Heli Aallolle ja hallintoylilääkäri Petri Kiviselle.

Selostus:

Hyvinvointialuelain (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimitielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Hallintosäännön 63 §:n mukaan kokouskutsu ja esityslista lähetetään vähintään neljä (4) kalenteripäivää ennen kokousta. Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti jäsenille ja niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus.

Tulevaisuuslautakunta

§ 12

15.02.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 12

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Pekka Nuutisen ja Pekka Puustisen. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla kokouksen jälkeen.

Tulevaisuuslautakunta

§ 13

15.02.2023

Esityslistan hyväksyminen

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 13

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta

§ 14

15.02.2023

Strategiajohtajan katsaus

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 14

Lisätiedot	Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, puh. 013 330 4500
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedokseen katsauksen ajankohtaisista asioista.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	Strategiajohtajan katsaus ajankohtaisiin asioihin.
Liitteet	[1] Strategiajohtajan katsaus 15.2.2023

Tulevaisuuslautakunta

§ 15

15.02.2023

Palvelujen piiriin pääsyn tilannekatsaus

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 15

Lisätiedot	Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, puh. 013 330 4500
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedokseen raportin palvelujen piiriin pääsystä.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön 10 §:n 12 kohdan mukaan tulevaisuuslautakunta seuraa ja arvioi palvelujen piiriin pääsyä, saatavuutta ja saavutettavuutta järjestäjän näkökulmasta organisaatioriippumattomasti.
Liitteet	[2] Hoitoonpääsyn raportti 15.2.2023

Tulevaisuuslautakunta

§ 16

15.02.2023

Asiakaskokemus- sekä asiakas- ja potilasturvallisuuskatsaus vuodesta 2022
1890/00.01.03.00/2023

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 16

Lisätiedot Kehittämiskoordinaattori Heli Aalto
heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedokseen asiakaskokemuksen sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden katsauksen vuodelta 2022.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Sini Rantaeskola poistui asian käsittelyn jälkeen.

Selostus Tulevaisuuslautakunnan tehtäviin kuuluu hallintosäännön § 10 kohdan 11 mukaan palvelujen tuottamisen laadun seuranta ja arviointi järjestäjän näkökulmasta organisaatioriippumattomasti. Hyvinvointialueen operatiivista laatutyötä koordinoi ja kehittää laadunhallinnan ohjausryhmä, jossa on edustus kaikilta toimialueilta. Vuonna 2023 koostetaan ensimmäinen laaja laaturaportti, joka on tarkoitus tuoda tulevaisuuslautakunnan käsittelyyn lokakuussa 2023. Siihen asti laadun seurantaa ja arviointia toteutettaisiin osavuosisikatsausaikatauluun yhdistetysti asiakaskokemuksen ja -turvallisuuden osa-alueilta. Laatuun ja sen seurantaan hyvinvointialueella kuuluvat mm. asiakaskokemuksen sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden osa-alueet. Tässä ensimmäisessä katsauksessa käsitellään Hyvinvointialueelle siirtymisen tilanne, eli toimintaluvut näistä kahdesta laadun osa-alueesta vuodelta 2022.

Liitteet

[3] Asiakaskokemus- sekä asiakas- ja potilasturvallisuuskatsaus vuodesta 2022

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia
749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi
Päätösehdotus	Muutosjohtaja Felin Elina: Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle. Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonen oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31
Selostus	<u>Valmistelun lähtökohdat</u> Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2 mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmanä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen.
Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista
- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut
- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset
- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiatyön pohjantähtenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiselle asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu
11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteenä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskeisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keski- alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteissa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssillä nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkärripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkaan yhtenevä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 %

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokema palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokanavia ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullaan kustannustekijänä huomioimaan osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa. Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteenä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisestä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200 sairaanhoitajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli 17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoitukseen liittyvät kysymykset.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologisia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyttä saataisiin parannettua.

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisin. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asiointista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutuksia tai asiakasta asiointissaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoidossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötyötä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetila digitalisaatioasteen kasvattamiseksi. Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelevaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

terveysministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Suuri joukko päättyneitä tai päätymässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 51
§ 17

13.12.2022
15.02.2023

kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioituilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna. Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveystalouden integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 17

Lisätiedot

Muutosjohtaja Elina Felin
elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eila Heinonen poistui asian käsittelyn aikana.

Selostus

Palvelustrategiatyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 52
§ 18

13.12.2022
15.02.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelma
750/00.01.02.01/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 52

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi.

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta päättää palveluverkkosuunnitelman valmistelun periaatteista edellä 51 §:ssä kuvatun mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus Palveluverkkosuunnitelman valmistelu käynnistyy rinnakkain palvelustrategiatyön kanssa. Valmistelu ja lähtötilanne on kuvattu edellä 51 §:ssä.

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 18

Lisätiedot Hallintoylilääkäri Petri Kivinen
petri.kivinen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palveluverkkotyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Juha Mustonen poistui asian käsittelyn aikana.

Tulevaisuuslautakunta
Tulevaisuuslautakunta

§ 52
§ 18

13.12.2022
15.02.2023

Selostus

Palveluverkkotyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta

§ 19

15.02.2023

Hankehakemus kuntouttavasta työtoiminnasta

1893/00.01.05.00/2023

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 19

Lisätiedot

Kehittämisohtaja Heli Aalto
heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää jättää kuntouttavan työtoiminnan hankehakemuksen ja valtuuttaa kehittämisohtajan saattamaan sen loppuun määräaikaan mennessä sekä tekemään siihen tarvittavat muutokset rahoittajan mahdollisen ohjauksen puitteissa myös hakuajan jälkeen ennen rahoituspäätöstä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että asiantuntija Petri Kivinen poistui asian käsittelyn aikana.

Selostus

Työelämän muutokset, työvoiman saatavuuden heikkeneminen sekä palvelujen järjestämistapaan tulleet muutokset ovat luoneet luontevan paikan lähteä kehittämään kuntouttavan työtoiminnan sisältöä Pohjois-Karjalan alueella. Näiden muutosten myötä Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote hakee yhteistyössä Karelia ammattikorkeakoulun kanssa 4 vuoden hanketta kuntouttavan työtoiminnan kehittämiseen maakunnallisesti. Hankkeessa syntyy uudenlainen, asiakkaiden ja työelämän tarpeisiin vastaava tapa toteuttaa kuntouttavan työtoiminnan pajatoimintaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella.

Hankkeen kohderyhmänä ovat kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat (työikäiset) ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan henkilöstö sekä Karelia-ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijat. Välillisinä kohderyhminä ovat kuntien työllisyyspalvelut, yhteistyöverkostot kuten työkyvyntuen tiimit, mielenterveys- ja päihdepalvelut, kuntien ja mm. järjestöjen työtoimintapaikkoja tarjoavat tahot, Karelia ammattikorkeakoulun opettajat ja opinto-ohjaajat ja jatkuvan oppimisen palvelut.

Kuntouttavan työtoiminnan palvelun kehittämisessä kokeillaan uudenlaisia asiakaslähtöisiä toimintamalleja ja sisältöjä, kuten digitaaliset palvelut ja liikkuvat palvelut kuntouttavan työtoiminnan pajatoiminnan kivijalkatoiminnan lisänä. Huomiota kiinnitetään myös asiakkaiden osallisuuteen toiminnan kehittämisessä, tässä apuna käytetään asiakasraatia, kokemusosaajia sekä Karelian osaamista. Hankkeen aikana pilotoidaan ja otetaan käyttöön työ- ja toimintakyvyn arvioinnin väline. Hanke toteutetaan ryhmähankkeena Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Karelia ammattikorkeakoulun kesken. Siun sote hyvinvointialue ja Karelia-ammattikorkeakoulu ja ovat strategisia kumppaneita, jotka haluavat yhdessä kehittää alueen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamista. Erityisesti halutaan vastata yhä kiihtyviin työvoiman saatavuushaasteisiin ja varmistaa osaamisen perustaso kaikille. Hankkeen yhteisellä toteutuksella saadaan hankkeen tuloksena suurempi vaikuttavuus, kun projektin toiminnot vaikuttavat Siun Soten kautta koko maakunnan alueella. Työelämän ja oppilaitoksen nykyisen pistemäisen yhteistyö-toimintamallin sijaan tavoitellaan systemaattista yhteistyötä opiskelijoiden kiinnittymisessä työelämään ja etenkin toimialueisiin, joissa on työvoimapulaa. Karelian osaamisen vahvuutena on digiosaaminen ja osallisuuden keinojen vahvistaminen.

Rahoitusta hankkeelle haetaan Ely-keskukselta ESR+ ohjelmasta toimintalinja 4:stä ”Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi” erityistavoitteesta 4.3. yhdenvertaiseen osallisuuteen.

Hankkeen hakuaika on ollut varsin lyhyt (haku aukesi 10.1.2023) ja siitä syystä lautakunnalle ei voida vielä esitellä lopullista hakemusta ja talousarvioita. Osatoteuttajan valmistelutyö on myös kesken, eikä sitä näin ollen ole voitu tuoda vielä tässä vaiheessa tiedoksi.

Hankehakemus on valmisteltu yhteistyössä kehittämissyksikön sekä perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueen kanssa. Rahoituspäätöksen aikataulusta ei ole tässä vaiheessa annettu ennakkotietoa rahoittajan toimesta, mutta arvio on, että päätös tulee loppuvuodesta 2023. Hankehakemus on valmisteltu niin, että hankkeen aloitus on suunniteltu 1.9.2023. Vuoden 2023 alustava kustannusarvio on n. 159 544€ (nettokustannusarvio) ja omarahoitusosuus 31909€. Vuoden 2023 omarahoitusosuus katetaan kehittämissyksikön ja perhe- ja sosiaalipalvelujen talousarviosta. Omarahoitusosuus tulee siis huomioida ensisijaisesti vuoden 2024 - 2027 talousarvioissa.

Hyvinvointialueen osuuden nettokustannusarvio vuosille 2023 - 2027 on yhteensä 1 913 800 €. Rahoitus on 80 %, eli omavastuuosuus on 20 % 382 760€.

Tulevaisuuslautakunta

§ 19

15.02.2023

Hankehakemus jätetään viimeistään 24.2.2023. Rahoituspäätös tuodaan lautakunnan käsittelyyn mahdollisimman pian rahoituksen varmistuttua.

Liitteet

[4] Tarveselvitys kuntouttava työtoiminta

Tulevaisuuslautakunta

§ 20

15.02.2023

Tiedoksi annettavat asiat

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 20

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Päätös

Ei tiedoksi annettavia asioita.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta

§ 21

15.02.2023

Muut asiat

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 21

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Päätös

Ei muita asioita.

Tulevaisuuslautakunta

§ 22

15.02.2023

Kokouksen päättäminen

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 22

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.16.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 11, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 18, § 20, § 21, § 22

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 19

OIKAISUVAATIMUS / ALUEHALLITUS

Oikaisuvaatimusoikeus

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- hyvinvointialueen jäsen

Oikaisuvaatimusoikeutta ei kuitenkaan ole, mikäli työntekijällä on oikeus saattaa asia pääsopimuksen mukaisesti paikallisneuvotteluun.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallitus:

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu
Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.
Sähköpostiosoite: kirjaamo.hyvinvointialue@siunsote.fi
Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)
Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- se, millaista oikaisua vaaditaan
- millä perusteella oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Tulevaisuuslautakunta

Aika 15.03.2023 klo 15:00 - 17:59

Paikka Tikkamäentie 16, M-talo 1. krs kokoushuone Pielinen tai etäyhteys

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 23	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 24	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 25	Esityslistan hyväksyminen	6
§ 26	Strategiajohtajan katsaus	7
§ 27	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	8
§ 28	Asiakasohjaus ja palvelualustaratkaisut hyvinvointialueella	24
§ 29	SBM-toiminnanohjausjärjestelmän hankinta ja käyttöönotto ikäihmisten palveluihin ja tilannekeskukseen	29
§ 30	Suojaa-hankkeen jatkohaku	31
§ 31	Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta -hankehakemus	33
§ 32	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle (RRP)	35
§ 33	Tiedoksi annettavat asiat	46
§ 34	Muut asiat	47
§ 35	Kokouksen päättäminen	48

Osallistujat

Läsnä	Musikka Sinikka	Puheenjohtaja	
	Mäntynen Matti	Varapuheenjohtaja	
	Gustafsson Auvo	Jäsen	
	Holopainen Mervi	Jäsen	
	Räty Marjatta	Varajäsen	Asseri Kinnusen varajäsen
	Kosela Anna-Helena	Jäsen	
	Piitulainen Juha	Varajäsen	Maija Kuivalaisen varajäsen
	Kärkkäinen Tarja	Jäsen	
	Nuutinen Pekka	Jäsen	
	Puustinen Pekka	Jäsen	
	Sihvonen Aulikki	Jäsen	
Poissa	Kinnunen Asseri	Jäsen	
	Kuivalainen Maija	Jäsen	
	Rantaeskola Sini	Edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto	

Muut	Turunen Virpi	Edustaja, Vammaisneuvosto	
	Heinonen Eila	Aluehallituksen nimeämä jäsen	
	Happonen Tarja	Varaedustaja	Sini Rantaeskolan varaedustaja, etäyhteys
	Pykäläinen Toivo	Edustaja, Vanhusneuvosto	
	Tuononen Tiina	Edustaja, Nuorisovaltuusto	
	Pirskanen Ilkka	Esittelijä, Strategiajohtaja	
	Pesonen Mika Felin Elina	Pöytäkirjanpitäjä Muutosjohtaja, asiantuntija	Poistui klo 17:19
	Kivinen Petri	Hallintoylilääkäri, asiantuntija	Poistui klo 17:19
	Aalto Heli	Kehittämisjohtaja, asiantuntija	

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Sinikka Musikka
puheenjohtaja

Mika Pesonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Aulikki Sihvonen
pöytäkirjantarkastaja

Auvo Gustafsson
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 16.03.2023 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Tulevaisuuslautakunta

§ 23

15.03.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 23

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Todetaan lisäksi, että kokoukseen on kutsuttu asiantuntijoina muutosjohtaja Elina Felin, kehittämisjohtaja Heli Aalto ja hallintoylilääkäri Petri Kivinen.

Päätös

Todettiin. Tulevaisuuslautakunta antoi läsnäolo- ja puheoikeuden kokoukseen muutosjohtaja Elina Felinille, kehittämisjohtaja Heli Aallolle ja hallintoylilääkäri Petri Kiviselle.

Selostus:

Hyvinvointialuelain (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Hallintosäännön 63 §:n mukaan kokouskutsu ja esityslista lähetetään vähintään neljä (4) kalenteripäivää ennen kokousta. Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti jäsenille ja niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus.

Tulevaisuuslautakunta

§ 24

15.03.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 24

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Aulikki Sihvosen ja Auvo Gustafssonin. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla kokouksen jälkeen.

Tulevaisuuslautakunta

§ 25

15.03.2023

Esityslistan hyväksyminen

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 25

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta

§ 26

15.03.2023

Strategiajohtajan katsaus

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 26

Lisätiedot	Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, puh. 013 330 4500
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedokseen katsauksen ajankohtaisista asioista.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	Strategiajohtajan katsaus ajankohtaisiin asioihin.
Liitteet	[1] Strategiajohtajan katsaus 15.3.2023

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia
749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi
Päätösehdotus	Muutosjohtaja Felin Elina: Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle. Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonen oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31
Selostus	

Valmistelun lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2 mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet,

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen. Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista
- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut
- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset
- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiatyön pohjantähtenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiselle asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt
8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu
11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteenä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoidaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keskisen alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteessa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssillä nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkaan yhtenevä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 % terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokemaa palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokanavia ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullaan kustannustekijänä huomioimaan osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa. Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteenä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisenä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200 sairaanhoitajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli 17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoitukseen liittyvät kysymykset.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologisia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyyttä saataisiin parannettua.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisin. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asioinnista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutteita tai asiakasta asiointissaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoitossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötyötä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetilä digitalisaatioasteen kasvattamiseksi. Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelevaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Suuri joukko päättyneitä tai päättymässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarvekioiduilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna. Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveyspalvelujen integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 17

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin
elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eila Heinonen poistui asian käsittelyn aikana.

Selostus Palvelustrategiatyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 27

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka :

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustettiin kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa. Molemmat projektiryhmät ovat kokoontuneet vuoden alusta alkaen lähes viikottain.

Palvelustrategiaa ja ylätasen tavoitteita hahmottamaan on luonnosteltu palvelukonseptin -runko, joka löytyy esityslistan liitteenä. Valmistelutyössä on hyödynnetty mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelukonseptin -runkoa ja valmistelun etenemistä on käsitelty tulevaisuuslautakunnan ja aluehallituksen seminaarissa 19.1.2023, henkilöstöinfossa 3.2.2023, aluevaltuuston iltakoulussa 22.2.2023, vanhusneuvostossa, nuorisovaltuustossa ja osallisuusvaliokunnassa 22.2.2023, lapsi- ja perheasiainneuvostossa ja vammaisneuvostossa 23.2.2023.

Päämääriä ja tavoitteita on jatkovalmisteltu puolen päivän työpajoissa 27.2.2023 ja 1.3.2023, joihin on osallistunut reilusti yli 100 osallistujaa. Valmistelu on jatkunut/jatkuu toimialuiden laajennettujen johtotiimien puolen päivän työpajoissa (Ikäihmisten palvelut 8.3.2023, Perhe- ja sosiaalipalvelut 8.3.2023 ja Terveys- ja sairaanhoitopalvelut 15.3.2023), joissa kussakin on noin 20 osallistujaa.

Valmistelun etenemistä on myös käsitelty yhteistyötoimikunnassa 2.3.2023 ja henkilöstöinfossa 3.3.2023 sekä hankintaillalla 2.3.2023.

Palveluverkkoa valmisteleva projektiryhmä on työskennellyt tiiviisti palvelujen tarvetta ja saatavuutta määrittävien kriteerien parissa. Kriteerejä on kuvattu noin 120 kappaletta. Kriteerien pohjalta on muodostettu erilaisia skenaarioita palveluverkon muodostumisesta.

Tulevaisuuslautakunnalle esitellään valmistelun etenemisen tilannekuva sekä keskeneräisiä luonnoksia palvelustrategian päämääristä, tavoitteista, toimenpiteistä ja erilaisista skenaarioista. Tulevaisuuslautakunta evästää valmistelua.

Ensimmäiset luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkoskenaarioista julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 6.4.2023.

Tulevaisuuslautakunta käsittelee luonnoksia 12.4.2023.

Lausuntokierroksella 13.4-2.5.2023 luonnoksista pyydetään palautetta asukkailta (Verkkoaiavori®), henkilöstöltä, hyvinvointialueen toimielimiltä, kunnilta ja muilta sidosryhmiltä. Lausuntopalautteen jälkeen tehdään tarvittavat muutokset ja varsinainen esitys palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023

Liitteet

[2] Palvelustrategia valmistelu, yleisesittely 2.3.2023

Aluehallitus
Tulevaisuuslautakunta

§ 118
§ 28

19.09.2022
15.03.2023

Asiakasohjaus ja palvelualustaratkaisut hyvinvointialueella
254/00.01.03.00/2022

Aluehallitus 19.09.2022 § 118

Lisätiedot va. Kehittämiskojohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi.

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus evästä jatkovalmistelua seuraavasti:

Sähköisessä asiakas- ja palveluohjauksessa huomioidaan asiakkaan hyvä palvelu ja neuvonta toimialueriippumattomasti. Toiminnan käynnistymisessä huomioidaan kansalliset palvelujen saatavuuden kehittämisvaatimukset sekä alan yleiset vaatimukset, mutta myös sovellusten käytettävyyden niin ammattilaisille kuin kansalaisille. Toiminnan käynnistämiseen on hanketukea (Tulevaisuuden sotekeskus), mutta itse toiminta käynnistämisen jälkeen on tarkoitus tehdä mahdollisimman kustannusneutraalisti nykytilanteeseen nähden.

Kehittämällä tavoitellaan

- yhteydensaannin paranemista tarjoamalla sähköistä asiakas- ja palveluneuvontaa niille asiakkaille, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä tällaisen palvelun käyttöön
- digitalisaation edistämistä kansallista tavoitetasoa ja lainsäädännön vaatimuksia kohti
- palvelujen kysynnän vaihtelun tasaamista

Edistetään em. kohdan toteutumista hankkimalla sähköiset työkalut joko in-house-hankinnalla tai kilpailuttamalla. Kumpakin hankintavaihtoehtoa on jo selvitetty ja asia tuodaan hallitukselle huolellisen valmistelun jälkeen päätettäväksi vaihtoehtoineen mahdollisimman pian.

Sähköisten työkalujen hankinta pyritään mahdollisuuksien mukaan rahoittamaan investointiavustuksella sekä poistamalla käytöstä päällekkäisiä työvälineitä.

Päätös Hyväksyttiin.

Aluehallitus
Tulevaisuuslautakunta

§ 118
§ 28

19.09.2022
15.03.2023

Selostus

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) 5 § velvoittaa viranomaisen tarjoamaan jokaiselle mahdollisuus toimittaa asiointitarpeeseensa liittyvät sähköiset viestit ja asiakirjat käyttäen digitaalisia palveluita tai muita sähköisiä tiedonsiirtomenetelmiä. Tammikuussa 2018 VM linjasi sähköisen asioinnin tavoitetilasta vuonna 2022 (<https://vm.fi/digipalvelujen-ensisijaisuus>). Linjauksen mukaan viranomaiset ovat velvoitettuja tarjoamaan kansalaisille ja oikeushenkilöille eli yrityksille ja yhteisöille ensisijaisena vaihtoehtona saavutettavia ja laadukkaita digitaalisia palveluja. Viranomaisten on järjestettävä henkilön asemaan, oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvä viestintä ja asiointi niin, että asiakkaila on aina käytettävissä sähköinen kanava.

THL:n perusteella Siun soten alueella digitaalisia palveluita käytetään Suomessa kuudenneksi vähiten. Kansallinen tavoitetaso sotepalvelujen digitalisaatiolle, vuonna 2025 on, että vähintään 35 % kaikesta asioinnista. Tällä hetkellä digitaalista asiointia Siun sotessa on vasta noin 18 % kaikesta asioinnista. Työvälineiden hankinta tukisi sekä kansalaisten toivetta sähköisen asioinnin lisäämisestä, että myös ammattilaisten toivetta saada sujuvaa digitaalista asiointia asiakkaiden ja potilaiden kanssa. Palvelujen saatavuuden ja yhteydensaannin parantaminen on yksi tulevaisuuden sotekeskusohjelman tavoitteista.

Osana palvelujen digitalisaatiota on todettu tarve digitaaliselle palvelualustalle, jonka osina olisivat mm. asiakasportaali ja hyvinvointitarjottimen erilaisia hankintamahdollisuuksia ja jonkinasteista uudelleenorganisointia. Varsinaisen toiminnan kehittämistä tehdään osana Tulevaisuuden sotekeskuskehittämistä yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa. Kehittämisestä on tähän mennessä keskusteltu kuntayhtymän yhteistyötoimikunnassa 12.5.2022 § 25 sekä 9.6.2022 §34.

Siun sotessa on selvitetty sähköisen asiakasportaalien, palvelualustan sekä ns. hyvinvointitarjottimen erilaisia hankintamahdollisuuksia ja kustannuksia markkinavuoropuhelun ja muiden selvitysten kautta. Näitä selvityksiä on katettu mm. hankerahoituksella (soterakenneuudistus, hyke-hanke).

Digitaalisella palvelualustalla tarkoitetaan sellaista modulaarista kokonaisuutta, joka kokoaa kertakirjautumisen taakse eri palvelukokonaisuuksia, ja jotka välittyvät digitaalista väylää pitkin käytettäväksi. Palvelualustan kautta asiakas ja ammattilainen saa kootusti ratkaisut käyttöönsä. Palvelualusta kokoaa eri toiminnallisuudet yhden

Aluehallitus
Tulevaisuuslautakunta

§ 118
§ 28

19.09.2022
15.03.2023

sovelluksen kautta käytettäväksi esimerkiksi asiakkaan älypuhelinsovelluksen tai asiakasportaalin kautta.

Asiakasportaalilla tarkoitetaan asiakkaan sähköistä väylää palveluihin, näkymää tai sovellusta, jota kautta palvelua saadaan tai sitä annetaan asiakkaalle. Sen tulee mahdollistaa asiakkaan välillä kahdensuuntainen tietojen vaihto.

Hyvinvointitarjottimella tarkoitetaan sellaista osaa sähköisistä palveluista, jonka kautta mahdollistetaan alueen asukkaille non-sote palvelujen tuottajien tietojen välittämistä. Sen tulee mahdollistaa välittää tieto olemassa olevista kolmannen sektorin palveluista ja hinnoista, sekä konkretisoida tarjolla olevia palveluita, ei niinkään vain järjestöjä ja yhdistyksiä. Hyvinvointitarjotin on keskiössä hyvinvointilähetteelle. Sen tulee tuottaa tietoa palvelujen hinnoista ja hyvinvointia tukevista soten ulkopuolisista ratkaisuksista ja palveluista.

Kaupallisia suoraan käyttöönotettavia ratkaisuja digipalvelualustaksi on selvityksen perustalla löydetty kaksi. Suoraan käyttöönotettavat ratkaisut eivät ole in-house-hankinnan piirissä. In-house-hankinnan kautta voitaisiin hankkia modulaarinen ratkaisu, joita on tarjolla useita. Modulaaristen ratkaisujen ongelma on se, että niiden valmiusastetta voi olla vaikea ennakolta määritellä, jolloin oman työn ja hankittavien moduulien osuus on vaikea arvioida ja siten kustannusvaikutuksen jäävät ainakin osittain epävarmoiksi. Oman työn osuuden käyttöön liittyy myös muita riskejä, kuten osaamisriskit. In-house -toimittajalla ei ole myöskään kaupallisen yhtiön ketteryyttä kehittää ja siten aikatauluriski voi realisoitua.

In-house -hankinnan puolesta puhuu ketterä hankintatapa sekä käyttökokemukset muissa sairaanhoitopiireissä. Olemassa oleva, tuotantokäytössä toisaalla olevan modulaarisen digitaalisen palvelualustan rakenne on joustava ja sitä on kehitetty samankaltaisille toimijoille Suomessa. In-house -hankinnassa lopputuotteen valintaan on mahdollista vaikuttaa paremmin.

Kilpailutuksen puolesta puhuu käytössä olevien ratkaisujen laaja ja pitkä käyttökokemus mm. yksityissektorilla ja jopa kansainvälisesti. Kilpailutetut tuotteet ovat valmiita SaaS -palveluita käyttöön otettavaksi ja niiden tuotekehityksestä ja ylläpidosta vastaavat in-house -yhtiöitä laajemmat henkilöstöresurssit ja kokoaikaiset kehittäjät. Samaa palveluita käyttävät muut asiakkaat myös parantavat jatkuvasti ajan tasalla olevaa palvelua ja sen käytettävyyttä. Myös asiakassovellukset ovat sovelluskauppojen kautta suoraan ladattavissa ja käytettävissä. Lopputuotteen moduuleihin on

Aluehallitus
Tulevaisuuslautakunta

§ 118
§ 28

19.09.2022
15.03.2023

vähemmän mahdollisuus vaikuttaa, koska tuote on useille asiakkaille käytössä.

Hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan ei sähköisten työvälineiden hankkimista ole pystytty sisällyttämään. Näin ollen hankinta mahdollistuu ainoastaan, mikäli saamme siihen investointiavustusta tai se pystytään muuten toteuttamaan kustannusneutraalisti.

Mahdollisesti hankittavaa palvelualustakokonaisuusratkaisua on pidettävä valtionohjauksen tarkoittamana toiminnallisesti merkittävänä investointina (sellaisen tieto- ja viestintätekniikan ratkaisun hankinta ja käyttöönotto, jolla on vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamistapaan, saatavuuteen, saavutettavuuteen tai laatuun hyvinvointialueella), joka on sisällytettävä hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan sekä perusteltava sen hankinta. Hankinnan tarpeellisuuden arvioinnissa STM:n taholta otetaan huomioon hankinnan kustannustehokkuus, yhteistyösopimusten yhteensovittaminen sekä hyvinvointialueen taloudellinen kestävyys.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 28

Lisätiedot Kehittämiskojohtaja Heli Aalto p. 013-330 7908, heli.aalto@siunsote.fi,
talousjohtaja Ismo Rouvinen p. 013-330 4506, ismo.rouvinen@siunsote.fi
strategiajohtaja Ilkka Pirskanen p. 013-330 4500
ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Päätetään hankkia kilpailutuksen kautta asiakasohjaus- ja palvelualustaratkaisu. Kilpailutuksen edellytyksenä on alle 12 kk tapahtuva irtaantumismahdollisuus hankinnasta ja sen irtisanomisajalla kustannuksista.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on käytössä terveystietopalveluissa Mediatri potilastietojärjestelmä ja sosiaalipalveluissa ProConsona asiakastietojärjestelmä. Lisäksi hyvinvointialueella on käytössään useita tietojärjestelmiä, jotka täydentävät tietojärjestelmien kokonaisuutta. Nyt käytössä oleva palvelukokonaisuus ei kuitenkaan mahdollista optimaalisella

Aluehallitus
Tulevaisuuslautakunta

§ 118
§ 28

19.09.2022
15.03.2023

tavalla potilaillemme ja asiakkaillemme digitaalisten sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöä.

Tässä tehtävän hankinnan kustannus ei syö lainanottovaltuutta, koska kustannus syntyy vuosimaksusta, joka on irtisanottavissa 12 kk irtisanomisajalla. Vuosimaksukustannuksesta, lyhyestä irtisanomisajasta ja hankerahoitukseen (Tulevaisuuden sotekeskushanke) sisältyvästä käyttöönotosta johtuen hankittavaa palvelukokonaisuusratkaisua ei tarvitse pitää valtio-ohjauksen tarkoittamana toiminnallisesti merkittävänä investointina, joka on sisällytettävä hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan. Tämä tieto poikkeaa aluehallituksella 19.9.2022 § 118 käytössä olleesta tiedosta.

Hankinta rahoitetaan ensivaiheessa hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen valtionavustuksista.

Liitteet

- [3] Tarvelaskelma asiakasohjaus- ja palvelualustaratkaisut hyvinvointialueella

Tulevaisuuslautakunta

§ 29

15.03.2023

SBM-toiminnanohjausjärjestelmän hankinta ja käyttöönotto ikäihmisten palveluihin ja tilannekeskukseen

2735/02.08.00.00/2023

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 29

Lisätiedot Toimialuejohtaja Eija Rieppo, p. 013-330 4510 eija.rieppo@siunsote.fi,
palvelujohtaja Hannele Komu, p. 013-330 6692 hannele.komu@siunsote.fi,
digijohtaja Samu Kuosmanen, p. 013-330 4347,
samu.kuosmanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Päätetään hankkia ja ottaa käyttöön SBM- toiminnanohjausjärjestelmä. Investointi ja käyttöönotto rahoitetaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen valtionavustuksista. Ennen hankinnan toteuttamista päivitetään hyvinvointialueen investointisuunnitelma ja hyväksytetään se tarvittaessa ministeriössä.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on merkittäviä haasteita asiakkaiden / potilaiden ohjaamisessa oikea-aikaisesti heidän tarvitsemansa palvelun piiriin. Esimerkiksi hoito- ja asumispalvelupaikkatilannetta joudutaan esimiesten toimesta päivittämään puhelukierroksilla, saapuvista potilaista ei tiedetä ajoissa siten, että voitaisiin valmistautua huolellisesti potilaan vastaanottamiseen. Osin näistä ongelmista johtuen lakisääteisten hoito- ja hoivaotakuun toteutuminen on vaarantunut, eikä henkilöstöresurssia saada käytettyä optimaalisesti.

SBM-toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto parantaa esihenkilöiden toimintaedellytyksiä ja ohjaa tekemistä asiakkaan ja työyhteisön kannalta mielekkäisiin tehtäviin. Ohjelmisto poistaa päällekkäisen työn tekemistä ja tekee asiakkaan sijoittamisesta oikeudenmukaista. Järjestelmän avulla saadaan reaaliaikainen tilannekuva paikkatilanteesta (omat ja yksityiset paikat) ja nähdään saapuvat potilaat / asiakkaat. Potilasvirtojen optimointi mahdollistuu ja hoitotakuun seuranta tulee paremmin mahdolliseksi (näyttää jonotuspäivät). Tästä seuraa se, että henkilöstöresurssia voidaan optimoida aikaisempaa tehokkaammin. Materiaali ja henkilökuljetusten hallinta on mahdollista saada tähän palveluun. Tilannekeskuksen toiminta

Tulevaisuuslautakunta

§ 29

15.03.2023

tämän järjestelmän tukemana integroi eri toimialueiden palveluja yhteen paremmin ja kustannustehokkaammin. Kaikkiaan järjestelmä parantaa lakisääteisten palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta asiakkaan näkökulmasta katsottuna.

Palvelujen oikea-aikaisuuden ja oikeatasoisuuden parantaminen on hyvinvointialueen keskeinen strateginen tavoite.

Järjestelmän kokonaisinvestointi on 230 881 €, josta käyttöönottoprojektin osuus on 44 895 €. Järjestelmän käytöstä aiheutuvat nettokustannukset ovat 31 873 € / vuosi (korvausinvestoinnissa nettokustannus on kulujen muutos). Laskennalliset säästöt muodostuvat henkilöstökulujen vähenemisestä, palvelujen oston vähenemisestä ja ambulanssikuljetustenvähenemisestä ja ovat yhteensä 184 592 € / vuosi. Tarkempi tarveselvitys laskelma esityslistan liitteenä.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan, mikäli avustuksen saajat käyttävät Sosiaali- ja terveysministeriön avustuksia investointimenoihin aiheutuu tarve päivittää investointisuunnitelma. Suunnitelmat hyväksytään sosiaali- ja terveysministeriössä ja sisäministeriössä.

Liitteet

[4] Tarveselvityslaskelma SBM-toiminnanohjausjärjestelmä

Tulevaisuuslautakunta

§ 30

15.03.2023

Suojaa-hankkeen jatkohaku

2244/00.01.05.00/2023

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 30

Lisätiedot

Kehittämisjohtaja Heli Aalto, p. 013-330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy Päihteitä käyttävien äitien palvelujen turvaaminen Siun Sotessa (Suojaa-hanke VN1656/2023) jatkohakemuksen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi 3.12.2021 antamallaan päätöksellä Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Siun sotelle valtionavustuksen, joka oli tarkoitettu turvaamaan päihteitä käyttävien odottajien ja vanhempien palvelut ennen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen voimaantuloa. Hankeraha myönnettiin ajalla 1.1.—31.12.2022 aiheutuviin kustannuksiin. Suunnitteluvaiheessa hankkeelle annettiin nimi Suojaa-hanke. Hankkeessa tehtävällä työllä tuetaan asiakkaiden hoitoon hakeutumista ja pääsyä sekä siihen sitoutumista ja motivoitumista päihteettömyyteen. Suojaa-toiminnan kohderyhmänä ovat olleet Siun soten alueella asuvat päihteitä käyttävät lasta odottavat vanhemmat ja pikkulapsiperheet.

Kesällä 2022 tuli mahdollisuus hakea STM:n hankkeille lisärahoitusta. Rahoitusta haettiin sosiaaliohjauksen osuuden lisäämiseen sekä lisääntynyttä hankkeen raportointiin vuoden 2023 ensimmäisinä kuukausina. Lisäajan muodossa resurssia ei myönnetty, mutta sosiaaliohjaukseen myönnettiin lisärahaa. Päätöksen tiedoksi saaminen venyi kuitenkin niin pitkälle syksyyn, että sosiaaliohjaajaa ei onnistuttu rekrytoimaan Siun soten sisäisesti eikä myöskään ostopalveluna. Saatu lisärahoitus päädyttiin pääosin palauttamaan.

Lyhyeksi jääneen hankekauden vuoksi osa huomatuista kehitystarpeista jäi kesken tai niitä ei pystytty toteuttamaan hankeajana. Nyt haettavassa uudessa hankkeessa vuodelle 2023 halutaan jatkaa hyvin alkanutta kehittämistyötä. Uusi hanke jatkaa siitä, mihin Suojaa-hankkeessa päästiin. Toiminnan painopisteenä on varmistaa ja vahvistaa Suojaa-hankkeen

Tulevaisuuslautakunta

§ 30

15.03.2023

vanhemmuus- ja vauvakeskeisen toiminnan saumatonta integraatiota aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä päihdelääketieteen poliklinikan ja yleissairaalapyskiatrian kanssa. Vuodelle 2023 haettavan hankkeen yhtäaikaisuus Vauras-hankkeen kanssa antaa loistavan mahdollisuuden tarkastella kohderyhmän palveluja kehittämiskokonaisuutena.

Liitteet

- [5] Hakemus valtionavustuksen saamiseksi
Päihteitä käyttävien äitien palvelujen
turvaaminen Siun sotessa
- [6] Hankesuunnitelma, päihteitä käyttävien
äitien palvelujen turvaaminen
- [7] Suojaa-hankkeen talousarvio
- [8] Laskennallinen tarveselvitys Suojaa-hanke

Tulevaisuuslautakunta

§ 31

15.03.2023

Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta -hankehakemus

2391/00.01.05.00/2023

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 31

Lisätiedot Kehittämiskohtaja Heli Aalto, p. 013-330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy Kohti vaikuttavaa osallisuutta -hankkeen hankehakemuksen.

Päätös Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

Tulevaisuuslautakunta:

1. hyväksyy Kohti vaikuttavaa osallisuutta -hankkeen hankehakemuksen,
2. perustaa hankkeelle ohjausryhmän johon nimetään seuraavat henkilöt:
 - Merja Mäkisalo-Ropponen, puheenjohtaja
 - Juha Ryyänen, lapsi- ja perheasiainneuvosto
 - Aada Reijonen, nuorisovaltuusto
 - Anu Huusko, osallisuusvaliokunta
 - Tuija Kähkönen, mielenterveys- ja päihdepalvelut
 - Maarita Mannelin, hankkeen edustaja

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra on osaltaan hyväksynyt Pohjois-Karjalan hakemuksen Kohti vaikuttavaa osallisuutta (Uudet vaikuttamisen tavat 476401) -hankkeen rahoituksesta.

Hyvinvointialuelain 611/2021/29§:n mukaan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa sekä suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa. Asiakaskokemusta mitataan Siun sotessa jo melko kattavasti ja saamme hyvin palautetta niiltä asiakkailta, jotka ovat päässeet palveluiden piiriin. Kehitettävää on tiedon hyödyntämisessä eli palautteiden pohjalta tehtävissä toimenpiteissä ja niiden seurannassa. Haasteellisinta on kuitenkin saada asukaspalautetta henkilöiltä, jotka eivät pääse tai tule palveluiden piiriin tai joille palautteen antaminen on syystä tai toisesta vaikeampaa.

Tulevaisuuslautakunta

§ 31

15.03.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on aloittanut toimintansa osallisuusvaliokunta, jonka tehtävänä on hyvinvointialueen asiakastyytyvyyden sekä asiakaspalautteen pohjalta tehtyjen toimenpiteiden seuraaminen sekä seurata mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan hyvinvointialueen laissa 611/2021/29§ ehdotettujen keinojen mukaisesti. Osallisuusvaliokunnan toiminnalle tulee luoda malli, jolla se pystyy toteuttamaan tehtävänsä ja toiminta saadaan nivottua osaksi päätöksentekoa. Konkreettisena hankkeeseen nivottavana kehitystarpeena on noussut vaikuttamistoimielimien tekemät aloitteet. Niiden valmistelu ja päätöksenteko etenee tällä hetkellä hallintosäännön mukaisesti samalla tavalla kuin kansalaisaloitteet, mikä ei ole hyödylliseksi koettu malli eri osapuolien näkökulmasta. Keskinäinen tiedonjako ja kuulluksi tuleminen puuttuu. Sitran Taloustutkimukselle teettämän kyselyn mukaan pohjoiskarjalaiset haluavat olla päätösten suunnittelussa mukana ja heitä tulisi kutsua aktiivisesti dialogiin.

Hankkeen visiona on yhteisen ymmärryksen toiminta- ja päätöksentekokulttuuri, joka auttaa tunnistamaan alueellisia megatrendejä, piileviä tarpeita ja mahdollisuuksia.

Liitteet

- [9] Hankehakemus 20.1.2023, Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta
- [10] Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta -hankkeen kustannussuunnitelma
- [11] Rahoituspäätös Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta -hanke
- [12] Laskennallinen tarveselvitys Kohti vaikuttavaa asukasosallisuutta

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle (RRP)
361/00.01.03.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 07.09.2022 § 32

Lisätiedot va. Kehittämisohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalvelujen kehittäminen - IPS-sijoita ja valmenna! -hankkeen jatkohakemuksen (VN/10853/2020) sekä Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi (Suojaa-hanke VN/16429/20211(2) jatkohakemuksen.

Tulevaisuuslautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) suunnitelmapohjan ja valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen hankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Tulevaisuuslautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että aluevaltuusto valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tarkistamaan ja hyväksyttäväksi Kirsii Leivosen allekirjoittamaan ja lähettämään lopullisen hakemuksen määräaikaan 6.10.2022 klo 16.15 mennessä STM:lle. Hakemusasiakirjat tuodaan tiedoksi seuraavaan tulevaisuuslautakunnan kokoukseen 12.10.2022.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalveluiden kehittäminen – IPS – sijoita ja valmenna! jatkorahoitushaku on ajalle 1.1.2023-30.6.2023 Hakemus on jätetty 25.8.2022.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Siun soten laajassa alueellisessa hyvinvointikertomuksessa (hyväksytty Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän valtuustossa 14.6.2022/pykälä 20) on nostettu Pohjois-Karjalan yhdeksi keskeiseksi hyvinvointihaasteeksi mielenterveys- ja päihdeongelmat.

IPS-mallissa on kyse tuetun työllistymisen näyttöön perustuvan työhönvalmennuksen toteuttamisesta psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna palveluna. IPS-kokonaisuus on osa Marinin hallituksen mielenterveysstrategiaa 2020-2030. Nyt haettavan IPS-hankkeen täydennyshaun myötä on mahdollista laajentaa rajatusti asiakasryhmää nykyisestä ja sitä kautta vakiinnuttaa toimintaa osana tuetun työllistymisen palveluja tulevana hankekautena. Täydennyshaussa haettavassa hankkeessa jatketaan edellisen hankekauden tavoitteita. Hankeaika on tähän mennessä ollut verrattain lyhyt ja toiminta käynnistyi hitaasti johtuen muun muassa koronasta aiheutuneista haasteista. Haetun hankkeen kustannusarvio on 167 305€ josta omavastuu on 80 % eli 33 461€.

Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi, eli Suojaa-hanke jatkohaku kohdentuu ajalle 1.8.-31.12.2022 eli kyseessä on jo käynnissä olevan hankkeen lisärahoitus. Hakemus on jätetty 31.7.2022. Hankkeen kokonaiskustannukset (euroina) 57 700 €, josta valtionavustus 46 160 € ja 80% omavastuu 11 540 €.

Kohderyhmänä hankkeessa ovat lasta odottavat ja pikkulapsivaiheen (lapsi 0-3 vuotta) perheet, joissa on päihteiden käyttöä. Hankkeessa kehitetään päihteitä käyttävien äitien ja heidän kumppaniensa kuntoutusta ja hoitoa yhteistyössä neuvoloiden ja sekä lastensuojelun kanssa. Hankkeessa tehtävällä työllä tuetaan asiakkaiden hoitoon hakeutumista ja pääsyä sekä siihen sitoutumista ja motivoitumista päihdeettömyyteen. Hankkeessa vahvistetaan raskauden aikaista mentalisaatiota, raskauden ja vauva- sekä pikkulapsivaiheen varhaista vuorovaikutusta, koordinoidaan perheen palveluja ja tehdään asiakaskohtaisten tavoitteiden mukaista perhetyötä. Pohjois-Karjalassa HAL-toimintaan osallistuu vuosittain 10-20 perhettä, mutta kansallisesti arvioidun esiintyvyyden (6% odottajista ja pikkulasten vanhemmista) perusteella, päihteitä käyttäviä perheitä on Pohjois-Karjalassa jopa n. 80 vuositasona. Hanketiimi on moniammatillinen, siinä työskentelee kättilö, perheterapeutti, perhetyöntekijä, terveydenhoitaja ja sosiaalityöntekijä. Lisäksi hanke ostaa lääkärityöpanosta.

Suomen kestävä kasvun ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kasvua.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa. Ohjelman tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä, kasvattaa tuottavuutta, nostaa työllisyysastetta, nopeuttaa hoitoon pääsyä sekä edistää alueellista, sosiaalista ja sukupuolten tasa-arvoa. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarista 4, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä, ja osin pilarista 3, joka koskee työllisyysasteen ja osaamistason nostamista kestävän kasvun vauhdittamiseksi.

Suomen kestävän kasvun -ohjelman valtionavustuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella 1126/2021. Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hanke täyttää seuraavat valtionavustusasetuksen 4 §:n mukaiset erityiset edellytykset: 1. avustus täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset tavoitteet; 2. avustus tukee sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista; 3. avustuksessa otetaan huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja 4. avustuksen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 4 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa yhtä tai useampaa seuraavista tavoitteista:

1. edistetään laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön kiireettömään hoitoon pääsyä seitsemässä vuorokaudessa perusterveydenhuollossa sekä vähennetään covid-19 -epidemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvajetta;
2. edistetään perusterveydenhuollon hoitopaikasta pääsyä vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista;
3. vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta;
4. otetaan käyttöön perusterveydenhuollon hoitopaikasta pääsyä edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 3 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa jompaakumpaa tai molempia seuraavista tavoitteista:

1. laajennetaan Työkykyohjelmaa ja toimintamallia, jossa tuetun työllistymisen näyttöön perustuva työhönvalmennus toteutetaan psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna palveluna;
2. otetaan huomioon mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä.

Hankkeen tulee täyttää myös valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n mukaiset valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset. Valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varojen puitteissa, jos:

1. tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä;
2. valtionavustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta;
3. valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen; sekä
4. valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Hankehakemukset arvioidaan STM:n laatimien arviointikriteerien mukaisesti.

Toisessa haussa valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä on yhteensä 255,6 miljoonaa euroa. Hakuaika alkoi 1.9.2022 ja päättyy 6.10.2022 klo 16.15. Toisen haun valtionavustus on käytettävissä vuoden 2025 loppuun saakka kuitenkin niin, että avustussumma tarkistetaan erikseen vuosien 2024 ja 2025 osalta eduskunnan vahvistettua valtion talousarvion. Osa toimenpiteistä rajautuu tätä lyhyemmälle ajalle. Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

oikeuttaviin kustannuksiin. Hankkeeseen osallistuvalla taholla ei siis edellytetä omarahoitusosuutta.

Aluehallitus 19.09.2022 § 119

Lisätiedot va. Kehittämiskojohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) suunnitelmapohjan ja valtuuttaa kehittämiskojohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen hankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto valtuuttaa kehittämiskojohtaja Heli Aallon tarkistamaan ja hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivosen allekirjoittamaan ja lähettämään lopullisen hakemuksen määräaikaan 6.10.2022 klo 16.15 mennessä STM:lle. Hakemusasiakirjat tuodaan tiedoksi seuraavaan tulevaisuuslautakunnan kokoukseen 12.10.2022.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti tulevaisuuslautakunta päättää toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista. Suomen kestävän kasvun -ohjelman valtionavustusten ohjeistuksen mukaan asia tulee kuitenkin viedä aluevaltuuston käsittelyyn.

Suomen kestävän kasvun ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua. Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa.

Suomen kestävän kasvun -ohjelman valtionavustuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella 1126/2021. Valtionavustuksen myöntämisen

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

edellytyksenä on, että hanke täyttää seuraavat valtionavustusasetuksen 4 §:n mukaiset erityiset edellytykset: 1. avustus täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset tavoitteet; 2. avustus tukee sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista; 3. avustuksessa otetaan huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja 4. avustuksen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Avustuksen myöntämisen kriteereitä on avattu tarkemmin Tulevaisuuslautakunnan 7.9.2022 käsittelyn selostusosassa.

Toisessa haussa valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä on yhteensä 255,6 miljoonaa euroa. Hakuaika alkoi 1.9.2022 ja päättyy 6.10.2022 klo 16.15. Toisen haun valtionavustus on käytettävissä vuoden 2025 loppuun saakka kuitenkin niin, että avustussumma tarkistetaan erikseen vuosien 2024 ja 2025 osalta eduskunnan vahvistettua valtion talousarvion. Osa toimenpiteistä rajautuu tätä lyhyemmälle ajalle. Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviin kustannuksiin. Hankkeeseen osallistuvalla taholla ei siis edellytetä omavastuuta.

Muiden hankkeiden osalta päätöksen on tehnyt tulevaisuuslautakunta, eikä niitä tarvitse käsitellä muissa toimielimissä. Merkitään kuitenkin tiedoksi, että tulevaisuuslautakunnan käsittelyssä 7.9.2022 § 32 selostusosaan on kirjattu virheellinen omavastuu %. Oikeat omavastuuosuudet ovat 20 %, eli:

Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalveluiden kehittäminen – IPS – sijoita ja valmenna! jatkorahoituksen kustannusarvio on 167 305€, josta omavastuu on 33 461€, eli **20%**.

Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi, eli Suojaa-hanke jatkohaku. Hankkeen kokonaiskustannukset (euroina) 57 700 €, josta omavastuu 11 540 €, eli **20 %**.

Hankkeiden euromääräiset summat ovat oikein. Korjaus viedään myös tulevaisuuslautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Aluevaltuusto 27.09.2022 § 55

Lisätiedot

va. Kehittämisohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Päätösehdotus

Aluehallitus:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) suunnitelmapohjan ja valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen hankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tarkistamaan ja hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivosen allekirjoittamaan ja lähettämään lopullisen hakemuksen määräaikaan 6.10.2022 klo 16.15 mennessä STM:lle. Hakemusasiakirjat tuodaan tiedoksi seuraavaan tulevaisuuslautakunnan kokoukseen 12.10.2022.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta 12.10.2022 § 42

Lisätiedot

va. Kehittämisjohtaja Heli Aalto, p. 013 330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus

Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle).

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi selostusosassa kuvatun kirjoitusvirheen korjauksen IPS-hankkeen ja Suojaa-hankkeen omavastuuosuuksien osalta.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Tulevaisuuslautakunta kuulee asiantuntijana kehittämisjohtaja Heli Aaltoa tämän pykälän osalta.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Liitteenä oleva Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen RRP-rahoitushakemus (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle) on lähetetty Sosiaali- ja terveysministeriöön 6.10.2022 määräaikaan mennessä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue hakee vuosille 2023-2025 Suomen kestävän kasvun ohjelman toisesta hausta valtionavusta alueen sote-palvelujen saatavuuden vahvistamiseen ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiseen. Hankehakemus kohdentuu pilariin 4 investointeihin.

Haettavalla valtionavustuksella toteutetaan ensimmäisen hankehakuden aikana tehtyjen toimeenpanosuunnitelmien mukaista kehittämistä, osallistutaan kansalliseen ja Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyöhön. Hankkeen aikana kehitetään ja pilotoidaan ensilinjan etäasioinnin asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalliin liittyviä ratkaisuja ja tehdään muita etäasiointia lisääviä toimenpiteitä ja laajennuksia. Haavoittuvassa tai heikossa asemassa olevien kohderyhmät toisessa vaiheessa ovat nuoret psykosiaalisen tuen tarpeen ja mielenterveyshäiriöiden osalta (varhainen tunnistaminen ja tuki), aikuiset ja ikääntyneet pitkäaikaissairaat sekä säännöllisen kotihoidon tai palveluasumiesn piirissä olevat henkilöt, erityisesti terveyspalvelujen osalta.

Tehtyjen nykytilan analyysien pohjalta toteutetaan palvelukokonaisuuden kehittämistyötä. Tulevien vuosien toimeenpaneva kehittämistyö tuottaa arvokasta tietoa hoitoon, palveluun ja kuntoutukseen pääsystä ja niistä muutoksista, joita näillä menetelmin tapahtuu. Tietoja ja kokemuksia mitataan, arvioidaan ja tehdään muutoksia niiden perusteella. Käyttöön otettavat menetelmät, toimintamallit ja ohjelmistoratkaisut vahvistavat eri palvelujen käytöstä muodostuvaa tietopohjaa, jota voidaan edelleen hyödyntää alueen palvelujen poikkihallinnolliseen ja kustannusvaikuttavaan toiminnan kehittämiseen alueen asukkaiden palvelujen turvaamiseksi, osana koronapandemian jälkihoitoa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Tulevaisuuslautakunnan käsittelyssä 7.9.2022 § 32 selostusosaan on kirjattu virheellinen omavastuu % IPS-hankkeen ja Suojaa-hankkeen osalta. Oikeat omavastuuosuudet ovat 20 %, eli:

Työelämään kuntouttavien mielenterveyspalveluiden kehittäminen – IPS – sijoita ja valmenna! jatkorahoituksen kustannusarvio on 167 305€, josta omavastuu on 33 461€, eli **20%**.

Hanke päihteitä käyttävien äitien palveluiden turvaamiseksi, eli Suojaa-hanke jatkohaku. Hankkeen kokonaiskustannukset (euroina) 57 700 €, josta omavastuu 11 540 €, eli **20 %**.

Hankkeiden euromääräiset summat ovat oikein.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 32

Lisätiedot Kehittämiskojohtaja Heli Aalto, p. 013-330 7908, heli.aalto@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta esittää aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle, että se hyväksyy RRP-rahoitushakemuksen (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toinen hakemus Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle VN/21749/2022M) muutokset ja valtuuttaa kehittämisjohtaja Heli Aallon tekemään avustusehtojen mukaisen muutoshankesuunnitelman kirjoittamisen loppuun.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Tulevaisuuslautakunta käsitteli kokouksessaan 12.10.2022/pykälä 42 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hankehakemusta Suomen kestävän kasvun ohjelmaan. Rahoituspäätös saatiin 8.12.2022. Päätöksellä myönnettiin Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle rahoitusta 8 635 000 €. Haettu summa oli 10 380 885 €. Kyseessä on 3 vuotinen siirtymämääräraha, joka on käytettävä 2,5 vuoden sisällä. Hankesuunnitelmaa joudutaan muuttamaan rahoituspäätöstä vastaavaksi.

Hankesuunnitelman muutostarpeet investoinneittain ovat:

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

Investointi 1 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen 5,3m€

Valtionavustuspäätös haetun mukaisesti, mutta toiminnallisesti poistetaan nuorten mielenterveyshyvinvoinnin kokonaisuudesta ICF-luokitukseen liittyvä osaamisen kehittäminen ja koulutus rahoittajan päätöksen mukaisesti.

Investointi 2 Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista 1,1m€

Valtionavustus saatiin haetun mukaisesti. Muutetaan toiminnallisesti työpakettia 3 elintapaohjauksen osalta siten, että elintapaohjauksen hoito- ja palveluketjukuvaus toteutetaan osana pitkäaikaissairaiden asiakaspolkua. Investoinnin 2 osalta riskinä on rahoituksen käyttöön liittyvät tiukat sääntelyt ja niiden yhteensovittaminen tavoitteiden sekä hankintaprosessien kanssa.

Investointi 3 Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta 0,317m€

Valtionavustuspäätös haetun mukaisesti, ei toiminnallisia muutoksia hakemukseen.

Investointi 4 Otetaan käyttöön hoitotakuuta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot 1,875m€

Valtionavustuspäätöksellä myönnettiin 50 % avustusta haetusta summasta (haettu 3,596m€) Hakuvaiheen ohjeistus ja linjaukset olivat epäselviä eikä hakuvaiheessa tuotu esille, että digitaalisia ratkaisuja ei avustuksella voida kattaa.

Hankesuunnitelmaa esitetään muutettavaksi niin, että hakemukseen sisällytetty tekninen palvelualustaratkaisu karsiutuu pois. (Rahoittajan päätös). Tästä johtuen muutettaisiin myös henkilöstökulujen ja ostopalvelujen välistä kustannusrakennetta vastaamaan paremmin hankkeen tavoitteita.

Rahoituksen sidotun indikaattorin mukaisesti 35% kontakteista tulee hoitaa etänä sähköisin välinein. Tavoite on saavutettava 4/2025. Pohjois-Karjalan

Tulevaisuuslautakunta	§ 32	07.09.2022
Aluehallitus	§ 119	19.09.2022
Aluevaltuusto	§ 55	27.09.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 42	12.10.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 32	15.03.2023

sähköisen asioinnin aste on nyt 18,4%. Investointi 4 kohdalla on huomioitava, että sähköisen asioinnin asteen mittaaminen aloitetaan ennakkotiedon mukaan jo 4/2024, mikä jättää varsin niukasti aikaa tavoitteen pääsyyn.

Liitteet

- [13] Hakemus valtionavustusten saamiseksi Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle
- [14] Hanesuunnitelma_Pohjois_Karjalan_hva_2023_2025
- [15] Aiesitoumuslomake_P_Karjalan_Hva
- [16] Hankkeen talousarvio
- [17] Ei merkittävää haittaa arviointilomake
- [18] Pilari 3 IPS - Sijoita ja valmenna kehittämishankkeen laajentaminen
- [19] TA_Pohjois-Karjalan_HVA_RRP2_Pilari 3_Työkyky
- [20] TA_Pohjois-Karjalan_HVA_Pilari 4 inv 1-4

Tulevaisuuslautakunta

§ 33

15.03.2023

Tiedoksi annettavat asiat

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 33

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Päätös

Ei tiedoksi annettavia asioita.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta

§ 34

15.03.2023

Muut asiat

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 34

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Päätös

Ei muita asioita.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta

§ 35

15.03.2023

Kokouksen päättäminen

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 35

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.59

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 23, § 24, § 25, § 26, § 27, § 33, § 34, § 35

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 28, § 30, § 31, § 32

OIKAISUVAATIMUS / HYVINVOINTIALUEEN LAUTAKUNTA

Oikaisuvaatimusoikeus

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- hyvinvointialueen jäsen

Oikaisuvaatimusoikeutta ei kuitenkaan ole, mikäli työntekijällä on oikeus saattaa asia pääsopimuksen mukaisesti paikallisneuvotteluun.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asianomainen lautakunta (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, Tulevaisuuslautakunta, Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu
Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.
Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi
Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)
Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- se, millaista oikaisua vaaditaan
- millä perusteella oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 29

HAKEMUSOSOITUS / HANKINTA-ASIAT

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Oikaisuvaatimusoikeus

Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallitus

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu
Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.
Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi
Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)
Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla:

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

OHJEET VALITUKSEN TEKEMISESTÄ MARKKINAOIKEUTEEN

Valitusoikeus

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa tässä laissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tekemä ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Hankintalain 42 §:ssä tarkoitettuun puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai 51 §:ssä tarkoitettua dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:

- 1) asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
- 2) siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitusaika

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän** kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden** kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut *olennaisesti* puutteellinen.

Jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi 131 §:ssä tarkoitetun suorahankintaa tai 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Jollei tällaista ilmoitusta ole julkaistu, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä:

- 1) 30 päivän kuluessa siitä, kun suorahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä; tai
- 2) kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettäispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa

on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnissä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomastoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Maksuista säädetään tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015). Oikeudenkäyntimaksun suuruus markkinaoikeudessa on tuomioistuinmaksulain 2 §:n mukaan 2000 euroa. Jos markkinaoikeudessa käsiteltävässä julkisia hankintoja koskevassa asiassa hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen.

Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kirjaamoon:

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu
Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros
Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi
Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00–14.30)
Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9–14.30

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tulevaisuuslautakunta

Aika 12.04.2023 klo 15:00 - 17:31**Paikka** Tikkamäentie 16, M-talo 1. krs kokoushuone Pielinen tai etäyhteys**Käsitellyt asiat**

		Sivu
§ 36	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 37	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 38	Esityslistan hyväksyminen	5
§ 39	Strategiajohtajan katsaus	6
§ 40	Palvelujen piiriin pääsyn tilannekatsaus	7
§ 41	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	8
§ 42	Tiedoksi annettavat asiat	28
§ 43	Muut asiat	29
§ 44	Kokouksen päättäminen	30

Osallistujat

Läsnä	Musikka Sinikka	Puheenjohtaja	
	Mäntynen Matti	Varapuheenjohtaja	
	Gustafsson Auvo	Jäsen	
	Holopainen Mervi	Jäsen	
	Kinnunen Asseri	Jäsen	Etäyhteys
	Kosela Anna-Helena	Jäsen	
	Kuivalainen Maija	Jäsen	Saapui klo 15:13
	Kärkkäinen Tarja	Jäsen	
	Nuutinen Pekka	Jäsen	
	Puustinen Pekka	Jäsen	
	Sihvonen Aulikki	Jäsen	Etäyhteys
Poissa	Rantaeskola Sini	Edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto	
Muut	Heinonen Eila	Aluehallituksen nimeämä jäsen	
	Happonen Tarja	Edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto	Etäyhteys
	Turunen Virpi	Edustaja, Vammaisneuvosto	Etäyhteys
	Pykäläinen Toivo	Edustaja, Vanhusneuvosto	
	Tuononen Tiina	Edustaja, Nuorisovaltuusto	Etäyhteys

Mustonen Juha	Aluehallituksen puheenjohtaja	Saapui klo 15:49
Pirskanen Ilkka	Esittelijä, Strategiajohtaja	
Pesonen Mika	Pöytäkirjanpitäjä	
Felin Elina	Muutosjohtaja, asiantuntija	
Kivinen Petri	Hallintoylilääkäri, asiantuntija	Etäyhteys
Leivonen Kirsi	Hyvinvointialuejohtaja	Etäyhteys, saapui klo 15:21

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Sinikka Musikka
puheenjohtaja

Mika Pesonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Mervi Holopainen
pöytäkirjantarkastaja

Anna-Helena Kosela
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 13.04.2023 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Tulevaisuuslautakunta

§ 36

12.04.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 36

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Todetaan lisäksi, että kokoukseen on kutsuttu asiantuntijoina muutosjohtaja Elina Felin ja hallintoylilääkäri Petri Kivinen.

Päätös

Todettiin.

Tulevaisuuslautakunta antoi läsnäolo- ja puheoikeuden kokoukseen muutosjohtaja Elina Felinille ja hallintoylilääkäri Petri Kiviselle.

Selostus:

Hyvinvointialuelain (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Hallintosäännön 63 §:n mukaan kokouskutsu ja esityslista lähetetään vähintään neljä (4) kalenteripäivää ennen kokousta. Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti jäsenille ja niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus.

Tulevaisuuslautakunta

§ 37

12.04.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 37

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Mervi Holopaisen ja Asseri Kinnusen. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Valittiin Mervi Holopainen ja Anna-Helena Kosela.

Selostus

Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla kokouksen jälkeen.

Tulevaisuuslautakunta

§ 38

12.04.2023

Esityslistan hyväksyminen

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 38

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta

§ 39

12.04.2023

Strategiajohtajan katsaus

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 39

Lisätiedot	Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, puh. 013 330 4500
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedokseen katsauksen ajankohtaisista asioista.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	Strategiajohtajan katsaus ajankohtaisiin asioihin.
Liitteet	[1] Strategiajohtajan katsaus 12.4.2023

Tulevaisuuslautakunta

§ 40

12.04.2023

Palvelujen piiriin pääsyn tilannekatsaus

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 40

Lisätiedot	Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, puh. 013 330 4500
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedokseen raportin palvelujen piiriin pääsystä.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön 10 §:n 12 kohdan mukaan tulevaisuuslautakunta seuraa ja arvioi palvelujen piiriin pääsyä, saatavuutta ja saavutettavuutta järjestäjän näkökulmasta organisaatioriippumattomasti.
Liitteet	[2] Hoitoonpääsyn raportti 12.4.2023

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia

749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi
Päätösehdotus	Muutosjohtaja Felin Elina: Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle. Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonen oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31

Selostus

Valmistelun lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2 mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen. Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista
- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut
- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset
- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Palvelustrategiatyön pohjantähdenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiselle asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt
8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu
11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteessä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keski- alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteissa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssillä nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkään yhtenevä.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 % terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokema palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokeinoja ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullaan kustannustekijänä huomioimaan osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa. Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteessä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisestä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200 sairaanhoitajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli 17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoitukseen liittyvät kysymykset.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologisia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyyttä saataisiin parannettua.

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisin. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asioinnista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutuksia tai asiakasta asiointissaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoitossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötyötä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetilä digitalisaatioasteen kasvattamiseksi. Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelevaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Suuri joukko päättyneitä tai päättymässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioituilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna. Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveyspalvelujen integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 17

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin elina.felin@siunsote.fi
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.
Päätös	Merkittiin tiedoksi. Merkittiin pöytäkirjaan, että Eila Heinonen poistui asian käsittelyn aikana.
Selostus	Palvelustrategiatyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 27

Lisätiedot	Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka : Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Selostus

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustettiin kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa. Molemmat projektiryhmät ovat kokoontuneet vuoden alusta alkaen lähes viikottain.

Palvelustrategiaa ja ylätasen tavoitteita hahmottamaan on luonnosteltu palvelukonseptin -runko, joka löytyy esityslistan liitteenä. Valmistelutyössä on hyödynnetty mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelukonseptin -runkoa ja valmistelun etenemistä on käsitelty tulevaisuuslautakunnan ja aluehallituksen seminaarissa 19.1.2023, henkilöstöinfossa 3.2.2023, aluevaltuuston iltakoulussa 22.2.2023, vanhusneuvostossa, nuorisovaltuustossa ja osallisuusvaliokunnassa 22.2.2023, lapsi- ja perheasiainneuvostossa ja vammaisneuvostossa 23.2.2023.

Päämääriä ja tavoitteita on jatkovalmisteltu puolen päivän työpajoissa 27.2.2023 ja 1.3.2023, joihin on osallistunut reilusti yli 100 osallistujaa. Valmistelu on jatkunut/jatkuu toimialuiden laajennettujen johtotiimien puolen päivän työpajoissa (Ikäihmisten palvelut 8.3.2023, Perhe- ja sosiaalipalvelut 8.3.2023 ja Terveys- ja sairaanhoitopalvelut 15.3.2023), joissa kussakin on noin 20 osallistujaa.

Valmistelun etenemistä on myös käsitelty yhteistyötoimikunnassa 2.3.2023 ja henkilöstöinfossa 3.3.2023 sekä hankintaillalla 2.3.2023.

Palveluverkkoa valmisteleva projektiryhmä on työskennellyt tiiviisti palvelujen tarvetta ja saatavuutta määrittävien kriteerien parissa. Kriteerejä on kuvattu noin 120 kappaletta. Kriteerien pohjalta on muodostettu erilaisia skenaarioita palveluverkon muodostumisesta.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Tulevaisuuslautakunnalle esitellään valmistelun etenemisen tilannekuva sekä keskeneräisiä luonnoksia palvelustrategian päämääristä, tavoitteista, toimenpiteistä ja erilaisista skenaarioista. Tulevaisuuslautakunta evästää valmistelua.

Ensimmäiset luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkoskenaarioista julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 6.4.2023.

Tulevaisuuslautakunta käsittelee luonnoksia 12.4.2023.

Lausuntokierroksella 13.4-2.5.2023 luonnoksista pyydetään palautetta asukkailta (Verkkoaivorihi®), henkilöstöltä, hyvinvointialueen toimielimiltä, kunnilta ja muilta sidosryhmiltä. Lausuntopalautteen jälkeen tehdään tarvittavat muutokset ja varsinainen esitys palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023.

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 41

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää käynnistää liitteenä olevasta palvelustrategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 2.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla. Erikseen lausuntopyynnot lähetetään alueen kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Asukkaille ja henkilöstölle avataan kohdennetut kyselyt.

Päätös Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Selostus

Tausta ja valmistelun eteneminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian hyväksyminen tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on vaikutusta palvelujen saatavuuteen, saavutettavuuteen, henkilöstöön, talouteen ja investointien suuntaamiseen. Palvelustrategia on muutosohjelma hyvinvointialuestrategian tavoitteiden toteuttamiseksi resurssit (henkilöstö ja talous) huomioiden.

Palvelustrategian valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti. Tulevaisuuslautakunnan 15.3.2023 pöytäkirjaan on koottu kattavasti käsittelyvaiheet siihen saakka.

Palvelustrategian valmistelussa on hyödynnetty laajasti mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelustrategiavalmistelun runkona toiminutta palvelukonseptia on käsitelty kattavasti mm. henkilöstöinfossa ja vaikuttamistoimielimissä ja siten kerätty palautetta ja havaintoja jo varhaisessa vaiheessa valmistelun aikana. Jatkovalmisteluun on osallistunut projektiryhmien lisäksi kattavasti toimialueiden johtoa ja asiantuntijoita.

Palvelustrategialuonnos

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Esityslistan liitteenä on palvelustrategian luonnos, jota esitetään lähetettäväksi lausuntokierrokselle.

Uudistumisen keskeisenä poikkileikkaavana teemana on perustason palveluiden turvaaminen ja vahvistaminen. Palvelustrategialuonnoksen mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla pyrimme turvaamaan perustason palvelujen saatavuuden, toimivat hoitoketjut ja tasapainoisen palvelutuotannon koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle.

Palvelustrategialuonnoksessa esitetään neljä keskeistä päämäärää uudistumiselle, jotka ovat

- 1) Asiakas: Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.
- 2) Toiminta: Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.
- 3) Talous: Toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla.
- 4) Henkilöstö: Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Näiden päämäärien alle on valmisteltu yhteensä 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi. Asiakirjassa esitetään lisäksi toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Palvelustrategialuonnoksen yksi keskeinen asia on toimiva ja monikanavainen asiakasohjaus. Asiakas voi ottaa yhteyttä hänelle sopivimmalla tavalla, asiakkaan tarpeet selvitetään heti ja varmistetaan, että asiakas saa tarpeensa mukaista apua ja palvelua. Lisäksi huomioidaan pitkäaikaisasiakkaat ja varmistetaan hoidon jatkuvuus.

Toinen keskeinen ajatus on se, että sama palvelu voi olla tarjolla toisaalla sosiaali- ja terveysasemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana palveluna sekä sähköisenä palveluna, väestön palvelutarpeen mukaisesti.

Palveluja tuotetaan eri tavoin siten, että otetaan huomioon asiakkaan tarve ja kyky käyttää erilaisia palvelumuotoja. Palveluverkko on monikanavainen, yhdenvertainen ja dynaaminen. Alueen palvelut muuttuvat, kun väestön palvelutarve muuttuu. Monikanavainen palveluverkkomme koostuu sähköisistä palveluista, kotiin annettavista palveluista, liikkuvista palveluista, sosiaali- ja terveysasemilla annettavista palveluista sekä keskitetysti hyvinvointialueella tai Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella annettavista palveluista.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Kriittinen menestystekijämme on henkilöstön riittävyys. Sitä tuetaan mm. merkittävillä panostuksilla sähköisiin palveluihin, panostamalla laajan palvelun sote-asemiin ja muilla tuottavuuden lisääntymiseen tähtäävillä toimilla sekä keventämällä palvelurakennetta. Nämä keinot hillitsevät myös kustannusten kasvua, mikä yhdessä maltillisten kiinteistöinvestointitarpeiden kanssa auttaa tasapainoisen talouden saavuttamisessa.

Palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta pyritään luonnoksessa parantamaan usein eri keinoin, mm. vahvat laajan palvelun sote-asetat, digisotekeskus, omatoimiset sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut, keskitetty asiakasohjaus sekä hoidon ja palvelun jatkuvuuden malli.

Jatkokäsittely

Palvelustrategialuonnoksesta järjestetään avoin lausuntokierros 13.4.-2.5.2023, jolloin mm. alueen kuntien, muiden sidosryhmien ja hyvinvointialueen toimielinten, on mahdollista antaa asiassa lausuntonsa. Lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. www.siunsote.fi/palvelustrategia Lausuntokierroksen aikana tapaamme kaikkien alueen kuntien johdon.

Alueen asukkaiden on mahdollista jättää näkemyksensä matalalla kynnyksellä verkkoavoriivissä samalla ajalla 13.4.-2.5.2023. Verkkoavoriivien pääsee osallistumaan osoitteessa: www.siunsote.fi/palvelustrategia

Henkilöstölle esitellään esityslistalla olevat luonnokset henkilöstöinfossa 6.4.23. Tulevaisuuslautakunnan kokouksen jälkeen pidetään esihenkilöinfo 13.4.23, jonka jälkeen työyksiköt käsittelevät asiaa esihenkilönsä johdolla ja antavat näkemyksensä verkkosivun kautta viimeistään 2.5.2023.

Lausuntokierroksen jälkeen palautteista tehdään yhteenvedot ja tehdään niiden perusteella esille tulleet tarvittavat muutokset palvelustrategia-asiakirjaan. Lisäksi tehdään vaikutusten arviointi ja tarkennetaan mittarit ja taloudellisten vaikutusten arviot.

Varsinainen esitys palvelustrategiasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee sitä 24.5.2023, aluehallitus 1.6.2023 ja aluevaltuusto 13.6.2023.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023

Liitteet

- [3] Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit 3.4.2023
- [4] Palveluverkon skenaariot 1 2 3 versio 1.0 3.4.2023
- [5] Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategialuonnos 2023–2038 v.1.0

Tulevaisuuslautakunta

§ 42

12.04.2023

Tiedoksi annettavat asiat

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 42

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee edellä mainitut asiat tiedokseen.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Selostus

Tulevaisuuslautakunnalle saatetaan tiedoksi seuraavat asiat:

- Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston kokouksen 21.3.2023 § 5 pöytäkirjan ote - Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilivelvollisten määrittely

Liitteet

[6] Aluevaltuuston kokouksen 21.3.2023 ote §5

Tulevaisuuslautakunta

§ 43

12.04.2023

Muut asiat

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 43

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Päätös

Ei muita asioita.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta

§ 44

12.04.2023

Kokouksen päättäminen

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 44

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17:31

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 36, § 37, § 38, § 39, § 40, § 42, § 43, § 44

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 41

OIKAISUVAATIMUS / HYVINVOINTIALUEEN LAUTAKUNTA

Oikaisuvaatimusoikeus

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- hyvinvointialueen jäsen

Oikaisuvaatimusoikeutta ei kuitenkaan ole, mikäli työntekijällä on oikeus saattaa asia pääsopimuksen mukaisesti paikallisneuvotteluun.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asianomainen lautakunta (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, Tulevaisuuslautakunta, Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu
Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.
Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi
Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)
Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- se, millaista oikaisua vaaditaan
- millä perusteella oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Tulevaisuuslautakunta

Aika 26.04.2023 klo 16:30 - 17:12

Paikka Etäyhteys tai Tikkamäentie 16, M-talo 1. krs kokoushuone Pielinen

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 45	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 46	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 47	Esityslistan hyväksyminen	5
§ 48	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	6
§ 49	Kokouksen päättäminen	27

Osallistujat

Läsnä	Musikka Sinikka	Puheenjohtaja
	Mäntynen Matti	Varapuheenjohtaja
	Holopainen Mervi	Jäsen
	Kinnunen Asseri	Jäsen
	Kosela Anna-Helena	Jäsen
	Kärkkäinen Tarja	Jäsen
	Nuutinen Pekka	Jäsen
	Puustinen Pekka	Jäsen
	Sihvonen Aulikki	Jäsen
Poissa	Gustafsson Auvo	Jäsen
	Kuivalainen Maija	Jäsen
	Rantaeskola Sini	Edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto
	Turunen Virpi	Edustaja, Vammaisneuvosto
Muut	Heinonen Eila	Aluehallituksen nimeämä jäsen
	Happonen Tarja	edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto
	Pykäläinen Toivo	Edustaja, Vanhusneuvosto
	Tuononen Tiina	Edustaja, Nuorisovaltuusto
	Aalto Heli	Esittelijä
	Pesonen Mika	Pöytäkirjanpitäjä
	Felin Elina	Muutosjohtaja, asiantuntija

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Sinikka Musikka
puheenjohtaja

Mika Pesonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Matti Mäntynen
pöytäkirjantarkastaja

Tarja Kärkkäinen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 27.04.2023 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Tulevaisuuslautakunta

§ 45

26.04.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tulevaisuuslautakunta 26.04.2023 § 45

Päätösehdotus

Kehittämiskohtaja Aalto Heli:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Todetaan lisäksi, että kokoukseen on kutsuttu asiantuntijana muutosjohtaja Elina Felin.

Päätös

Todettiin. Tulevaisuuslautakunta antoi läsnäolo- ja puheoikeuden kokoukseen muutosjohtaja Elina Felinille.

Selostus:

Hyvinvointialuelain (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Hallintosäännön 63 §:n mukaan kokouskutsu ja esityslista lähetetään vähintään neljä (4) kalenteripäivää ennen kokousta. Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti jäsenille ja niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus.

Tulevaisuuslautakunta

§ 46

26.04.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tulevaisuuslautakunta 26.04.2023 § 46

Päätösehdotus

Kehittämisjohtaja Aalto Heli:

Tulevaisuuslautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Maija Kuivalaisen ja Matti Mäntysen. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Valittiin Matti Mäntynen ja Tarja Kärkkäinen.

Selostus

Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla kokouksen jälkeen.

Tulevaisuuslautakunta

§ 47

26.04.2023

Esityslistan hyväksyminen

Tulevaisuuslautakunta 26.04.2023 § 47

Päätösehdotus

Kehittämisjohtaja Aalto Heli:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia

749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle.

Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotus.

Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonen oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31

Selostus

Valmistelun lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2 mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen. Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista
- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset
- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiatyön pohjantähtenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiselle asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa.
Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädettyt oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt
8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu
11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteessä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoidaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoidaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keskeisen alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteessa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssillä nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkaan yhtenevä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 % terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokema palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokeinoja ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullaan kustannustekijänä huomioimaan osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa. Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteenä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisenä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

sairaanhoidajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli 17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoittamiseen liittyvät kysymykset.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyttä saataisiin parannettua.

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisinta. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asioinnista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutetta tai asiakasta asiointissaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoidossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötöytä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetilä digitalisaatioasteen kasvattamiseksi. Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelevaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Suuri joukko päättyneitä tai päättymässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarveakioituilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna. Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveystalvelujen integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 17

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin
elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eila Heinonen poistui asian käsittelyn aikana.

Selostus Palvelustrategiatyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 27

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka :

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustettiin kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa. Molemmat projektiryhmät ovat kokoontuneet vuoden alusta alkaen lähes viikottain.

Palvelustrategiaa ja ylätasen tavoitteita hahmottamaan on luonnosteltu palvelukonseptin -runko, joka löytyy esityslistan liitteenä. Valmistelutyössä on hyödynnetty mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelukonseptin -runkoa ja valmistelun etenemistä on käsitelty tulevaisuuslautakunnan ja aluehallituksen seminaarissa 19.1.2023, henkilöstöinfossa 3.2.2023, aluevaltuuston iltakoulussa 22.2.2023, vanhusneuvostossa, nuorisovaltuustossa ja osallisuusvaliokunnassa 22.2.2023, lapsi- ja perheasiainneuvostossa ja vammaisneuvostossa 23.2.2023.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Päämääriä ja tavoitteita on jatkovalmisteltu puolen päivän työpajoissa 27.2.2023 ja 1.3.2023, joihin on osallistunut reilusti yli 100 osallistujaa. Valmistelu on jatkunut/jatkuu toimialuiden laajennettujen johtotiimien puolen päivän työpajoissa (Ikäihmisten palvelut 8.3.2023, Perhe- ja sosiaalipalvelut 8.3.2023 ja Terveys- ja sairaanhoitopalvelut 15.3.2023), joissa kussakin on noin 20 osallistujaa.

Valmistelun etenemistä on myös käsitelty yhteistyötoimikunnassa 2.3.2023 ja henkilöstöinfossa 3.3.2023 sekä hankintaillalla 2.3.2023.

Palveluverkkoa valmisteleva projektiryhmä on työskennellyt tiiviisti palvelujen tarvetta ja saatavuutta määrittävien kriteerien parissa. Kriteerejä on kuvattu noin 120 kappaletta. Kriteerien pohjalta on muodostettu erilaisia skenaarioita palveluverkon muodostumisesta.

Tulevaisuuslautakunnalle esitellään valmistelun etenemisen tilannekuva sekä keskeneräisiä luonnoksia palvelustrategian päämääristä, tavoitteista, toimenpiteistä ja erilaisista skenaarioista. Tulevaisuuslautakunta evästää valmistelua.

Ensimmäiset luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkoskenaarioista julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 6.4.2023.

Tulevaisuuslautakunta käsittelee luonnoksia 12.4.2023.

Lausuntokierroksella 13.4-2.5.2023 luonnoksista pyydetään palautetta asukkailta (Verkkoavoriini®), henkilöstöltä, hyvinvointialueen toimielimiltä, kunnilta ja muilta sidosryhmiltä. Lausuntopalautteen jälkeen tehdään tarvittavat muutokset ja varsinainen esitys palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää käynnistää liitteenä olevasta palvelustrategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 2.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla. Erikseen lausuntopyynnot lähetetään alueen kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Asukkaille ja henkilöstölle avataan kohdennetut kyselyt.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Tausta ja valmistelun eteneminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian hyväksyminen tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on vaikutusta palvelujen saatavuuteen, saavutettavuuteen, henkilöstöön, talouteen ja investointien suuntaamiseen. Palvelustrategia on muutosohjelma hyvinvointialuestrategian tavoitteiden toteuttamiseksi resurssit (henkilöstö ja talous) huomioiden.

Palvelustrategian valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Tulevaisuuslautakunnan 15.3.2023 pöytäkirjaan on koottu kattavasti käsittelyvaiheet siihen saakka.

Palvelustrategian valmistelussa on hyödynnetty laajasti mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelustrategiavalmistelun runkona toiminutta palvelukonseptia on käsitelty kattavasti mm. henkilöstöinfossa ja vaikuttamistoimielimissä ja siten kerätty palautetta ja havaintoja jo varhaisessa vaiheessa valmistelun aikana. Jatkovalmisteluun on osallistunut projektiryhmien lisäksi kattavasti toimialueiden johtoa ja asiantuntijoita.

Palvelustrategialuonnos

Esityslistan liitteenä on palvelustrategian luonnos, jota esitetään lähetettäväksi lausuntokierrokselle.

Uudistumisen keskeisenä poikkileikkaavana teemana on perustason palveluiden turvaaminen ja vahvistaminen. Palvelustrategialuonnoksen mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla pyrimme turvaamaan perustason palvelujen saatavuuden, toimivat hoitoketjut ja tasapainoisen palvelutuotannon koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle.

Palvelustrategialuonnoksessa esitetään neljä keskeistä päämäärää uudistumiselle, jotka ovat

- 1) Asiakas: Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.
- 2) Toiminta: Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.
- 3) Talous: Toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla.
- 4) Henkilöstö: Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Näiden päämäärien alle on valmisteltu yhteensä 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi. Asiakirjassa esitetään lisäksi toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Palvelustrategialuonnoksen yksi keskeinen asia on toimiva ja monikanavainen asiakasohjaus. Asiakas voi ottaa yhteyttä hänelle sopivimmalla tavalla, asiakkaan tarpeet selvitetään heti ja varmistetaan, että asiakas saa tarpeensa mukaista apua ja palvelua. Lisäksi huomioidaan pitkäaikaisasiakkaat ja varmistetaan hoidon jatkuvuus.

Toinen keskeinen ajatus on se, että sama palvelu voi olla tarjolla toisaalla sosiaali- ja terveysasemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana palveluna sekä sähköisenä palveluna, väestön palvelutarpeen mukaisesti.

Palveluja tuotetaan eri tavoin siten, että otetaan huomioon asiakkaan tarve ja kyky käyttää erilaisia palvelumuotoja. Palveluverkko on monikanavainen, yhdenvertainen ja dynaaminen. Alueen palvelut muuttuvat, kun väestön palvelutarve muuttuu. Monikanavainen palveluverkkomme koostuu sähköisistä palveluista, kotiin annettavista palveluista, liikkuvista palveluista, sosiaali- ja terveysasemilla annettavista palveluista sekä keskitetysti hyvinvointialueella tai Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella annettavista palveluista.

Kriittinen menestystekijämme on henkilöstön riittävyys. Sitä tuetaan mm. merkittävillä panostuksilla sähköisiin palveluihin, panostamalla laajan palvelun sote-asemiin ja muilla tuottavuuden lisääntymiseen tähtäävillä toimilla sekä keventämällä palvelurakennetta. Nämä keinot hillitsevät myös kustannusten kasvua, mikä yhdessä maltillisten kiinteistöinvestointitarpeiden kanssa auttaa tasapainoisen talouden saavuttamisessa.

Palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta pyritään luonnoksessa parantamaan usein eri keinoin, mm. vahvat laajan palvelun sote-asemat, digisotakeskus, omatoimiset sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut, keskitetty asiakasohjaus sekä hoidon ja palvelun jatkuvuuden malli.

Jatkokäsittely

Palvelustrategialuonnoksesta järjestetään avoin lausuntokierros 13.4-2.5.2023, jolloin mm. alueen kuntien, muiden sidosryhmien ja hyvinvointialueen toimielinten, on mahdollista antaa asiassa lausuntonsa. Lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

www.siunsote.fi/palvelustrategia Lausuntokierroksen aikana tapaamme kaikkien alueen kuntien johdon.

Alueen asukkaiden on mahdollista jättää näkemyksensä matalalla kynnyksellä verkkoaivoriieheessä samalla ajalla 13.4.-2.5.2023.

Verkkoaivoriieheeseen pääsee osallistumaan osoitteessa:

www.siunsote.fi/palvelustrategia

Henkilöstölle esitellään esityslistalla olevat luonnokset henkilöstöinfossa 6.4.23. Tulevaisuuslautakunnan kokouksen jälkeen pidetään esihenkilöinfo 13.4.23, jonka jälkeen työyksiköt käsittelevät asiaa esihenkilönsä johdolla ja antavat näkemyksensä verkkosivun kautta viimeistään 2.5.2023.

Lausuntokierroksen jälkeen palautteista tehdään yhteenvedot ja tehdään niiden perusteella esille tulleet tarvittavat muutokset palvelustrategia-asiakirjaan. Lisäksi tehdään vaikutusten arviointi ja tarkennetaan mittarit ja taloudellisten vaikutusten arviot.

Varsinainen esitys palvelustrategiasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee sitä 24.5.2023, aluehallitus 1.6.2023 ja aluevaltuusto 13.6.2023.

Tulevaisuuslautakunta 26.04.2023 § 48

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Kehittämiskohtaja Aalto Heli:

Tulevaisuuslautakunta päättää jatkaa palvelustrategialuonnoksen lausuntoaikaa 16.5.2023 saakka.

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tulevaisuuslautakunnalle saatettiin tiedoksi kokouksessa Lieksan kaupungin, Juuan kunnan, Tohmajärven kunnan ja Rääkkylän kunnan lisäaikapyynnöt.

Lautakunta päätti, että tulevaisuuslautakunta pitää ylimääräisen kokouksen 2.6.2023 klo 15.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023

Todettiin lisäksi, että aluevaltuuston puheenjohtaja päätti, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 22.6.2023.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta on 12.4.2023 kokouksessaan § 41 tehnyt päätöksen palvelustrategialuonnoksen lausuntokierroksen aikataulusta. Useat kunnat ovat pyytäneet lisää aikaa lausunnon antamiselle.

Aluevaltuuston puheenjohtajalta on saatu tieto, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 27.6.2023, mikä mahdollistaa lausuntoaajan jatkamisen 16.5.2023 saakka.

Tulevaisuuslautakunnalle esitetään, että lausuntokierrosta jatketaan 16.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla www.siunsote.fi/palvelustrategia. Asukkaille ja henkilöstölle kohdennetut verkkokyselyt sulkeutuvat 2.5.2023. Jos verkkokyselyyn vastaaminen ei ole mahdollista, asukkaiden on mahdollista lähettää lausuntonsa hyvinvointialueen kirjaamoon 16.5.2023 saakka.

Liitteet

- [1] Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit 3.4.2023
- [2] Palveluverkon skenaariot 1 2 3 versio 1.0 3.4.2023
- [3] Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategialuonnos 2023–2038 v.1.0

Tulevaisuuslautakunta

§ 49

26.04.2023

Kokouksen päättäminen

Tulevaisuuslautakunta 26.04.2023 § 49

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.12.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 45, § 46, § 47, § 48, § 49

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Tulevaisuuslautakunta

Aika 02.06.2023 klo 15:00 - 17:27**Paikka** Tikkamäentie 16, M-talo 1. krs kokoushuone Pielinen tai etäyhteys**Käsitellyt asiat**

		Sivu
§ 63	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 64	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 65	Esityslistan hyväksyminen	6
§ 66	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	7
§ 67	Muut asiat	35
§ 68	Kokouksen päättäminen	36

Osallistujat

Läsnä	Miettinen Mikko	Varajäsen	Sinikka Musikan
	Nousiainen Kirsi	Varajäsen	varajäsen, etäyhteys
	Martikainen Milla	Varajäsen	Matti Mäntysen
			varajäsen
	Holopainen Mervi	Jäsen	Auvo Gustafssonin
	Kinnunen Asseri	Jäsen	varajäsen, etäyhteys
	Pirinen Jarkko	Varajäsen	Saapui klo 15:08,
			etäyhteys
	Kuivalainen Maija	Jäsen	Anna-Helena Koselan
	Ollilainen Pekka	Varajäsen	varajäsen
Poissa			Etäyhteys
			Tarja Kärkkäisen
			varajäsen
	Nuutinen Pekka	Jäsen	
	Puustinen Pekka	Jäsen	
	Sihvonen Aulikki	Jäsen	
	Musikka Sinikka	Puheenjohtaja	Ilmoittanut
			jääviydestä
	Mäntynen Matti	Varapuheenjohtaja	Ilmoittanut
			jääviydestä
	Gustafsson Auvo	Jäsen	Ilmoittanut
			jääviydestä
	Kosela Anna-Helena	Jäsen	Ilmoittanut
			jääviydestä
	Kärkkäinen Tarja	Jäsen	Ilmoittanut
			jääviydestä

	Heinonen Eila	Aluehallituksen nimeämä jäsen	Ilmoittanut jääviydestä
	Rantaeskola Sini	Edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto	
	Turunen Virpi	Edustaja, Vammaisneuvosto	
	Tuononen Tiina	Edustaja, Nuorisovaltuusto	
Muut	Happonen Tarja	Edustaja, Lapsi- ja perheasiainneuvosto	Sini Rantaeskolan varaedustaja, etäyhteys
	Pykäläinen Toivo	Edustaja, Vanhusneuvosto	
	Pirskanen Ilkka	Esittelijä, Strategiajohtaja	
	Pesonen Mika	Pöytäkirjanpitäjä	
	Kivinen Petri	Asiantuntija, hallintoylilääkäri	Etäyhteys
	Mustonen Juha	Aluehallituksen puheenjohtaja	
	Leivonen Kirsi	Hyvinvointialuejohtaja	

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pekka Puustinen
puheenjohtaja

Mika Pesonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Aulikki Sihvonen
pöytäkirjantarkastaja

Mervi Holopainen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 05.06.2023 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Tulevaisuuslautakunta

§ 63

02.06.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 63

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Todetaan lisäksi, että kokoukseen on kutsuttu asiantuntijana hallintoylilääkäri Petri Kivinen.

Päätös

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan oltua estyneitä osallistumaan kokoukseen kokouksen avasi iältään vanhin Pekka Puustinen.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Puustinen.

Todettiin kokous laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Tulevaisuuslautakunta antoi läsnäolo- ja puheoikeuden kokoukseen hallintoylilääkäri Petri Kiviselle.

Selostus:

Hyvinvointialuelain (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimitus kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Hallintosäännön 63 §:n mukaan kokouskutsu ja esityslista lähetetään vähintään neljä (4) kalenteripäivää ennen kokousta. Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään sähköisesti jäsenille ja niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus.

Tulevaisuuslautakunta

§ 64

02.06.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 64

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Aulikki Sihvosen ja Mervi Holopaisen. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Hyväksyttiin

Selostus

Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla kokouksen jälkeen.

Tulevaisuuslautakunta

§ 65

02.06.2023

Esityslistan hyväksyminen

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 65

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi
Päätösehdotus	Muutosjohtaja Felin Elina: Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle. Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonen oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31

Selostus

Valmistelun lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen. Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut
- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset
- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiatyön pohjantähtenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiselle asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetty oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt
8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu
11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteenä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää kesken alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteissa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssillä nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkaan yhtenevä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 % terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokemus palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokanavia ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullaan kustannustekijänä huomioimaan

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa.
Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteenä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisestä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200 sairaanhoitajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli 17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoittamiseen liittyvät kysymykset.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologisia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyyttä saataisiin parannettua.

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisin. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asioinnista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutuksia tai asiakasta asioidessaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoidossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötyötä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetila digitalisaatioasteen kasvattamiseksi. Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

terveyskeskusohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelemaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Suuri joukko päättyneitä tai päättymässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioituilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna. Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveyspalvelujen integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 17

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin
elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eila Heinonen poistui asian käsittelyn aikana.

Selostus Palvelustrategiatyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 27

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka :

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustettiin kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa. Molemmat projektiryhmät ovat kokoontuneet vuoden alusta alkaen lähes viikottain.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Palvelustrategiaa ja ylätasen tavoitteita hahmottamaan on luonnosteltu palvelukonseptin -runko, joka löytyy esityslistan liitteenä. Valmistelutyössä on hyödynnetty mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelukonseptin -runkoa ja valmistelun etenemistä on käsitelty tulevaisuuslautakunnan ja aluehallituksen seminaarissa 19.1.2023, henkilöstöinfossa 3.2.2023, aluevaltuuston iltakoulussa 22.2.2023, vanhusneuvostossa, nuorisovaltuustossa ja osallisuusvaliokunnassa 22.2.2023, lapsi- ja perheasiainneuvostossa ja vammaisneuvostossa 23.2.2023.

Päämääriä ja tavoitteita on jatkovalmisteltu puolen päivän työpajoissa 27.2.2023 ja 1.3.2023, joihin on osallistunut reilusti yli 100 osallistujaa. Valmistelu on jatkunut/jatkuu toimialuiden laajennettujen johtotiimien puolen päivän työpajoissa (Ikäihmisten palvelut 8.3.2023, Perhe- ja sosiaalipalvelut 8.3.2023 ja Terveys- ja sairaanhoitopalvelut 15.3.2023), joissa kussakin on noin 20 osallistujaa.

Valmistelun etenemistä on myös käsitelty yhteistyötoimikunnassa 2.3.2023 ja henkilöstöinfossa 3.3.2023 sekä hankintaillalla 2.3.2023.

Palveluverkkoa valmisteleva projektiryhmä on työskennellyt tiiviisti palvelujen tarvetta ja saatavuutta määrittävien kriteerien parissa. Kriteerejä on kuvattu noin 120 kappaletta. Kriteerien pohjalta on muodostettu erilaisia skenaarioita palveluverkon muodostumisesta.

Tulevaisuuslautakunnalle esitellään valmistelun etenemisen tilannekuva sekä keskeneräisiä luonnoksia palvelustrategian päämääristä, tavoitteista, toimenpiteistä ja erilaisista skenaarioista. Tulevaisuuslautakunta evästää valmistelua.

Ensimmäiset luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkoskenaarioista julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 6.4.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee luonnoksia 12.4.2023. Lausuntokierroksella 13.4-2.5.2023 luonnoksista pyydetään palautetta asukkailta (Verkkoaiivorihi®), henkilöstöltä, hyvinvointialueen toimielimiltä, kunnilta ja muilta sidosryhmiltä. Lausuntopalautteen jälkeen

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

tehdään tarvittavat muutokset ja varsinainen esitys palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023.

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 41

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää käynnistää liitteenä olevasta palvelustrategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 2.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla. Erikseen lausuntopyynnot lähetetään alueen kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Asukkaille ja henkilöstölle avataan kohdennetut kyselyt.

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Tausta ja valmistelun eteneminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian hyväksyminen tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on vaikutusta palvelujen saatavuuteen, saavutettavuuteen, henkilöstöön, talouteen ja investointien suuntaamiseen. Palvelustrategia on muutosohjelma hyvinvointialuestrategian tavoitteiden toteuttamiseksi resurssit (henkilöstö ja talous) huomioiden.

Palvelustrategian valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti. Tulevaisuuslautakunnan 15.3.2023 pöytäkirjaan on koottu kattavasti käsittelyvaiheet siihen saakka.

Palvelustrategian valmistelussa on hyödynnetty laajasti mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelustrategiavalmistelun runkona toiminutta palvelukonseptia on käsitelty kattavasti mm. henkilöstöinfossa ja vaikuttamistoimielimissä ja siten kerätty palautetta ja havaintoja jo varhaisessa vaiheessa valmistelun aikana. Jatkovalmisteluun on osallistunut projektiryhmien lisäksi kattavasti toimialueiden johtoa ja asiantuntijoita.

Palvelustrategialuonnos

Esityslistan liitteenä on palvelustrategian luonnos, jota esitetään lähetettäväksi lausuntokierrokselle.

Uudistumisen keskeisenä poikkileikkaavana teemana on perustason palveluiden turvaaminen ja vahvistaminen. Palvelustrategialuonnoksen mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla pyrimme turvaamaan perustason palvelujen saatavuuden, toimivat hoitoketjut ja tasapainoisen

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

palvelutuotannon koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle.

Palvelustrategialuonnoksessa esitetään neljä keskeistä päämäärää uudistumiselle, jotka ovat

- 1) Asiakas: Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.
- 2) Toiminta: Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.
- 3) Talous: Toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla.
- 4) Henkilöstö: Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Näiden päämäärien alle on valmisteltu yhteensä 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi. Asiakirjassa esitetään lisäksi toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Palvelustrategialuonnoksen yksi keskeinen asia on toimiva ja monikanavainen asiakasohjaus. Asiakas voi ottaa yhteyttä hänelle sopivimmalla tavalla, asiakkaan tarpeet selvitetään heti ja varmistetaan, että asiakas saa tarpeensa mukaista apua ja palvelua. Lisäksi huomioidaan pitkäaikaisasiakkaat ja varmistetaan hoidon jatkuvuus.

Toinen keskeinen ajatus on se, että sama palvelu voi olla tarjolla toisaalla sosiaali- ja terveysasemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana palveluna sekä sähköisenä palveluna, väestön palvelutarpeen mukaisesti.

Palveluja tuotetaan eri tavoin siten, että otetaan huomioon asiakkaan tarve ja kyky käyttää erilaisia palvelumuotoja. Palveluverkko on monikanavainen, yhdenvertainen ja dynaaminen. Alueen palvelut muuttuvat, kun väestön palvelutarve muuttuu. Monikanavainen palveluverkkomme koostuu sähköisistä palveluista, kotiin annettavista palveluista, liikkuvista palveluista, sosiaali- ja terveysasemilla annettavista palveluista sekä keskitetysti hyvinvointialueella tai Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella annettavista palveluista.

Kriittinen menestystekijämme on henkilöstön riittävyys. Sitä tuetaan mm. merkittäväillä panostuksilla sähköisiin palveluihin, panostamalla laajan palvelun sote-asemiin ja muilla tuottavuuden lisääntymiseen tähtäävillä toimilla sekä keventämällä palvelurakennetta. Nämä keinot hillitsevät

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

myös kustannusten kasvua, mikä yhdessä maltillisten kiinteistöinvestointitarpeiden kanssa auttaa tasapainoisen talouden saavuttamisessa.

Palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta pyritään luonnoksessa parantamaan usein eri keinoin, mm. vahvat laajan palvelun sote-asetat, digisotekeskus, omatoimiset sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut, keskitetty asiakasohjaus sekä hoidon ja palvelun jatkuvuuden malli.

Jatkokäsittely

Palvelustrategialuonnoksesta järjestetään avoin lausuntokierros 13.4-2.5.2023, jolloin mm. alueen kuntien, muiden sidosryhmien ja hyvinvointialueen toimielinten, on mahdollista antaa asiassa lausuntonsa. Lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. www.siunsote.fi/palvelustrategia Lausuntokierroksen aikana tapaamme kaikkien alueen kuntien johdon.

Alueen asukkaiden on mahdollista jättää näkemyksensä matalalla kynnyksellä verkkoaivoriieessä samalla ajalla 13.4.-2.5.2023. Verkkoaivoriieeseen pääsee osallistumaan osoitteessa: www.siunsote.fi/palvelustrategia

Henkilöstölle esitellään esityslistalla olevat luonnokset henkilöstöinfossa 6.4.23. Tulevaisuuslautakunnan kokouksen jälkeen pidetään esihenkilöinfo 13.4.23, jonka jälkeen työyksiköt käsittelevät asiaa esihenkilönsä johdolla ja antavat näkemyksensä verkkosivun kautta viimeistään 2.5.2023.

Lausuntokierroksen jälkeen palautteista tehdään yhteenvedot ja tehdään niiden perusteella esille tulleet tarvittavat muutokset palvelustrategia-asiakirjaan. Lisäksi tehdään vaikutusten arviointi ja tarkennetaan mittarit ja taloudellisten vaikutusten arviot.

Varsinainen esitys palvelustrategiasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee sitä 24.5.2023, aluehallitus 1.6.2023 ja aluevaltuusto 13.6.2023.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Kehittämiskojohtaja Aalto Heli:

Tulevaisuuslautakunta päättää jatkaa palvelustrategialuonnoksen lausuntoaikaa 16.5.2023 saakka.

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tulevaisuuslautakunnalle saatettiin tiedoksi kokouksessa Lieksan kaupungin, Juuan kunnan, Tohmajärven kunnan ja Rääkkylän kunnan lisäaikapyynnöt.

Lautakunta päätti, että tulevaisuuslautakunta pitää ylimääräisen kokouksen 2.6.2023 klo 15.

Todettiin lisäksi, että aluevaltuuston puheenjohtaja päätti, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 22.6.2023.

Selostus Tulevaisuuslautakunta on 12.4.2023 kokouksessaan § 41 tehnyt päätöksen palvelustrategialuonnoksen lausuntokierroksen aikataulusta. Useat kunnat ovat pyytäneet lisäaikaa lausunnon antamiselle.

Aluevaltuuston puheenjohtajalta on saatu tieto, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 27.6.2023, mikä mahdollistaa lausuntoajan jatkamisen 16.5.2023 saakka.

Tulevaisuuslautakunnalle esitetään, että lausuntokierrosta jatketaan 16.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla www.siunsote.fi/palvelustrategia. Asukkaille ja henkilöstölle kohdennetut verkkokyselyt sulkeutuvat 2.5.2023. Jos verkkokyselyyn vastaaminen ei ole mahdollista, asukkaiden on mahdollista lähettää lausuntonsa hyvinvointialueen kirjaamoon 16.5.2023 saakka.

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 66

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy liitteenä olevan palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman (skenaario 2 b mukaisesti) sekä esittää niitä aluehallituksen ja -valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös Asiasta käytiin laaja keskustelu.

Keskustelun aikana Asseri Kinnunen esitti, että palveluverkon osalta tulevaisuuslautakunta hyväksyy palveluverkkosuunnitelman liitteenä olevan skenaario 3 mukaisesti.

Asseri Kinnusen esitys raukesi kannattamattomana.

Pekka Puustinen esitti, että palveluverkon osalta tulevaisuuslautakunta hyväksyy liitteenä olevan palveluverkkosuunnitelman skenaario 2b mukaisesti seuraavin lisäyksin:

Säilytetään Polvijärvellä, Rääkkylässä ja Tohmajärvellä soteasemat.

Lisäksi tulevaisuuslautakunta edellyttää, että

1. Suun terveydenhoitoa tarjotaan tarvittaessa liikkuvana palveluna kaikille ikäryhmille
2. Liikkuvilla palveluilla tarkoitetaan ensisijaisesti palvelupisteisiin, koteihin, kouluihin ja muihin laitoksiin tuotavia palveluja
3. Mahdolliset muutokset palveluverkossa pyritään sovittamaan yhteen kyseisen toimipaikan henkilöstön eläköitymisrytmin kanssa
4. Lopulliseen päätösesitykseen kirjataan kaikki paikkakuntaakohtaisesti tarjottavat palvelut

Jarkko Pirinen kannatti Pekka Puustisen tekemää esitystä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että palvelustrategian osalta ei ole tullut vastaesitystä ja päätösesityksen mukainen palvelustrategia tuli hyväksytyksi.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 17:07 – 17:15.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Puheenjohtaja totesi, että palveluverkkosuunnitelman osalta on tehty kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että strategiajohtajan päätösehdotuksen kannalla olevat äänestävät ”JAA” ja Pekka Puustisen esityksen kannalla olevat äänestävät ”EI”. Äänestystapa hyväksyttiin.

Seuranneessa äänestyksessä JAA-ääniä annettiin 7 kappaletta (Nousiainen, Martikainen, Holopainen, Kuivalainen, Ollilainen, Nuutinen ja Sihvonen) ja EI-ääniä annettiin 4 kappaletta (Miettinen, Kinnunen, Pirinen ja Puustinen).

Puheenjohtaja totesi tulevaisuuslautakunnan hyväksyneen näin strategiajohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta käynnisti kaikille avoimen lausuntokierroksen palvelustrategialuonnoksesta 12.4.2023. Lausuntopyyntö julkaistiin hyvinvointialueen verkkosivuilla. Erikseen lausuntopyyntö lähetettiin Pohjois-Karjalan kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle avattiin kohdennetut kyselyt. Koska lausuntoajan jatkamisesta tuli useita pyyntöjä, tulevaisuuslautakunta päätti kokouksessaan 26.4.2023 jatkaa lausuntoaikaa alkuperäisestä (2.5.2023) 16.5.2023 saakka.

Joissakin kuntien lausunnoissa korostettiin hallintolain 6. luvun asianosaisen asemaan liittyvien säännösten noudattamista. On syytä huomata, että kunta ei ole asianosaisen asemassa hyvinvointialueen päättäessä palvelustrategiasta ja palveluverkosta. Tulevaisuuslautakunnan lausuntopyynnössä on kysymys vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta. Hallintolain 41 § mukaan ”jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.” Vastaavasti hyvinvointialuelain 29 ja 34 § edellyttävät, että hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Lausuntopyyntö on kohdennettu jakelun mukaisesti periaatteessa kaikille pohjois-karjalaisille ihmisille ja yhteisöille. Tämä ei tee lausunnon antajasta hallintolaissa tarkoitettua asianosaista.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle kohdennetut kyselyt toteutti ja analysoi yhteistyökumppanina Fountain park Oy. Kyselyihin saatiin vastaukset 2108 kansalaiselta ja 426 työyhteisöstä. Fountain parkin laatimat yhteenvedot ovat tämän esityslistan liitteenä.

Kaikki Pohjois-Karjalan kaupungit ja kunnat toimittivat omat lausuntonsa määräaikaan mennessä. Kuntien ja kaupunkien näkökannat ovat monelta osin keskenään ristiriitaisia. Erityisesti tulevaisuuden palveluverkkoa koskevat näkemykset eroavat toisistaan. Kolme kuntaa kannattaa lausunnossaan selkeästi skenaariota yksi parhaana jatkovalmistelun lähtökohtana, kolme kuntaa on skenaarion kaksi kannalla ja kolmen kunnan voidaan tulkita olevan skenaarion kolme tai vieläkin laajemman palveluverkon kannalla. Yleisesti kunnat ja kaupungit ottavat kantaa oman kunnan alueella olevien palvelujen säilyttämisen puolesta. Kaupunkien ja kuntien lausunnot ovat tämän esityslistan liitteenä.

Kaikki hyvinvointialueen toimielimet antoivat lausuntonsa palvelustrategiasta. Toimielimien lausunnoissa nousee erityisesti esille ensihoidon asema, ikäneuvolatoiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen sekä ikäihmisten palvelujen saannin turvaaminen digitaalisten palvelujen määrän kasvaessa. Toisaalta myös toive hyvin toimivista sähköisistä palveluista nousee esille. Toimielimien lausunnot ovat esityslistan liitteenä.

Yrityksiltä ja järjestöiltä saimme yhteensä 27 lausuntoa. Useissa lausunnoissa keskeinen tekijä oli yhteistyön tärkeyden korostaminen. Lisäksi lähipalvelujen turvaaminen sekä palvelujen tuottaminen myös niille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta digitaalisten palvelujen käyttöön nousevat monissa lausunnoissa esille.

Koulutuksen järjestäjien lausunnoissa korostetaan halua kumppanuuteen ja yhteistyöhön. Karelia ammattikorkeakoulu ottaa lausunnossaan selkeästi kantaa skenaario 1 mukaisen mallin realistisuuden puolesta tulevaisuuden talous- ja henkilöstötilanne huomioiden.

Yksittäisiltä kansalaisilta saimme hyvinvointialueen kirjaamon kautta kuusi erillistä lausuntoa. Lisäksi hyvinvointialueen valtuuston kokouksessa 16.5. luovutettiin kansalaisadressi, jossa oli 9240 allekirjoittajaa. Lähipalvelujen turvaaminen ja kansalaisten yhdenvertaisuuden korostaminen ovat

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

keskeiset asiat näissä lausunnoissa. Kansalaisadressi tämän esityslistan liitteenä.

Saatujen lausuntojen ja käydyin julkisen keskustelun perusteella on havaittavissa, että liikkuvien palvelujen käsite on epäselvä tai se käsitetään lähinnä palveluauton avulla tuotettavaksi palveluksi. Palvelustrategiassa kuitenkin määritellään liikkuvat palvelut seuraavasti: Liikkuvat palvelut ovat palveluja, jotka tuomme asiakkaidemme arkiympäristöön tiettyinä aikoina. Ammattilaisemme liikkuvat laajan palvelun sote-asetilalta käsin lähiympäristöön asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Liikkuvia palveluja ovat esim. tiettyinä päivinä palvelupisteeseen (=oma tai kumppanin tila) tuotavat palvelut, monipalveluauto, rokotustapahtumat kumppanien tiloissa, koululle jalkautuva suun terveydenhuollon yksikkö tai päiväkotiiin jalkautuva neuvolapalvelu. Tavoitteenamme on, että tuotamme seuraavat palvelut asiakasta lähelle, tarvittaessa liikkuvia palveluja hyödyntäen, mikäli alueen palvelutarve ei edellytä kiinteitä kivi-jalkapalveluja:

- Sosiaalihojaus ja sosiaalityö: työikäisten palvelut, lapsiperhepalvelut, lastensuojelu ja vammaispaalvelut
- Perhetyö ja perheoikeudelliset palvelut
- Ikääntyneiden asiakas- ja sosiaalihojaus sekä gerontologinen sosiaalityö
- Ikäneuvola
- Oppilashuollon kuraattoripalvelut
- Psykologipalvelut
- Äitiysneuvola
- Lastenneuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Opiskeluterveydenhuolto
- Hoitajan vastaanotto ja sen yhteydessä lääkärin etävastaanotto
- Näytteenotto
- Kausi-influenssarokotukset ja muut vastaavat joukkorokotukset
- Suuhygienistin tai hammashoitajan oikomishoidolliset käynnit
- Suuhygienistin vastaanottokäynnit kouluilla, päiväkodeissa ja asumispaalveluissa
- Kouluikäisten suun terveystarkastukset hammashoitajan tai suuhygienistin tekemänä
- Lakisääteiset työttömien terveystarkastukset
- Lasten fysio- ja toimintaterapia (varhaiskasvatus-, koulu- ja neuvolakonsultaatiot)

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

- Fysioterapia
- Pitkävaikutteiset psykoosi-injektiot ja opiaattikorvaushoito
- Terveysneuvonta päihteitä käyttäville
- Ryhmämuotoiset toiminnot palvelutarpeen mukaan
- Työ- ja päivätoiminta
- Kuntouttava työtoiminta
- Sosiaalinen kuntoutus

Edellä mainittujen lisäksi selvitämme mahdollisuutta erilaisten kuvantamispalvelujen tuottamiseen liikkuvana palveluna. Työvoimatilanteen salliessa myös lääkärin lähivastaanottoja on mahdollista tarjota liikkuvana palveluna. Liikkuvien palvelujen osalta kehitystyömme on vasta alussa. Tavoitteenamme on, että laajennamme toimintaa laajan palvelun sote-asemilta käsin koordinoitusti.

Palveluverkkoon liittyviä lausunopyynnössä esitettyjä skenaariovaihtoja tarkasteltaessa voidaan saadun lausuntopalutteen perusteella todeta, että skenaarivaihtoehto yksi on liian keskitetty malli. Tässä mallissa olisi kaikkein vähiten soteasemia, eikä liikkuvia palveluja olisi ollenkaan. Henkilöstön riittävyyden, palvelujen saatavuuden ja talouden näkökulmasta skenaario yhden mukainen malli on edullisin. Tässä mallissa myös investointitarpeet jäisivät kaikkein pienimmiksi. Laaditun laajan vaikuttavuusarvioinnin mukaan tämä malli olisi toteutuessaan kokonaisvaikutuksiltaan paras. Palvelujen saavutettavuuteen ja kansalaissten yhdenvertaisuuteen liittyy kuitenkin mallissa suuria riskejä. Osa kansalaisista joutuisi tämän mallin toteutuessa matkustamaan pitkiä matkoja päästäkseen tarvitsemiensa peruspalvelujen piiriin silloin kun palvelutarvetta ei voida hoitaa digitaalisten palvelujen avulla.

Vaihtoehto kolme, jossa olisi kaikkein laajin palveluverkko osoittautuu erittäin riskialttiiksi palvelujen saatavuuden kannalta. Eläköityvän henkilöstön määrästä ja työmarkkinoille tulevien ikäluokkien suuruudesta käytettävissä olevan tiedon perusteella henkilöstö ei riitä pitämään yllä näin laajaa sote-asemien verkkoa. Pienissä työyhteisöissä yksittäisten ihmisten poissaolot vaikuttavat palvelujen saatavuuteen voimakkaasti. Kustannusvaikutuksiltaan tämä malli on noin 15 milj.€ kalliimpi kuin skenaario yksi. Skenaario 3 vaatii myös niin suuret investoinnit, ettei investointitarpeeseen vastaaminen ole realistista nykyisen rahoituslainsäädännön voimassa ollessa. Vaikuttavuusarvion perusteella

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

skenaario kolme on esitetyistä skenaarioista heikoin johtuen pitkälti henkilöstön rekrytointiin ja riittävyyteen liittyvistä tekijöistä.

Käytettävissä olevat asiakkaiden ja potilaiden palvelutarvetta koskevat tiedot, henkilöstön saatavuutta ja taloutta koskevat tiedot sekä saatu lausuntopalute huomioiden tulevaa palveluverkkoa on järkevää kehittää skenaario kahden pohjalta. Tämä malli on selkeästi kompromissi palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden välillä. Malli on vaikuttavuusarvion mukaan vain hieman skenaario yhtä heikompi. Talouden osalta tämä skenaario on n. 3 milj. € kalliimpi kuin edullisin vaihtoehto. Saadun palautteen mukaan lähellä olevat palvelut ovat kuitenkin kansalaisten kannalta niin tärkeitä, että suurempi kustannus on perusteltu.

Lausuntopalautteen perusteella on rakennettu skenaario 2 b. Tähän 2 b -skenaarioon on lisätty liikkuvat palvelut Valtimolle, Kesälahdelle ja Lehmo-Rantakylä-alueelle. Lehmo-Rantakylä-alueen laajan palvelun sote-asema voidaan jatkossa sijoittaa Tikkamäellä olemassa oleviin rakennuksiin sen jälkeen kun nyt Tikkamäellä olevat investoinnit valmistuvat ja käytössä olevat väistötilat vapautuvat uuteen käyttötarkoitukseen. Tällä järjestelyllä on mahdollisuus saavuttaa merkittäviä synergiaetuja ja säästää investointikustannuksissa.

Liitteet

- [1] Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 20232038
- [2] Skenaariot 1 2 3. 26 5 2023
- [3] Vaikutusten arviointi palveluverkko 2023 05 28
- [4] Kustannusarviot ver 26 5 2023
- [5] Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit 26 5 2023
- [6] Tulosityhteenveto_asukkaat 10-05-2023
- [7] Tulosityhteenveto_henkilöstö 10-05-2023
- [8] Kiteen kaupungin lausunto
- [9] Rääkkylän kunnan lausunto
- [10] Heinäveden kunnan lausunto
- [11] Liperin kunnan lausunto
- [12] Kontiolahden kunnan lausunto
- [13] Nurmeksien kaupungin lausunto
- [14] Polvijärven kunnan lausunto
- [15] Ilomantsin kunnan lausunto

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023

[16]	Outokummun kaupungin lausunto
[17]	Joensuun kaupungin lausunto
[18]	Tohmajärven kunnan lausunto
[19]	Lieksan kaupungin lausunto
[20]	Juuan kunnan lausunto
[21]	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausunto
[22]	Henkilöstöjaoston lausunto
[23]	Vanhusneuvoston lausunto
[24]	Osallisuusvaliokunnan lausunto
[25]	Vammaisneuvoston lausunto
[26]	Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan lausunto
[27]	Lapsi- ja perheasiainneuvoston lausunto
[28]	Nuorisovaltuuston lausunto
[29]	Kansalaisadressi - 9240 allekirjoittajaa

Tulevaisuuslautakunta

§ 67

02.06.2023

Muut asiat

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 67

Päätösehdotus

Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Ei muita asioita.

Päätös

Ei muita asioita.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta

§ 68

02.06.2023

Kokouksen päättäminen

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 68

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.27

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 63, § 64, § 66, § 67, § 68

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 65

OIKAISUVAATIMUS / ALUEHALLITUS

Oikaisuvaatimusoikeus

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- hyvinvointialueen jäsen

Oikaisuvaatimusoikeutta ei kuitenkaan ole, mikäli työntekijällä on oikeus saattaa asia pääsopimuksen mukaisesti paikallisneuvotteluun.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallitus:

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu
Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.
Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi
Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)
Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- se, millaista oikaisua vaaditaan
- millä perusteella oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Aluehallitus

Aika 13.06.2023 klo 09:00 - 13:14

Paikka M-talo, 1. krs., kokoushuone Pielinen, Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 129	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 130	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 131	Esityslistan hyväksyminen	5
§ 132	Seppo Eskelisen eronpyyntö aluevaltuuston jäsenyydestä	6
§ 133	Muut asiat	7
§ 134	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisaatorakenteen ja johtamisen tarkastelu	8
§ 135	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia	10
§ 136	Kokouksen päättäminen	50

Osallistujat

Läsnä	Mustonen Juha	Puheenjohtaja	
	Taponen Matti	1. varapuheenjohtaja	
	Elo Timo	2. varapuheenjohtaja	poistui klo 9.55 § 134 jälkeen
	Auvinen Eeva-Liisa	Jäsen	poistui klo 9.55 § 134 jälkeen
	Heinonen Eila	Jäsen	poistui klo 9.55 § 134 jälkeen
	Hurskainen Veli-Matti	Varajäsen	saapui klo 9.55, paikalla § 135 ja 136
	Hämäläinen Tapio	Jäsen	
	Kaita Karita	Jäsen	
	Pirhonen Osmo	Jäsen	poistui klo 9.55 § 134 jälkeen
	Mara Outi	Varajäsen	saapui klo 9.55, paikalla § 135 ja 136
	Reijonen Eero	Jäsen	
	Tirkkonen Hilka	Jäsen	
Poissa	Puruskainen-Saarelainen Anna	Jäsen	
Muut	Mäkisalo-Ropponen Merja	Aluevaltuuston puheenjohtaja	

Harinen Jertta	Aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja	poistui klo 9.55 § 134 jälkeen
Kämäräinen Matti	Aluevaltuuston 2. varapuheenjohtaja	
Leivonen Kirsi	Hyvinvointialuejohtaja, esittelijä	
Naukkarinen Ilkka	Pöytäkirjanpitäjä	
Härkönen Tommi	Tekninen sihteeri	
Kivinen Petri	Hallintoylilääkäri, asiantuntija § 135	etäyhteys, paikalla § 135 klo 9.55.-11.16

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Juha Mustonen
puheenjohtaja

Ilkka Naukkarinen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Hilkka Tirkkonen
pöytäkirjantarkastaja

Tapio Hämäläinen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi/hyvinvointialue 14.06.2023 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Aluehallitus

§ 129

13.06.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Aluehallitus 13.06.2023 § 129

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Todetaan kokous laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Todettiin.

Aluehallitus

§ 130

13.06.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Aluehallitus 13.06.2023 § 130

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Hilikka Tirkkosen ja Timo Elon. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Hilikka Tirkkonen ja Tapio Hämäläinen.

Selostus

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Aluehallitus

§ 131

13.06.2023

Esityslistan hyväksyminen

Aluehallitus 13.06.2023 § 131

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus hyväksyy kokouksen esityslistan.

Päätös

Hyväksyttiin.

Aluehallitus

§ 132

13.06.2023

Seppo Eskelisen eronpyyntö aluevaltuuston jäsenyydestä
5059/00.00.01/2023

Aluehallitus 13.06.2023 § 132

Lisätiedot

Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen
ilkka.naukkarinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4503

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se myöntää Seppo Eskeliselle eron valtuuston jäsenyydestä, ja että aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu SDP:n 1. varavaltuutettu Ari Tielisen varsinaiseksi valtuutetuksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Valtuutettu Seppo Eskelinen (SDP) on pyytänyt eroa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston jäsenyydestä. Eronpyynnön syyksi Eskelinen ilmoittaa vaikeudet osallistua kansanedustajan viikkoaikataulun mukaan aluevaltuuston kokouksiin ja työskentelyyn.

Hyvinvointialuelain 75 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Aluevaltuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.

Hyvinvointialuelain 25 §:n mukaan jos valtuutettu on vapautettu toimestaan, aluevaltuuston puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi ao. puolueen järjestyksessä ensimmäisen vielä valtuutetuksi kutsumattoman varavaltuutetun. SDP:n ensimmäinen varavaltuutettu on Ari Tielinen.

Liitteet

- [1] Eskelinen Seppo - Eroanomus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valtuustosta

Aluehallitus

§ 133

13.06.2023

Muut asiat

Aluehallitus 13.06.2023 § 133

Lisätiedot

Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen
kirsi.leivonen@siunsote.fi
Puh. 013 330 8590

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi

Ei muita asioita.

Päätös

Ei muita asioita.

Selostus

Aluehallitus

§ 134

13.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisaatiorakenteen ja johtamisen tarkastelu
4941/00.01.03.00/2023

Aluehallitus 13.06.2023 § 134

Lisätiedot

Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen
kirsi.leivonen@siunsote.fi
Puh. 013 330 8590

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus merkitsee tiedoksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisaatiorakenteen ja johtamisen tarkastelun tilanteen ja päätöksentekoaikataulun.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että organisaatiorakenteen ja johtamisjärjestelmän päätösten tavoiteaikataulua siirretään myöhemmälle syksyyn niin, että muutokset tulevat voimaan 1.1.2024.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Aluevaltuusto hyväksyi 14.12.2022 kokouksessaan vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelman. Talousarviokirjaan kirjattiin: "Tavoiteaikataulu palvelustrategian valmistelulle, palveluverkon päivittämiselle sekä organisaation tarkastelulle on kesäkuun 2023 loppuun mennessä."

Edelleen aluehallitus hyväksyi 21.12.2022 Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toimialuejaon muuttamisen ja linjasi, että palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman sekä organisaation tarkastelu tehdään samanaikaisesti. Organisaatiorakenteen muutokset astuvat voimaan samanaikaisesti palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman täytäntöönpanon kanssa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian valmistelu on edennyt suunnitellussa aikataulussa. Tulevaisuuslautakunta päätti osaltaan esityksestä 2.6.2023 kokouksessaan ja aluehallitus tekee asiasta esityksen aluevaltuustolle 13.6.2023 kokouksessaan. Aluevaltuuston on määrä päättää palvelustrategiasta 22.6.2023 kokouksessaan.

Palvelustrategian ja -verkon valmistelun rinnalla on tarkasteltu nykyistä organisaatorakennetta ja johtamista vuoden 2023 alusta alkaen. Arviointityötä on tehty kaikilla toimialueilla ja suunnitelmat on käsitelty säännöllisin väliajoin hyvinvointialueen yhteistyötoimikunnassa.

Hyvinvointialueen johtamisjärjestelmän arvioinnin ja uudistamisen tukena on käytetty ulkopuolista asiantuntijatahoa (NHG) 3.5.2023 alkaen. Tämän ns. Johtamisjärjestelmä-projektin tavoitteena on arvioida nykyisen johtamisjärjestelmän toimivuutta, tunnistaa keskeiset kehittämistarpeet ja tuottaa konkreettisia ehdotuksia nykyisen johtamisjärjestelmän uudistamiseksi. Tarkastelun kohteena ovat hyvinvointialueorganisaation nykyinen toimialuejako (erityisesti yhteiset palvelut), johtoryhmätyöskentely sekä aluehallituksen ja johtoryhmän välinen yhteistoiminta hyvinvointialueen strategisessa johtamisessa. Projekti toteutetaan 3.5. - 31.8.2023 välisenä aikana aluehallituksen puheenjohtajan ja hyvinvointialuejohtajan ohjauksessa ja tiiviissä yhteistyössä johtoryhmän kanssa.

Tavoitteena on, että mahdolliset toimialuejaon ja siihen liittyvät hallintosäännön muutostarpeet ovat selvillä elokuun 2023 loppuun mennessä. Toimialuerakenteen valmistelussa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa edetään YT-lain mukaisesti niin, että mahdollinen uusi toimialuejako ja päivitetty hallintosääntö voisivat astua voimaan 1.1.2024. Muut mahdolliset hyvinvointialueen organisaatorakenteeseen ja palvelutuotantoon liittyvät muutokset astuvat voimaan vaiheittain palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman täytäntöönpanon kanssa.

Organisaatorakenteen ja johtamisen uudistamisella mahdollistetaan aiempaa paremmin aluevaltuuston 11.10.2022 hyväksymien strategisten tavoitteiden saavuttaminen ja varmistetaan 30.6.2023 mennessä päätettävän sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian ja -verkon toimeenpano.

Koska organisaation ja johtamisen ratkaisut nivoutuvat edellä kuvatusti ensinnäkin palvelustrategian ja -verkon hyväksymiseen, ja toisaalta yt-lain mukaiseen menettelyyn ja hallintosäännön muuttamiseen, hallituksen on perusteltua esittää valtuustolle aikataulujen täsmentämistä käsittelyyn liittyen. Ottaen huomioon valmistelun vaiheittainen aikataulu ja organisaatiokoodiston muutosten tekeminen eri tietojärjestelmiin, on organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän muutoksien voimaantulon realistinen ajankohta 1.1.2024.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia

749/00.01.02.00/2022

Tulevaisuuslautakunta 13.12.2022 § 51

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, p. 013 330 9850, elina.felin@siunsote.fi
Päätösehdotus	Muutosjohtaja Felin Elina: Tulevaisuuslautakunta päättää palvelustrategian valmistelun periaatteista ja etenemisestä selostusosassa esitetyn mukaisesti ja lähettää ne tiedoksi aluehallitukselle. Tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan taustamateriaalin ja käy lähetekeskustelun palvelustrategian valmistelusta.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ja Aulikki Sihvonon oli poissa kokouksesta klo 17.29 - 17.31

Selostus

Valmistelun lähtökohdat

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL, 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus (JärjL 11 § 2 mom). Palvelustrategian hyväksyminen valmistuessaan tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi valmistelu tulee tehdä erityisellä huolella, aikaa ja asiantuntemusta riittävästi siihen käyttäen.

Koska Siun sotella on jo aiemmin laadittu vuoteen 2030 ulottuva palvelutuotantosuunnitelma, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 11.10.22 § 67 päättänyt, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa. Aluevaltuusto päätti myös, että palvelutuotantosuunnitelman uudistamistyö käynnistetään viipymättä tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana. Samassa yhteydessä uudistetaan myös pelastustoimen palvelutasopäätös.

Palvelustrategiassa määritetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen tavoitteet. Lisäksi valmistellaan palveluverkkosuunnitelma, joka konkretisoi palvelustrategian tavoitteet. Edellä mainitut asiakirjat korvaavat valmistuessaan nykyisen palvelutuotantosuunnitelman.

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma toimivat muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi, eli palvelutarpeiden ja resurssien (henkilöstö ja talous) yhteensovittamiseksi.

Päätöksenteko ja valmistelun prosessi

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto. Tulevaisuuslautakunta tekee esityksen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustetaan kaksi

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa.

Tavoiteaikatauluna on, että aluevaltuusto hyväksyy sekä palvelustrategian että palveluverkkosuunnitelman 30.6.2023 mennessä. Tämän vuoksi näiden asiakirjojen valmistelu tapahtuu yhtä aikaa rinnakkain.

Valmistelussa on huomioitava laajasti ainakin seuraavien tahojen osallisuus valmisteluun: hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, osallisuusvaliokunta, alueen asukkaat, henkilöstö, hyvinvointialueen lautakunnat ja sidosryhmät. Aluehallitus ja aluevaltuusto pidetään ajan tasalla valmistelun aikana lisäksi mm. kokousinfoja hyödyntäen. Valmisteluun kuuluu myös lausuntokierros.

Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätösten valmistelu tapahtuu erillisessä prosessissa ja hallintosäännön mukaisesti turvallisuuden ja varautumisen lautakunta tekee esityksen palvelutasopäätöksistä. Ohjausryhmä huolehtii palvelutasopäätöksen, palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelun yhteensovittamisesta valmistelun aikana.

Valmistelun ja päätöksenteon prosessia ja aikataulua on kuvattu yksityiskohtaisemmin liitteessä.

Valmistelun periaatteet ja eteneminen

Palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma koskevat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Palvelustrategia sisältää:

- Palvelukokonaisuuksia koskevat palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Tarvittavat linjaukset oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen osalta sekä infran omistamisesta
- Perustason palvelujen vahvistamisen konkreettiset tavoitteet

Palveluverkkosuunnitelma sisältää:

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

- Konkreettisen suunnitelman palveluverkosta, joka toimeenpanee palvelustrategian linjausten toteuttamista
- Kuvauksen verkostomaisesti toimivasta sote-keskuksesta, ml. perhekeskus ja digitaaliset palvelut
- Kuvauksen yhteisasiakastoiminnasta

Kuntarajat eivät rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Lähtökohtana on palvelun saavutettavuus ja asiakaslähtöisyys.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tähtäin on vuoteen 2038.

Tulevaisuuslautakunnassa valmistelu etenee seuraavasti:

- Tammikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelukokonaisuudet ja järjestämisen teemat ns. tikkataulumallin mukaisesti, tavoitteena Tikkataulumalli 2.0
- Helmi-maaliskuussa 2023 tulevaisuuslautakunta määrittää palvelujen järjestämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit sekä tekee tarvittavat linjaukset
- Maalis-huhtikuussa 2023 tulevaisuuslautakunta valmistelee em. pohjalta luonnoksen palveluverkkosuunnitelmaksi
- Huhtikuussa tulevaisuuslautakunta julkaisee lausuntokierrokselle lähetettävät luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta
- Toukokuussa tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä palvelustrategiaksi ja palveluverkkosuunnitelmaksi

Tulevaisuuslautakunnan tuotoksia käsitellään valmistelun aikana myös vaikuttamistoimielimissä, lautakunnissa, osallisuusvaliokunnassa ja yhteistoimintaelimissä.

Valmistelua ohjaavat reunaehdot ja lähtötilanne

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa huomioidaan lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Lisäksi valmistelussa huomioidaan henkilöstön riittävyys, talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon sekä mahdolliset muut tulevaisuuslautakunnan määrittämät reunaehdot ja painopisteet valmistelulle. Tavoitteet asetetaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueelle.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelua ohjaa lisäksi palvelustrategiatyön edetessä tehtävät linjaukset ja eri toimielimien kannanotot. Valmistelussa otetaan alla olevat näkökulmat 1-9 huomioon kokonaisuuksina.

1. Hyvinvointialuestrategia

Palvelustrategiatyön pohjantähtenä ovat hyvinvointialuestrategiassa palvelujen järjestämiselle asetetut tavoitteet siitä, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat ja monikanavainen palveluverkko vastaa palvelutarvetta. Lisäksi tulee huomioida hyvinvointialuestrategiassa määritetyt kriittiset menestystekijät, joista palvelustrategiatyötä ohjaavat erityisesti perustason palvelujen turvaaminen, integraation varmistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman tulee toteuttaa palvelulupaustamme: oikea palvelu, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa.

Työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja huomioiden niin asukkaiden, henkilöstön kuin yhteistyökumppaneidenkin osallisuus - yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut.

Työn edetessä tarkastellaan avarakatseisesti erilaisia vaihtoehtoja ja esitetään ennakkoluulottomasti muutoksia.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet

Järjestämislain 22 § 1 mom mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on julkaistu 1.12.2022 vuosille 2023-2026 Valtioneuvoston julkaisusarjassa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5427-4>

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen myötä valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Valtakunnallisiksi tavoitteiksi on asetettu että

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten
2. Erityisesti perustason palveluiden toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä
4. Toiminta on taloudellisesti kestävä
5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön
6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus
7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt
8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen
10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu
11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

3. Hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarve

Valmistelua tehdään hyvinvointialueen arvojen mukaisesti asiakaslähtöisesti ja keskiössä ovat asiakkaan saamat palvelut. Olennaisena

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

tietoperustana on siten hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet. Liitteessä olevassa taustamateriaalissa on kuvattu mm. väestörakenteen ja väestön palvelutarpeen muutosta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella. Tarkastelu on tehty alueittain olemassa olevien palvelukokonaisuuksien hahmottamiseksi paremmin. Tällä hetkellä osa palveluista tuotetaan jo aluekohtaisesti. Aluejako ei kuitenkaan rajaa sitä, mistä asukas palvelunsa saa. Palvelutarpeesta ja palveluvajeesta luodaan kattava katsaus osaksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman taustaselvityksiä. Liitteessä olevassa materiaalissa on vain pieni osa kerättävästä materiaalista. Palvelutarpeen tason määrittämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan koronaviruspandemian aiheuttama vääristymä palvelutuotantoon, ja huomioimaan käytössä olevia kansallisia tilastoja ja arviointikertomuksia alueemme väestön tilasta.

Yhtenä yksittäisenä tekijänä palvelutarpeisiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023-2038) hyvin nopeasti. Yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan lisääntyvän tarkastelujaksolla lähes 10 000 henkilöllä, vaikka koko maakunnan väestömäärä samaan aikaan laskee lähes 12 000 henkilöllä. Samaan aikaan lasten määrä vähenee, mutta alueellista polarisoitumista on havaittavissa – Pohjois-Karjalassa on myös alueita, joissa myös lasten ja lapsiperheiden määrä on edelleen suurta. Tarkastelujakson loppupuolella väestörakenteen muutosvauhti hidastuu, mutta väestömäärän merkittävä lasku jatkuu muualla paitsi keskisellä alueella. Tämä edellyttää palvelutuotannolta resilienssiä.

Nykyisellä palvelujen käytöllä yli 75-vuotiaiden palvelutarpeen ennakoitaan kasvavan voimakkaasti Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kaikilla alueilla. Samaan aikaan 55-74-vuotiaiden palvelutarve laskee merkittävästi kaikilla alueilla. Sen sijaan lasten ja nuorten (0-16 -vuotiaat) palvelutarve vähenee hitaimmin keskisellä alueella, mikä lisää keskisen alueen ja ympäröivien alueiden polarisoitumista palvelujen suhteen. Tietyillä uudehkoilla asuinalueilla Joensuussa ja Kontiolahdella lasten ja nuorten palveluiden tarve todennäköisesti saattaa jopa kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteissa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (-9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä myös vähenee vuoteen 2038 mennessä noin 4500 asukkaalla (n. -20 %).

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Palvelutuotannon on kyettävä resilienssillä nopeaan muutokseen vastatakseen edellä kuvattuun väestörakenteen muutokseen ja muuntojoustavia tiloja tarvitaan palvelutuotannolle jatkossa aiempaa enemmän.

Väestörakenteen lisäksi Pohjois-Karjalan palvelutarvetta ovat jo pitkään nostaneet väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus, osin myös aluetta pitkään vaivannut lääkäripula perusterveydenhuollossa. Yhdessä ne luovat rakenteellisia ongelmia, joihin palvelutuotannon tulee kyetä vastaamaan jatkossa paremmin, erilaisin käytössä olevin keinoin.

4. Paikalliset olosuhteet

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen saatavuus vaikuttavat sekä palvelujen tuotantoon että niiden saavutettavuuteen. Myös rakennusten kunto, sijainti tai palvelupisteiden hajanaisuus huomioidaan kokonaisuutena palveluverkon tarkastelussa. Samoin yhteys pelastuslaitoksen tuottamiin ensihoitopalveluihin huomioidaan tarkastelussa tiiviissä yhteistyössä.

Palvelustrategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa huomioidaan myös valtion mahdolliset ja palveluverkkoselvityksen valmistumiseen mennessä tiedossa olevat suunnitelmat siirtää matkakulukorvaukset mahdollisesti hyvinvointialueiden korvattaviksi osana monikanavaisen rahoituksen purkamisen tavoitteita.

Sen lisäksi alueen eri osissa on nykyisen palvelutuotannon käytössä vaihteleva määrä erilaisia toimitiloja, joissa ei ole päässyt syntymään yhdenmukaista tapaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä. Tulevaisuuden sotekeskus parhaimmillaan toimisi alueella paikallisiin olosuhteisiin sovitettuna ja yhteistyötä mahdollistavana, kustannustehokkaalla tavalla myös toimitiloja käyttäen.

5. Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Kansalliseen vertailuun tuotettavin Sotokuva –indikaattorein voidaan verrata alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Soten

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on käytössä yli 36 kpl ja sen lisäksi DigiFinlandin kautta on tulossa kansalliset seurantamittarit alueiden käyttöön. Tällä hetkellä Sotekuvan indikaattoreista 14 kpl on valtakunnan keskiarvoa tai niitä parempia (39 %). Sen lisäksi saatavuudessa olevia ongelmia voidaan todentaa epäsuorasti myös laadun näkökulmasta takautuvasti mm. Palvelutuotantoon kohdistuvien muistutusten ja kantelujen kautta.

Palvelujen saatavuuden osalta yksi merkittävä haaste on tällä hetkellä ikäihmisten asumispalveluissa, joissa keskimääräinen jonotusaika on yli 100 pv. Tilanteella on merkittäviä vaikutuksia useisiin kohtiin palvelutuotannossa, minkä vuoksi ikääntyvien palvelujen liittyminen sujuviin tulevaisuuden sotekeskuksen palveluihin on tärkeää.

Myös lasten ja nuorten palvelujen tarpeen mukainen saatavuus vaihtelee alueen sisällä suuresti eri syistä. Hoitojonot ovat kasvaneet erikoissairaanhoidossa koronapandemian myötä. Kiireettömään hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa on ollut kuitenkin valtakunnan parasta tasoa THL:n arvion mukaan, vaikka alueellista tyytymättömyyttä on ja lääkäreiden saatavuudessa perusterveydenhuoltoon on ollut ajoittain vaikeuksia. Tämän vuoksi palvelujen saatavuudessa nykytilanteessa alueen sisällä on eroja ja palvelutuotantomalli alueella ei ole edelleenkaan yhtenevä.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyö ei ole nykytilanteessa kyennyt kehittymään toivotulla tavalla, koska työvoiman riittämättömyyden ja kehittymättömien digitaalisten välineiden ja vanhanaikaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän vuoksi tietojen vaihto on kömpelöä ja asiakkaiden hoito- ja palvelupolut eivät ole digitalisaation keinoin tuettuja. Nykyisellään asiointi pohjautuu suuresti edelleen kasvokkain tapahtuvaan asiointiin, eikä esimerkiksi globaalisti käytössä olevia virtuaalihoitopaikkoja ole alueellamme käytössä lainkaan, jolla palveluita kyettäisiin tarjoamaan turvallisesti, paremmin ja enemmän jopa koteihin, ja jotka osaltaan vaikuttaisivat myönteisellä tavalla erikoissairaanhoidon saatavuuteen ja esimerkiksi nopeisiin kotiutumisiin lisäten erikoissairaanhoidon virtaustehokkuutta.

Nykytilanteessa terveysasemien 30 min saavutettavuus tieverkostoa pitkin on erittäin hyvä (ks. liitemateriaali). Finsote -kyselyssä 30 %

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

terveyspalveluja käyttäneistä ja 35 % sosiaalipalveluja käyttäneistä kuitenkin vastasi kokeneensa haittaa hankalista matkoista. Alueen asukkaiden kokema palvelujen saatavuudesta on ajoittain kielteistä. Palveluihin yhteydensaanti on ajoittain hankalaa, koska vaihtoehtoisia yhteydenottokanavia ja digitaalisia palveluita ei juuri ole käytössä. Puhelinpalvelut erityisesti terveysasemilla ovat ruuhkautuneet ja tukeutuvat pitkälti takaisinsoittoihin. Tulevaisuudessa monikanavarahoituksen purkuun liittyen mahdollisesti hyvinvointialueille siirtyvät matkakulukorvaukset tullessaan kustannustekijänä huomioimaan osana kustannusvaikuttavaa palveluverkkosuunnitelmaa. Digisotekeskuksella tulee olemaan myös sekä saavutettavuutta että saatavuutta parantavaa vaikutusta.

6. Kustannusvaikuttavuus ja talouden tasapaino suhteessa palveluverkkoon

Rajallisten resurssien tilanteessa resurssien kohdentaminen yhtäälle on pois mahdollisuuksista kohdentaa ne toisaalle. Tällöin eettisesti kestävä on kohdentaa resurssit kustannusvaikuttavaan toimintaan. Eli tarkastella sitä, miten käytettävissä olevilla resursseilla saadaan aikaan mahdollisimman vaikuttavat palvelut.

Vaikuttavuusperusteisuus tulee olemaan myös osana hyvinvointialueiden kansallista ohjausta. Kansallisena tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus perustuu jatkossa aiempaa kattavampaan ja tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Toimintakulujen lisäksi palveluverkkosuunnitelma kytkeytyy suoraan investointitarpeisiin, joiden toteuttamiseksi tarvitaan lainanottovaltuus. Palveluverkkosuunnitelmasta johtuvien investointitarpeiden tulee olla linjassa lainanottovaltuuden kanssa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoituksen ja lainanottovaltuuden arvioitua kehitystä on kuvattu liitteenä olevassa materiaalissa. Lainanottovaltuuden saavuttaminen edellyttää onnistumista talouden tavoiteohjelmassa.

Aluehallitus on 30.11.2022 esittänyt aluevaltuustolle, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmasta vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä.

7. Henkilöstön riittävyys

Edellä kuvattu ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen lisäävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten tarvetta näihin tehtäviin.

Väestörakenteen muutos kuitenkin vähentää työikäisen väestön määrää alueella voimakkaasti, mikä näkyy myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisestä ja potentiaalisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Näin ollen jo pelkästään nykyisen rekrytointitason ylläpitäminen vaatii mittavia uusia toimenpiteitä. Ilman samanaikaisia muutoksia palvelutuotantoon rekrytointitarve on kuitenkin huomattavasti nykyistä tasoa suurempi: esim. hoitotyöntekijöitä tarvitaan yli 400 lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä, joista lähes 200 sairaanhoitajia. Työvoimapulaa esiintyy myös monissa muissa ammattiryhmissä.

Henkilöstön saatavuuden osalta veto- ja pitovoimatekijöihin on kiinnitettävä erityistä huomioita. On kuitenkin tunnustettava myös se tosiasia, että yhtälöä ei pystytä ratkaisemaan ilman samanaikaista muutosta palvelutuotantoon. Esimerkiksi ikäihmisten asumispalveluissa oli 17.11.2022 tilanteessa suljettuna omassa palvelutuotannossa 69 paikkaa ja yksityisessä palvelutuotannossa 60 paikkaa, johtuen valtaosin henkilöstövajeesta, osin koronatilanteesta. Henkilöstövoimavarojen johtamiseen kuuluvat parhaan mahdollisen ja osaavan henkilökunnan rekrytointi, osaamisen varmistaminen, kehittäminen ja uudistaminen sekä henkilöstön määrään ja mitoitukseen liittyvät kysymykset.

Palvelutuotannon on kyettävä nopeaan muutokseen pystyäkseen vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa henkilöstön saatavuus rajoittaa voimakkaasti henkilöstömäärän kasvua. Teknologisia ratkaisuja tulee kyetä ottamaan käyttöön kaikissa palveluissa tukemaan palveluverkon kehittymistä paremmin tarvetta vastaavaksi, jolla osaltaan on todistettua potilas- ja asiakasturvallisuuden kohentavaa ja kustannusvaikuttavuuttakin lisäävää vaikutusta, sen lisäksi, että henkilöstön riittävyyttä saataisiin parannettua.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

8. Digitalisaation tilannekuva

Pohjois-Karjalassa sähköisten palveluiden osuus kaikesta palvelutuotannosta on maan neljänneksi alhaisinta. Kansallinen tavoite on, että kaikesta asioinnista yli 35 % tapahtuisi sähköisten asiointipalvelujen kautta. Myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) velvoittaa julkista sektoria tuottamaan palveluita digitaalisesti saavutettavina. Kansallisena tavoitteena on myös parantaa digitaalisten palvelujen laatua; tämän on ajateltu lisäävän myös niiden käyttöä.

Tällä hetkellä Pohjois-Karjalassa on käytössä sote-palveluissa useita erilaisia asiointikanavia eri palveluissa ja osa on palvelukohtaisia, jopa yksittäisille asiakasryhmille räätälöityjä. Palvelut eivät muodosta yhteentoimivaa, sujuvaa kokonaisuutta, eikä käytössä ole helppokäyttöisiä mobiilisovelluksia tai muistutteita tai asiakasta asiointissaan tukevia helppokäyttöisiä ratkaisuja. Virtuaalihoitopaikkoja ei Siun sotessa ole lainkaan, eikä niiden käyttöönottamista tukevia digitaalisia palvelualustoja ole käytössä.

Erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen digitalisaation aste on hyvin alhainen. Ammattilaisten väliset konsultaatiot ja tiedonvaihdot tukeutuvat sähköpostiin, puhelimiin yms. Terveysasemilla yksittäin on käytössä hoitotyön mobiiliratkaisuja, kotihoidossa mobiiliratkaisuja käytetään runsaammin ja kotiin vietävissä palveluissa on digitalisaation astetta vähitellen kyetty kasvattamaan. Sensorointeja käytetään harvakseltaan edelleen ja asynkroniset seurantamenetelmät puuttuvat, joilla olisi todellista henkilötyötä vähentävää vaikutusta. Digitalisaatiota Pohjois-Karjalassa leimaa koordinaation puute, hajanaisuus, sporadiset kokeilut ja käyttöaiheet, ilman että muodostuisi yhteentoimivia, niin ammattilaisten kuin kuntalaisten toimintaa sujuvoittavia ja tukevia kokonaisuuksia. Toiminnanohjausjärjestelmiä ei juurikaan ole, ja digitalisaation kokonaiskuva on sekava myös kansalaisille. Vanhanaikaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät tue omahoitoa ja kansalaisen omaa hyvinvointia tai helppoa, matalan kynnyksen asiointia.

Laajempi tilannekuva digitalisaatiosta sekä tavoitetilasta tuotetaan ja tuodaan käsittelyyn valmistelun edetessä alkuvuoden aikana. Tilannekuvan tavoitteena luoda tavoitetila digitalisaatioasteen kasvattamiseksi.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Palveluverkossa ja palvelutuotannon kehittämisessä huomioidaan myös kansalaiset, jotka eivät kykene käyttämään erilaisia digitaalisia palveluita.

9. Aiemmat kehittämishankkeet

Siun soten aikana on tehty paljon erilaisia palvelutuotannon kehittämistä ja kansallisia tavoitteita edistäviä kehittämishankkeita, joissa monessa niistä on osana kehittämishanketta laajasti osallistettu henkilöstöä sekä alueemme asukkaita ja yhteistyökumppaneita. Erityisesti hankkeista huomioidaan hallitusohjelman mukainen tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden ohjelma, jonka taustalla on tarve sote-palveluiden sisällölliseen ja rakenteelliseen uudistamiseen. Ohjelmalla tuetaan hyvinvointialueita valmistelemaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sote-keskus. Tavoitteena on vastata Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Siun soten välisissä keskusteluissa sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportissaan esiin nostamiin alueellisiin haasteisiin. Kehittämistyötä tehdään STM:n asettamien hyötytavoitteiden avulla ja hanke jatkuu vielä vuoden 2023 loppuun saakka ja hanketta on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen valmistelun kanssa. Hankkeeseen sisältyy myös suunnitelma digisotekeskuksesta.

Sen lisäksi monista muista hankkeista Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki –hankkeen tulokset ovat merkittävässä roolissa ikääntyvien palvelukokonaisuuden kehittämisessä. Myös tämä hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Lisäksi vuoden 2023 loppuun saakka jatkuva Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen KYS-ervalla –hankkeessa valmistuu Siun soten malli kattavan Kotisairaaloiminnan järjestämisestä, joka tukee palveluverkkotyötä.

Suuri joukko päättyneitä tai päättymässä olevia hankkeita ovat tuottaneet paljon merkittävää tietoa toimintamallien kehittämisen tarpeesta, joita hyödynnetään palvelustrategian ja palveluverkon suunnittelussa alueemme asukkaiden hyvinvoinnin ja pärjäämisen tukemisen lisäämiseksi.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyössä hyödynnetään olemassa olevia suunnitelmia ja pilotoituja toimintamalleja, jotka edistävät asetettuja tavoitteita, palvelutuotannon mukautumista alueellisiin tarpeisiin sekä kansallisia hyvinvointialueiden sote-palvelutuotannolle asetettuja tavoitteita. Kehittämishankkeista tunnistetaan parhaita käytänteitä palvelustrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Yhteenveto

Palvelustrategia- ja palveluverkkosuunnitelmatyötä tehdään pohjoiskarjalaisen asukkaan parhaaksi ja asukaslähtöisesti. Strategian mukaisena tavoitteena on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat. Jotta siihen päästään, edellä kuvatut muutokset ja haasteet kuitenkin edellyttävät palvelutuotannolta nopeita ja systemaattisesti toteutettavia muutoksia.

Pohjois-Karjalassa muutoksen toteuttamiselle on hyvä pohja olemassa. Ainoana alueena Suomessa Pohjois-Karjalassa on järjestetty sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimen palvelut ja ympäristöterveydenhuolto maakunnallisesti integroidulla mallilla jo vuodesta 2017 lähtien. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymässä Siun sotessa on kansallisena edelläkävijänä yhtenäistetty toimintatapoja, luotu yhteistä tietopohjaa, kehitetty palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja asiakaskokemuksen mittaamista, siirretty painopistettä perustason palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin sekä toimittu valtakunnan kärjessä kustannustehokkuudessa sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioituilla maakunnallisilla kustannuksilla mitattuna. Palveluintegraatiota on kehitetty sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti, esimerkkeinä yhteisasiakastoiminta, erityisosaamisen hajauttaminen perustasolle, ikääntyneiden palvelujen ja terveyspalvelujen integraatio ja turvallisen kotona asumisen tukeminen yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Kehittämistä ovat haastaneet koronapandemia, tiukka rahoitusraami ja kansalliset haasteet henkilöstön saatavuudessa. Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän yhtymävaltuusto hyväksyi ensimmäisen maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantosuunnitelman jo vuonna 2018, ja tätä vuoteen 2030 tähtäävää muutossuunnitelmaa on toteutettu tähän saakka. Nyt on aika siirtyä muutoksen seuraavaan vaiheeseen.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Tulevaisuuslautakunta 15.02.2023 § 17

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin
elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Eila Heinonen poistui asian käsittelyn aikana.

Selostus Palvelustrategiatyötä valmisteleva projektiryhmä raportoi työstään palvelustrategiatyön ohjausryhmänä toimivalle johtoryhmälle tiistaina 14.2.2023. Tästä syystä valmistelutyön etenemisestä kertova materiaali ei ole tämän esityslistan liitteenä, vaan se esitellään vasta kokouksessa.

Tulevaisuuslautakunta 15.03.2023 § 27

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka :

Tulevaisuuslautakunta merkitsee palvelustrategiatyön etenemisen tietoonsa saatetuksi ja evästää tarvittaessa jatkovalmistelua.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Selostus Palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti.

Viranhaltijavalmistelusta vastaavat aluehallituksen esittelijänä hyvinvointialuejohtaja sekä tulevaisuuslautakunnan esittelijänä strategiajohtaja. Viranhaltijavalmistelun ohjausryhmänä toimii johtoryhmä. Viranhaltijavalmistelua varten perustettiin kaksi projektiryhmää, joista toinen valmistelee palvelustrategiaa ja toinen palveluverkkosuunnitelmaa. Molemmat projektiryhmät ovat kokoontuneet vuoden alusta alkaen lähes viikottain.

Palvelustrategiaa ja ylätasen tavoitteita hahmottamaan on luonnosteltu palvelukonseptin -runko, joka löytyy esityslistan liitteenä. Valmistelutyössä on hyödynnetty mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelukonseptin -runkoa ja valmistelun etenemistä on käsitelty tulevaisuuslautakunnan ja aluehallituksen seminaarissa 19.1.2023, henkilöstöinfossa 3.2.2023, aluevaltuuston iltakoulussa 22.2.2023, vanhusneuvostossa, nuorisovaltuustossa ja osallisuusvaliokunnassa 22.2.2023, lapsi- ja perheasiainneuvostossa ja vammaisneuvostossa 23.2.2023.

Päämääriä ja tavoitteita on jatkovalmisteltu puolen päivän työpajoissa 27.2.2023 ja 1.3.2023, joihin on osallistunut reilusti yli 100 osallistujaa. Valmistelu on jatkunut/jatkuu toimialuiden laajennettujen johtotiimien puolen päivän työpajoissa (Ikäihmisten palvelut 8.3.2023, Perhe- ja sosiaalipalvelut 8.3.2023 ja Terveys- ja sairaanhoitopalvelut 15.3.2023), joissa kussakin on noin 20 osallistujaa.

Valmistelun etenemistä on myös käsitelty yhteistyötoimikunnassa 2.3.2023 ja henkilöstöinfossa 3.3.2023 sekä hankintaillalla 2.3.2023.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Palveluverkkoa valmisteleva projektiryhmä on työskennellyt tiiviisti palvelujen tarvetta ja saatavuutta määrittävien kriteerien parissa. Kriteerejä on kuvattu noin 120 kappaletta. Kriteerien pohjalta on muodostettu erilaisia skenaarioita palveluverkon muodostumisesta.

Tulevaisuuslautakunnalle esitellään valmistelun etenemisen tilannekuva sekä keskeneräisiä luonnoksia palvelustrategian päämääristä, tavoitteista, toimenpiteistä ja erilaisista skenaarioista. Tulevaisuuslautakunta evästää valmistelua.

Ensimmäiset luonnokset palvelustrategiasta ja palveluverkkoskenaarioista julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 6.4.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee luonnoksia 12.4.2023. Lausuntokierroksella 13.4-2.5.2023 luonnoksista pyydetään palautetta asukkailta (Verkkoaivoriihi®), henkilöstöltä, hyvinvointialueen toimielimiltä, kunnilta ja muilta sidosryhmiltä. Lausuntopalautteen jälkeen tehdään tarvittavat muutokset ja varsinainen esitys palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023.

Tulevaisuuslautakunta 12.04.2023 § 41

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta päättää käynnistää liitteenä olevasta palvelustrategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 2.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla. Erikseen lausuntopyynnot lähetetään alueen kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Asukkaille ja henkilöstölle avataan kohdennetut kyselyt.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Päätös Hyväksyttiin.

Selostus Tausta ja valmistelun eteneminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian hyväksyminen tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on vaikutusta palvelujen saatavuuteen, saavutettavuuteen, henkilöstöön, talouteen ja investointien suuntaamiseen. Palvelustrategia on muutosohjelma hyvinvointialuestrategian tavoitteiden toteuttamiseksi resurssit (henkilöstö ja talous) huomioiden.

Palvelustrategian valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettaminen askelmerkkien mukaisesti. Tulevaisuuslautakunnan 15.3.2023 pöytäkirjaan on koottu kattavasti käsittelyvaiheet siihen saakka.

Palvelustrategian valmistelussa on hyödynnetty laajasti mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella asukkailta saatua palautetta ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelustrategiavalmistelun runkona toiminutta palvelukonseptia on käsitelty kattavasti mm. henkilöstöinfossa ja vaikuttamistoimielimissä ja siten kerätty palautetta ja havaintoja jo varhaisessa vaiheessa valmistelun

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

aikana. Jatkovalmisteluun on osallistunut projektiryhmien lisäksi kattavasti toimialueiden johtoa ja asiantuntijoita.

Palvelustrategialuonnos

Esityslistan liitteenä on palvelustrategian luonnos, jota esitetään lähetettäväksi lausuntokierrokselle.

Uudistumisen keskeisenä poikkileikkaavana teemana on perustason palveluiden turvaaminen ja vahvistaminen. Palvelustrategialuonnoksen mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla pyrimme turvaamaan perustason palvelujen saatavuuden, toimivat hoitoketjut ja tasapainoisen palvelutuotannon koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle.

Palvelustrategialuonnoksessa esitetään neljä keskeistä päämäärää uudistumiselle, jotka ovat

- 1) Asiakas: Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.
- 2) Toiminta: Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.
- 3) Talous: Toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla.
- 4) Henkilöstö: Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Näiden päämäärien alle on valmisteltu yhteensä 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi. Asiakirjassa esitetään lisäksi toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Palvelustrategialuonnoksen yksi keskeinen asia on toimiva ja monikanavainen asiakasohjaus. Asiakas voi ottaa yhteyttä hänelle sopivimmalla tavalla, asiakkaan tarpeet selvitetään heti ja varmistetaan, että asiakas saa tarpeensa mukaista apua ja palvelua. Lisäksi huomioidaan pitkäaikaisasiakkaat ja varmistetaan hoidon jatkuvuus.

Toinen keskeinen ajatus on se, että sama palvelu voi olla tarjolla toisaalla sosiaali- ja terveysasemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana palveluna sekä sähköisenä palveluna, väestön palvelutarpeen mukaisesti.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Palveluja tuotetaan eri tavoin siten, että otetaan huomioon asiakkaan tarve ja kyky käyttää erilaisia palvelumuotoja. Palveluverkko on monikanavainen, yhdenvertainen ja dynaaminen. Alueen palvelut muuttuvat, kun väestön palvelutarve muuttuu. Monikanavainen palveluverkkomme koostuu sähköisistä palveluista, kotiin annettavista palveluista, liikkuvista palveluista, sosiaali- ja terveysasemilla annettavista palveluista sekä keskitetysti hyvinvointialueella tai Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella annettavista palveluista.

Kriittinen menestystekijämme on henkilöstön riittävyys. Sitä tuetaan mm. merkittävillä panostuksilla sähköisiin palveluihin, panostamalla laajan palvelun sote-asemiin ja muilla tuottavuuden lisääntymiseen tähtäävillä toimilla sekä keventämällä palvelurakennetta. Nämä keinot hillitsevät myös kustannusten kasvua, mikä yhdessä maltillisten kiinteistöinvestointitarpeiden kanssa auttaa tasapainoisen talouden saavuttamisessa.

Palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta pyritään luonnoksessa parantamaan usein eri keinoin, mm. vahvat laajan palvelun sote-asemat, digisotekeskus, omatoimiset sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut, keskitetty asiakasohjaus sekä hoidon ja palvelun jatkuvuuden malli.

Jatkokäsittely

Palvelustrategialuonnoksesta järjestetään avoin lausuntokierros 13.4.-2.5.2023, jolloin mm. alueen kuntien, muiden sidosryhmien ja hyvinvointialueen toimielinten, on mahdollista antaa asiassa lausuntonsa. Lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. www.siunsote.fi/palvelustrategia Lausuntokierroksen aikana tapaamme kaikkien alueen kuntien johdon.

Alueen asukkaiden on mahdollista jättää näkemyksensä matalalla kynnyksellä verkkoaivoriivessä samalla ajalla 13.4.-2.5.2023. Verkkoaivoriiveen pääsee osallistumaan osoitteessa: www.siunsote.fi/palvelustrategia

Henkilöstölle esitellään esityslistalla olevat luonnokset henkilöstöinfossa 6.4.23. Tulevaisuuslautakunnan kokouksen jälkeen pidetään esihenkilöinfo

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

13.4.23, jonka jälkeen työyksiköt käsittelevät asiaa esihenkilönsä johdolla ja antavat näkemyksensä verkkosivun kautta viimeistään 2.5.2023.

Lausuntokierroksen jälkeen palautteista tehdään yhteenvedot ja tehdään niiden perusteella esille tulleet tarvittavat muutokset palvelustrategia-asiakirjaan. Lisäksi tehdään vaikutusten arviointi ja tarkennetaan mittarit ja taloudellisten vaikutusten arviot.

Varsinainen esitys palvelustrategiasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee sitä 24.5.2023, aluehallitus 1.6.2023 ja aluevaltuusto 13.6.2023.

Tulevaisuuslautakunta 26.04.2023 § 48

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, elina.felin@siunsote.fi

Päätösehdotus Kehittämiskohtaja Aalto Heli:

Tulevaisuuslautakunta päättää jatkaa palvelustrategialuonnoksen lausuntoaikaa 16.5.2023 saakka.

Päätös Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tulevaisuuslautakunnalle saatettiin tiedoksi kokouksessa Lieksan kaupungin, Juuan kunnan, Tohmajärven kunnan ja Rääkkylän kunnan lisäaikapyynnöt.

Lautakunta päätti, että tulevaisuuslautakunta pitää ylimääräisen kokouksen 2.6.2023 klo 15.

Todettiin lisäksi, että aluevaltuuston puheenjohtaja päätti, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 22.6.2023.

Selostus Tulevaisuuslautakunta on 12.4.2023 kokouksessaan § 41 tehnyt päätöksen palvelustrategialuonnoksen lausuntokierroksen aikataulusta. Useat kunnat ovat pyytäneet lisäaikaa lausunnon antamiselle.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Aluevaltuuston puheenjohtajalta on saatu tieto, että aluevaltuuston 13.6.2023 kokous siirretään pidettäväksi 27.6.2023, mikä mahdollistaa lausuntoajan jatkamisen 16.5.2023 saakka.

Tulevaisuuslautakunnalle esitetään, että lausuntokierrosta jatketaan 16.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivulla www.siunsote.fi/palvelustrategia. Asukkaille ja henkilöstölle kohdennetut verkkokyselyt sulkeutuvat 2.5.2023. Jos verkkokyselyyn vastaaminen ei ole mahdollista, asukkaiden on mahdollista lähettää lausuntonsa hyvinvointialueen kirjaamoon 16.5.2023 saakka.

Tulevaisuuslautakunta 02.06.2023 § 66

Lisätiedot Strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Päätösehdotus Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka:

Tulevaisuuslautakunta hyväksyy liitteenä olevan palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman (skenaario 2 b mukaisesti) sekä esittää niitä aluehallituksen ja -valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös Asiasta käytiin laaja keskustelu.

Keskustelun aikana Asseri Kinnunen esitti, että palveluverkon osalta tulevaisuuslautakunta hyväksyy palveluverkkosuunnitelman liitteenä olevan skenaario 3 mukaisesti.

Asseri Kinnusen esitys raukesi kannattamattomana.

Pekka Puustinen esitti, että palveluverkon osalta tulevaisuuslautakunta hyväksyy liitteenä olevan palveluverkkosuunnitelman skenaario 2b mukaisesti seuraavin lisäyksiin:

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Säilytetään Polvijärvellä, Rääkkylässä ja Tohmajärvellä soteasemat.

Lisäksi tulevaisuuslautakunta edellyttää, että

1. Suun terveydenhoitoa tarjotaan tarvittaessa liikkuvana palveluna kaikille ikäryhmille
2. Liikkuvilla palveluilla tarkoitetaan ensisijaisesti palvelupisteisiin, koteihin, kouluihin ja muihin laitoksiin tuotavia palveluja
3. Mahdolliset muutokset palveluverkossa pyritään sovittamaan yhteen kyseisen toimipaikan henkilöstön eläköitymisrytmin kanssa
4. Lopulliseen päätösesitykseen kirjataan kaikki paikkakuntaakohtaisesti tarjottavat palvelut

Jarkko Pirinen kannatti Pekka Puustisen tekemää esitystä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että palvelustrategian osalta ei ole tullut vastaesitystä ja päätösesityksen mukainen palvelustrategia tuli hyväksytyksi.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 17:07 – 17:15.

Puheenjohtaja totesi, että palveluverkkosuunnitelman osalta on tehty kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että strategiajohtajan päätösehdotuksen kannalla olevat äänestävät ”JAA” ja Pekka Puustisen esityksen kannalla olevat äänestävät ”EI”. Äänestystapa hyväksyttiin.

Seuranneessa äänestyksessä JAA-ääniä annettiin 7 kappaletta (Nousiainen, Martikainen, Holopainen, Kuivalainen, Ollilainen, Nuutinen ja Sihvonen) ja EI-ääniä annettiin 4 kappaletta (Miettinen, Kinnunen, Pirinen ja Puustinen).

Puheenjohtaja totesi tulevaisuuslautakunnan hyväksyneen näin strategiajohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Tulevaisuuslautakunta käynnisti kaikille avoimen lausuntokierroksen palvelustrategialuonnoksesta 12.4.2023. Lausuntopyyntö julkaistiin hyvinvointialueen verkkosivuilla. Erikseen lausuntopyyntö lähetettiin Pohjois-Karjalan kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle avattiin kohdennetut kyselyt. Koska lausuntoajan jatkamisesta tuli useita pyyntöjä, tulevaisuuslautakunta päätti

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

kokouksessaan 26.4.2023 jatkaa lausuntoaikaa alkuperäisestä (2.5.2023) 16.5.2023 saakka.

Joissakin kuntien lausunnoissa korostettiin hallintolain 6. luvun asianosaisen asemaan liittyvien säännösten noudattamista. On syytä huomata, että kunta ei ole asianosaisen asemassa hyvinvointialueen päättäessä palvelustrategiasta ja palveluverkosta. Tulevaisuuslautakunnan lausuntopyynnössä on kysymys vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta. Hallintolain 41 § mukaan ”jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.” Vastaavasti hyvinvointialuelain 29 ja 34 § edellyttävät, että hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Lausuntopyyntö on kohdennettu jakelun mukaisesti periaatteessa kaikille pohjois-karjalaisille ihmisille ja yhteisöille. Tämä ei tee lausunnon antajasta hallintolaissa tarkoitettua asianosaista.

Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle kohdennetut kyselyt toteutti ja analysoi yhteistyökumppanina Fountain park Oy. Kyselyihin saatiin vastaukset 2108 kansalaiselta ja 426 työyhteisöstä. Fountain parkin laatimat yhteenvedot ovat tämän esityslistan liitteenä.

Kaikki Pohjois-Karjalan kaupungit ja kunnat toimittivat omat lausuntonsa määräaikaan mennessä. Kuntien ja kaupunkien näkökannat ovat monelta osin keskenään ristiriitaisia. Erityisesti tulevaisuuden palveluverkkoa koskevat näkemykset eroavat toisistaan. Kolme kuntaa kannattaa lausunnossaan selkeästi skenaariota yksi parhaana jatkovalmistelun lähtökohtana, kolme kuntaa on skenaarion kaksi kannalla ja kolmen kunnan voidaan tulkita olevan skenaarion kolme tai vieläkin laajemman palveluverkon kannalla. Yleisesti kunnat ja kaupungit ottavat kantaa oman kunnan alueella olevien palvelujen säilyttämisen puolesta. Kaupunkien ja kuntien lausunnot ovat tämän esityslistan liitteenä.

Kaikki hyvinvointialueen toimielimet antoivat lausuntonsa palvelustrategiasta. Toimielimien lausunnoissa nousee erityisesti esille ensihoidon asema, ikäneuvolatoiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen sekä ikäihmisten palvelujen saannin turvaaminen

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

digitaalisten palvelujen määrän kasvaessa. Toisaalta myös toive hyvin toimivista sähköisistä palveluista nousee esille. Toimielimien lausunnot ovat esityslistan liitteenä.

Yrityksiltä ja järjestöiltä saimme yhteensä 27 lausuntoa. Useissa lausunnoissa keskeinen tekijä oli yhteistyön tärkeyden korostaminen. Lisäksi lähipalvelujen turvaaminen sekä palvelujen tuottaminen myös niille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta digitaalisten palvelujen käyttöön nousevat monissa lausunnoissa esille.

Koulutuksen järjestäjien lausunnoissa korostetaan halua kumppanuuteen ja yhteistyöhön. Karelia ammattikorkeakoulu ottaa lausunnossaan selkeästi kantaa skenaario 1 mukaisen mallin realistisuuden puolesta tulevaisuuden talous- ja henkilöstötilanne huomioiden.

Yksittäisiltä kansalaisilta saimme hyvinvointialueen kirjaamon kautta kuusi erillistä lausuntoa. Lisäksi hyvinvointialueen valtuuston kokouksessa 16.5. luovutettiin kansalaisadressi, jossa oli 9240 allekirjoittajaa. Lähipalvelujen turvaaminen ja kansalaisten yhdenvertaisuuden korostaminen ovat keskeiset asiat näissä lausunnoissa. Kansalaisadressi tämän esityslistan liitteenä.

Saatujen lausuntojen ja käydyn julkisen keskustelun perusteella on havaittavissa, että liikkuvien palvelujen käsite on epäselvä tai se käsitetään lähinnä palveluauton avulla tuotettavaksi palveluksi. Palvelustrategiassa kuitenkin määritellään liikkuvat palvelut seuraavasti: Liikkuvat palvelut ovat palveluja, jotka tuomme asiakkaidemme arkiympäristöön tiettyinä aikana. Ammattilaisemme liikkuvat laajan palvelun sote-asemilta käsin lähiympäristöön asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Liikkuvia palveluja ovat esim. tiettyinä päivinä palvelupisteeseen (=oma tai kumppanin tila) tuotavat palvelut, monipalveluauto, rokotustapahtumat kumppanien tiloissa, koululle jalkautuva suun terveydenhuollon yksikkö tai päiväkotiiin jalkautuva neuvolapalvelu. Tavoitteenamme on, että tuotamme seuraavat palvelut asiakasta lähelle, tarvittaessa liikkuvia palveluja hyödyntäen, mikäli alueen palvelutarve ei edellytä kiinteitä kivijalkapalveluja:

- Sosiaaliohjaus ja sosiaalityö: työikäisten palvelut, lapsiperhepalvelut, lastensuojelu ja vammaispalvelut
- Perhetyö ja perheoikeudelliset palvelut

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

- Ikääntyneiden asiakas- ja sosiaaliohjaus sekä gerontologinen sosiaalityö
- Ikäneuvola
- Oppilashuollon kuraattoripalvelut
- Psykologipalvelut
- Äitiysneuvola
- Lastenneuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Opiskeluterveydenhuolto
- Hoitajan vastaanotto ja sen yhteydessä lääkärin etävastaanotto
- Näytteenotto
- Kausi-influenssarokotukset ja muut vastaavat joukkorokotukset
- Suuhygienistin tai hammashoitajan oikomishoidolliset käynnit
- Suuhygienistin vastaanottokäynnit kouluilla, päiväkodeissa ja asumispalveluissa
- Kouluikäisten suun terveystarkastukset hammashoitajan tai suuhygienistin tekemänä
- Lakisääteiset työttömien terveystarkastukset
- Lasten fysio- ja toimintaterapia (varhaiskasvatus-, koulu- ja neuvolakonsultaatiot)
- Fysioterapia
- Pitkävaikutteiset psykoosi-injektiot ja opiaattikorvaushoito
- Terveysneuvonta päihteitä käyttäville
- Ryhmämuotoiset toiminnot palvelutarpeen mukaan
- Työ- ja päivätoiminta
- Kuntouttava työtoiminta
- Sosiaalinen kuntoutus

Edellä mainittujen lisäksi selvitämme mahdollisuutta erilaisten kuvantamispalvelujen tuottamiseen liikkuvana palveluna.

Työvoimatilanteen salliessa myös lääkärin lähivastaanottoja on mahdollista tarjota liikkuvana palveluna. Liikkuvien palvelujen osalta kehitystyömme on vasta alussa. Tavoitteenamme on, että laajennamme toimintaa laajan palvelun sote-asemilta käsin koordinoitusti.

Palveluverkkoon liittyviä lausunopyynnössä esitettyjä skenaariovaihtoja tarkasteltaessa voidaan saadun lausuntopalutteen perusteella todeta, että skenaarivaihtoehto yksi on liian keskitetty malli. Tässä mallissa olisi kaikkein vähiten soteasemia, eikä liikkuvia palveluja olisi ollenkaan.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Henkilöstön riittävyyden, palvelujen saatavuuden ja talouden näkökulmasta skenaario yhden mukainen malli on edullisin. Tässä mallissa myös investointitarpeet jäisivät kaikkein pienimmiksi. Laaditun laajan vaikuttavuusarvioinnin mukaan tämä malli olisi toteutuessaan kokonaisvaikutuksiltaan paras. Palvelujen saavutettavuuteen ja kansalaissten yhdenvertaisuuteen liittyy kuitenkin mallissa suuria riskejä. Osa kansalaisista joutuisi tämän mallin toteutuessa matkustamaan pitkiä matkoja päästäkseen tarvitsemiensa peruspalvelujen piiriin silloin kun palvelutarvetta ei voida hoitaa digitaalisten palvelujen avulla.

Vaihtoehto kolme, jossa olisi kaikkein laajan palveluverkko osoittautuu erittäin riskialttiiksi palvelujen saatavuuden kannalta. Eläköityvän henkilöstön määrästä ja työmarkkinoille tulevien ikäluokkien suuruudesta käytettävissä olevan tiedon perusteella henkilöstö ei riitä pitämään yllä näin laajaa sote-asemien verkkoa. Pienissä työyhteisöissä yksittäisten ihmisten poissaolot vaikuttavat palvelujen saatavuuteen voimakkaasti. Kustannusvaikutuksiltaan tämä malli on noin 15 milj.€ kalliimpi kuin skenaario yksi. Skenaario 3 vaatii myös niin suuret investoinnit, ettei investointitarpeeseen vastaaminen ole realistista nykyisen rahoituslainsäädännön voimassa ollessa. Vaikuttavuusarvion perusteella skenaario kolme on esitetyistä skenaarioista heikoin johtuen pitkälti henkilöstön rekrytointiin ja riittävyyteen liittyvistä tekijöistä.

Käytettävissä olevat asiakkaiden ja potilaiden palvelutarvetta koskevat tiedot, henkilöstön saatavuutta ja taloutta koskevat tiedot sekä saatu lausuntopalute huomioiden tulevaa palveluverkkoa on järkevää kehittää skenaario kahden pohjalta. Tämä malli on selkeästi kompromissi palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden välillä. Malli on vaikuttavuusarvion mukaan vain hieman skenaario yhtä heikompia. Talouden osalta tämä skenaario on n. 3 milj. € kalliimpi kuin edullisin vaihtoehto. Saadun palautteen mukaan lähellä olevat palvelut ovat kuitenkin kansalaisten kannalta niin tärkeitä, että suurempi kustannus on perusteltu.

Lausuntopalautteen perusteella on rakennettu skenaario 2 b. Tähän 2 b - skenaarioon on lisätty liikkuvat palvelut Valtimolle, Kesälahdelle ja Lehmo-Rantakylä-alueelle. Lehmo-Rantakylä-alueen laajan palvelun sote-asema voidaan jatkossa sijoittaa Tikkamäellä olemassa oleviin rakennuksiin sen jälkeen kun nyt Tikkamäellä olevat investoinnit valmistuvat ja käytössä olevat väistötilat vapautuvat uuteen käyttötarkoitukseen. Tällä järjestelyllä

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

on mahdollisuus saavuttaa merkittäviä synergiaetuja ja säästää investointikustannuksissa.

Aluehallitus 13.06.2023 § 135

Lisätiedot Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen
kirsi.leivonen@siunsote.fi
Puh. 013 330 8590

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan palvelustrategian ja siihen sisältyvän palveluverkkosuunnitelman (vaihtoehto 2 b).

Päätös Asian käsittelyn alussa klo 9.55 ilmoitettiin, todettiin ja hyväksyttiin seuraavat esteellisyydet ja varajäsenyydet:

Aluehallitus

- * Auvinen Eeva-Liisa (yhteisöjäävi, Kiteen kaupunginhallituksen jäsen)
- ** varajäsen Urjanheimo Hannu (yhteisöjäävi, sote-alan yritysten hallituksen jäsen)
- * Elo Timo (yhteisöjäävi, Joensuun kaupunginhallituksen varajäsen)
- ** varajäsen Törmälä Anssi (yhteisöjäävi, Joensuun kaupunginhallituksen jäsen)
- * Heinonen Eila (yhteisöjäävi, Joensuun kaupunginhallituksen jäsen)
- ** varajäsen Hurskainen Veli-Matti, paikalla
- * Pirhonen Osmo (yhteisöjäävi, Kiteen kaupunginhallituksen 2. vpj.)
- ** varajäsen Mara Outi, paikalla
- * Puruskainen-Saarelainen Anna (yhteisöjäävi, Ilomantsin kunnanhallituksen pj.)
- ** varajäsen Rauma Simo, estynyt

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Valtuuston puheenjohtajat

* Harinen Jertta (yhteisöjäävi, Kontiolahden kunnanhallituksen 1. vpj.)

Esteelliset poistuivat kokouksesta, jonka jälkeen suoritettiin uudelleen nimenhuuto. Paikalla 8/11 hallituksen jäsentä, joista 6 varsinaista ja 2 varajäsentä. Valtuuston puheenjohtajista paikalla 2/3, virkakunnasta paikalla esittelijä Kirsi Leivonen, pöytäkirjanpitäjä Ilkka Naukkarinen, tekninen sihteeri Tommi Härkönen ja asiantuntijana hallintoylilääkäri Petri Kivinen etäyhteydellä.

Kokouksessa pidettiin lounas- ja ryhmäkokoustauko klo 11.16-12.16. Kokouksen jatkuessa suoritettiin nimenhuuto, jossa paikalla todettiin olevan samat henkilöt kuin edellisessä nimenhuudossa lukuun ottamatta hallintoylilääkäri Petri Kivistä (paikalla klo 9.55-11.16).

Kokouksessa pidettiin neuvottelutauko klo 12.32-13.00.

Esittelijä täydensi kokouksessa päätösehdotustaan seuraavasti:

- 1) palvelustrategia-asiakirjassa korvataan termit 'soteasema' ja 'liikkuva palvelu' termillä 'liikkuva lähipalvelu'
- 2) liikkuvat lähipalvelut järjestetään pääsääntöisesti laajan palvelun soteasemien toimesta tarkoituksen mukaisissa toimitiloissa ja toimintamalleilla
- 3) asukkaiden palvelutarpeeseen perustuvat liikkuvat lähipalvelut järjestetään kaikkiin hyvinvointialueen kuntiin, joissa ei ole laajan palvelun soteasemaa (Heinävesi, Juuka, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi)
- 4) palvelustrategian s. 29 kuva 7 poistetaan
- 5) palvelustrategia asiakirja muokataan vastaamaan edellä esitettyjä muutoksia.

Aluehallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän täydennetyn päätösehdotuksen.

Selostus

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 7 § säättää hyvinvointialueen palvelujen järjestämismääräyksiä seuraavaa: Hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaana laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä
- 3) tuottamistavan valinnasta
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Edelleen hyvinvointialuelain 34 §:n mukaan hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialueen strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (JärjL 612/2021) 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet sekä tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon a) hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, b) paikalliset olosuhteet, c) palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä d) kustannusvaikuttavuus. Järjestämislain 22 §:n mukaan palvelustrategiassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 115 § velvoittaa hyvinvointialueet laatimaan taloussuunnitelman niin, että talous on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä (ns. talouden tasapainottamissääntö). Laki velvoittaa hyvinvointialueen kattamaan taseeseen kertyneen alijäämän enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä (ns. alijäämän kattamissääntö). Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen toiminnan ja talouden tavoitteet, joiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Palvelustrategialla ja -verkkosuunnitelmalla tavoitellaan talouden tasapainoa

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto päätti 11.10.2022 § 67, että 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueella sovelletaan Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän palvelutuotantosuunnitelmaa, mutta sen uudistamistyö käynnistetään viipymättä ja uudistettu palvelutuotantosuunnitelma (jatkossa palvelustrategia) tuodaan päätöksentekoon vuoden 2023 aikana.

Aluevaltuusto päätti 14.12.2022 vuoden 2023 talousarviosta ja vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelmasta. Samalla se linjasi, että palvelustrategian valmistelu, palveluverkon päivittäminen sekä organisaation tarkastelu tehdään kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Taloussuunnitelmavuosien 2024 –2026 vuosikatetavoitteet on muodostettu siten, että ne kasvavat asteittain ja sitä mukaa taloussuunnitelmavuosien tilikaudet muodostuvat ylijäämäiseksi. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi, että hyvinvointialueen investointikyky säilyisi vähintään kohtuullisena, kun lainanottovaltuutta voidaan kasvattaa vuosikatteen parantuessa.

Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvän talouden tavoiteohjelman perusajatuksena on, että siitä valmistellaan jatkuva hyvinvointialueen toiminnan ja talouden ohjauksen työkalu, jonka avulla seurataan toiminnallisen uudistamisen taloudellisia vaikutuksia viiden vuoden periodilla. Ensimmäinen talouden tavoiteohjelma ulottuu siten vuoteen 2027 saakka. Ensimmäisen vuoden 2023 sopeuttamistavoite (26 milj. euroa) on niin merkittävä, että sen toteuttamiseksi tarvitaan koko organisaatorakenteen ja palveluverkon tarkastelua. Tulevina vuosina palvelurakennetta on kevennettävä ja toimintatapoja muutettava niin, että henkilöstö riittää lakisääteisen ja strategian mukaisen toiminnan turvaamiseen ja että hyvinvointialueen rahoitus saadaan riittämään toimintojen järjestämiseen.

Aluevaltuustolle hyväksyttäväksi esitettävän palvelustrategian linjauksilla tähdätään siihen, että palvelutuotantoa uudistamalla pystymme hillitsemään kustannusten kasvua ja vähentämään toimitilojen investointitarpeita. Palvelustrategian toimeenpanoa konkretisoivan

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

palveluverkkosuunnitelman 2b vuosittaiseksi säästöpotentiaaliksi on arvioitu 12,1 miljoonaa euroa nykytilaan verrattuna. Toteutuessaan tämä tukee Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen mahdollisuutta saavuttaa talouden tasapaino lakisääteisessä ajassa. Pitkän tähtäimen palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma mahdollistavat myös suunnitelmalliset investoinnit huomioiden alueen väestön muuttuva palvelutarve, talous ja henkilöstön saatavuuden arviot.

-> Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on, että hyvinvointialueen talous on kestäväällä pohjalla.

Palvelustrategialla ja -verkkosuunnitelmalla tavoitellaan henkilöstön riittävyyttä ja työhyvinvointia

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuus on valtakunnallinen ongelma ja runsas eläköityminen seuraavien viiden vuoden aikana lisää työvoiman tarvetta. Haasteita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön riittävyyteen tuovat myös ikääntyneiden palvelutarpeen voimakas kasvu ja lakisääteisten mitoitusten kiristyminen.

Pohjois-Karjalassa henkilöstön saatavuuteen vaikuttaa voimakas väestörakenteen muutos, joka vähentää työikäisen väestön määrää alueella merkittävästi. Se näkyy sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten eläköitymisessä ja toisaalta nuorten, mahdollisesti alalle hakeutuvien pienempinä ikäluokkina. Tämän vuoksi hyvinvointialueen palvelutuotannon on kyettävä sopeutumaan väestön kasvavaan palvelutarpeeseen tilanteessa, jossa osaavan henkilöstön heikentyvä saatavuus ei mahdollista henkilöstömäärän kasvua.

Kevan (Julkisen alan eläkevakuuttaja) maaliskuussa 2023 julkaiseman analyysin mukaan Pohjois-Karjalassa julkisilla ja yksityisillä työnantajilla on yhteensä tällä hetkellä yli 870 lähihoitajan, yli 850 sairaanhoitajan ja yli 70 yleislääkärin vaje. Merkittäviä haasteita on myös sosiaalityöntekijöiden, psykologien ja useiden muiden ammattiryhmien saatavuudessa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella vakituisen henkilöstön vaje on tämän hetken arvion mukaan noin 500 työntekijää. Hoitotyöntekijöitä tarvitaan noin 400 työntekijää lisää nykyisen rekrytointitason lisäksi vuoteen 2030 mennessä.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Käytettävissä olevien tietojen perusteella henkilöstö ei tule riittämään, jos Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella palvelujen järjestämistä ja tuottamista jatketaan nykyisellä toimintamallilla. Lakisääteisten palvelujen turvaaminen edellyttää palvelutuotannon ja palveluverkon uudistamista, mutta myös vahvaa panostusta henkilöstövoimavarojen johtamiseen eli henkilöstön veto- ja pitovoimatekijöihin. Vaikka onnistuisimme henkilöstöpolitiikassa erinomaisesti, henkilöstömäärän kasvattaminen nykytasosta ei ole realistinen tavoite ja ratkaisu.

-> Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö hyvinvointialueella.

Palvelustrategiassa otetaan huomioon asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet sekä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategiassa palvelujen järjestämistä ohjaa alueen asukkaiden palvelutarve. Pohjois-Karjalan väestön arvioitu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarve vuodelle 2023 on maan suurin (Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asiantuntija-arvio, THL Päättöksenteon tueksi 23/2023). Yksittäisenä tekijänä palvelutarpeiden muutoksiin vaikuttaa eniten väestörakenne. Pohjois-Karjalan väestö ikääntyy tarkastelujaksolla (2023 – 2038) hyvin nopeasti, jonka seurauksena palvelutarve kasvaa. Palvelutarvetta ovat jo pitkään lisänneet myös maakunnan väestön pienituloisuus, korkea työttömyys, korkea sairastavuus ja monisairastavuus. Tilastokeskuksen ennusteessa Pohjois-Karjalan työikäinen väestö vähenee noin 7000 asukkaalla (- 9 %) vuoteen 2038 mennessä, ja samaan aikaan myös lasten ja nuorten määrä vähenee noin 4500 asukkaalla (n. - 20 %). Väestörakenteen muutos ja keskimääräistä huomattavasti korkeampi palvelujen tarve on otettu huomioon palvelustrategian ja -verkon suunnittelussa.

Sotekuva-indikaattoreilla voidaan verrata Pohjois-Karjalan alueellista palvelutuotantoa muihin hyvinvointialueisiin. Sote-palvelujen saatavuuteen liittyviä indikaattoreita on 34 kpl, joista 31 indikaattorista on saatavilla vertailukelpoista tietoa. Näistä 12 indikaattorissa (39 %) palvelujen saatavuus maakunnassamme on valtakunnan keskiarvoa tai sitä parempaa. Indikaattorit osoittavat onnistumisia perusterveydenhuollossa kiireettömälle lääkärikäynnille pääsyssä hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen,

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

neuvolapalveluissa ja toimeentulotukihakemusten käsittelyssä. Palvelujen saatavuudessa on kuitenkin alueellisia eroja, etenkin perusterveydenhuollon palvelujen piiriin pääsyssä on ollut ajoittain huomattavia vaikeuksia. Haasteita palvelujen saatavuudessa on myös lastensuojelussa, kouluterveydenhuollossa, psykologien mitoituksessa, sähköisten palvelujen käytössä sekä hammaslääkärien, lääkärin ja hoitajien vastaanottopalvelujen riittävydessä.

Pitkät etäisyydet ja harva asutus, maantieteelliset kulkuesteet ja julkisen liikenteen puute vaikuttavat palvelujen tuotantotapoihin ja niiden saavutettavuuteen. Digitaaliset palvelut tulevat vähitellen korvaamaan merkittävän osan perinteisistä sote-asetilla tarjottavista palveluista. Palveluverkossa 2b sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut on keskitetty yhteen kantakaupungissa sijaitsevaan sote-palvelukeskukseen ja seitsemälle laajan palvelujen sote-asetille, joilta käsin palveluja viedään lähelle asiakkaita (liikkuvat palvelut) myös pienemmille paikkakunnille ja taajamiin.

Liikkuvien palvelujen -toimintamallissa yksi tai useampi ammattilainen liikkuu asiakkaiden luokse kunkin alueen väestön palvelutarpeen mukaisesti. Palvelu toteutuu lähellä asiakkaita esimerkiksi asiakkaan kodissa, kouluissa, ihmisten kokoontumispaikoilla tai erillisissä asiointipisteissä. Liikkuvien lähipalvelujen toteutuksessa voidaan hyödyntää erilaista teknologiaa, monipalveluautoja jne. Kuntalaisten kannalta liikkuvat palvelut voivat jopa parantaa palveluja nykytilaan verrattuna. Laajan palvelun sote-asetilta liikkuvat palvelut voivat lisätä palvelujen saatavuutta haja-asutusalueella jopa kiinteää soteasemaa enemmän ja selkeämmin, edellyttäen että palveluilla on selvät aikataulut ja palvelupisteet.

Seuraavia sote-palveluja voidaan viedä laajan palvelun sote-asetilta lähelle asiakasta:

Neuvolapalvelut järjestetään lähipalveluna yhteiskäyttöisessä toimipisteessä väestön tarpeen mukaan x päivänä viikossa tai tarpeen mukaan riippuen tilaratkaisuista ja henkilöstötilanteesta.

Laboratoriopalvelut, x päivänä viikossa Siun soten yhteiskäyttöisessä toimipisteessä, joka voi olla kiinteää vastaanottotila, siirrettävä tila tai

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

yhteiskäyttöinen monipalveluauto. Näytteenotto voidaan toteuttaa Islabin tai Siun soten henkilöstön toimesta. Nämä ovat riippuvaisia olemassa olevista tilaratkaisuista ja henkilöstötilanteesta.

Terveysasemien liikkuvat palvelut sisältävät mm. kausirokotukset, hoitajan vastaanotot sisältäen terveysneuvontaa, terveystarkastuksia ja pieniä toimenpiteitä. Lääkärin vastaanotot liikkuvina palveluina ovat asiakkaiden palvelutarpeesta riippuen viikoittain tai kuukausittain toteutettavaa vastaanottoa. Vastaanottopalvelut ovat riippuvaisia olemassa olevista tilaratkaisuista ja henkilöstötilanteesta.

Mielenterveys ja päihdepalveluissa toteutetaan liikkuvina palveluina (=aina lähipalvelu) pitkävaikutteiset psykoosilääkeinjektiot. Asiakkaiden tarpeiden mukaisesti injektiot toteutetaan 2 viikon – 3 kuukauden välein. Palveluiden toteutus tapahtuu jo nykyisinkin laajan palvelun toimipisteestä käsin. Toteutustapa määrittyy asiakkaiden määrän, sijainnin ja muiden palveluiden sijoittumisen mukaan. Toteutus tapahtuu x päivänä viikossa Siun soten yhteiskäyttöisessä toimipisteessä.

Apuvälinepalvelut järjestetään laajan palvelun soteasemalta liikkuvien palveluiden toimipisteeseen väestön tarpeen mukaan x päivänä viikossa tai tarpeen mukaan kotikäynteinä riippuen tilaratkaisuista, henkilöstötilanteesta ja logistisista järjestelyistä. Sairaalaan kotiutuvien apuvälineet pyritään järjestämään osastohoidon aikana ennen kotiutusta. Kotikuntoutusasiakkaiden apuvälinepalvelut tuotetaan kotiin vietävinä liikkuvina palveluina koko Siun soten alueella.

Fysioterapeuttien avo- ja/tai suoravastaanotot järjestetään laajan palvelun soteasemalta liikkuvien palveluiden toimipisteeseen väestön tarpeen mukaan x päivänä viikossa huomioiden tilaratkaisut sekä henkilöstötilanne. Tilat voivat olla Siun soten yhteiskäyttöinen toimipiste, joka voi olla kiinteä vastaanottotila tai siirtokelpoinen tila. Kotikuntoutusasiakkaiden fysio- ja toimintaterapiapalvelut tuotetaan kotiin vietävinä liikkuvina palveluina koko Siun soten alueella tukeutuen kotiin vietävien palveluiden yhteiskäyttöisiin tiloihin. Lasten fysioterapia- ja toimintaterapiapalvelut järjestetään jo nykyisin pääosin liikkuvina palveluina lasten ja perheiden arkiympäristöissä asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Ikäneuvolapalvelut toimivat liikkuvana palveluna siten, että ikäneuvolan työntekijät järjestävät eri alueiden tarpeiden mukaisesti terveystapaamiset ja omais- sekä perhehoitajien hyvinvointi ja terveystarkastukset pääosin kotiin vietävinä palveluina. Toiminta toteutuu Siun soten yhteiskäyttöisissä tiloissa. Muistipoliklinikat toimii liikkuvina palveluina siten, että vastaanotot toteutetaan Siun soten yhteiskäyttötiloissa, muistihoitajan työ on liikkuvaa työtä eri kunta- ja asutuskeskusten välillä väestön tarpeiden mukaisesti. Tämän lisäksi muistihoitajan työhön kuuluvat keskeisenä osana kotikäynnit osana liikkuvaa palvelua.

Työttömien terveystarkastukset toteutetaan liikkuvana palveluna siten, että terveydenhoitajat liikkuvat eri kunta- ja asutuskeskusten välillä eri Siun soten yhteiskäyttöisissä toimipisteissä riippuen tilaratkaisuista. Tila voi olla kiinteä vastaanottotila, siirrettävä tila tai yhteiskäyttöinen monipalveluauto.

Suun terveydenhuollon palvelut tuotetaan jatkossa pääsääntöisesti laajan palvelun soteasemien hammashoitoloissa. Liikkuvat palvelut täydentävät palvelutuotantoa niillä alueilla, missä ei ole kivijalkahoitolaa tai pitkä matka lähimmälle soteasemalle. Liikkuvilla pop up -hoitoyksiköillä lasten hammastarkastukset tehdään jatkossa kouluilla/päiväkodeissa ja ikä-ihmisten suun terveystarkastukset palvelutaloissa. Väestön tarpeen mukaan liikuteltava, konttimuotoinen hammashoitola mahdollistaa hammaslääkärin ja suuhygienistin vastaanottotoiminnan paikasta riippumatta. Konttimuotoisessa hammashoitolassa on mahdollista tehdä kaikkia hammashoidon toimenpiteitä.

Lapsiperheiden palveluissa, lastensuojelussa, työikäisten palveluissa ja vammaispalveluissa sekä ikäihmisten palveluissa toteutetaan liikkuvina palveluina asiakkaiden tarpeiden mukaisesti lähes kaikkia sellaisia sosiaalipalveluja, joita voidaan asiakkaan lähiympäristössä tarjota. Palveluiden toteutus tapahtuu laajan palvelun toimipisteestä käsin (tehdään jo nyt). Toteutustapa määrittyy asiakkaiden määrän, sijainnin ja muiden palveluiden sijoittumisen mukaan.

-> Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on, että palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

-> Palvelustrategian keskeisenä päämääränä on, että palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.

Hyvinvointialueella on jatkossa varauduttava siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen ohjaus perustuu jatkossa aiempaa tarkempaan tietoon siitä, miten talous- ja henkilöstövoimavarat on hyvinvointialueella kohdennettu ja millaisia tuloksia niillä on saatu aikaan.

Palvelustrategian vaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (JärjL 612/2021) 7 § velvoittaa hyvinvointialueen ottamaan päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Lisäksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 11 § velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

Palvelustrategiaan sisältyvien palveluverkkoskenaarioiden (1 - 3) vaikutukset on arvioitu laaja-alaisesti ja parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen. Vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty THL:n ohjeita arvioinnin tekemiseen, sekä muita käytössä olevia oppaita, käytettyjä strukturoituja arviointimalleja sekä saatavilla olevia eri tietolähteitä.

Taloustieteellinen näkökulma korostaa toiminnan tehokkuutta ja kustannustehokkuutta palveluverkon soveltuvuutta arvioitaessa. Palvelutuotannon kokonaisuuden kannalta tulee kuitenkin tavoitella tasapainoa palvelujen saavutettavuuden ja saatavuuden näkökulmista, jotta voidaan saavuttaa optimaalinen palveluverkko myös kustannusten hallinnan näkökulmasta. Tutkimusnäyttö tukee sote-palveluiden tuottamista suuremmissa yksiköissä, joissa niiden tuomat edut ja hyödyt ylittävät haittoja. Suurempien yksiköiden myötä hyvin todennäköisesti palveluiden koordinointi paranisi, kustannukset pienenisivät ja palveluiden saatavuus paranisi.

Digitaalisten palveluratkaisujen avulla voitaisiin todennäköisesti parantaa hoidon laatua, hoitoprosessin sujuvuutta, palvelujen saatavuutta, työntekijöiden osaamista sekä vähentää matkustamisesta aiheutuvia

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

kustannuksia eli kompensoida osin palveluverkon keskittymisestä aiheutuvia haittoja. Palvelustrategian että palveluverkon lopullinen vaikutusten arviointivoidaan tehdä vasta päätetyn palvelustrategian ja valituksi tulleen palveluverkko-vaihtoehdon perusteella.

Palveluverkkosuunnitelmien vaikutusten arviointi on kuvattu liitteessä 3.

Palvelustrategian eteneminen valmistelusta päätöksentekoon

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia ja -verkkosuunnitelmat on valmisteltu käytettävissä olevaan, parhaaseen mahdolliseen tietoon perustuen, laaja-alaisessa ja osallistavassa yhteistoiminnassa 13.12.2022 - 29.5.2023 välisenä aikana.

Palvelustrategia- ja -verkkoluonnoksiin liittyen järjestettiin avoin lausuntokierros ajalla 12.4. - 16.5.2023. Lausuntopyyntö julkaistiin hyvinvointialueen verkkosivuilla www.siunsote.fi/palvelustrategia. Erikseen lausuntopyyntö lähetettiin kaikille Pohjois-Karjalan kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Maakunnan asukkaille ja henkilöstölle avattiin kohdennetut kyselyt. Sähköisten palautekanavien lisäksi kirjallisia palautteita oli mahdollista jättää kirjaamoon lausuntoajan puitteissa. Lausuntokierroksen palautteet on otettu huomioon palvelustrategian ja -verkkosuunnitelman viimeistelyssä.

Tulevaisuuslautakunta on hallintosäännön mukaisesti vastannut palvelustrategian ja -verkkosuunnitelmien valmistelusta. Ennen päätöksentekoa valmistelun etenemistä ja eri palveluverkkovaihtoehtoja on esitelty vaikuttamistoimielimille, aluevaltuustolle, aluehallitukselle, virkajohdolle, asiantuntijoille sekä henkilöstölle useissa eri yhteyksissä. Alueen kunnille suunnitelmat esiteltiin erillisen kuntakierroksen yhteydessä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia ja -verkkosuunnitelmat ovat edenneet valmistelusta päätöksentekoon aluevaltuuston asettamassa aikataulussa.

Tulevaisuuslautakunta hyväksyi 2.6.2023 kokouksessaan strategiajohtajan esityksen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta (vaihtoehto 2b) vuosille 2024 - 2038. Edelleen aluehallituksesta aluevaltuustolle hyväksyttäväksi esitettävä

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia vuosille 2024 - 2038 ja sen sisältämä palveluverkkosuunnitelma (2b) tulee toimimaan tulevina vuosina hyvinvointialueen muutosohjelmana tasapainotetun palvelutuotannon saavuttamiseksi.

Palvelustrategian ja -verkkosuunnitelman hyväksymisen jälkeen on määrä käynnistää palvelustrategian ja verkkosuunnitelman toimeenpanon suunnittelu. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategian toimeenpano-ohjelma tullaan yhteensovittamaan hyvinvointialueen talous- ja investointi- sekä henkilöstösuunnitelmien kanssa.

Palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta päättää aluehallituksen esityksestä aluevaltuusto.

Liitteet

- [2] Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 20232038
- [3] Skenaariot 1 2 3. 26 5 2023
- [4] Vaikutusten arviointi palveluverkko 2023 05 28
- [5] Kustannusarviot ver 26 5 2023
- [6] Palveluverkon palvelujen tuottamisen kriteerit 26 5 2023
- [7] Tulosityhteenveto_asukkaat 10-05-2023
- [8] Tulosityhteenveto_henkilöstö 10-05-2023
- [9] Kiteen kaupungin lausunto
- [10] Rääkkylän kunnan lausunto
- [11] Heinäveden kunnan lausunto
- [12] Liperin kunnan lausunto
- [13] Kontiolahden kunnan lausunto
- [14] Nurmeksien kaupungin lausunto
- [15] Polvijärven kunnan lausunto
- [16] Ilomantsin kunnan lausunto
- [17] Outokummun kaupungin lausunto
- [18] Joensuun kaupungin lausunto
- [19] Tohmajärven kunnan lausunto
- [20] Lieksan kaupungin lausunto
- [21] Juuan kunnan lausunto
- [22] Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausunto
- [23] Henkilöstöjaoston lausunto
- [24] Vanhusneuvoston lausunto

Tulevaisuuslautakunta	§ 51	13.12.2022
Tulevaisuuslautakunta	§ 17	15.02.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 27	15.03.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 41	12.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 48	26.04.2023
Tulevaisuuslautakunta	§ 66	02.06.2023
Aluehallitus	§ 135	13.06.2023

- [25] Osallisuusvaliokunnan lausunto
- [26] Vammaisneuvoston lausunto
- [27] Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan lausunto
- [28] Lapsi- ja perheasiainneuvoston lausunto
- [29] Nuorisovaltuuston lausunto
- [30] Kansalaisadressi - 9240 allekirjoittajaa

Aluehallitus

§ 136

13.06.2023

Kokouksen päättäminen

Aluehallitus 13.06.2023 § 136

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.14.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 129, § 130, § 131, § 132, § 133, § 134, § 135, § 136

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Lähtettäjä: Pesonen Mika <mika.pesonen@siunsote.fi> Puolesta Pirskanen Ilkka

Lähetetty: 13. huhtikuuta 2023 13:39

Vastaanottaja: Pirskanen Ilkka <ilkka.pirskanen@siunsote.fi>

Aihe: Lausuntopyyntö Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, Siun soten, palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista

Siun soten tulevaisuuslautakunta pyytää alueen sidosryhmiltä kirjallista lausuntoa palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista. Materiaalit löytyvät sivulta www.siunsote.fi/palvelustrategia
Vaikutusten arviointi (ml. talous- ja henkilöstövaikutukset) tullaan julkaisemaan toukokuussa päätöksentekovaiheen käsittelyn yhteydessä.

Vastausaika: 13.4.-2.5.2023

Lausunto pyydetään lähettämään Siun soten kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@siunsote.fi . Viestin otsikossa pyydetään mainitsemaan asianumero 749/00.01.02.00/2022.

Jakelu: Kuntien kirjaamot, hyvinvointialueen valmisteluvaiheen kumppanuusryhmän jäsenet, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton hyvinvointiryhmä, hyvinvointialueen toimielimet, hyvinvointialueen konserniyhtiöt, Pohjois-Karjalan yrittäjät, Pohjois-Karjalan Kauppakamari, alueen elinkeinoyhtiöt, järjestöasiain neuvottelukunta JANE.

Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut. Lausuntopyyntöä saa välittää eteenpäin. Asukkaille on avattu erillinen verkkokysely, joka löytyy myös osoitteesta www.siunsote.fi/palvelustrategia

Tiedote aiheesta <https://www.siunsote.fi/-/osallistu-ja-vaikuta-valmisteluun-hyvinvointialueen-palvelustrategian-ja-palveluverkkosuunnitelman-lausuntokierros-13-4-2-5-?redirect=%2F>

Lisätietoja antaa strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, etunimi.sukunimi@siunsote.fi

ILKKA PIRSKANEN

strategiajohtaja
Tikkamäentie 16
M-talo, 4. kerros
80210 Joensuu
p. 050 566 9301
ilkka.pirskanen@siunsote.fi

POHJOIS-KARJALAN
HYVINVOINTIALUE

www.siunsote.fi

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue/Tulevaisuusvaliokunta

AIHE

Lisäaikapyyntö asiaan 749/00.01.02.00/2022 liittyen

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen/Siun soten tulevaisuuslautakunta on pyytänyt alueensa sidosryhmiltä kirjallista lausuntoa palvelustrategialuonnoksesta ja palveluverkkoskenaarioista.

Lausunto pyydetään lähettämään Siun soten kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@siunsote.fi.

Vastausaika: 13.4.-2.5.2023.

PERUSTELUT

Hallintolain (2003/434) 33 §:ssä säädetään, että asiakirjan täydentämistä, selityksen antamista ja selvityksen esittämistä varten on asetettava asian laatuun nähden riittävä määräaika.

Kunta toteaa, että lausunnon antamiseen on varattu vain 12 täyttä työpäivää lausuntopyynnön saapuessa Pohjois-Karjalan kuntien kirjaamoon iltapäivällä 13.4.2023. Ottaen huomioon asian laadun ja vaikuttavuuden, asetettua määräaika ei ole pidettävä riittävänä. Kunta korostaa, ettei aineisto tällä tarkkuudella ole ollut aiemmin kuntien ja muiden tahojen saatavilla. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen infokierroksilla kevään 2023 aikana aineistoa ei ole esitelty. *Palveluverkko – palvelujen tuottamisen määritelmät ja kriteerit* -asiakirja on esimerkiksi laadittu vasta 3.4.2023.

Hallintolain 32 §:ssä säädetään, että lausuntoa tai muuta selvitystä koskevassa pyynnössä on yksilöitävä, mistä erityisistä seikoista selvitystä on esitettävä.

Tulevaisuusvaliokunta ei ole yksilöinyt mistä erityisistä seikoista lausuntoa pyydetään. Lausuntopyyntö on laadittu siten, että lausuntoa pyydetään ilmeisesti palveluverkosta ja strategiasta kokonaisuudessaan. Ottaen huomioon esitetyn aineiston laadun ja laajuuden, lausuntopyynnössä tulisi yksilöidä ne kohdat, joista lausunto halutaan.

Juuan kunta huomauttaa, ettei aineisto sisällä lainkaan välttämättömiä vaikutusarvioita väestöön, henkilökuntaan, kiinteistöjen käyttöasteisiin taikka muita asian ratkaisemisen kannalta oleellisia tietoja, joista olisi tullut lähettää kuulemispyyntö.

Hallintolain 41 §:n 1 momentissa säädetään, että jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Edelleen hallintolain 41 §:n 2 momentissa säädetään, että asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Tulevaisuusvaliokunta on antanut luvan välittää lausuntopyyntöä eteenpäin ja avannut asukkaille verkkokyselyn.

Juuan kunnan näkemyksen mukaan asukkaille ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyötahoille olisi tullut varata hallintolain 41 §:n mukainen mahdollisuus siten kuin hyvinvointialueesta annetun lain (2021/611) 34 §:n 1 momentissa säädetään. Nyt Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on jättänyt kunnan vastuulle sen, että sen tulee ottaa yhteyttä edellä mainittuihin tahoihin. Vastuuta kuulemisen järjestämisestä ei voida näin lain mukaan siirtää.

Kunta korostaa, etteivät palveluiden käyttäjät saa verkkokyselyn kautta tasapuolisesti tietoa esitetystä aineistosta, eikä näillä ole siten mahdollisuus tosiasiallisesti tulla kuulluksi. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelmalla ja palvelustrategialla on huomattavia vaikutuksia perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien toteutumiseen ja tämä tulee huomioida kuulemismenettelyssä kokonaisuudessaan.

Juuan kunta toteaa, ettei se voi ottaa kantaa palveluverkkoa koskeviin asiakysymyksiin aikataulussa, joka ei sen näkemyksen mukaan täytä hallintolaissa säädettyjä edellytyksiä kohtuullisesta ajasta. Lisääaikapyyntö esitetään siten niin, että uusi määräaika lausuntojen antamiseen olisi 30.8.2023.

Kunnanhallituksen puolesta,

Juuassa 18.4.2023

Kunnanjohtaja

Henri Tanskanen

20.4.2023

Palvelustrategian ja -verkon lausuntopyyntöön lisäaikaa pyytäneet kunnat

Vastaus lisäaikapyyntöönne lausunnon antamiseen

Viitaten lisäaikapyyntöönne lausunnon antamiseen koskien Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategiaa ja palveluverkkoa.

Aluevaltuusto on asettanut vuoden 2023 talousarviossa sitovaksi tavoitteeksi, että palveluverkkosuunnitelma on uudistettu kesäkuun loppuun mennessä (aluevaltuusto 14.12.2022 § 89). Aluehallitus on lisäksi edellyttänyt ja aluevaltuusto hyväksynyt, että vuoden 2023 talouden tavoiteohjelmassa vähintään 1,25 miljoonaa kohdennetaan palveluverkkoon sen jälkeen, kun palvelustrategia ja palveluverkkosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty aluevaltuustossa 30.6.2023 mennessä (aluehallitus 30.11.2022 § 203, aluevaltuusto 14.12.2022 § 89).

Tulevaisuuslautakunta on laatinut valmistelun aikataulun edellä mainittu huomioiden (tulevaisuuslautakunta 13.12.2023 § 51). Lausuntoaikataulusta on lähetetty ennakkotieto kuntiin 7. helmikuuta 2023, jotta kuntien on mahdollista varautua lausunnon antamiseen.

Tulevaisuuslautakunta on 12.4.2023 § 41 päättänyt käynnistää lausuntokierroksen, joka kestää 2.5.2023 saakka. Avoimen lausuntokierroksen avulla halutaan varata laajasti mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiassa.

Lisäksi lausuntokierroksen avulla halutaan varata hyvinvointialuelain mukaisesti hyvinvointialueen asukkaille ja palvelujen käyttäjille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan, sekä henkilöstölle mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.

Lausuntopyyntö on lähetetty mm. Pohjois-Karjalan kuntien kirjaamoihin sekä julkaistu hyvinvointialueen verkkosivulla ja siitä on viestitty monikanavaisesti.

Viranhaltijoina emme voi myöntää lausunnon antamiseen lisäaikaa, koska se vaarantaisi valmistelun etenemisen tulevaisuuslautakunnan ja aluevaltuuston päätösten mukaisessa aikataulussa.

Esitys palvelustrategiasta ja palveluverkosta käsitellään seuraavassa tulevaisuuslautakunnan kokouksessa 24.5.2023 (esityslista julkaistaan 19.5.2023). Tulevaisuuslautakunnalle viedään tiedoksi toimitetut lisäaikapyyntö.

Ystävällisin terveisin,

Ilkka Pirskanen

Strategiajohtaja

puh. 013 330 4500

ilkka.pirskanen@siunsote.fi

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote